

A magyar elitképzésben résztvevő utánpótlás korú labdarúgók poszt és korosztályspecifikus vizsgálata

Doktori értekezés

Csáki István

Testnevelési Egyetem

Sporttudományok Doktori Iskola

Témavezető: Dr. habil. Bognár József, egyetemi docens, PhD

Társtémavezető: Dr. habil. Géczi Gábor, egyetemi docens, PhD

Hivatalos bírálók: Prof. Dr. Szabó Tamás, egyetemi magántanár, CSc

Dr. Lukasz Trzaskoma, Uniqua Sopron, PhD

Szigorlati bizottság elnöke: †Prof. Dr. Istvánfi Csaba, rector emeritus, CSc

Szigorlati bizottság tagjai: Dr. Tóth Ákos, egyetemi docens, PhD

Prof. Dr. Ozsváth Károly, főiskolai tanár, PhD

Budapest

2017

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: A YoYo IRL állóképességet mérő teszt 1-es változata	52
2. ábra: Illinois agilitást mérő pályateszt	53
3. ábra: A labdarúgás választásának háttértényezői	55
4. ábra: A tehetséggondozás háttértényezői	56
5. ábra: Az edző szerepe	56
6. ábra: Az edző feladatai	57
7. ábra: A sportmotiváció értékei	57
8. ábra: Az észlelt motivációs környezet értékei	58
9. ábra: A sportolói megküzdési stratégiák értékei.....	59
10. ábra: A szorongás értékei	59
11. ábra: Humánbiológiai tulajdonságok.....	60
12. ábra: Motoros és sportágspecifikus képességek	60

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: A labdarúgó-tehetség néhány előjelezői.....	26
2. táblázat: A labdarúgó-tehetség kibontakozását befolyásoló tényezők	28
3. táblázat: A sikeres és kevésbé sikeres játékosok megoszlása posztok és korosztályok szerint	47
4. táblázat: A kutatásban felmért labdarúgók elemszáma	48
5. táblázat: A kiválasztás háttértényezői, posztok szerint	61
6. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői, posztok szerint.....	62
7. táblázat: Az edző szerepe, posztok szerint	63
8. táblázat: Az edző feladatai, posztok szerint.....	63
9. táblázat: A sportmotiváció értékei, posztok szerint.....	64
10. táblázat: Az EGO alskálák értékei, posztok szerint.....	64
11. táblázat: A TASK alskálák értékei, posztok szerint	65
12. táblázat: A megküzdési stratégiák értékei, posztok szerint	65
13. táblázat: A szorongás értékei, posztok szerint.....	66
14. táblázat: A pszichológiai jellemzők diszkriminancia-elemzése	66
15. táblázat: A humánbiológiai tulajdonságok értékei posztok szerint	67
16. táblázat: A motoros és sportágspecifikus tesztek értékei posztok szerint	67
17. táblázat: Motoros, sportágspecifikus és humánbiológiai értékek diszkriminancia-elemzése.....	68
18. táblázat: A kiválasztás háttértényezői korosztályok szerint	69
19. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői korosztályok szerint.....	70
20. táblázat: Az edző szerepe korosztályok szerint	71
21. táblázat: Az edző feladatai korosztályok szerint	71
22. táblázat: A belső motiváció értékei korosztályok szerint	72
23. táblázat: Az EGO alskálák értékei korosztályok szerint	72
24. táblázat: A TASK alskála értékei korosztályok szerint.....	73
25. táblázat: A megküzdési stratégiák korosztályok szerint.....	73
26. táblázat: A szorongás értékei korosztályok szerint.....	74
27. táblázat: A pszichológiai jellemzők diszkriminancia-elemzése	75
28. táblázat: A humánbiológiai tulajdonságok értékei korosztályok szerint.....	75
29. táblázat: A motoros és sportágspecifikus tesztek értékei korosztályok szerint.....	76
30. táblázat: A motoros, sportágspecifikus, testösszetétel-változók diszkriminancia-elemzése.....	77
31. táblázat: A kiválasztás háttértényezőinek az U16-os korosztályban, posztok szerint	78
32. táblázat: A kiválasztás háttértényezői az U17-es korosztályban, posztok szerint....	79
33. táblázat: A kiválasztás háttértényezői az U18-as korosztályban, posztok szerint....	80
34. táblázat: A kiválasztás háttértényezői az U19-es korosztályban, posztok szerint....	81
35. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői az U16-os korosztályban, posztok szerint	82

36. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői az U17-es korosztályban, posztok szerint	83
37. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői az U18-as korosztályban, posztok szerint	84
38. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői az U19-es korosztályban, posztok szerint	85
39. táblázat: Az edző szerepe az U16-os korosztályban, posztok szerint.....	86
40. táblázat: Az edző szerepe az U17-es korosztályban, posztok szerint.....	86
41. táblázat: Az edző szerepe az U18-as korosztályban, posztok szerint.....	87
42. táblázat: Az edző szerepe az U19-es korosztályban, posztok szerint.....	87
43. táblázat: Az edző feladatai az U16-os korosztályban, posztok szerint.....	88
44. táblázat: Az edző feladatai az U17-es korosztályban, posztok szerint.....	88
45. táblázat: Az edző feladatai az U18-os korosztályban, posztok szerint.....	89
46. táblázat: Az edző feladatai az U19-es korosztályban, posztok szerint.....	89
47. táblázat: A sportmotiváció értékelése az U16-os korosztályban, posztok szerint....	90
48. táblázat: A sportmotiváció értékelése az U17-es korosztályban, posztok szerint....	90
49. táblázat: A sportmotiváció értékelése az U18-as korosztályban, posztok szerint....	91
50. táblázat: A sportmotiváció értékelése az U19-es korosztályban, posztok szerint....	91
51. táblázat: Az EGO alsókálák értékei az U16-os korosztályban, posztok szerint.....	91
52. táblázat: Az EGO alsókálák értékei az U17-es korosztályban, posztok szerint.....	92
53. táblázat: Az EGO alsókálák értékei az U18-as korosztályban, posztok szerint.....	92
54. táblázat: Az EGO alsókálák értékei az U19-es korosztályban, posztok szerint.....	93
55. táblázat: A TASK alsókálák értékei az U16-os korosztályban, posztok szerint.....	93
56. táblázat: A TASK alsókálák értékei az U17-es korosztályban, posztok szerint.....	94
57. táblázat: A TASK alsókálák értékei az U18-as korosztályban, posztok szerint.....	94
58. táblázat: A TASK alsókálák értékei az U19-es korosztályban, posztok szerint.....	95
59. táblázat: A megküzdés értékei az U16-os korosztályban, posztok szerint.....	95
60. táblázat: A megküzdés értékei az U17-es korosztályban, posztok szerint.....	96
61. táblázat: A megküzdés értékei az U18-as korosztályban, posztok szerint.....	96
62. táblázat: A megküzdés értékei az U19-es korosztályban, posztok szerint.....	97
63. táblázat: A szorongás értékei az U16-os korosztályban, posztok szerint.....	97
64. táblázat: A szorongás értékei az U17-es korosztályban, posztok szerint.....	98
65. táblázat: A szorongás értékei az U18-as korosztályban, posztok szerint.....	98
66. táblázat: A szorongás értékei az U19-es korosztályban, posztok szerint.....	98
67. táblázat: A humánbiológiai változók U16-os korosztályban, posztok szerint.....	99
68. táblázat: A humánbiológiai változók az U17-es korosztályban, posztok szerint ...	100
69. táblázat: A humánbiológiai változók U18-as korosztályban, posztok szerint.....	100
70. táblázat: A humánbiológiai változók az U19-es korosztályban, posztok szerint ...	101
71. táblázat: A motoros, sportágspecifikus tesztek értékei az U16-os korosztályban, posztok szerint.....	102
72. táblázat: A motoros, sportágspecifikus tesztek értékei az U17-es korosztályban, posztok szerint.....	102

73. táblázat: A motoros, sportágspecifikus tesztek értékei az U18-as korosztályban posztok szerint	103
74. táblázat: A motoros, sportágspecifikus tesztek értékei az U19-es korosztályban, posztok szerint	104
75. táblázat: A kiválasztás héttértényezőinek értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint	105
76. táblázat: A tehetséggondozás értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint	106
77. táblázat: Az edző szerepénekértékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint	106
78. táblázat: Az edző feladatainak értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint	107
79. táblázat: A belső motiváció értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint	107
80. táblázat: Az észlelt motiváció értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint	108
81. táblázat: A megküzdési stratégiák értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint	108
82. táblázat: A szorongás értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint	109
83. táblázat: A humánbiológiai tulajdonságok értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint	109
84. táblázat: A motoros és sportágspecifikus képességek értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint.....	110
85. táblázat: A kiválasztás háttértényezőinek értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint.....	111
86. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezőinek értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint.....	112
87. táblázat: Az edző szerepének értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint.....	112
88. táblázat: Az edző feladatainak értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint.....	113
89. táblázat: A belső motiváció értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint.....	113
90. táblázat: Az észlelt motiváció értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint.....	114
91. táblázat: A megküzdési stratégiák értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint.....	114
92. táblázat: A szorongás értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint	115
93. táblázat: A humánbiológiai tulajdonságok értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint.....	115

94. táblázat: A motoros és sportágspecifikus képességek értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint..... 116

TARTALOM

ÁBRÁK JEGYZÉKE	2
TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	3
1. BEVEZETÉS	11
1.1 A témaválasztás indoklása	13
1.2 A vizsgálat tárgya, célja	14
2. IRODALMI ÁTTEKINTÉS	16
2.1 A tehetségről általában.....	16
2.1.1 Tehetségelméletek	16
2.1.2 Tehetségmodellek.....	17
2.2 A tehetség, sporttehetség fogalmi meghatározása	19
2.3 Sportágspecifikus tehetség, labdarúgó-tehetség	20
2.4 A pedagógiai aspektusok szerepe a labdarúgásban	23
2.4.1 Családi hatások a kiválasztásban.....	24
2.4.2 Az edző szerepe a kiválasztásban.....	24
2.4.3 A csapattársak szerepe a kiválasztásban.....	25
2.5 A labdarúgó-tehetség jellemzői	26
2.6 A pszichés jellemzők jelentősége a labdarúgásban	28
2.6.1 A motiváció szerepe	29
2.6.2 Az észlelt motivációs környezet szerepe	31
2.6.3 A megküzdési stratégiák szerepe.....	31
2.6.4 A szorongás szerepe	33
2.7 A humánbiológiai tulajdonságok szerepe a labdarúgásban	34
2.8 Motoros és sportágspecifikus képességek a labdarúgásban.....	36
2.9 Az agilitás szerepe és mérési lehetőségei a labdarúgásban	38
2.10 A posztok közötti különbségek.....	40
3. CÉLKITŰZÉSEK	42
3.1 Kérdésfeltevés.....	42
3.2 Kutatási célok	43
3.3 Hipotézisek	44
4. MÓDSZEREK.....	46
4.1 Mintaválasztás és a vizsgált minta.....	46

4.2	Adatfelvétel.....	48
4.2.1	A pedagógiai aspektusok mérése.....	48
4.2.2	Pszichológiai jellemzők mérése.....	48
4.2.3	A humánbiológiai tulajdonságok mérése	50
4.2.4	A motoros képességek mérése.....	50
4.2.5	Az agilitás képesség mérésének módszere	52
4.2.6	Alkalmazott statisztika, adatfeldolgozás	53
5.	EREDMÉNYEK.....	55
5.1	A vizsgált területek értékei a teljes mintára vonatkoztatva	55
5.1.1	A pedagógiai aspektusok átlag- és szórásértékei.....	55
5.1.2	A pszichológiai jellemzők átlag- és szórásértékei.....	57
5.1.3	A humánbiológiai tulajdonságok átlag- és szórásértékei	60
5.1.4	A motoros és sportágspecifikus képességek átlag- és szórásértékei	60
5.2	A vizsgált területek értékei posztonként.....	61
5.2.1	A pedagógiai aspektusok értékei posztonként.....	61
5.2.2	A pszichológiai aspektusok értékelése posztonként.....	64
5.2.3	A pszichológiai jellemzők diszkriminancia-elemzése a posztok tekintetében	66
5.2.4	A humánbiológiai tulajdonságok értékei posztonként.....	67
5.2.5	A motoros és sportágspecifikus képességek posztonként	67
5.2.6	A testösszetétel, a motoros és sportágspecifikus képességek diszkriminancia-elemzése a posztok tekintetében.....	68
5.3	A vizsgált területek értékei korosztályonként.....	69
5.3.1	A pedagógiai aspektusok értékei korosztályok szerint.....	69
5.3.2	A pszichológiai jellemzők értékei korosztályok szerint	72
5.3.3	A pszichológiai jellemzők diszkriminancia-elemzése a korosztályok szerint	75
5.3.4	A humánbiológiai tulajdonságok értékei korosztályok szerint	75
5.3.5	A motoros és sportágspecifikus képességek értékei korosztályok szerint	76
5.3.6	A testösszetétel, a motoros és sportágspecifikus képességek diszkriminancia-elemzése a korosztályok tekintetében	77
5.4	A vizsgált területek posztok szerinti értékelése korosztályos bontásban.....	78
5.4.1	Pedagógiai aspektusok.....	78

5.4.2	A pszichológiai jellemzők értékelése korosztályonként posztok szerint..	90
5.4.3	Humánbiológiai tulajdonságok.....	99
5.4.4	Motoros és sportágspecifikus képességek	102
5.5	A vizsgált területek értékeinek összehasonlítása a bevált és a nem bevált csoportok között posztok szerint.....	105
5.5.1	A pedagógiai aspektusok értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között posztok szerint	105
5.5.2	A pszichológiai jellemzők értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között posztok szerint.....	107
5.5.3	A humánbiológiai tulajdonságok értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között posztok szerint.....	109
5.5.4	A motoros és sportág-specifikus képességek értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között posztok szerint.....	110
5.6	A vizsgált területek értékeinek összehasonlítása a sikeres és a kevésbé sikeres csoportok között korosztályok szerint	111
5.6.1	A pedagógiai aspektusok értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között korosztályok szerint	111
5.6.2	A pszichológiai jellemzők értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között korosztályok szerint	113
5.6.3	A humánbiológiai tulajdonságok értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között korosztályok szerint	115
5.6.4	A motoros és sportágspecifikus képességek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között korosztályok szerint	116
6.	MEGBESZÉLÉS.....	117
6.1	A pedagógiai aspektusok eredményei.....	117
6.2	A pszichológiai jellemzők eredményei.....	119
6.3	A humánbiológiai tulajdonságok eredményei	120
6.4	A motoros és sportágspecifikus képességek eredményei	121
6.5	A bevált és a nem bevált játékosok teljesítményeinek összehasonlítása	122
7.	KÖVETKEZTETÉSEK	123
7.1	A pedagógiai aspektusok eredményei.....	123
7.2	A pszichológiai jellemzők eredményei.....	124
7.3	A humánbiológiai tulajdonságok eredményei	126
7.4	A motoros és sportágspecifikus képességek eredményei	126

7.5	A posztok és korosztályok megkülönböztetése az alkalmazott tesztek alapján ..	126
7.6	A beválásra vonatkozó hipotézis értékelése	127
8.	ÖSSZEFOGLALÁS	128
9.	SUMMARY.....	129
10.	IRODALOM.....	130
	SAJÁT KÖZLEMÉNYEK JEGYZÉKE	147
	KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.....	149
	MELLÉKLETEK.....	150

1. BEVEZETÉS

A labdarúgás a világ legnépszerűbb sportjának tekinthető, kivétel nélkül minden nemzet ismeri és játssza a sportágat (Reilly és Williams 2003). A sportágak közül a labdarúgás az, amelyik igazán nagy tömegek mozgására képes a világ minden részén, tekintet nélkül vallásra, nemi hovatartozásra vagy éppen állampolgárságra. A nagy népszerűségnek és a sportágban megjelenő hatalmas gazdasági erőnek is köszönhető, hogy érezhetően, szinte hónapról hónapra növekszik a világ labdarúgásának színvonala (Stratton és mtsai 2004).

A mai topfutballban a játék egyre gyorsabbá és élvezhetőbbé válik, ami a játékosoktól kiemelkedő pszichés, motoros és sportágspecifikus képességeket követel meg. A játék gyorsulásával és taktikai fejlődésével a fizikális elvárások is dinamikusan fejlődnek (Barnes és mtsai 2014) és be kell látnunk, hogy ilyen igénybevétel mellett folyamatosan kimagasló teljesítményre nem minden labdarúgó képes.

Európában szinte minden országban alapkövetelmény, hogy a topcsapataik folyamatosan a saját bajnokságuk élmezőnyéhez tartozzanak, és emellett jól szerepeljenek az Európa Ligában vagy a Bajnokok Ligájában is. Így a játékosoknak nem elegendő csupán kitűnő humánbiológiai jellemzőkkel, motoros és sportágspecifikus képességekkel rendelkezniük, hanem fontos a pszichés, mentális képességek magas szintű jelenléte is, olyanoknak, mint a szorongásmentesség, a konfliktuskezelés, az önbizalom és a sportmotiváció. Emellett a siker fontos része a labdarúgásban rejlő pedagógiai faktorok szerepe például a megfelelő edző-játékos kapcsolat és az együttműködés is.

A korábbi sikerek után mára a hazai labdarúgás színvonala csak az európai középmezőnyhöz tartozik. A hazai bajnoki mérkőzések lelátóira kevés néző látogat ki, kivéve néhány örökrangadót vagy különös tételt bíró találkozót. Klubcsapataink a nemzetközi kupákban nem érnek el kimagasló sikereket, az utóbbi években csupán a Debreceni VSC-nek és a Videotonnak sikerült ez, előbbi a Bajnokok Ligája és az Európa Liga főtáblájára, míg utóbbi az Európa Liga főtáblájára került (Kiss és mtsai 2015).

A hazai labdarúgást tekintve sikerként éltük meg még az elmúlt évtizedben, hogy 2009-ben U20-as válogatottunk világbajnoki bronzérmet szerzett (Kiss és mtsai 2015). Szintén örömünkre szolgált, hogy 44 év után a magyar labdarúgó-válogatott

sikeresen kvalifikálta magát a 2016-os franciaországi Európa-bajnokságra – igaz, ez elsősorban a résztvevők létszámbővítésének volt köszönhető. Az Eb-t körülvevő hangulat, a győztes mérkőzés utáni országos eufória mind arra készíti a magyar labdarúgásban dolgozó vezetőket és szakembereket, hogy érdemes és a fejlődés szempontjából is kiemelten fontos energiát fektetni a magyar futball folyamatos és tudatos fejlesztésébe (Csáki és mtsai 2014).

A sportágak napjainkra erősen specializálódtak, melynek következtében az adott sportág szempontjából a magasszintű általános és a sportágnak megfelelő speciális képességekkel rendelkező sportolókra tartanak leginkább igényt a szakemberek (Révész és mtsai 2005). Külön kiemelendő a labdarúgók kiválasztásának szerepe és fontossága, valamint a kiválasztás háttértényezőinek teljes körű megléte (Lawrence 2008, Csáki és mtsai 2013b).

Hazánkban elég sokáig, a kétezres évek elejéig gondolták úgy a szakemberek, hogy a vidéki, illetve városi „grundok” továbbra is megfelelő bázist biztosítanak a magyar élvonalbeli labdarúgás számára. A magyar labdarúgás több évtizedes hanyatló nemzetközi szereplése viszont rádöbbsentette a sportág vezetőit, hogy új alapokra kell helyezni a kiválasztást, valamint jóval nagyobb hangsúlyt kell fektetni az utánpótláskorú labdarúgók tudatos, minőségi képzésére és fejlesztésére (Szegedi 2003).

Megállapították, hogy *„a sportág hanyatlását csak az utánpótlás tudatos fejlesztésével lehet megállítani”* (Vincze 2008). A nyugati labdarúgóklubok évtizedekkel ezelőtt rájöttek arra, hogy irányított kiválasztás mellett, megfelelően felügyelt és folyamatosan mért, ellenőrzött utánpótlásrendszert kell kialakítani, hogy a hosszú távú merítési bázis és a minőségi utánpótlás biztosított legyen a folyamatos jó eredmények megtartásához (Vincze 2008). A fókuszpontok idővel nemcsak az eredményekre, hanem a képzésre és a felkészítésre is áttértek.

A megoldást az itthoni szakemberek elsősorban az akadémiai képzéstől várják. A labdarúgók relatív alacsony száma (összehasonlítva a nagy labdarúgó nemzetek regisztrált játékosainak adataival) miatt, a tehetségmegtartás fontos kérdése, hogy mi módon lehet a serdülő, ifjúsági korosztályt a legfogékonyabb korban képezni és csökkenteni a tehetségvesztést. A másik sarkalatos kérdés a kiválasztás, az egyéni képzés és fejlesztés, a labdarúgók sokrétű mérése és feltérképezése, megfelelő központi tesztelési eljárás kialakítása, majd komplex egyéni fejlesztő programok kidolgozása. A

sikeres felkészítés feltételez egy jól működő felkészítési rendszer is. Ilyen lehet például a Balyi és Hamilton (2004) által leírt, a sportolók hosszútávú felkészítésének igen transzparens modellje (Long Term Athletes Development – LTAD), ami egy hétlépcsős felkészítési rendszer, mely az alapoktól kezdődően a professzionális szintig elkíséri a sportolót és biztosítja a megfelelő irányú felkészítést.

A sportágakra történő kiválasztás esetében, így a labdarúgásban is meg kell határozni a sportági követelményprofil, a kiválasztási ismérveket, a kiválasztási mutatókat és a szűréstől kezdve a tehetséggondozás folyamatában folyamatosan ellenőrizni szükséges (Géczi és mtsai 2009, Harsányi 2009, Gonaus és Müller 2012).

Az utóbbi években pozitív irányú fejlődés figyelhető meg a hazai labdarúgásban, ami azzal magyarázható, hogy az utánpótlás-nevelésre egyre nagyobb hangsúly helyeződik. A FIFA-ranglistán a magyar válogatott egyre előrébb foglal helyet, egyre több hazai fiatal játékos iránt érdeklődnek a színvonalas külföldi bajnokságok élvonalbeli klubjai (Orosz és Bíró 2009). A korábban felsorolt (rész)sikerek nagyrészt annak köszönhetőek, hogy az elmúlt időszakban a magyar labdarúgás vezetői a korábbinál nagyobb hangsúlyt fektettek az edzők képzésére és továbbképzésére, az infrastruktúra fejlesztésére, tehetséggondozó program kidolgozására, a bajnoki rendszer megreformálására, illetve a labdarúgó-specifikus sporttudományos kutatásokra is.

1.1 A témaválasztás indoklása

Gyermekkorom óta aktív labdarúgó vagyok, élvonalbeli labdarúgóklub utánpótlás csapataiban nevelkedtem, edzettem és versenyeztem hosszú éveken át. Megadattott, hogy tizenévesen bekerültem többfordulós kiválasztás után a magyar korosztályos utánpótlás-válogatottba és több éven keresztül folyamatosan tagja voltam korosztályos válogatottaknak. Számos edzőtáborban, nemzetközi labdarúgótornán és mérkőzéseken vettem részt, melyeken rengeteg tapasztalatot szerezhettem.

Labdarúgóedzőként és testnevelő tanárként személy szerint is nagyon fontosnak tartom a kiválasztást és a tehetségfejlesztést a labdarúgásban. Meggyőződésem, hogy a tehetséggondozás folyamata abban az esetben lesz hatékony, ha a folyamatban az utánpótláskorú labdarúgókat rendszeresen mérjük, teljesítményüket objektívan értékeljük és ennek alapján szisztematikusan fejlesztünk. A témával kapcsolatos hazai szakirodalom tanulmányozása után kiderült, hogy hazánkban nincs egységes

kiválasztási rendszer és egységes álláspont sem a tehetséggondozás irányát tekintve. Ezen kívül központi és konkrét ajánlás a képességek objektív tesztelésével, mérésével és optimális szintű fejlesztésével kapcsolatban sem hozzáférhető.

Hazánkban jelenleg a legtehetségesebb labdarúgók felkészítése és képzése labdarúgó-akadémiákon folyik. Véleményem szerint az akadémiákon dolgozó szakembereknek az fő a feladatuk, hogy elméleti tudásukkal segítsék a tehetségek kiválasztását, valamint empirikus kutatásra épülő eredményeikkel támogassák a sportági szelekciót és a tehetségfejlesztés folyamatát. Ezzel egy időben határozzák meg a különböző sportági tehetségek kiválasztásához szükséges motoros és sportágspecifikus képességek szintjeit, a játékosok humánbiológiai jellemzőit, a pszichés-mentális tényezők ideális szintjét és a kiválasztás pedagógiai aspektusait, háttértényezőit, majd az átfogó mérési eredmények elemzése és értelmezése után ajánlásokat fogalmazzanak meg a tehetségek optimális fejlődése érdekében.

1.2 A vizsgálat tárgya, célja

A hazai labdarúgó-akadémiák és a labdarúgó-szövetség kiválasztási rendszereit vizsgálva azt tapasztaltam, hogy eltérő a tehetségek kiválasztásának módja és szintén eltérő a különböző képességek mérésére való tesztelési eljárások alkalmazása. A legtöbb esetben látható volt, hogy az edzők szubjektív véleményei és a játékosok mérkőzésen mutatott teljesítménye határozzák meg a kiválasztást. Így a disszertáció elkészítésével elsődleges céloom az, hogy a nemzetközi szakirodalomra alapozva egy olyan egységes, komplex tesztrendszer javasoljak, mely alkalmas lehet a labdarúgók kiválasztására, teljesítményük (tehetségfaktoraik) objektív mérésére és értékelésére, melyekből később lehetőség nyílik az individuális fejlesztési program kialakítására is.

A témával kapcsolatos kutatások többsége döntően edzéselméleti, élettani és pszichés aspektusból vizsgálja a tehetségek kiválasztását, a labdarúgók tehetséggondozásának folyamatát. Ezért további céloom a dolgozat megírásával, hogy a humánbiológiai jellemzők, a motoros és sportágspecifikus képességek és a pszichés-mentális jellemzők mérése mellett megvizsgáljam a játékosok pedagógiai tulajdonságait is, azaz a kiválasztás és a tehetséggondozás háttértényezőit, valamint az edző-sportoló kapcsolat minőségét is.

A labdarúgás csapatsportág, de az elmúlt évtized tapasztalataiból egyértelműen megállapítható, hogy egyre jobban individualizálódik, azaz előtérbe kerülnek ez egyéni

képzések, posztra történő felkészítések szerepe. Ezért szeretném a korosztályos összehasonlítás mellett bemutatni a labdarúgásban posztokra jellemző képességek szintjét, mely nagy segítség lehet a posztra történő kiválasztást illetően a sportágban dolgozó szakemberek számára.

2. IRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1 A tehetségről általában

2.1.1 Tehetségelméletek

A tehetségkutatás egy időben kezdődött az intelligenciakutatásokkal, de kevés olyan tehetségmodell létezik, melynek középpontjában a sport áll. Előfordul, hogy megemlítik a sportot és egy sportágcentrikus tehetségvizsgálattal találkozik ugyan az olvasó, de a sportágspecifikus tehetség meghatározása számos sportág esetében szinte teljesen hiányzik a tudományos életből (Révész 2008).

Az első lényeges sporttal kapcsolatos tehetségelméletet Thurstone (1938) alkotta meg. A kutató a mentális képességelméletben hét elsődleges intelligenciátényezőt határozott meg: *a szókincs folyékonysága, verbális felfogás, számok, memória, indukció, térbeli percepció, a percepció sebessége*. Itt kiemelendő a *térbeli percepció*, ami a tárgyak térbeli elhelyezkedésének érzékelését jelenti.

A következő sportvonatkozású tehetségelméletet, a *folyékony és kikristályosodott intelligencia* elméletét Cattell (1965) hozta létre. Véleménye szerint a *folyékony intelligencia* az az általános intelligencia, amely az induktív és a deduktív érvelés alapja. A *kikristályosodott intelligencia* az, amit a napi szintű problémamegoldásra használunk. Az általa definiált tíz intelligencia-komponens közül a következőknek vannak sportvonatkozásai: *vizuális feldolgozás* (a tárgyak térbeli elhelyezkedésének felfogása), *felfogási sebesség* (az inger felfogása és a válaszadás sebessége), a *helyes döntéshozás sebessége* (a feladatok gyors megoldására való képesség), valamint a *vizuális szenzoros észlelés* (nagy mennyiségű vizuális információ tudatban tartása).

Dehaan és Havinghurst (1957) szerint a tehetséges gyerekeknél már az óvodában kimutathatóak a speciális képességeik. A kutatók hat képességterületet határoztak meg: *intellektuális képesség, kreatív gondolkodás, tudományos képesség, szociális képesség, mechanikus képesség, művészi képesség*. Ebben az esetben a kreatív képesség emelendő ki a sport szempontjából, ami az adott feladatra vonatkozó helyes megoldások számát jelenti.

Az első, széles körben ismert tehetségmodellt Renzulli (1978) hozta létre, aki megalkotta a háromkörös tehetségkonceptiót. Korszakalkotó tehetségelméletében három komponenst állított fel a tehetség összetevői területén: *kreativitás, átlagon felüli*

képességek, feladat iránti elkötelezettség. Renzulli már egyértelműen említi a mozgásművészetet az átlagon felüli képességek teljesítményterületei között.

Gardner (1983) többtényezős intelligenciaelméletében leírja, hogy nincs egy mindent átfogó és meghatározó intelligencia, hanem annak számos megjelenési területe van. Hét egymástól független intellektuális képességet különít el, amit humán intelligenciának nevez: *logikai-matematikai, nyelvi, testi-kinesztetikus, térbeli, zenei, interperszonális, intraperszonális.* Kiemelendő számunkra a testi-kinesztetikus képesség, amely annak lehetősége, hogy testünkkel, testrészeinkkel feladatokat oldjunk meg, valamint, hogy mentális képességeinket testi mozgások koordinálására is felhasználjuk. A térbeli képesség is kiemelendő, mivel segítségével a tágabb és szűkebb értelemben vett tér területeinek mintáit tudjuk alkalmazni.

2.1.2 Tehetségmodellek

A tehetség ma már jóval többet jelent, mint csupán az átlagon felüli képességek megléte. A tehetséget nem állandó személyiségvonásnak tartjuk, hanem több külső és belső tényező által meghatározott jelenségnek (Orosz és Bíró 2009). Az első tehetségmodell megalkotása Tannenbaum (1983) nevéhez köthető. A „Csillagmodell” egyaránt utal a külső és a belső tényezőkre is. A tehetség akkor fejlődik, ha az öt elem (*általános képességek, speciális képességek, nem intellektuális tényezők, környezeti tényezők, szerencse*) kölcsönösen hat egymásra. Sportvonatkozása jelen esetben a speciális képességeknek van, ami speciális területen való kiemelkedő eredményeket jelent, amelyek az általános tehetségterületektől eltérnek. Ilyen lehet például a sport is.

Sportvonatkozásban nagyobb előrelépést jelentett Mönks és Knoers (1997) tehetségmodellje. A szakemberek az intellektuális képességeken túl a motoros képességeket is említik, mint a tehetség megnyilvánulásának egyik területét. A szerzők tehetségmodelljükben kiemelik, hogy a Renzulli által említett intraperszonális tényezőkön kívül fontos a környezet hatása is. A *család, a társadalom* és a *társak* is szerepet játszanak a tehetség kialakulásában, megnyilvánulásában, melyek közül a család a legfontosabb szintér. A sportvilág számára nagy jelentőségű Gagné (1999) differenciált tehetségmodellje. A szerző *szunnyadó* és *megvalósult* tehetséget különböztet meg. A *szunnyadó* tehetség olyan kompetencia, mely az élet valamely területén felülmúlja az átlagot. A *megvalósult* tehetség a környezeti katalizátorok, az

adottságok és az interperszonális tényezők interakciójából létrejött teljesítmény. A sport szempontjából több fontos motoros tulajdonságot is említ: *az erőt, az állóképességet, a koordinációt*, valamint az ezek fejlesztésére szolgáló folyamatot, *az edzést*. Ezek eredményeképpen a sportot, mint a kiemelkedő teljesítmények megjelenési területét említi.

A tehetséges egyének tulajdonságainak feltárásának céljából alkotta meg a WICS-modellt Sternberg 2004-ben. A mozaikszó betűinek jelentése a következő: *W-bölcsesség, I-intelligencia, C-kreativitás, S-szintetizálás*. A modell szerint e három jellemző a tehetséges egyén fontos jellemzői, illetve ezek szintézisével érhet el kiemelkedő eredményt. A magas intelligencia és kreativitás elősegíti a kiemelkedő sportteljesítményt. Az intelligencia nem alapfeltétele a kiemelkedő teljesítménynek, de alacsony szintje valószínűsíti a teljesítmény elmaradását. A kreativitás főleg a csapatjátékokban és a küzdősportokban jelentkezik.

Piirto (1999) piramismodelljében a tehetség aspektuson belül jelenik meg a sport, ahol konkrétan kibontakozhat az átlagon felüli képesség. Az emocionális aspektus összetevői közül kiemelhető a késztetés, kreativitás, önfegyelem, akarat, kitartás és észlelőképesség személyiségjegyek, melyek magas foka a sportban is szükségesek a kiemelkedő eredményhez. A környezet befolyásoló szerepe – melyből kiemelkedik az edző személye – szintén döntő jelentőségű.

Heller (1991) müncheni modelljében a tehetségtényezők közül a pszichomotoros készségeket és a kreativitást említi, melyből a sport területen tör fel a teljesítmény. Erre hat a nem kognitív személyiségjegyek közül a stressz kezelésének képessége és a teljesítménymotiváció. A környezeti feltételek meghatározó alkotóeleme az ismerős tanulási környezet, a családi légkör és a képzés minősége, azaz az edző szakmai felkészültsége és információátadási képessége. A történelem gyakran mutat olyan példát számunkra, ahol a környezet bizonyos okok miatt nem képes a gyermek képességeit kibontakoztatni, így a gyermek adottsága nem fejlődhet optimális mértékben. Részen emiatt enyésznek el a gyermekekben rejlő képességek.

Ezért alkotta meg a neves magyar genetikus Czeizel (1997) a $2 \times 4 + 1$ sorsfaktoros tehetségmodelljét, ami nagy előrelépést jelentett a tehetségkutatással foglalkozó szakemberek számára. A 2×4 faktoros sportteljesítmény-modell négy adottságszférát különböztetett meg: *testi alkat, fizikai erő, ügyesség és motiváció*. Az alapmodell külső

faktorai közül az *iskola*, mint befolyásoló tényező helyére az edző kerül, mely véleménye szerint a legfontosabb tényező. A modell szerint a sorsfaktor teszi lehetővé, hogy az adottságokból megvalósult tehetség váljon. A tehetségvesztés okaiként a sorsfaktort Czeizel három részre bontotta:

1. korai halál, amely nem teszi lehetővé a tehetség megjelenését;
2. betegségek (önsorsrontás) közé sorolta az életmódot, a káros szenvedélyeket, a nemi bajokat és az öngyilkosságot;
3. tehetségvesztés, talentumromlás (társadalmi sors), melynek alkotói a szegénység, a rossz iskola, a háború és a bűntény.

2.2 A tehetség, sporttehetség fogalmi meghatározása

A tehetség fogalmát illetően számos különböző tehetségdefinícióval találkoztam. Dubecz (2009) szerint a tehetségen általában az ember meghatározott tevékenységéhez szükséges speciálisan kedvező sajátosságainak, adottságainak megjelenő összességét értik, vagyis sokféle kedvező feltételt a sikeres, eredményes végrehajtáshoz, amivel a sportág tanulása gyorsabb, mint az átlag próbálkozóknak.

Osztváth (2004) szerint a tehetség fogalma magában foglalja az egyén örökletesen jó adottságait, korosztályi társaihoz képest magas szintű képességeit, hatékony tanulási és adaptációs mechanizmust, melyek alkalmassá teszik kiemelkedő teljesítményre. A magas teljesítmény további előfeltétele a motiváltság. Lényeges elem, hogy – jóllehet, a tehetség alapját az örökletes tényezők képezik – a kedvező adottságok csak a felkészülés folyamatában érvényesülhetnek érdemben, ha úgy tetszik, az adottságok így fejlődhetnek tehetséggé.

Nádori 2005-ben a következőképp fogalmazott: „*tehetségen meghatározott irányba mutató, még kibontakozás előtt álló adottságot, illetve adottság-együttest értünk*”. Megfigyelésem szerint a mindennapi szóhasználatban pedig a tehetségen meghatározott képességek együttesét értjük. Ilyenkor általában szellemi és testi teljesítményről, vagy sajátos teljesítményről, például sportteljesítményekről beszélünk. Így a tehetség a tevékenység egyik feltétele, amely a tevékenység folyamán differenciálódik, fejlődik.

Harsányi (2000) komplexen értelmezi a sporttehetséget. Szerinte az tehetséges, akinek *egészségi állapota, pszichikai, élettani, antropometriai, motoros és szocializációs* adottságai kiemelkedők.

Mészáros és Zsidegh (2002) úgy vélekednek, hogy a sikeres sportoló, az élversenyző jellemzői a kiemelkedő általános és speciális motoros teljesítőképesség, az ügyesség, a jó mentális képességek, a taktikai és technikai repertoár átlagon felüli szintje, az edzések, valamint a versenyek terhelésének elviselését segítő pszichológiai alkalmasság.

Frenkl (2003) a tehetséggel kapcsolatban a sportteljesítmény humán teljesítmény részét emeli ki. A sport az egész embert, a bioszociális lényt érinti, így a tehetség kérdését ebben a komplexitásban kívánatos megközelíteni. A sportteljesítmény szellemi, művészi igényeket is támaszt, azaz itt olyan tevékenységekről van szó, amely fizikai tulajdonságok, illetve az ember, mint biológiai lény által meghatározott.

Bodnár (2009) a tehetség meghatározását szociális oldalról közelíti meg. Azt írja, hogy a szociálisan ügyes személyiség egy adott helyzetre több alternatívát tud kidolgozni, és ezek közül gyorsan képes választani, majd szükség esetén váltani.

Révész (2008) komplex képződményként említi a tehetséget, mely négy hajlamon alapul. Az egyik hajlam az *intelligencia*, az *átlagon felüli értelmi képesség*, a második a *tehetség iránya*, mint például a művészet, a tudomány, mely kivételes specifikus szellemi képességeket igényel. Az *intuíció*, melyet ma kreativitásnak nevezünk a harmadik hajlam és végül a gyermek *szellemi megtartása*, *akarateréje* a negyedik.

Fontos a tehetség meghatározásánál Czeizel (2004) gondolatai, aki a magyar nyelv sokszínűségét kihasználva különbséget tesz a tehetség, a talentum és a géniusz között. Tehetségnek nevezi, akiben potenciális lehetőség rejlik valamelyik átlagon felüli képességének kibontakoztatására. Talentum szerinte az, akinek sikerült kibontakoztatnia képességét és kivételes teljesítményben realizálta azt, géniuszok pedig azok, akik a kivételes talentumok között a legnagyobb teljesítményt érik el. Ugyanakkor Fleishman (1972) szerint a sporttehetség általános fogalma azonban sportáganként tovább differenciálódik.

2.3 Sportágspecifikus tehetség, labdarúgó-tehetség

A labdarúgó-tehetségek kiválasztása és objektív tesztekkel történő teljesítmény-meghatározása komplex feladat. Számos megtévesztő tényezővel találkozhatunk a tehetségek kiválasztásával kapcsolatban. Ezért nem szabad elhamarkodottan dönteni a fiatal sportolók prognózisát illetően. A hazai szelekciós gyakorlat két túlélő hibája a

technikai készségek túlértékelése, illetve a biológiai életkor figyelmen kívül hagyása. Így a sporttehetség nem tévesztendő össze a technikai tehetséggel. A biológiai életkor is igazi csapda lehet, hiszen a fiataloknál szoros összefüggés van a biológiai életkor és a teljesítmény között (Frenkl 2009). Bizonyos, hogy a labdarúgó-tehetség kiválasztása nem egyszeri alkalommal történik, a kiválasztás és a beválás között egy komplex folyamat létezik. Így célszerű nyomon követésére kialakítani a vizsgálatokat, hogy évek múlva tisztább képet lehessen kapni a kiválasztás- bekerülés-beválás témakörével kapcsolatban a labdarúgás sportágban (Csáki és mtsai 2013a).

Az élet minden területén vannak olyan szerencsésen egymás mellé kerülő jellemző személyiségtulajdonságok, amelyek alapján egy adott tevékenységi területen a szerencsés egyén képes kiugró teljesítményekre. Ha a tehetséget jellemző egyedi képességek léte jól látható, megvan a feltétele a legösszetettebb, vagy legspeciálisabb csúcsteljesítmények elérésére alkalmas készségek kiépítésének is. Minden képesség azonban, csak megfelelő viszonyok között képes feltárulkozni (Dubecz 2009).

A tehetségfejlődés folyamatának vizsgálatakor nem lehet szó nélkül elmenni az *adottság* fogalma mellett. Bíróné (2004a) adottság alatt a genetikusan meghatározott testi, lelki és élettani sajátosságokat érti. A tehetségek kiemelkedő sajátos adottságokkal rendelkeznek, melyek potenciálisan magukban hordozzák a későbbi kiemelkedő teljesítmények lehetőségét. A kedvező adottságok tényleges érvényre jutása azonban nem következik be automatikusan. Teljesítménybefolyásoló tényezők pedig azok az alkati, kondicionális, technikai/kognitív, küzdelemvezetési (taktikai) és környezeti hatótényezők, melyek hozzájárulnak a versenyeredmények közötti különbségek kialakulásához. Az adott sporttevékenységekben, sportágakban eltérően jelennek meg az örökletes tényezők és a környezeti szerep, illetve ezek arányai a tehetségek kibontakozása terén (Révész 2008).

Két fő elméleti irányzat a meghatározó a tehetségfejlődést befolyásoló tényezőket illetően: Baker és Horton (2004) *elsődleges* és *másodlagos* befolyásoló tényezőket említ a tehetség meghatározásakor. Elsődleges tényezők a *velünk született adottságok, az edzés és a pszichológiai faktorok*. A kiválasztás és a tehetséggondozás folyamatában mindhárom tényezőt együttesen kell számításba venni. A másodlagos tényezők már kisebb hatással vannak a teljesítményfejlődésre, ugyanakkor hiányuk meggátolja a tehetség maximális kibontakozását. Ide a *család szociokulturális tényezői*

és háttértényezők tartoznak, mint például az *edzés helyszíne*, az *irányítás jellege és formája*, valamint az *eszközök* és a *szakembergárda* jellemzői. Az elmélet szerint az elsődleges faktorok döntően meghatározzák a teljesítményt, lényegében azok színvonalától függ. Az edzés, mint befolyásoló tényező hatását az adottságoktól teszi függővé, mely a pszichés tényezőkkel egészül még ki.

Ezen gondolatokkal ellentétben Ericsson és munkatársai (1993, 1994, 1996) az edzésnek mintegy kizárólagos értéket tulajdonítanak. Elméletükben az *edzésnek* van elsődleges szerepe, ugyanakkor fontos külső tényezőnek számít a *létesítmény*-, illetve az *eszközellátottság* is. A belső tulajdonságok közül a *kitartás*, a *monotóniatűrés* számít leginkább, mivel az elmélet szerint az adottság nem hat közvetlenül a kiváló eredmény elérésére, azaz genetikai mintánk nem befolyásolja számottevően a sportsikereket. A szerzők szerint tízezer óra tudatos és szakszerű edzésidő kell egy kiemelkedő sportsiker eléréséhez.

A sporttehetségek kiválasztási és mérési rendszerébe az 1990-es évektől a szociális tényezők is bekerültek. Ezek alapvetően befolyásolják a sportoló *szociális ügyességét* (Bodnár 2009). A szociális ügyesség egy olyan összetett képesség, amely lehetővé teszi, hogy az egyén céljainak megfelelően tudja használni társas környezetét. Az edzői visszajelzésnek nemcsak a teljesítményre kell vonatkoznia, hanem a sportoló viselkedésére, a mögötte meghúzódó gondolati struktúrákra és információfeldolgozásra is. A szociális ügyesség értékelését a sportoló elvárásai köré kell szervezni, azokat kell módosítani. Azok a gyerekek, akiknek szülei valaha sportoltak, előnyösebb helyzetben vannak, mert a család kulturális tőkéje sportos viselkedésmintákban gazdagabb nevelést nyújt nekik. Ez az erőforrás a sportpályafutás konfliktusos, kritikus helyzeteiben különösen fontos lehet.

Budavári (2007) a sportoló, a szülő és az edző együttműködésének fontosságára hívja fel a figyelmet. Véleménye szerint a három fél közös munkálkodása nélkül szinte lehetetlen hosszú és fáradtságos felkészülést végigvinni.

A labdarúgó-tehetség meghatározásával kapcsolatban Reilly és munkatársai (2003) nem találtak konszenzust a szakemberek között sem nemzeti, sem nemzetközi szinten. Általában a professzionális klubok a tapasztalt edzők és játékos-megfigyelők által összeállított kritériumok alapján válogatják ki a tehetségeket. Az Ajax Amsterdam „TIPS” elnevezésű válogatási rendszerében a *technika*, az *intelligencia*, a *személyiség* és

a *gyorsaság* jelennek meg tehetségkritériumként. A szerzők bemutatnak hasonló, alternatív kritériumlistákat is, mint például a „TABS” (*technika, attitűd, egyensúly, sebesség*) vagy „SUPS” (*gyorsaság, felfogóképesség, személyiség, készség*).

2.4 A pedagógiai aspektusok szerepe a labdarúgásban

Minden sportág, így a labdarúgás alapját képezi, és az eredményességét meghatározhatja a tudatos, sportágspecifikus kiválasztás és a célirányos tehetséggondozás. Az elmúlt évek kutatási eredményei is bizonyítják, hogy manapság az élsport megköveteli a sportolókkal szemben a színvonalas egyéni és sportágspecifikus képességek mellett a magas szintű pszichikai és mentális képességeket is (Orosz és Bíró 2009). Megfogalmazásra került, hogy a tehetségazonosítás, tehetséggondozás interdiszciplináris jellegű, azaz több területről, több szempont alapján kell vizsgálni a sportolókat (Révész és mtsai 2008). A kis országok – mint Magyarország – nem engedhetik meg maguknak a természetes sportági szelekciót. Ezért fontos, hogy elébe menjünk a szelekciós folyamatnak és aktív toborozás útján tömegbázist biztosítsunk a sportágak számára (Géczi 2009).

A szelekció szempontjai sportáganként eltérőek lehetnek, viszont a kiválasztási mutatókat a legtöbb sportágban az egészségi állapot, a motoros tényezők, a testalkati jegyek, az edzhetőség, a terhelhetőség, a versenystresszel és sérüléssel szembeni ellenálló képesség, a motiváció, más lelki tulajdonságok, a társas kapcsolatok és a mozgástanulási képességek körében keresik (Harsányi 2000). Bizonyított tény, hogy a sportágválasztásnak, a kiválasztásnak nagy szerepe van a sportoló karrierje szempontjából, mert a nem megfelelő sportágválasztás a legtöbb esetben az adott sportág korai befejezéséhez, lemorzsolódáshoz vezethet (Bicsérdy és mtsai 2006). A sportágak napjainkra erősen specializálódtak, aminek következtében különböző konkrét elvárások és igények mentén már a kiválasztásnál is jó sportágspecifikus képességekkel rendelkező sportolókra tartanak leginkább igényt (Révész és mtsai 2005).

Bognár és munkatársai (2006, 2009) szerint a csapatsportokban a körülmények, a szituációk állandó változása meghatározó, ezért a szelekciós folyamatban előtérbe került a gyors gondolkodás, a játék olvasása és a megfelelő döntési képesség. A sportágakra történő kiválasztás esetében, így a labdarúgásban is meg kell határozni a sportági követelményprofil, a kiválasztási ismérveket, a kiválasztási mutatókat és a szűréstől kezdve a tehetséggondozás, tehetségfejlesztés folyamatában időközönként

ellenőrizni szükséges a beválás folyamatát (Harsányi 2009). Erre azért lenne szükség, mert a sportágon belül nincs egyértelmű kiválasztási és felkészítési rendszer. Bár a Magyar Labdarúgó Szövetség 2011-ben elindított OTP-MOL-Bozsik Utánpótlás-fejlesztési Programja körvonalazza a tehetséges labdarúgók kiválasztásához szükséges tényezőket, de a magyar klubok és akadémiák többsége jelentős különbségeket mutató saját kiválasztási és felkészítési rendszer mentén képzik a labdarúgókat.

2.4.1 Családi hatások a kiválasztásban

A család a szocializáció elsődleges és legfontosabb színtere (Tóth 2000). Innen származnak alapvető értékeink, hiteink, kommunikációs és viselkedésmintáink. Feldmár (2006) szerint a család megtanítja az egyén számára, hogyan kell látni a világot. Elsődleges fogalomkészletünk is e forrásból alakul ki. Szintén csak megtanuljuk, hogy mit szabad tenni és mit nem, mi a jó, a rossz, s mi számít értékesnek vagy értéktelennek.

Budavári (2007) szerint a szülői ambíciók hatással lehetnek a gyermek motivációjára. Úgy véli, gyakran megtörténik, hogy a kiemelkedési vágyukban frusztrált szülők saját vágyaik beteljesítését várják gyermeküktől.

Van Rossum (1995) holland élsportolók sportolói pályáját vizsgálva azt találta, hogy a szülői támogatásnak nem pusztán a sportolói karrier első két fázisában, hanem a harmadik szakaszban is igen jelentős szerepe van. Hat olyan fontos tényezőt különített el, amelyben még a tökéletesedés fázisában is megjelenik a családi támogatás:

- anyagi támogatás,
- a háztartás megszervezésének hozzáigazítása a sportoló menetrendjéhez,
- erkölcsi támogatás és általános elköteleződés,
- az edzésekre és mérkőzésekre való eljutás megszervezése,
- segítség a problémákban (például sérülések esetén),
- a mérkőzések támogatása.

2.4.2 Az edző szerepe a kiválasztásban

Budavári (2007) szerint az edző, tanítvány, szülő együttműködésének hármásában az edző tekinthető kulcsfigurának. Úgy ítéli meg, hogy a sportolók nagyobb mértékben hallgatnak a felkészülésüket irányító szakemberre, mint a szüleikre, tőle

várják az elismerést; az edzők viselkedése, reakciói igen nagymértékben befolyásolják a tanítványok elköteleződését.

Az edző személye mérföldkő lehet a játékos személyiségfejlődésében (Bicsérdy és mtsai 2006, Reilly és mtsai 2003, Csáki és mtsai 2013a). Személyében a gyermek a tekintély egy új formájával találkozik. Bizonyított, hogy az edző viselkedése és a sportolóval való kapcsolata a tehetség fejlődése szempontjából gyakran fontosabb, mint a gyermek alapvető képességei. Fontos, hogy az edző tudja, mikor kell biztatni, és mikor kell visszavenni a tempóból, illetve az elvárásokból.

2.4.3 A csapattársak szerepe a kiválasztásban

Az átpartolás korával kezdődően (kb. 9-10 éves kor) a gyermekek a felnőttek irányából egyre inkább a kortársak felé fordulnak. A kortársak értékei és viselkedésmintái egyre erősebben kezdik befolyásolni őket, a teljesítmény megítélésében a többiek szava egyre fontosabbá válik. A közösségben zajló kortársi szocializáció ettől az életkortól fokozatosabban hatással lesz a gyermekekre (Tóth 2000). A kortársi szocializáció során a gyerekek társas közegben gyakorolhatják, igazíthatják, adott esetben fölülírhatják az elsődleges családi szocializáció során elsajátított mintáikat.

A társak által támogatott sportolók identitása stabilabb lehet, a támogatás érzése emelheti önbizalmukat, problémáikat kevésbé látják terhelőnek, percepciójuk kitérülhet a sikeresebb problémamegoldás irányába (Nagy 2002). Baumann (2006) azt az érzelmi erőforrást, amit az egyén a csapattól kap, szinergiának nevezi. Elgondolása szerint a csapathoz való teljes odatartozás érzése a saját individualitás feladása nélkül, a harmonikusan együtt végzett munka és a közös feladatokért való lelkesedés plusz energiaforrást jelent a személy számára. Ronaldo például így fogalmaz ezzel kapcsolatban: „*Nem tartom magam a világ legjobb játékosának. Az egyénileg elérhető címek nem a legfontosabbak számomra, sokkal inkább szeretem egy csapat részeként elhódítani a trófeákat.*”

A befogadás, a támogatottság hiánya viszont csökkentheti a motivációt, a megküzdő képességet, végső esetben pedig a csapat elhagyásához, vagy a sportolással való felhagyáshoz vezethet (tehetségvesztés).

2.5 A labdarúgó-tehetség jellemzői

A labdarúgó-tehetség azonosításával kapcsolatban Reilly és munkatársai (2003) fizikai előrejelző tényezőkkel, személyiségjellemzőkkel, illetve kognitív faktorokkal kapcsolatos tanulmányokat mutatnak be. A szerzők táblázatban foglalják össze a tehetséges labdarúgók előrejelzőit (1. táblázat).

1. táblázat: A labdarúgó-tehetség néhány előrejelzői

Fizikai tényezők	Pszichés tényezők	Kognitív tényezők
Humánbiológiai jellemzők: Testalkat Izomtömeg Élettani mutatók: VO ² max, Szívtérfogat Anaerob-állóképesség	Motiváció Szorongáskezelés Önbizalom	Események előrehaladása Döntéshozatali képesség Kreativitás Intelligencia

(Forrás: Reilly és mtsai 2003)

Angliában az 1980-as évek elején megalkották a fiatal, elit játékosok kiválasztását és fejlesztését koordináló Olympic Development Programot (ODP). A programban öt különböző szinten történik a kiválasztás, a szakemberek a következő szempontok alapján figyelik a játékosokat: technikai készség, taktikai tudás, atletikus képesség és pszichológiai jellemzők (Brown 2001). A labdarúgók kiválasztását vizsgálva elmondható, hogy nincs összhangban az elmélet és a gyakorlat, hisz a profi kluboknál a folyamatban az objektív adatok mellett meghatározóak a játékos-megfigyelők és az edzők szubjektív szempontjai (Williams és Reilly 2000). Ezek a szempontok a következők: TABS (Technika, Attitűd, Egyensúly, Gyorsaság), SUPS (Gyorsaság, Megértés, Személyiség, Készség), TIPS (Tehetség, Intelligencia, Személyiség, Gyorsaság). Úgy tűnik a folyamatban döntő fontosságú a kiválasztást végző edzők véleménye.

Christensen (2009) a labdarúgók kiválasztását tanulmányozta és három csoportra osztotta a legfontosabb tényezőket, melyek döntően befolyásolják a szelekciós folyamatot: technikai tudás (vizuális élmény), egyénieskedő és „öncélú” játék, az edzők és a vezetők „ízlése”.

A kiválasztási folyamatban a szubjektív tényezők mellett fontos kihasználni a tudomány adta objektív mérési lehetőségeket is (Thomas és Thomas 1999), viszont az

objektív mérések önmagukban nem határozzák meg a labdarúgó-tehetséget (Meylan és mtsai 2010).

Az egyik legrészletesebb labdarúgókkal kapcsolatos tehetség-kiválasztási modellt Williams és Franks (1998) alkotta meg. A modellben négy fő területre osztották a kiválasztást és a tehetséggondozást befolyásoló tényezőket: a fizikai, a fiziológiai, a szociológiai és a pszichológiai, kognitív tényezőket (2. táblázat). Egyértelmű, hogy a jó fizikum és testösszetétel, valamint a jó fiziológiai tényezők alapját képezik a labdarúgók tehetséggondozásának. A szerzők az említett két tényezőcsoport mellett egyenrangúnak tekintik a szociológiai és kognitív tényezőket is.

Több általános sporttehetséget vizsgáló kutató szerint a családnak, mint szocializációs közegnek döntő szerepe van a tehetséggondozás és utánpótlás-nevelés folyamatában. Azaz a szülői háttér nagymértékben befolyásolhatja a későbbi sikert (Czeizel 2004, Orosz 2008, Budavári 2007, Csíkszentmihályi, Rathunde és Whalen 2010). A szülői háttér mellett a folyamatban kiemelt szerepet játszik az edző-sportoló interakció is (Chusion, Ford és Williams 2012).

Más szerzők (Reilly és mtsai 2003) kiemelik, hogy az anticipáció és a döntéshozatal vizsgálata időszerű a labdarúgók kiválasztásában. Tanulmányukban hangsúlyozzák, hogy a tehetség kibontakozásában a szociális környezet szereplői is jelentős szerepet játszanak. Így a szülők, a tanárok, az edzők, a barátok és a csapattársak hatással vannak többek között a sportolók értékeire, hiedelmeire, érzelmeire, attitűdjeire, elköteleződésére. Emellett megjelenik a kulturális és társadalmi tényezőknek a labdarúgó tehetség valóra válásában játszott szerepe, mint például a társadalmi trendek, populáris és tradicionális társadalmi kulturális értékek vagy a szocioökonómiai státusz.

Kun és Tóth (2010) a labdarúgó-tehetségek kiválasztását vizsgáló tanulmányukban többek között azt is kiemelték, hogy a tehetséggondozás folyamatában fontos szerepe van az edző-sportoló kapcsolatnak és a hatékony fejlődéshez tehetséges edzőkre is szükség van.

2. táblázat: A labdarúgó-tehetség kibontakozását befolyásoló tényezők

Humánbiológiai jellemzők, testösszetétel	Fiziológiai tényezők	Szociológiai tényezők	Kognitív tényezők	Személyiség-tényezők
<ul style="list-style-type: none"> • Testmagasság • Testsúly • Az alsó végtag csontjainak átmérője • Izomtömeg • Szomatotípus • Növekedés • Testzsír 	<ul style="list-style-type: none"> • Aerob kapacitás • Anaerob laktacid kapacitás • Anaerob alaktacid kapacitás 	<ul style="list-style-type: none"> • Szülői háttér • Szocioökonómiai státusz • Iskolázottság • Edző-sportoló interakció • Sporttal eltöltött órák száma • Kulturális tényezők 	<ul style="list-style-type: none"> • Figyelem • Anticipáció • Gondolkodás • Döntéshozatal • Játékintelligencia • Kreativitás • Motoros (technikai) készségek 	<ul style="list-style-type: none"> • Önbizalom • Szorongás • Motiváció • Koncentráció

Forrás: Williams és Franks (1998)

2.6 A pszichés jellemzők jelentősége a labdarúgásban

A fizikai képességek mellett több kutatás alátámasztja a kognitív képességek sikerességben játszott fontos szerepét (Kannekens, Gemser és Visscher 2011, Vestberg és mtsai 2012, Révész és mtsai 2013a, Csáki és mtsai 2017). Egy, az angol harmadosztályban végzett felmérés szerint a sikeres csapatokat a nem sikeresektől taktikai szempontból az ellenfél térfelén végzett kevesebb passz, illetve a több kapura lövés különböztette meg, tehát a jobban teljesítő csapatokat egyfajta direkt játéktípus jellemezte (Harrop és Nevill 2014).

A személyiségjellemzőkkel foglalkozó tanulmányok alapján Reilly és munkatársai (2003) azt találták, hogy bár a sportteljesítményben a motivációnak, a szorongáskezelésnek vagy az önbizalomnak jelentős szerepe van, a személyiségtesztek használata a sporttehetség azonosításában korlátozott érvényességűnek számítanak. Leginkább az adott sportra kifejlesztett és bevizsgált pszichológiai eljárások lehetnek eredményesek más eljárásokkal kombinálva az előrejelzésben. A labdarúgó-tehetség azonosításával kapcsolatban a szerzők ígéretesnek tartják az olyan kognitív tényezők kutatását, mint az anticipáció és a döntéshozatal. A vizsgálatok e dimenziókban mind a felnőtt, mind az ifjúsági futballisták körében különbséget találtak a jó és a kevésbé jó játékosok között.

Williams és Krane (2001) megállapították, hogy a játékosok csúcsteljesítménye – nagy nyomás, teher alatt is kiváló teljesítmény nyújtásának képessége –

összefüggésben van a motivációval, a szorongással, a megküzdési stratégiákkal, vagyis a pszichés tényezőkkel.

Orosz (2008) utánpótláskorú labdarúgókat vizsgált pszichológiai aspektusból és azt mutatta ki, hogy a tehetség kibontakozását befolyásoló egyéni belüli tényezők közül a szorongáskezelés, az önbizalom, az önbecsülés, a koncentráció, illetve a társas készségek a hangsúlyosak. Az eredmények felhívják a figyelmet a fizikai képességeken túlmutató pszichés képességek fejlesztésének szükségességére.

A személyiségjegyekkel kapcsolatos vizsgálatok tekintetében a keresztmetszeti vizsgálatok nem feltétlen megbízhatóak, mivel a személyiségjegyek eltérőek lehetnek a különböző életkorokban és a személyiségbeli képességek fejleszthetőek (Morris 2000).

Williams és Davis (1995) a játékosok kognitív képességeit és játékintelligenciáját vizsgálva azt mutatták ki, hogy objektív eltérések vannak a képzett és a kevésbé képzett játékosok között. A képzett játékosok jobb eredményeket mutattak a helyzetfelismerés, a játékhelyzetekre történő reagálás, a vizualitás és az elővételező képesség területein, mely segítségével pontosabban meg tudták jósolni, mi lesz a kimenetele egy adott játékhelyzetnek.

Vannak olyan vizsgálatok, melyekben posztok szerint hasonlították össze a labdarúgók teljesítményét. Az elit, utánpótláskorú játékosok motivációját vizsgálva megállapították, hogy az életkor igen, viszont a pályán jellemzően betöltött pozíció nem befolyásolja a teljesítményt (Stewart és Meyers 2004).

2.6.1 A motiváció szerepe

Az élsportban, és az elit utánpótlássportban az egyik legfontosabb tényező a motiváció, mely a viselkedésünket befolyásoló és megfelelő irányba terelő állapot (Atkinson és Hilgard 2005). Ha sportolói motivációról beszélünk, alapvetően intrinzik motivációt és extrinzik motivációt különböztetünk meg (Amrose és Horn 2000). Azok a sportolók, akik belülről motiváltak, önmaguk miatt sportolnak, akik kívülről motiváltak önmagukon kívüli okkal magyarázzák sportolásukat. A témába vágó kutatásokból egyértelműen kiderül, hogy az élsportban elsősorban a belső motivációval rendelkező sportolók lehetnek eredményesek. Ezt két dolog határozza meg: a sportoló mennyire véli magát alkalmasnak a cél elérésére és milyen mértékű a belső késztetése a feladat elvégzése során (Deci és Ryan 1985). A belső késztetés nagysága, erőssége, valamint az

egyéni alkalmasság alapvetően meghatározza a sportolók belső motivációjának szintjét (Deci és Ryan 2000). Ezzel szemben a külső motivációs ingereket egy külső körülmény, személy, tárgy vagy adott szituáció válthatja ki.

Ryan és Deci (2000) a motiváció és a fizikai aktivitás közötti összefüggést keresve megállapították, hogy a fizikai aktivitás belső motiváció által vezérelt, a fizikai aktivitás nagyobb életerővel és teljesítménnyel párosul, ha belső motiváció indukálja.

Chan és munkatársai (2010) kapcsolatot találtak a task-orientáció és az észlelt motiváció között, tehát a motivációs környezet az utánpótláskorú sportolók elhivatottságában kiemelten fontos. Más szerzők összefüggést találtak a magas szintű teljesítmény és a motiváció között, így Caglar Asci és Deliceoglu (2009) megállapították, hogy az alacsonyabb szinten teljesítő labdarúgókat kevésbé motiválja az eredményesség.

Több szerző bizonyította, hogy a fiatalkorú, elit labdarúgók eredményességét elsősorban a belső motiváció határozza meg és a külső motiváció jelentősége kisebb téthelyzetekben (Garcia-Mas és mtsai 2010, Zalai és mtsai 2013). Továbbá több kutatásnak az eredményei alátámasztják, hogy számos esetben az élversenyzők jelentősen magas szintű motivációval rendelkeznek valamint, hogy a motiváció és az akaraterő nagymértékben hatással van az élsportolóvá válás folyamatában. (Mahoney, Gabriel és Perkins 1987, Orlick és Partington 1988, Hardy és Parfitt 1994). Így az edző egyik legfontosabb feladata játékosainak motiválása, ösztönzése, ami azért nehéz, mert a már nagyon motivált játékos adott motivációs szintjét fenn is kell tartani (Nagy 2011).

Figyelemfelkeltő és egyben további vizsgálatokra okot adhatnak Mladenovic és Marjanovic (2011) kutatási eredményei, akik megállapították, hogy szignifikáns különbség van a különböző országok utánpótláskorú labdarúgóinak extrinzik motivációját összehasonlítva.

Benczenleitner és munkatársai (2013) profi kalapácsvetők motivációját vizsgálták. Az eredmények elemzése után elmondhatták, hogy az amotiváció értéke átlagosan alacsony, míg a belsőmotiváció és külsőmotiváció értéke közepesnek mondható.

2.6.2 Az észlelt motivációs környezet szerepe

Fontos azt is vizsgálni, hogy egy adott tevékenység végrehajtásában milyen irányultságú motivációs célok lehetnek, melyek alapján a szakemberek két célt fogalmaztak meg: az egyik a feladatközpontúság (TASK), a másik az énközpontúság (EGO) (Ames és Archer 1988).

Kavussanu (2006) a célorientáció és az észlelt motivációs környezet proszociális és antiszociális viselkedésre kifejtett hatását vizsgálta a labdarúgásban. Az eredmények azt mutatták, hogy a task-orientáció a proszociális, míg az ego-orientáció az antiszociális viselkedéssel vannak összefüggésben.

Boixados és munkatársai (2004) szintén a motivációs környezet hatását vizsgálták és azt tapasztalták, hogy a task-orientáció pozitív összefüggést mutat az elégedettséggel és negatív kapcsolatot mutat a durva játékkal szemben. Az ego-orientált környezet pedig pozitív összefüggést mutatott a normatív észlelt képességhez és a győzni akaráshoz. Főleg azokat a játékosokat jellemezte példának okáért a durva játék, akik alacsony task-orientációt, de magas ego-orientációt mutattak.

Cetinkalp és Turksoy (2011) a serdülőkorú labdarúgók és a célorientáció, önhatékonyság közötti kapcsolatot vizsgálták. Azt az eredményt kapták, hogy a teljesítmény és a versenyképesség ego-orientációra utalnak, míg az ügyesség és a fejlődésre való törekvés az task-orientációval függ össze, továbbá a csapaton belüli szerep az önhatékonysággal mutat kapcsolatot.

2.6.3 A megküzdési stratégiák szerepe

A megküzdéssel foglalkozó kutatók többek között arra fókuszálnak, hogy hogyan lehet minimalizálni, illetve kiküszöbölni az életből azokat az életkörülményeket, amelyek között a stressz megbetegítőleg hat, és hogyan lehetne olyan feltételeket teremteni, hogy a stressz pozitívan hasson a fejlődésben (Oláh 1993). Oláh definíciója szerint „*a coping tudatos alkalmazkodási próbálkozás nehezített körülmények között*”. Fontos, hogy a személy által nehezítettnek értelmezett helyzetekhez való alkalmazkodásról van szó.

Tágabb értelemben véve copingnek tekinthető minden válasz, amit egy individuum egy stressz-szituációban produkál (Oláh 1993). „*Minden olyan reakció, amit egy személy egy potenciálisan veszélyt hordozó szituációban ad, megküzdésnek*

tekinthető, legyen az nyílt fellépés, kognitív megnyilvánulás (pl. nem is vagyok én olyan beteg), érzelmi vagy fiziológiai válasz.” (Oláh 1993).

A megküzdés magában foglalja a célt, a rugalmas váltást és választást, ezen felül, megmarad az objektív valóság világában, és megengedi a megfelelő érzelmek kifejezését. Más meghatározás szerint a coping lényegi eleme az erőfeszítés és célirányosság, de a megküzdést el kell választani azoktól a megtanult alkalmazkodási rutinviselkedésektől, amelyek nem igényelnek tudatos kontrollt. Tulajdonképpen megküzdésnek tekinthető minden célirányos erőfeszítés az eredményességtől függetlenül (Oláh 1993). Az empirikus tapasztalatok és kutatási eredmények világossá tették, hogy a társadalmi teljesítménynek számos összetevője van. Ide tartozik az átlagon felüli értelmesség, valamint bizonyos specifikus képességek, kreativitás, azonban ezek nem elegendőek.

Lazarus (1993) vizsgálta az érzelmek és a megküzdés sikerességének kapcsolatát. Azt tapasztalta, hogy a pozitív érzelmek kiemelkedő jelentőségűek a stressz elleni harc sikeressége szempontjából. A negatív érzelmek olyan észlelési torzításokat hoznak létre, amelyek következtében ellenőrizhetetlennek értékeljük helyzetünket. A sportolók a versenyhelyzet miatti stresszt átélhetik egyrészt a küzdelem előtt. Ebben az esetben attól félnek, hogy gyengén fognak teljesíteni. Másrészt a verseny közben, ha úgy érzékelik, hogy az aktuális teljesítményük gyengébb a vártnál, valamint a megmérettetés után, ha nincsenek megelégedve a nyújtott teljesítményükkel.

Gould és Horn (1984) kutatási eredménye szerint a különböző sportolók különbözőképpen reagálnak ugyanazokra a szituációkra. Gyakori tényező, amely stresszorként hat a sportolókra, hogy a versenyekre való felkészülés során elvárják önmaguktól, hogy folyamatosan fejlődjenek, és megvalósítsák a kitűzött célokat. Természetesen nem csupán a verseny előtt, hanem a küzdőtérre lépés napján is nagy nyomás nehezedik a versenyzőkre, amennyiben fontos számukra, hogy jól teljesítsenek.

Pszichológiailag a stressz egyensúlyvesztést jelent a fizikai-pszichikai követelmények és az egyén válaszképessége között. Highlen és Benett (1983) kutatásának tanulsága szerint azok a sportolók, akiknek több lehetőségük volt versenyeken részt venni, jobban meg tudnak küzdeni a stresszel, mint azok, akik tapasztalatlanabbak. Az is kiderült, hogy nagyobb fokú stresszt élnek át azok a versenyzők, akik kevésbé érzik azt, hogy az ő kezükbe van a kontroll.

A megküzdési stratégiákat vizsgálva Kristiansen, Roberts és Sisjord (2012) azt az eredményt kapták, hogy az edzői vélemény van a legnagyobb hatással a megküzdésre, továbbá a média szerepe is kiemelten fontos. Plaatjie és Potgieter (2011) a megküzdési stratégiák és a környezet viszonyát vizsgálták profi labdarúgók körében. Azt tapasztalták, hogy a különböző faji csoportokban eltérő a stressz szintje, amit az eltérő életkörülményekkel és a kultúra különbözőségével magyaráztak.

2.6.4 A szorongás szerepe

Ha a fő stresszor az aggodalom, akkor szorongásról beszélünk (Lénárt 2002). A szorongás az ember számára veszélyt jelző funkció. Általában akkor lép fel, ha a lelki biztonságunk meginog. Különbözik a félelemtől, mert a szorongás egy konkrét helyzetre vonatkozik, kételkedés abban, hogy megfelelő képességekkel rendelkezünk. A teljesítmény és a szorongás közötti kapcsolat abból adódik, hogy a sportoló, az egyén biztos abban, hogy a helyzet okozta stresszt képes ellenőrzés alatt tartani, a teljesítménye nő. Összességében, ahogy az izgalom fokozódik, úgy nő a teljesítmény, ha azonban az izgalom túlzott mértékű, a teljesítmény romlik (Lénárt 2002).

A szorongásnak a teljesítményre gyakorolt hatása azonban nemcsak a kimagasló versenyeken vagy mérkőzéseken érvényesül, hanem a napi edzések során is. Kutatási eredmények alapján különbséget kell tenni alkati (vonás) és a pillanatnyi (állapot) szorongás között. Ezt az elméletet figyelembe véve a sportolóknál azt találták, hogy azok, akiknek alacsony az alkati szorongás értéke és magas pillanatnyi szorongást élnek át, a szorongást serkentő hatásként fogják megélni a csúcsteljesítmény elérésében. A kutatások a szorongás és a teljesítmény kapcsolatát vizsgálva egy többdimenziós modellt igazolnak. Ezek a dimenziók a kognitív és szomatikus szorongás, valamint az önbizalom. A kognitív szorongás a gondolataink által a kudarc következményeivel való foglalkozás, azaz a negatív kilátások előrevetítése. A feszültség okozta testi és a vegetatív idegrendszeri tüneteket szomatikus szorongásnak nevezzük (Harasztiné 2009). A három dimenzió a következő összefüggést mutatja a teljesítménnyel:

1. a kognitív szorongás növekedésével (fokozódik a kudarcból való félelem) csökken a teljesítmény,
2. a sikeres sportoló magas, de még kontrollálható izgalmi állapotukat serkentőleg értelmezik, és

3. a tapasztalataiknál fogva csökken a kudarcától való (kognitív) szorongásuk.

Összességében, mindazon sportolók, akik szorongásukat serkentő hatással élték meg, magas önbizalommal és alacsony vagy közepes vegetatív szintű és kognitív szorongással voltak jellemezhetőek.

Érdekes összefüggéseket találtak az utánpótláskorú sportolóknál a szorongás vizsgálatában. A szorongás és teljesítmény közötti kapcsolat vizsgálatokor nemtől és kortól függetlenül bizonyítást nyert, hogy ismert mérkőzőhelyszín („hazai pálya biztonsága”) esetében csökken a szomatikus szorongás és nő az önbizalom.

A szorongás a teljesítmény szempontjából több másodlagos tényezőt is kedvezőtlenül befolyásol. Összességében tehát az intenzív szorongás a sportteljesítmény romlásához vezet (Harasztiné 2009).

Élrit utánpótláskorú akadémista labdarúgókat vizsgáltak szorongás tekintetében és azt az eredményt kapták, hogy az U16-os korosztály különbözik az U17-es és U18-as korosztályoktól a szomatikus szorongás alszála esetében, ami azzal magyarázható, hogy a játékosok többségében még benne van az akadémiára való bekerülés, a kiválasztással kapcsolatos félelem. Másrészt a korosztályban a szomatikus szorongás magas értéke az edző eredménycentrikusságával, illetve az edző és a játékos vagy csapat közötti kapcsolattal is magyarázható (Kiss és mtsai 2015).

2.7 A humánbiológiai tulajdonságok szerepe a labdarúgásban

Sok kutató egyetért abban, hogy átlagon felüli élettani mutatókkal kell rendelkezniük a labdarúgóknak, melyek előrejelzésére különböző élettani mérések szolgálnak. Jankovic, Heimer és Matkovic (1993) összehasonlították a sikeres és kevésbé sikeres 15-17 éves fiatalok játékosok maximális oxigénfelvevő-kapacitását, anaerob-állóképességét, marok- és törzserejét, valamint szívterfogatóát. Sikeresnek sorolták be azokat, akik később Horvátország, Németország, Olaszország és Anglia legfelsőbb osztályaiban játszottak és kevésbé sikeresnek, akik pályafutásuk során nem jutottak túl a helyi, regionális bajnokságokon. A sikeres játékosoknak egyértelműen magasabb szintű élettani mutatói voltak, mint a kevésbé sikereseknek. Hasonlóan, 16 éves élvonalbeli labdarúgók futásban és ugrásban jobb teljesítményt mutattak a nem élvonalban szereplő társaiknál.

Az élettani mérések, mint például a maximális oxigénfelvétel, sikeresnek bizonyultak a kiváló és átlagos fiatal játékosok beválasztásának előrejelzésében, de nem alkalmasak a már kiválasztott és rendszeresen magas szintű edzéseken fejlesztett játékosok közötti különbségtételre. Williams és Franks (1998) 64 fő olyan 14-16 év közötti játékost vizsgált, akik az English Football Association's National School tagjai voltak 1989-1993 között. Antropometriai tulajdonságokat, aerob és anaerob méréseket rögzítettek, a játékosokat poszt és a későbbi profi szerződéseik alapján kategorizálták. Nem találtak különbséget a később sikeresek és kevésbé sikeresek között, így felvetődik a kérdés, hogy a már több rostan átesett játékosoknál mely más faktorok határozzák meg a sikerességet.

Reilly, Williams és Ricardson (2003) megállapították, hogy a játékosok antropometriai jellemzői jelentős összefüggést mutatnak a sportági teljesítménnyel. Azok a labdarúgók, akik a sportág szempontjából jó antropometriai paraméterekkel rendelkeznek (testmagasság, testsúly, BMI, bőrrredő stb.), jobb teljesítményre képesek.

A sikeresebb ifjúsági játékosok testméretei korrelációt mutatnak a sikeres felnőtt korú játékosok testméreteivel (Malina és mtsai 2005). Számos fizikai tulajdonság, ami megkülönbözteti az elit sportolókat az amatőröktől, a késői pubertáskorig nem látható, megnehezítve ezzel a kiválasztást. Ebből arra lehet következtetni, hogy a fiatalkori antropometriai mérésekkel történő tehetség-előrejelzés nehéz, mert a teljesítményt nagyban befolyásolhatja a játékos fizikai érésének a foka. Fontos, hogy azokat a torzításokat a lehető legjobban küszöböljük ki, melyek megfigyelhetőek az utánpótláskorú labdarúgók tehetségazonosításában, azaz legyen esélyegyenlőség a retardáltak számára is (Panfil és mtsai 1997, Orosz 2008, Meylan és mtsai 2010).

Eniseler (2005) török első osztályú labdarúgók pulzusát mérte 20 percen keresztül edzés, illetve mérkőzés közben összefüggéseket keresve a pulzusszám és a különböző típusú edzőmunkák között. Az eredmények azt mutatták, hogy a legmagasabb pulzusszám mérkőzés közben mérhető, ezt követik az edzésjátékok, a taktikai és technikai edzések értékei. Ostojic (2000) szerb profi és amatőr játékosok élettani mutatóit hasonlította össze és azt tapasztalta, hogy a profi játékosok esetében szignifikánsan magasabb a maximális oxigénfelvétel (VO^2_{max}), míg a pulzusszám szignifikánsan alacsonyabbnak bizonyult az amatőr játékosokéhoz képest.

2.8 Motoros és sportágspecifikus képességek a labdarúgásban

A modern játékot elsősorban a gyorsaság és az erő határozza meg. Manapság a játékosok gyorsabbak és mozgékonyabbak, mint valaha (Reilly és mtsai 2000, Davies 2005). Egy profi labdarúgónak számos kiemelkedő képességfaktorról kell rendelkeznie, fizikai/motoros, mentális/pszichológiai, valamint technikai és taktikai (Radziminski és mtsai 2010, Arnason és mtsai 2004). Mások szerint a játékosok egyéni képessége és mérkőzésteljesítménye között szignifikáns kapcsolat van. Így kiemelten kell kezelni azokat a feladatokat, amelyek különböző fizikai és technikai képességek fejlesztését segítik elő a labdarúgóedzéseken (Little és Williams 2007).

A sportolók fizikai képességeinek mérése az egyik legfontosabb faktor a modern labdarúgásban. Számos tesztet alkalmaznak a kiválasztásban a játékosok képességeinek meghatározásához, elemzéséhez, valamint az edzésrendszer hatékonyságának vizsgálatához (Norkowski 2002).

Több kutatás során mérték a gyorsaság és az erő kapcsolatát, de erős korrelációt nem találtak (Dowson és mtsai 1998). Különböző tanulmányok vizsgálták a kapcsolatot az anaerob teljesítmény, a sprintképesség, az agilitás és a vertikális ugrások távolsága között (Alemdaroglu 2012). Szignifikáns kapcsolatot találtak labdarúgóknál a koncentrikus izokinetikus térdfesztítő és -hajlító erő, valamint a lineáris sprintteljesítmény között (Newman, Tarpenning és Marino 2004). A sebesség és az explozív láberő a sikeresség egyik előfeltétele az utánpótláskorú labdarúgóknál (Reilly és mtsai 2000). Az elit és amatőr utánpótláskorú labdarúgók körében, a sprintteljesítmény (15 méterig), a vertikális ugrás, és az agilitás mutatott különbséget, az explozív erővel összehasonlítva (Reilly és mtsai 2000).

Kaplan és munkatársai (2009) 120 török nemzetiségű, harmadosztályú labdarúgókat vizsgáltak 10x5 m-es ingafutással és helyből távolugrással. Az eredmények azt mutatták, hogy nincs szignifikáns különbség a posztokat összehasonlítva és nem találtak összefüggést az explozív erő és a gyorsaság között.

Mendez-Villaneueva és munkatársai (2011) erős összefüggést találtak a biológiailag érettebb utánpótláskorú játékosok és a maximális futógyorsaság között. Ez alátámasztja Mujika és munkatársai (2009) eredményeit, akik szintén tapasztaltak összefüggést a gyorsaság és a fiatal játékosok biológiai érettsége között.

Radsiminiski és munkatársai (2010) profi játékosokkal futótesztet hajtottak végre három különböző időpontban: a felkészülési időszak előtt, a bajnokság kezdete előtt és a bajnoki időszak végén. Azt az eredményt kapták, hogy az átlagsebesség nőtt a három utolsó felmérés időpontjára, valószínűsíthetően azért, mert a 3. felmérés idejére voltak a legjobb edzettségi állapotban a játékosok. A nyugalmi pulzusszám is alacsonyabb értékeket mutatott a bajnoki szezon végére, mint a felkészülési időszak elején.

Rebelo és munkatársai (2010) profi, félprofi és amatőr játékosok teljesítményét hasonlították össze és szignifikáns különbséget találtak a profi és az amatőr labdarúgók között az aerob, az anaerob, az erő és a 20 és 40 méteres sprint esetében. A profi és félprofi játékosok teljesítménye között egyik esetben sem találtak különbséget a szerzők, ami megerősíti Williams és Franks (1998) kutatási eredményeit, miszerint a több kiválasztási rostán átesett labdarúgók sikerességét már nem elsősorban a motoros tényezők határozzák meg.

Hill-Haas és munkatársai (2009) 16 utánpótláskorú labdarúgó a 2-2; 4-4 és 6-6 elleni kisjátékok élettani hatásait vizsgálták. Megállapították, hogy a legmagasabb élettani mutatók a 2-2 elleni játék esetében voltak, ekkor volt a legmagasabb a pulzusszám, a vér tejsavtartalma és a játékosok átlagsebessége.

A jó teljesítmény egyik alapja a taktikai készség. Cannekens, Elferink-Gemser és Visscher (2009) indonéz és holland elit ifjúsági játékosok taktikai készségeit hasonlították össze. Összességében azt az eredményt kapták, hogy a holland játékosok jobb eredményeket értek el a felméréseken, mint az indonéz labdarúgók. A szerzők felhívják a figyelmet arra, hogy egész fiatal kortól kezdve színvonalas tehetséggondozó programok kidolgozása és végrehajtása javasolt, ami kulcsfontosságú a taktikai képességek fejlesztéséhez. Viszont Vincze és munkatársai (2008, 2011) felhívják a figyelmet arra, hogy a tehetséggondozó programok önmagukban nem biztosítékok a sikerre, ehhez társadalmi-szakmai összefogásra és szemléletváltásra is szükség van.

Russell, Benton és Kingsley (2010) fiatal profi labdarúgókat hasonlították össze amatőr játékosokkal. A szerzők a passzolási, a lövés és a cselezési képességek gyorsaságát, pontosságát és sikerességét vizsgálták és vetették össze. Az eredmények azt mutatták, hogy szignifikáns különbség van a passzok gyorsaságában, pontosságában

és sikerességében, a lövések pontosságában és a cselezés sikerességében a profi és az amatőr labdarúgók között, a profi játékosok javára.

Zalai és munkatársai (2015) felhívják a figyelmet, hogy a mai modern labdarúgás nagyon magas motoros képességszintet követel meg hosszú távon, mely sérülés rizikófaktor is lehet. Éppen ezért a szerzők komplex sérülést megelőző program általános kidolgozását és bevezetését javasolják.

Tóth ifj, Csáki és Tóth (2012) 4:4 elleni játékban, a négyzet és a gyémánt felállási formában végrehajtott technikai elemek minőségét vizsgálták. Azt az eredményt kapták, hogy a gyémánt felállási formában egyértelműen több jó technikai kivitelezés történt.

2.9 Az agilitás szerepe és mérési lehetőségei a labdarúgásban

A labdarúgásban a sikeresség egyik alapfeltétele a maximális intenzitású, gyors támadások végrehajtására való képesség (Haugen, Tonnessen és Seiler 2013). Ehhez kapcsolódóan német profi labdarúgók körében végzett kutatásból kiderült, hogy a sikeres támadásbefejezések egyik meghatározó tényezője a sprint (Faude, Koch és Meyer 2012). Továbbá azt is igazolták, hogy az agilitás, az anticipáció és a labdával eltöltött idő határozza meg a sikerességet a sportágban (Sheppard és mtsai 2006).

Egy labdarúgó-mérkőzés során a játékosok ritkán érik el maximális futósebességüket. A mérkőzés kimenetelét sokkal inkább a magas intenzitású futások mennyisége és minősége dönti el, ebből kifolyólag a hirtelen, gyors irányváltoztatás képessége kortól, nemtől és tudásszinttől függetlenül meghatározó komponense a labdarúgó teljesítményének. (Jovanovic és mtsai 2011, Chaouachi és mtsai 2014). Utánpótláskorú labdarúgókon végzett kutatás szerint a fiatal játékosok testösszetételére a soványabb, fejlettebb izomzat a jellemző alacsonyabb szinten játszó társaikhoz képest (Penas és mtsai 2011). Ezen felül az elit, sikeresebb utánpótláskorújátékosok jobban teljesítettek a különböző sportágspecifikus fiziológiai teszteken, mint például az agilitás, speciális állóképesség, technikai tudás (Rebelo és mtsai 2013).

Néhány szerző úgy gondolja, hogy sem fizikai, sem pedig fiziológiai paraméterek alapján nem lehet előre jelezni a jövőbeni sikeres és sikertelen játékosok közötti különbségeket (Franks és mtsai 1999, Stolen és mtsai 2005, Carling és mtsai 2009). Ezzel szemben egyesek úgy gondolják, hogy a gyorsaság, az agilitás, a robbanékonyság, az állóképesség, a sportágspecifikus képességek, valamint az abszolút antropometriai előnyök mind fontos információval szolgálnak az élsportolóvá válás

folyamatában, és megmutatják a játékosok közül a potenciális tehetségeket (Figueiredo és mtsai 2009, le Gall és mtsai 2010, Penas és mtsai 2011, Deprez és mtsai 2015).

Korábbi tanulmányokat összegezve elmondható, hogy az agilitási tesztek sikeressége szempontjából a maximális futósebesség, az alsó végtag ereje, illetve a test vertikális gyorsításának képessége nem kritikus szempont. Az agilitás fejlesztésére sokkal inkább alkalmasak azok a motoros próbák, melyek sokoldalúan igénybe veszik a sportolók láb-talaj interakcióinak dinamikus szabályozását (Lyle és mtsai 2013).

Egy mérkőzés közben a labdarúgó számtalan kitámasztást, rövidebb vagy hosszabb ideig tartó maximális intenzitású mozgást végez (Meckel, Machnai és Eliakim 2009). A mérkőzések intermittáló tulajdonsága lehetővé teszi a játékos számára a regenerálódást, ennek következtében újabb és újabb magas intenzitású sportmozgásra képesek (Drinkwater, Pyne és McKenna 2008). Egy elit játékos körülbelül 30-40 különböző távú sprintet és több mint 700 fordulatot hajt végre egy mérkőzés során (Bloomfield és mtsai 2007). Bangsbo, Nørregaard és Thorsøe (1991) szerint az elit felnőtt labdarúgók a teljes mérkőzés idejének 8,6%-ában teljesítenek magas intenzitású motoros tevékenységet. Ebből fakadóan az eredményességet a sportmozgás minősége fogja meghatározni.

Az irányváltoztatásokkal, gyorsításokkal és lassításokkal végrehajtott maximális intenzitású mozgást a szakirodalom agilitásnak nevezi (Young, Hawken és Mcdonald 1996, Vescovi és McGuigan 2008, Matlák, Rácz és Tihanyi 2014). Azonban az agilitás definíciójának több megfogalmazása létezik. Barrow és McGee (1971) szerint az agilitás a gyors és pontos irányváltoztatásra való képesség, míg Gambetta (1996) szerint az agilitás gyors irányváltásra, illetve gyors megindulásra, megállásra való képesség. Sheppard és Young (2006) szerint az agilitás gyors, egész testtel végzett mozgás, a mozgás sebességének vagy irányának valamilyen ingerre való változtatásával. Draper és Lancaster (1985) szerint a test mozgásirányának gyors megváltoztatására való képesség, továbbá az erő, a gyorsaság, az egyensúly és a koordináció képességkombinációja határozza meg. Tomás és munkatársai (2014) szerint a gyorsaság, az erő és az agilitás fontos komponensei a kondíciónak, eredményességet és teljesítményt befolyásoló tényezők. Az agilitás azon képesség, mely lehetővé teszi egy adott testtartás szabályozását, gyors irányváltoztató mozgások sorozata közben. A test

mozgásirányának és pozíciójának gyors megváltoztatására való képesség a horizontális síkon (Valente-dos-Santos és mtsai 2014).

Az agilitás mérésére leggyakrabban a több irányváltást magába foglaló, maximális sebességgel végrehajtható futóteszteket alkalmaznak (Bloomfield és mtsai 2007, Milanovic és mtsai 2011). A labdarúgásban az agilitás egy fontos paraméter, mely úgy került meghatározásra, mint a test mozgásirányának gyors megváltoztatására való képesség, mely az erő a sebesség, az egyensúly és a koordináció együttesének eredménye (Bidaurrazaga és mtsai 2015, Buttifant, Graham és Cross 2002).

Bidaurrazaga és munkatársai (2015) módosított Barrow -teszt megbízhatóságát vizsgálták serdülőkorú fiatalok körében. Eredményeik szerint a teszt képes különbséget tenni a különböző korú játékosok közötti teljesítménybeli változások kimutatására, ezért a labdarúgás objektivitásának eszköze lehet. Egy másik agilitás mérésére használatos tesztről (Módosított Illinois Teszt) megállapították, hogy ugyanúgy alkalmas az irányváltoztatás mérésére U14-es focisták körében, mint az Illinois-teszt (Hachana 2014). Bullock és munkatársai (2012) szerint egy 45 perces futballspecifikus gyakorlatban méri a sprintelés, passzolás és reaktív agilitás teljesítményét. Megállapításra került, hogy a felmért játékosoknál csökkent a sprint és a reaktív agilitás teljesítménye, viszont javult a technikai készség a teszt hatására.

2.10 A posztok közötti különbségek

A labdarúgásban a posztok közötti különbségek vizsgálatával a hazai szakirodalomban alig találkozni. Posztonként és egyéneként is meg kell vizsgálni a mérkőzésteljesítményeket, amivel nagymértékben segíthetjük az edző munkáját (Tierney és mtsai 2016). Ezek az adatok segítenek kialakítani a fejlesztéshez szükséges individuális edzésprogramot (Atan Foskett és Ali 2016).

Az empirikus kutatások eddig elsősorban azt bizonyították, hogy labdarúgó csapatban a kapusok különböznek leginkább a többi poszt képviselőitől a testméretek és a testösszetétel tekintetében (Cossio-Bolanos és mtsai 2012, Rogan és mtsai 2011).

Dellal és munkatársai (2010) francia első osztályú labdarúgók fizikai és technikai teljesítményét vizsgálták posztonként és megállapították, hogy a csatárok négyszer több távolságot tesznek meg sprintben a támadó fázisban, mint a védők, illetve a középpályások több sikeres passzt teljesítenek, mint a támadók vagy a védők, ami

megerősíti azon véleményeket, hogy a posztok a különböző képességek mentén egymástól különböznek (Evaggelos és mtsai 2012).

Hughes és munkatársai (2012) meghatározták a teljesítményt jelző (fiziológiai, taktikai, technikai-védekező, technikai-támadó és pszichológiai) kulcstényezőket különböző posztok esetében. Szerintük a teljesítmény kulcstényezői a kapusok és mezőnyjátékosok között a leginkább eltérő, a mezőnyjátékosok posztjai között azonban nagyon sok hasonlóság található. Ezeket az eredményeket más szerzők is megerősítik (Lago-Penas és mtsai 2011, Gil és mtsai 2007).

Fózer-Selmeci és munkatársai (2016) posztok közötti különbségeket vizsgáltak pszichés jellemzők tekintetében. Arra az eredményre jutottak, hogy a középpályások erőssége a lényeglátásuk gyorsasága, ami megerősíti Van Lingen (1997) eredményeit, aki azt állapította meg, hogy az ezen a poszton játszó labdarúgóknak a játék szervezésében van kiemelkedő szerepük, míg a védők a játékhoz való kapcsolódásban és továbbításban veszik ki leginkább a részüket. A vizsgálatban az akadémista minta egészére jellemző, hogy a mozgás idejét képesek jobban elővételezni, ahol jellemzően a támadók emelkednek ki, ami megerősíti Wiermeyer (2003) eredményeit, miszerint a kapuralövés és a gyorsaság azok az alapvető készségek, melyek szükségesek az ezen a poszton játszó labdarúgóknál.

3. CÉLKITŰZÉSEK

3.1 Kérdésfeltevés

A kutatási eredmények elemzése során kiderült, hogy a téma szakirodalmi feldolgozottsága nemzetközi szinten számottevő, viszont a hazai empirikus kutatások száma csekély. A sporttehetséggel, labdarúgó tehetség-meghatározással és a tehetségek mérésével kapcsolatos kutatási eredmények nem egységesek a tekintetben, hogy mit, milyen módszerrel, objektív tesztekkel lehet mérni a labdarúgók tehetségfaktorait. Az eddig leírtakból is kitűnik, hogy a labdarúgók tehetségazonosítása és tehetséggondozása interdiszciplináris jellegű, összetett folyamat. Jelen disszertáció keretein belül szeretnék kitérni a labdarúgók tehetségfaktorainak mérési lehetőségeire is, melyek nagymértékben segíthetik a gyakorlatban dolgozó szakembereket. A hazai és a nemzetközi szakirodalom eredményeire alapozva elmondható, hogy a tehetségfaktorok mérési rendszere jól tematizálható a *pedagógiai*, a *pszichológiai*, a *humánbiológiai*, valamint a *motoros* és *sportágspecifikus faktorok* mérései köré.

Pedagógiai aspektusok

Feltérképezésre vár, hogy melyek azok a tényezők, amelyek meghatározzák a sportágválasztás és a kiválasztás folyamatát elit utánpótláskorú labdarúgók körében. A tehetséggondozást vizsgálva kérdésként merülhet fel, hogy a labdarúgóknak milyen képességekkel kell rendelkezniük a siker eléréséhez. A labdarúgók képzése során az edző-sportoló kapcsolat minőségének kérdése nem elhanyagolható, így keresem a választ azokra a kérdésekre, hogy mi jellemzi az edzők munkáját, milyen szerepe van a felkészülést irányító szakembereknek a tehetséggondozás folyamatában és konkrétan milyen feladatok hárulnak a labdarúgóedzőkre a képzés során.

Pszichológiai jellemzők

Vizsgálatomban választ szeretnék kapni azokra a kérdésekre, hogy milyen pszichológiai jellemzőkkel írhatóak le a vizsgált labdarúgók. Kérdésként fogalmazódhat meg, hogy milyen sportmotivációs és észlelt motivációs környezeti értékekkel, megküzdési stratégiákkal vagy szorongásértékekkel rendelkeznek hazánkban a labdarúgó-akadémiák növendékei.

Humánbiológiai tulajdonságok

Mivel a labdarúgásban egyre nagyobb szerepe van a testösszetételnek, választ szeretnék kapni arra a kérdésre, hogy milyen testösszetétel-változókkal rendelkeznek a vizsgálni kívánt labdarúgók, hogy mutatkozik-e különbség a korosztályok vagy posztok között a mért változók tekintetében?

Motoros és sportág-specifikus képességek

Mivel az elit utánpótláskorú labdarúgásban már elengedhetetlen a motoros és sportág-specifikus képességek magas szintű jelenléte, azokra a kérdésekre is keressük a választ, hogy milyen motoros és sportágspecifikus képességekkel rendelkeznek a labdarúgó-akadémisták hazánkban.

3.2 Kutatási célok

Munkám elsődleges célja, hogy bemutassam a labdarúgó-tehetségfaktorokat és azok mérési lehetőségeit. Mivel napjainkra a labdarúgók pályán betöltött pozíciójukkal szemben támasztott követelmények eltérőek, különböznek egymástól, így fontos célom volt, hogy bemutassam, milyen különbségek vannak a posztok között a mért változók alapján.

- A.** Célul tűztem ki a pedagógiai faktorok értékeinek meghatározását, azaz a kiválasztás és sportágválasztás kérdéskörének bemutatását, a sikeres labdarúgóvá válás szempontjainak elemzését és az edző-sportoló kapcsolat vizsgálatát. Szintén célom volt rávilágítani a posztok közötti hasonlóságokra, illetve különbségekre.
- B.** Célként tűztem ki, hogy bemutassam a pszichés jellemzők értékeit, azaz a vizsgált labdarúgók sportmotivációs szintjét, észlelt motivációs irányultságukat, a megküzdési stratégiájuk szintjét és a verseny/mérkőzés-szorongás értékeit, továbbá választ kerestem, hogy a posztok között van-e különbség a pszichológiai jellemzők tekintetében.
- C.** Vizsgálom a részt vevő labdarúgók testösszetétel-értékeit és a korosztályok, illetve posztok közötti eltéréseket a testösszetétel alapján.
- D.** Bemutatni kívánom a motoros és sportágspecifikus faktorok aktuális szintjét, valamint törekedtem feltárni, hogy a mért változók tekintetében milyen különbségek vannak a posztok és a korosztályok között.

- E. Vizsgálati eredményeim alapján következtetések levonására törekedtem, hogy a tesztek alkalmazhatóak-e a labdarúgók kiválasztási folyamatában és a labdarúgó-tehetség különböző faktorainak mérésében.
- F. Végül célom volt az is, hogy bemutassam, mely vizsgált változók mentén különböznek a bevált és a nem bevált labdarúgó akadémisták egymástól.

A hazai kiválasztási rendszer és a labdarúgó-akadémiákon alkalmazott teljesítménymérési lehetőségek tanulmányozása után egyértelműen látszik, hogy szükséges és egyben hiánypótló egy tudományosan megalapozott, a kiválasztás hatékonyságát segítő tehetségfaktorokat mérő tesztrendszer kialakítása. Így objektív eszközök segítségével, a legnagyobb valószínűség mellett lehetne kiválasztani a labdarúgó-tehetséget és meghatározni a tehetségfaktorok aktuális szintjét, melyekre a későbbiekben individuális fejlesztési program alakítható ki.

3.3 Hipotézisek

A pedagógiai aspektusokhoz kapcsolódó hipotézisek:

(H₁): Feltételeztem, hogy különbség mutatkozik a különböző posztok értékei között a labdarúgás választásának háttértényezői tekintetében;

(H₂): Feltételeztem, hogy különbség van a posztok értékei között a tehetséggondozás háttértényezői tekintetében (a labdarúgó véleménye alapján milyen tényezőknek köszönheti sikereit);

(H₃): Feltételeztem, hogy különbség van az edző-sportoló kapcsolat minőségét vizsgálva a posztok értékei között az edző feladatai és az edző szerepe tekintetében;

A pszichológiai jellemzőkhöz kapcsolódó hipotézisek:

(H₄): Feltételeztem, hogy a labdarúgóakra a belső motiváció magas szintje jellemző, illetve különbség mutatkozik a posztokon játszó sportmotivációs értékei között;

(H₅): Feltételeztem, hogy a labdarúgás motivációs környezetére a feladatorientált (TASK orientált) környezet jellemző, és az észlelt motivációs környezet, illetve a posztok között szignifikáns különbség mutatkozik;

(H₆): Feltételeztem, hogy a megküzdési stratégiákat illetően statisztikailag kimutatható különbség van a posztok között;

(H₇): Feltételeztem, hogy a szorongás értékei tekintetében szignifikáns különbség mutatkozik a posztok között.

A humánbiológiai tulajdonságokhoz kapcsolódó hipotézis:

(H₈): Feltételeztem, hogy a testösszetétel-mérés változóinak esetében szignifikáns eltérés van a posztok között;

A motoros és sportágspecifikus képességekhez kapcsolódó hipotézis:

(H₉): Feltételeztem, hogy az általános motoros és sportágspecifikus tesztek eredményei esetében különbség mutatkozik a posztok képviselői között.

A posztok és korosztályok értékeléséhez kapcsolódó hipotézisek:

(H₁₀): Feltételeztem, hogy a vizsgálatban alkalmazott tesztek és felmérések alkalmasak korosztályok megkülönböztetésére;

(H₁₁): Feltételeztem, hogy a vizsgálatban alkalmazott tesztek és felmérések alkalmasak a posztok megkülönböztetésére.

A sikeres és kevésbé sikeres játékosok összehasonlításához kapcsolódó hipotézis:

(H₁₂): Feltételeztem, hogy különbség van a mért változók esetében a bevált és a nem bevált labdarúgók értékei között.

4. MÓDSZEREK

4.1 Mintaválasztás és a vizsgált minta

Kutatásomban hazánk öt kiemelt akadémiájának, utánpótlásközpontjának korosztályait (U16, U17, U18, U19) mértem fel. Így vizsgálatomban, az adattisztítás, a kiugró adatok kiszűrése után összesen 258 akadémiái keretek között nevelkedő utánpótláskorú labdarúgót mértem fel. Kizárólag azokat az utánpótlásközpontokat tekintettem kiemelt akadémiának, melyeket a Double Pass belga auditáló szervezet ellenőrzött a Magyar Labdarúgó Szövetség megbízásából. A szakértői mintavételezés során elsődleges szempontom volt, hogy úgy válasszam ki a mintavételezés helyszíneit, hogy abban legyen Nyugat-, Közép- és Kelet- magyarországi labdarúgó-akadémia is.

A vizsgálatban részt vevő elit utánpótláskorú labdarúgók már több kiválasztáson estek át, így valószínűsíthetően korosztályuk legjobbjai, továbbá az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) által akkreditált akadémiák képzési rendszerében a legjobb feltételek mellett, a legmagasabb szintű képzést kapják.

A vizsgálat megkezdése előtt a vonatkozó etikai szabályokat betartva, az akadémiák vezetőinek engedélye mellett a 18 év feletti játékosok beleegyező nyilatkozat, a 18 év alatti játékosok pedig szülői beleegyező nyilatkozat kitöltése és aláírása után vettek részt a kutatásban.

A labdarúgók a pályán betöltött szerepükből fakadóan különböznek egymástól fizikai, motoros, fiziológiai és pszichológiai szempontból (Akm, Kireker és Koklu 2009). Különböző kutatások bemutatják, hogy a labdarúgó posztok szerint jelentősen különböznek a motoros képességek, a testösszetétel és az adottságaik tekintetében (Bloomfield, Polman és O'Donoghue 2007, Hazir 2010). A mintámat a Bozsik József Labdarúgó Akadémia (Nyíregyháza), Fehér Miklós Labdarúgó Kollégium (Győr), Illés Béla Labdarúgó Akadémia (Szombathely), Magyar Futball Akadémia (Budapest), Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia (Felcsút) alkotta.

Jelen tanulmányban is a vizsgált labdarúgókat a pályán betöltött pozíciójuk alapján alapvetően négy csoportra osztottam Rogan és munkatársaihoz (2011) hasonlóan: kapusokra, védőkre, középpályásokra és támadókra.

A disszertáció megírásával egyik célom az, hogy bemutassam, a mért változók sokaságát tekintve vannak e különbségek bevált és nem bevált, sikeres és kevésbé sikeres akadémián nevelkedő labdarúgók értékei között. Ennek érdekében a vizsgált mintában

beválnak tekintettünk minden olyan labdarúgót, aki legalább egy hivatalos nemzetközi mérkőzésen részt vett a korosztályos válogatottakban vagy az „A” válogatottban pályára lépett legalább egy alkalommal vagy legalább egy hivatalos NB1-es vagy NB2-es felnőtt bajnoki mérkőzésen bemutatkozott. Így a felmérésben összesen 91 (n=91) bevált (B) és 167 (n=167) nem bevált (NB) labdarúgó vett részt. Arányuk posztok szerint és korosztályonként az alábbiak szerint alakult (3. táblázat):

3. táblázat: A sikeres és kevésbé sikeres játékosok megoszlása posztok és korosztályok szerint

Csoport	Sikeres	Kevésbé sikeres
kapus	8	25
védő	32	56
középpályás	31	49
támadó	20	37
U16	31	48
U17	22	46
U18	29	36
U19	9	37
Összes	91	167

A kutatás során elvégzett felmérések és a kérdőívek kitöltését követően, az adatok megtisztítása, a kiugró adatok kiszűrése után a vizsgált utánpótláskorú akadémiai labdarúgók elemszáma korosztályos és posztspecifikus bontásban az alábbiak szerint realizálódott (4. táblázat):

4. táblázat: A kutatásban felmért labdarúgók elemszáma

	U16	U17	U18	U19	Összes
Kapus	10	9	8	6	33
Védő	29	21	21	17	88
Középpályás	26	20	23	11	80
Támadó	14	18	13	12	57
Összes	79	68	65	46	258

4.2 Adatfelvétel

4.2.1 A pedagógiai aspektusok mérése

A pszichés és motoros tényezők vizsgálata mellett fontosnak tartottam a tehetséges labdarúgók pedagógiai vizsgálatát is, mivel így pontosabb képet kaphattam a kiválasztás, a tehetséggondozás folyamatáról és az edző-sportoló kapcsolat minőségéről. A Révész és munkatársai (2008) által úszósporthoz validált kérdőívet alkalmaztam labdarúgásra vonatkoztatva (Csáki és mtsai 2013a). A zárt végű kérdéseknél 1-től 5-ig terjedő skálán kellett meghatározni a játékosoknak, hogy mennyire értenek egyet a különböző állításokkal. Az 5-ös érték jelentette az állítással való teljes mértékű egyetértést, míg az 1-es érték az állítással való teljes mértékű egyet nem értést. A kérdések a sportágválasztásra, a kiválasztás háttértényezőire, a labdarúgók tehetséggondozásának körülményeire, háttértényezőire és az edző- sportoló kapcsolatra, az edzői szerepre és feladatokra tértek ki.

4.2.2 Pszichológiai jellemzők mérése

Sportmotivációs Kérdőív (SMS)

Vizsgálatom pszichés tényezőket mérő kérdőíve a Sportmotivációs Kérdőív (Sport Motivation Scale) volt 28 kérdésből álló és a játékosok motivációs irányultságát mérő (Pelletier és mtsai 1995). A kutatásban (Tsang és mtsai 2005), a *motiváció hiányát, a belső motivációt és a külső motivációt mérő magyar változatot használtam*. A tesztben 1-7-ig terjedő alskálák segítségével lehet mérni a motivációs irányultságot. A

motivációhiány magas mértéke azt jelenti, hogy a játékos sem önmagának, sem környezetének nem akar megfelelni, sokkal inkább valamilyen külső ráhatás miatt versenyez. A magas belső motivációs érték a sikerkeresést jelenti, ahol az önmagának való megfelelés és bizonyítási vágy a jellemző. A külső motiváció magas értéke pedig azt mutatja, hogy a sportoló elsősorban valamilyen külső elvárásnak akar megfelelni.

Érzékelt motivációs környezet (PMCSQ-2)

A Newton és munkatársai (2000) által kifejlesztett öt fokozatú likertskálás kérdőív, a PMCSQ-2 (Perceived Motivational Climate in Sport Questionnaire) a pszichés különbségek mérésére alkalmas. A kérdőív két főskálát (TASK, EGO) és a főskálákon belül három-három alskálát tartalmaz. A TASK főskálához a *kooperatív tanulás*, a *csapaton belüli szerep*, és a *fejlődésre törekvés* alskálák, míg az EGO főskálához a *büntetéstől való félelem*, az *egyenlőtlen elismerés* és a *csapaton belüli rivalizálás* alskálák tartoznak. A teszt magyar változatát Révész és munkatársai (2008) készítették el és validálták úszók körében, majd terjesztették ki azt a későbbiekben csapatsportokra is (Révész és mtsai 2014).

Megküzdési stratégiák (ACSI-28)

Az ACSI-28 (Athleting Coping Skills Inventory) négyfokozatú likertskálás kérdőív a játékosok megküzdési stratégiájának mérésére alkalmas (Smith és mtsai 1995). A kérdőív 28 kérdésből áll és önértékelő skála segítségével méri a sportolók megküzdési stratégiáit. A teszt magyar változatát Jelinek és Oláh (2000) készítették el. A pszichológiai jellemzők hét alskálára oszthatók, így a *csapásokkal való megküzdés*, a *teljesítmény téthelyzetben*, a *célkitűzés*, *mentális felkészültség*, a *koncentráció*, a *szorongásmentesség*, az *önbizalom* és az *edző általi irányíthatóság* mérésére alkalmas a kérdőív.

Szorongásvizsgálat (CSAI-2)

A Competitive State Anxiety Inventory-2 (CSAI-2) négyfokozatú likertskálás kérdőív a versenyzéssel kapcsolatos *kognitív szorongást*, a verseny előtti *szomatikus szorongást* és a *versenyeredménnyel kapcsolatos önbizalmat* vizsgálja (Martens és mtsai 1990). A teszt 9 tételből és négyfokozatú skálákból áll. A magasabb pontszámok

magasabb szorongást és kedvezőbb versenyhelyezettel kapcsolatos önbizalmat jelentenek. Magyarországon először Bejek és munkatársai (1993) alkalmazták.

A pszichés faktorokat mérő tesztrendszerek esetében a statisztikai elemzések eredményeinek igazolniuk kell az adott alskála megbízhatóságát és erősségét mutatja, mint például a belső konzisztencia (Cronbach 1951).

A kérdőívet a játékosok esténként a kötelező tanulási idő végén töltötték ki a labdarúgó-akadémia nevelőtanárának felügyelete mellett a bajnoki szezon időszaka alatt. A szorongás vizsgálatával kapcsolatos kérdőív kitöltése edzőmérkőzés vagy bajnoki mérkőzés előtt történt, szintén felügyelet mellett. A kérdőívek kitöltése teljes mértékben anonim volt.

4.2.3 A humánbiológiai tulajdonságok mérése

A labdarúgásban napjainkra egyre meghatározóbb a kiválasztásnál a testösszetétel. Így az erre hitelesített eszköz segítségével felmértem a labdarúgók testmagasságát (TTM), In-Body 230 Biospace Co. készülék segítségével a játékosok testsúlyát (TTS), testtömegindexét (BMI), izomtömegét (IT), zsírtömegét (ZST) és testzsírszázalékát (TZSSZ).

4.2.4 A motoros képességek mérése

A motoros képességek magas szintű jelenléte elengedhetetlen a profi futballban. Így e képességek meghatározása is kiemelten fontos lehet a kiválasztásnál vagy a motoros teljesítmény aktuális szintjének meghatározásánál. A mérést megelőzően 15 perces, vezényelt bemelegítést hajtottak végre a sportolók. A sprintteszt kezdete előtt a játékosokat pontos instrukciókkal láttam el. A mérés pontossága érdekében a mérőpontokon fotocellás kapukat alkalmaztam. Minden játékos három lehetősége közül a legjobb eredményt vettem alapul.

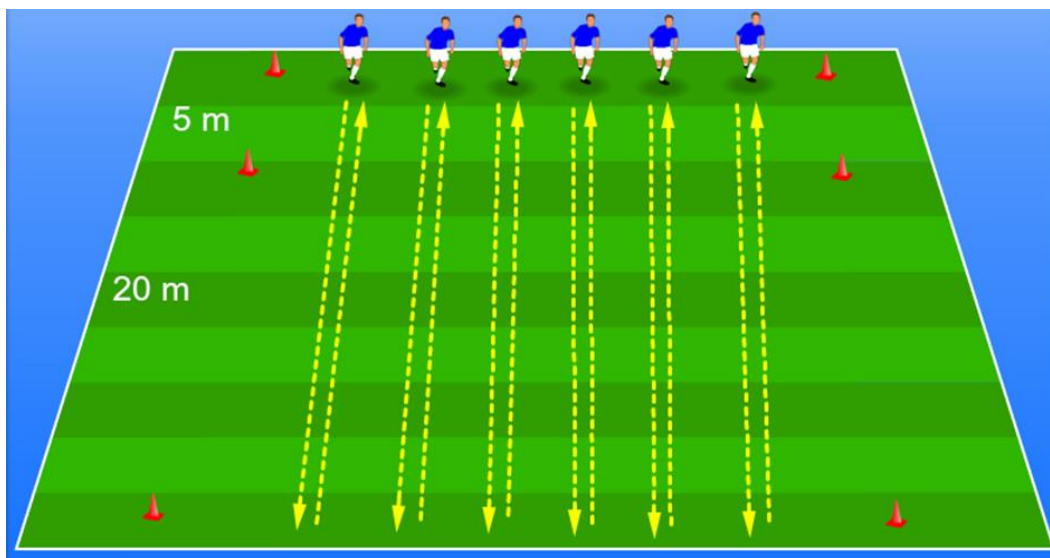
Vizsgálatomban az alábbi motoros méréseket végeztem el:

- *5 és 10 m-es sprint:* A labdarúgók gyorsulási képességét mértem fotocella segítségével. Álló helyzetből indulva milyen gyorsan voltak képesek megtenni az 5 és 10 métert (Cometti és mtsai 2001, Chamari és mtsai 2004, Little és Williams 2005).
- *30 m-es sprint:* A teszttel a játékosok ezen a távon különösen fontos futási sebességét mértem fotocella segítségével, (Cometti és mtsai 2001, Little és Williams

2005). A teszttel lehet értékelni a maximális futógyorsaságot is. A játékosok álló pozícióból indulva maximális sebességgel futottak a célba.

- *Explozív erőt mérő teszt:* A helyből távolugrással a labdarúgók elugrási képességét mértem. A távolugrással pontosan mérhető az alsó végtag dinamikus ereje, valamint az itt elért eredmények jó előrejelzői a sprintképességeknek (Wiklander és Lysholm 1987). A résztvevők konkrét utasításokat kaptak a helyes technikai végrehajtásról. A talajon megjelölt vonaltól végezték el az ugrásokat. Minden labdarúgó három lehetőség kapott, majd a legjobb eredményt vettem figyelembe. Az explozív erő, azaz a helyből távolugrás mérése előtt szóban elmondtam a helyes végrehajtás technikáját, felhívtam a figyelmet a tipikus hibákra, majd bemutattam a gyakorlatot a jobb érthetőség miatt.

- *Állóképességet mérő teszt:* Yoyo IRL1 teszt (Intermittent Recovery Test). A sporttechnológia fejlődése lehetővé tette (pl. Global Positioning System, GPS), hogy objektíven, nagy pontossággal határozzam meg a labdarúgók mérkőzés közben megtett összes futómennyiségét (Dellaserra, Gao és Ransdell 2014, Vickery és mtsai 2014, Young és Duncan 2016). A mért adatokból tudható, hogy egy professzionális labdarúgó egy mérkőzésen átlagosan 9-14 km tesz meg a különböző sebességtartományokban (séta, alacsony, közepes, illetve nagy intenzitású futás, sprint), mely teljesítéséhez az állóképesség magas szintű jelenléte szükséges. A nemzetközi szakirodalomban a szerzők leggyakrabban a Yo-Yo Intermittent Recovery Test 1-es változatát (YoYo IR1 - 1. ábra) alkalmazzák az állóképesség aktuális szintjének meghatározására (Bangsbo és Mohr 2012). A teszt megkezdése előtt ismertettem a labdarúgókkal az evvel kapcsolatos legfontosabb információkat.

1. ábra: A YoYo IRL állóképességet mérő teszt 1-es változata

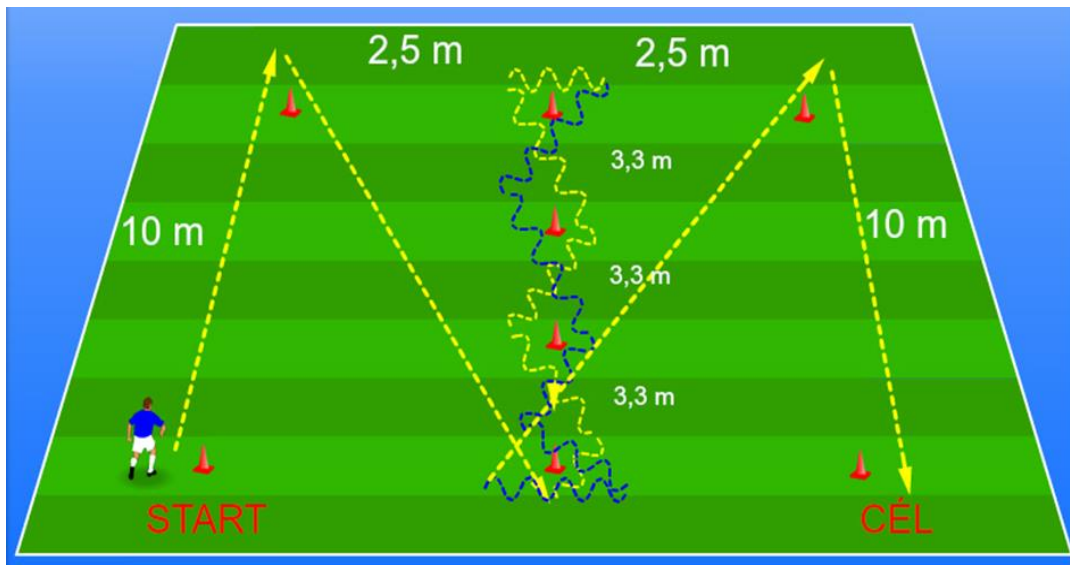
(Forrás: Bangsbo és Mohr 2012)

4.2.5 Az agilitás képesség mérésének módszere

A kutatásban a nemzetközi szakirodalom által is elfogadott agilitás mérésére alkalmas pályatesztet választottam ki: Illinois teszt labda nélkül és labdával (Roozen 2004, Miller és mtsai 2006, Kutlu és mtsai 2012). A teszteket a vizsgálati személyeknek labdával és anélkül kellett végrehajtaniuk, így a motoros képességek mellett a labdarúgók sportágspecifikus képességeiről is pontos képet kaptam. A tesztek felmérése azonos körülmények között, műfü borításon, megfelelő időjárási körülmények mellett ment végbe. Az eredmények pontos mérése és rögzítése céljából fotocellás kaput vettem igénybe.

Az Illinois-teszt egy 10x5 méteres, téglalap alakú pályateszt, ahol az 5 méteres oldalak felezőpontjait összekötve a 10 méteres oldallal párhuzamosan, 3,3 méteres távolságban további négy bóját helyeztünk el (2. ábra). A tesztalanyok önmagukat indítva állórajtból indultak. A tesztet mindenkivel kétszer végeztettük el labda nélkül, és labdával is, és a jobb eredményt vettem figyelembe. A labda nélküli végrehajtás segítségével jól mérhető a labdarúgók maximális futógyorsasága, a kitámasztások, a megindulások és megállások gyorsasága, vagyis a labdarúgásra jellemző, labda nélküli mozgások gyorsasága (Kutlu és mtsai 2012), míg a labdás változata a labdarúgók labdavezetésének a gyorsaságát hivatott mérni, a kitámasztások, a gyors megállások és a megindulások közben (Kutlu és mtsai 2012, Miller és mtsai 2006). A labda nélküli

teszt a futballra jellemző labda nélküli mozgások gyorsaságáról, tehát a maximális futógyorsaságról, a kitámasztások, a megindulások és megállások gyorsaságáról (Kutlu és mtsai 2002), míg a labdás próba a labdával történő irányváltoztatások, kitámasztások és megindulások gyorsaságáról ad pontos képet (Kutlu és mtsai 2012, Miller és mtsai 2006).

2. ábra: Illinois agilitást mérő pályateszt

(Forrás: Roosen 2004, Sheppard és Young 2006)

4.2.6 Alkalmazott statisztika, adatfeldolgozás

A statisztikai próbákat a kvalitatív és kvantitatív adatok esetében értékkészletük alapján végeztem el. A felmérésben nominális és arányskálán értelmezhető adatok egyaránt szerepeltek, melyek alapvetően meghatározták a statisztikai eljárásokat.

A *pedagógiai faktorok* méréséhez alkalmazott, magam által kialakított kérdőív zárt végű kérdéseit 1-5-ig terjedő skálán kellett kiértékelniük a válaszadóknak aszerint, hogy melyik állítással milyen mértékben értenek egyet. Mivel a sportpszichológiai, likertskálás kérdőívek elemzéséhez paraméteres statisztikai eljárásokat alkalmaznak több esetben (Révész és mtsai 2013b, Csáki és mtsai 2013b), így a leíró statisztikai eljárások mellett egyszempontos ANOVA-vizsgálatot végeztem annak megállapítására, hogy van-e statisztikailag kimutatható különbség a posztok vagy korosztályok között. Fischer-féle LSD (Least Significant Difference) Post Hoc eljárást hajtottam végre, hogy megtudjam, pontosan mely posztok vagy korosztályok különböznek egymástól.

A *pszichológiai faktorok* esetében a pszichés jellemzőket mérő tesztek mindegyike validált, a sportpszichológiában gyakran alkalmazott módszer és mindegyik rendelkezik a tesztkritériumok által meghatározott feltételekkel (Szokolszky 2004). A leíró statisztikai eljárások mellett egyszempontos ANOVA-vizsgálatot végeztem annak megállapítására, hogy van-e statisztikailag kimutatható különbség a posztok vagy korosztályok között. Fischer-féle LSD, Post Hoc eljárást hajtottam végre, hogy megtudjam, pontosan mely posztok különböznek egymástól.

A *humánbiológiai faktorok*, illetve a *motoros és sportágspecifikus faktorok* mérése során kapott adatok mindegyike arányskálához tartozó paraméteres adat. Így a leíró statisztikai eljárásokon túl ANOVA Fischer-féle LSD, Post Hoc vizsgálatot hajtottam végre a posztok vagy korosztályok közötti statisztikai különbségek bizonyítása érdekében.

A bevált és nem bevált játékosok tulajdonságainak összehasonlítása érdekében paraméteres kétmintás T próbát alkalmaztam.

Többváltozós diszkriminancia-analízist végeztem el annak megállapítására, hogy mely változók alapján különböznek egymástól legjobban a különböző posztokon, illetve korosztályokban játszó játékosok és az adott csoportba való tartozás előre jelezhető-e a független változók egy választott csoportja alapján (Ketskemény és Izsó 2005).

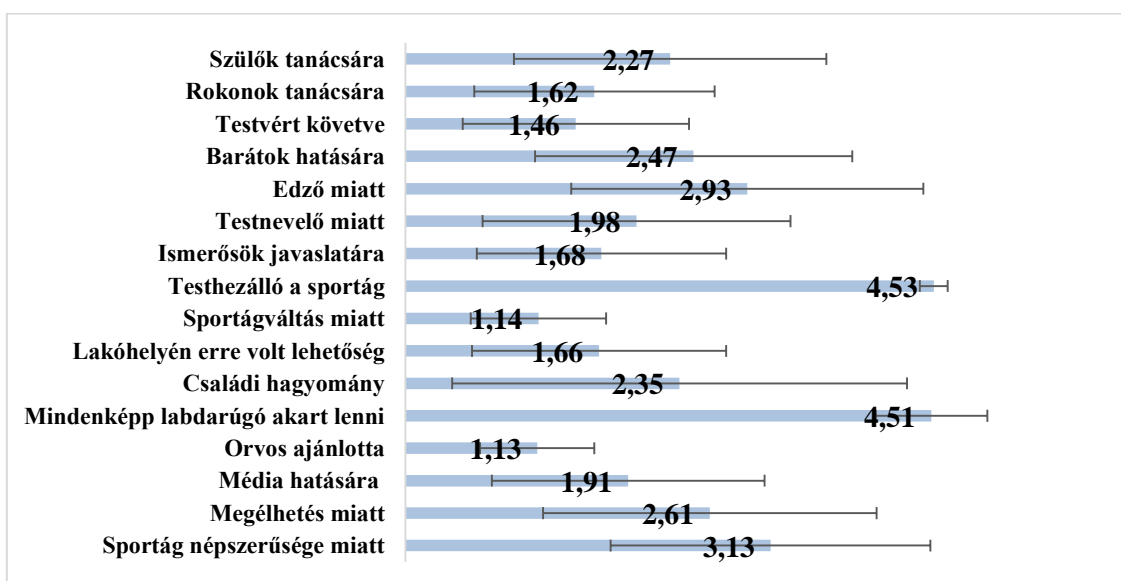
Az eredmények szemléltetéséhez szükséges adatfeldolgozást és adatelemzést az SPSS 21.0 Statisztikai Program segítségével végeztem el. Szignifikanciaszintnek a társadalomtudományos kutatásokban legtöbbször alkalmazott 5%-os hibahatárt vettem alapul ($p < 0,05$), erős szignifikanciaszintnek értelmeztem az 1% alatti hibahatárértékeket.

5. EREDMÉNYEK

Az eredményeket első lépésként a teljes mintára vonatkozó átlag- és szórásértékeket mutatom be vizsgált területenként, majd posztonként, harmadik lépésben korosztályonként, ezt követően a korosztályokat posztokra bontva hajtom végre az elemzést, majd a bevált és a nem bevált játékosok értékeinek összehasonlítását végzem el először posztok, majd korosztályok szerint.

5.1 A vizsgált területek értékei a teljes mintára vonatkoztatva

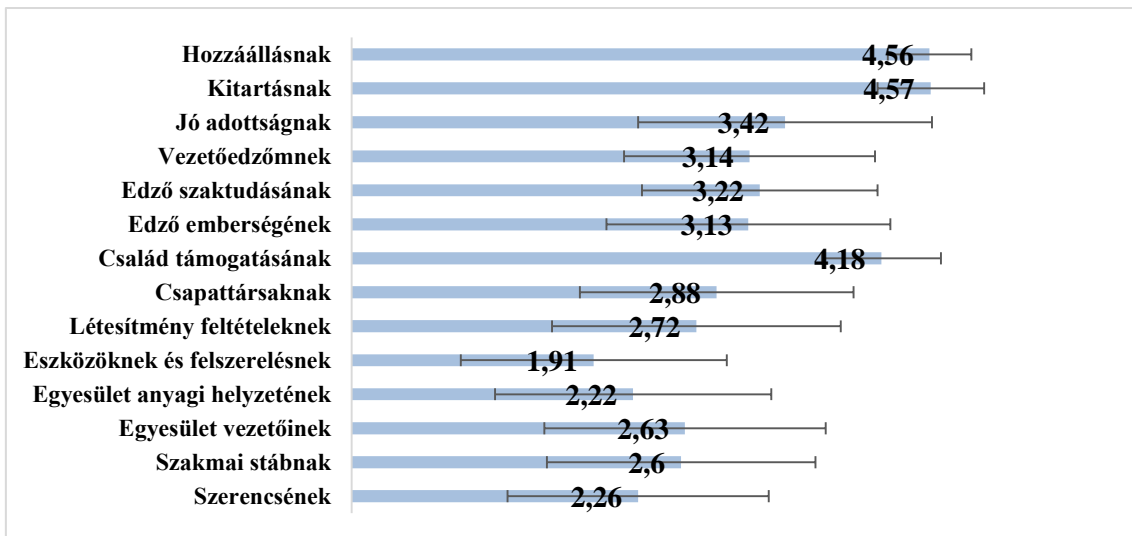
5.1.1 A pedagógiai aspektusok átlag- és szórásértékei

3. ábra: A labdarúgás választásának háttértényezői

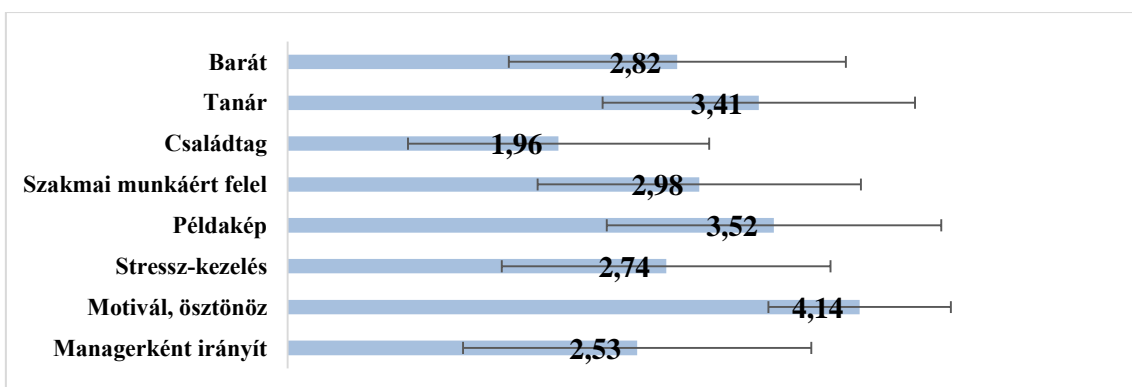
A vizsgált személyek válaszai alapján a labdarúgás választásának háttértényezőinek elemzése során megállapítható (3. ábra), hogy elsősorban azért kezdték el művelni ezt a sportágat, mert úgy gondolták, hogy *testhezálló, nekik való a labdarúgás* ($4,53 \pm 0,12$). Magas értéket kapott még a *mindenképp labdarúgó akartam lenni* válasz ($4,51 \pm 0,48$). Szembetűnő, átlag feletti értéket mutatott a válaszok alapján a *sportág népszerűsége* ($3,13 \pm 1,37$). A labdarúgás választásának indokait, befolyásoló tényezőit vizsgálva átlaghoz közeli értéket mutatnak a *barátok* ($2,47 \pm 1,36$), az *edző* ($2,93 \pm 1,51$), a *megélhetés* ($2,61 \pm 1,43$) és a *családi hagyomány* ($2,35 \pm 1,95$). A megkérdezett labdarúgók válaszai alapján elenyésző szerepük volt a labdarúgás

választásában, így átlag alatti értékeket kaptak az *orvos ajánlotta* ($1,13 \pm 0,49$), a *testnevelő miatt* ($1,98 \pm 1,32$) és a *lakóhelyi lehetőségek* ($1,66 \pm 1,09$).

4. ábra: A tehetséggondozás háttértényezői

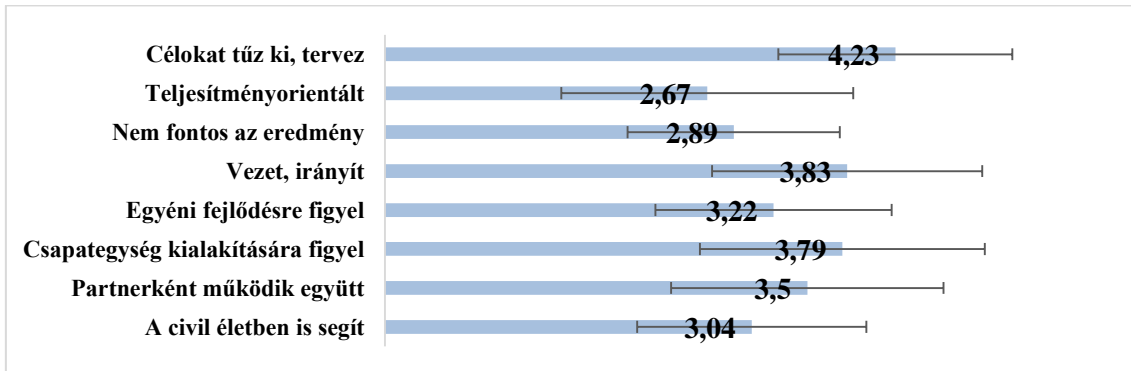
A megkérdezett labdarúgók válasza alapján, a siker háttértényezői első sorban a *hozzáállás* ($4,56 \pm 0,33$), a *kitartás* ($4,57 \pm 0,42$) és a *család támogatása* ($4,18 \pm 0,47$) (4. ábra). Magas értékeket kaptak még a *jó adottság* ($3,42 \pm 1,16$), a *vezetőedző kommunikációja* és *szakmai hozzáértése* ($3,22 \pm 0,93$), a *vezetőedző személye* ($3,14 \pm 0,99$) és az *edző embersége* ($3,13 \pm 1,12$) tényezők. Átlaghoz közeli értékeket kaptak a sikert befolyásoló tényezők közül a *szakmai stáb* ($2,6 \pm 1,06$), *az egyesület, klub vezetése* és a *létesítményfeltételek* ($2,72 \pm 1,14$).

5. ábra: Az edző szerepe

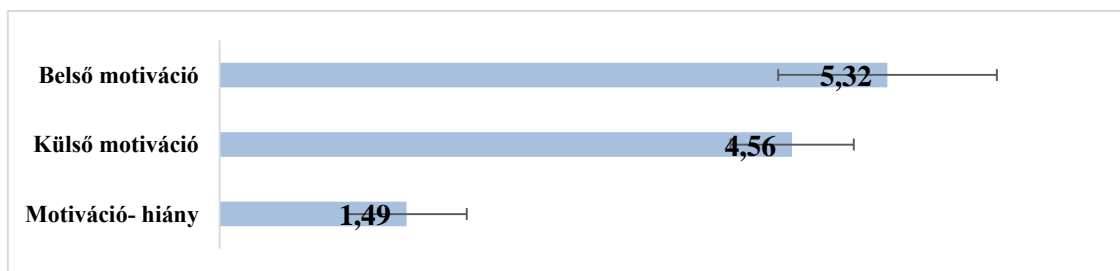
A játékosok véleménye alapján az edző elsődleges feladata a képzés során elsősorban a *motiválás és ösztönzés* ($4,14 \pm 0,66$). Az átlageredmények szerint fontos az *edző példakép szerepe* ($3,52 \pm 1,21$), az *edző tanári mivolta* ($3,41 \pm 1,13$) és a *szakmai munkáért való felelőssége* ($2,98 \pm 1,17$) a képzés során (5. ábra).

6. ábra: Az edző feladatai

Az összelemszám tekintetében, a vélemények alapján megállapítható, hogy az edző elsődleges feladatai közé tartoznak a *célok kitűzése és a feladatok pontos megtervezése* ($4,23 \pm 0,97$). Szintén fontos edzői feladat volt még az edző *vezető, irányító szerepe* ($3,83 \pm 1,12$), az *egyéni fejlődésre való odafigyelése* ($3,22 \pm 0,98$), a *csapategység kialakításának feladatai* ($3,79 \pm 1,18$), a játékosal *partnerként való együttműködése* ($3,5 \pm 1,13$) és a játékosok pályán kívüli, *civil életben történő segítése* ($3,04 \pm 0,95$) (6. ábra).

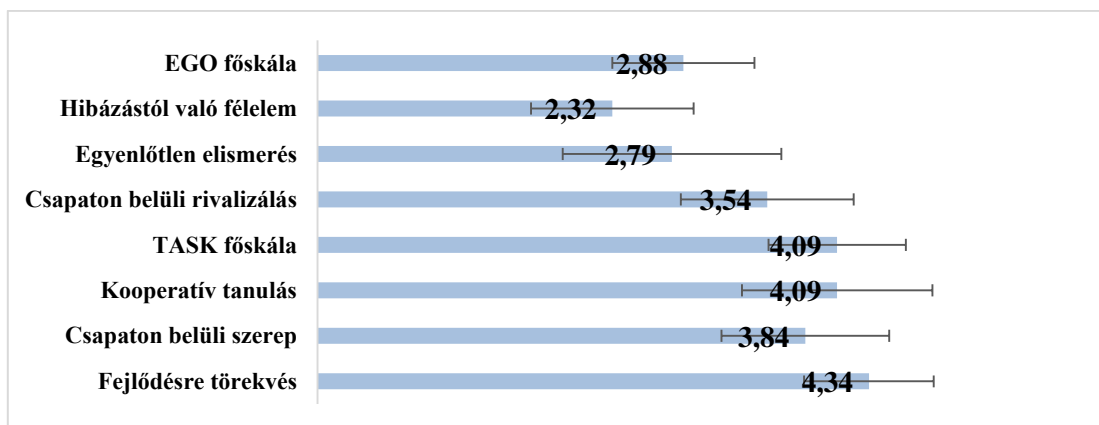
5.1.2 A pszichológiai jellemzők átlag- és szórásértékei

7. ábra: A sportmotiváció értékei

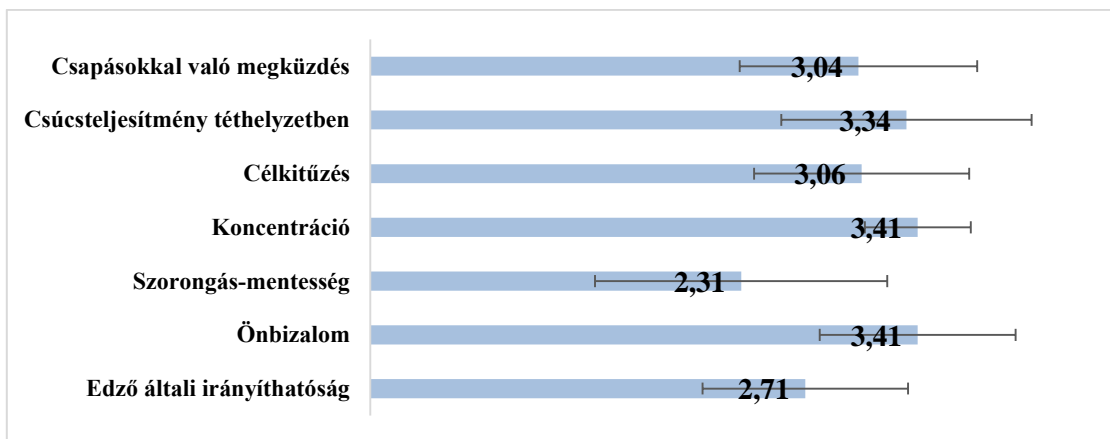
A sportmotiváció vizsgálatának elemzésekor megállapítható, hogy a vizsgált labdarúgók *belső motivációs szintje* magas ($5,32 \pm 0,87$) volt, mely arra utal, hogy a

megkérdezett labdarúgók elsősorban önmaguknak való megfelelés, bizonyítás miatt művelik a sportágot, azaz a tevékenység végzését belső indíttatás vezérli. A *külső motivációs* értéke a vizsgált labdarúgók esetében alacsonynak mondható ($4,56 \pm 0,49$), míg a *motiváció-hiány* alskála értéke szintén alacsony ($1,49 \pm 0,48$). A Crombach alpha értéke a sportmotivációs kérdőívhez tartozó alskálák esetében $0,70-0,92$ közé estek (7. ábra).

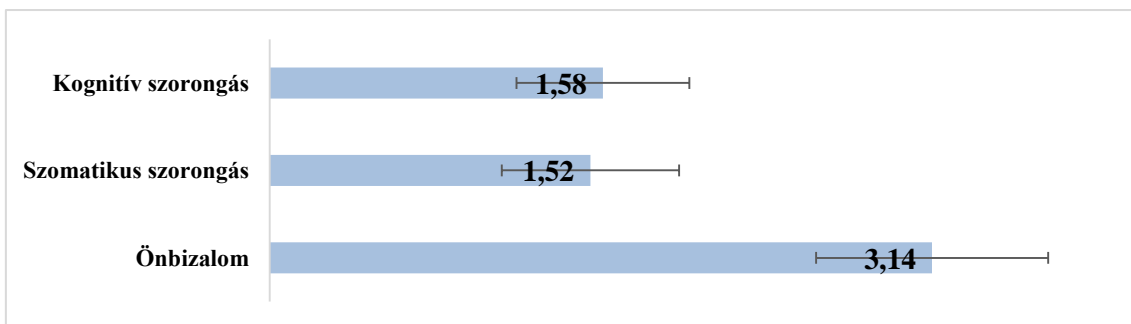
8. ábra: Az észlelt motivációs környezet értékei

Az EGO főskálához tartozó értékek átlag feletti ($2,88 \pm 0,56$) voltak. Átlag feletti értéket mutat az *Egyenlőtlen elismerés* ($2,79 \pm 0,86$) és a *Csapaton belüli rivalizálás* ($3,54 \pm 0,68$), míg a *Hibázástól való félelem* értéke átlaghoz közelinek mondható ($2,32 \pm 0,64$). A TASK főskála átlagértéke magas ($4,09 \pm 0,54$). A vizsgált utánpótlás korú labdarúgók eredményei alapján megállapítható, hogy a TASK főskálához tartozó alskálák, mint a *Kooperatív tanulás* ($4,09 \pm 0,75$), a *Csapaton belüli szerep* ($3,84 \pm 0,66$) és a *Fejlődésre törekvés* ($4,34 \pm 0,51$) értékei átlagon felüliek (8. ábra). A Crombach alpha értéke az észlelt motivációs kérdőívhez tartozó alskálák esetében $0,65-0,85$ közé estek.

9. ábra: A sportolói megküzdési stratégiák értékei

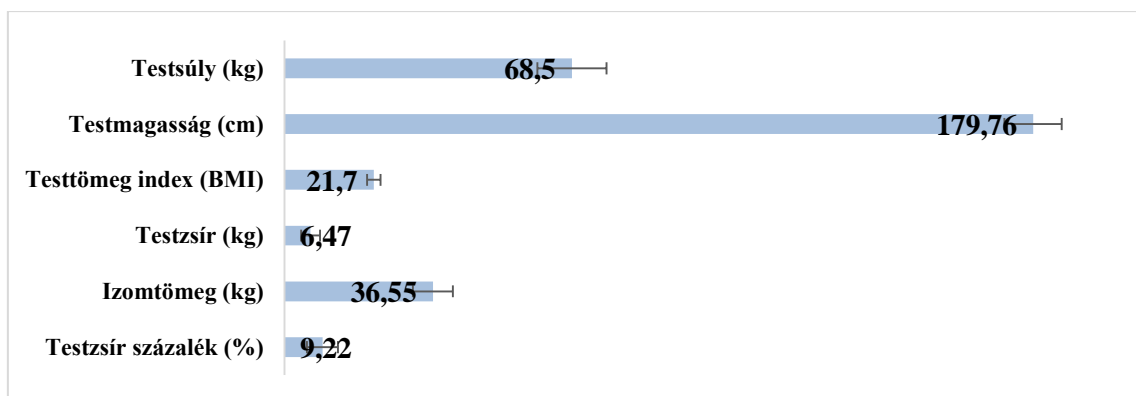
A labdarúgók megküzdési stratégiáinak vizsgálatakor elmondható, hogy az alskálákhoz tartozó értékek mindegyike átlag feletti, ezen felül a *csapásokkal való megküzdés* ($3,04 \pm 0,74$), a *csúcsteljesítmény téthelyzetben* ($3,34 \pm 0,78$), a *célkitűzés* ($3,06 \pm 0,67$), a *koncentráció* ($3,41 \pm 0,33$) és az *önbizalom* ($3,41 \pm 0,61$) alskálák értékei magasak (9. ábra). A Cronbach alpha értéke a megküzdési stratégiák mérésére szolgáló kérdőívhez tartozó alskálák esetében 0,70-0,84 közé estek.

10. ábra: A szorongás értékei

A verseny vagy mérkőzés előtti szorongás eredményeinek vizsgálata után megállapítható, hogy a *kognitív szorongás* ($1,58 \pm 0,41$) és a *szomatikus szorongás* ($1,51 \pm 0,42$) értékei alacsonyak voltak, míg a versenyeredménnyel kapcsolatos *önbizalom* mértéke magas ($3,14 \pm 0,55$) (10. ábra) volt. A Cronbach alpha értéke a szorongást vizsgáló kérdőívhez tartozó alskálák esetében 0,64-0,82 közé estek.

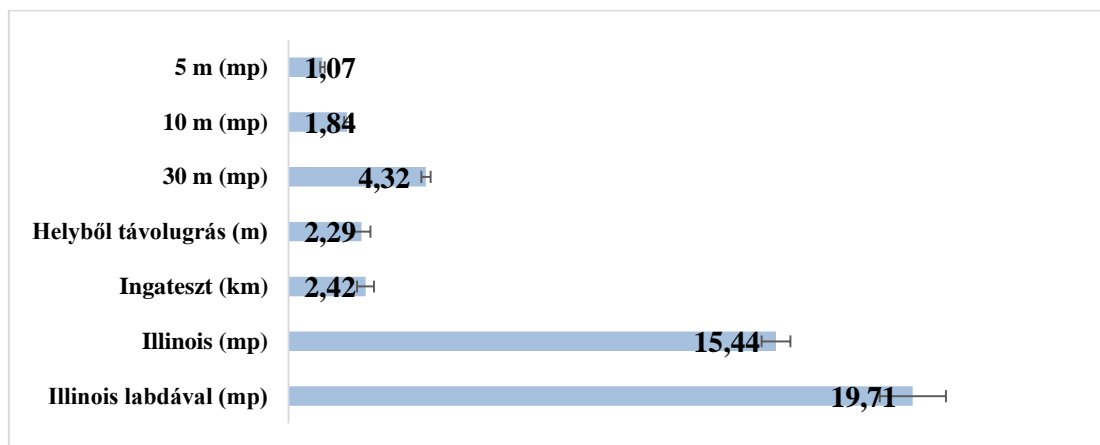
5.1.3 A humánbiológiai tulajdonságok átlag- és szórásértékei

11. ábra: Humánbiológiai tulajdonságok

A felmért labdarúgók átlagos *testmagassága* $179,76 \pm 6,89$ cm, átlagos *testsúlya* $68,5 \pm 8,28$ kg, a *testtömegindex* átlagos értéke pedig $21,7 \pm 1,59$ volt. A játékosok *testzsírtömege* átlagosan $6,47 \pm 2,28$ kg, az *izomtömeg* átlagos értéke $36,55 \pm 4,77$, míg a *testzsír százalék* átlaga $9,22 \pm 3,71\%$ (11. ábra) volt a mérés időpontjában.

5.1.4 A motoros és sportágspecifikus képességek átlag- és szórásértékei

12. ábra: Motoros és sportágspecifikus képességek

Az általános motoros teszt eredményeinek vizsgálata során megállapítható, hogy a gyorsaság esetében az *5 méter* átlagos értéke $1,07 \pm 0,07$ mp, a *10 méter* átlagos értéke $1,84 \pm 0,09$ mp, míg a *30 méter* értéke átlagosan $4,32 \pm 0,15$ mp volt. Az *explozív erő* eredményeinek elemzésekor megállapítottam, hogy az összelemszámot tekintve az átlagos érték $2,29 \pm 0,28$ méter volt a mintán. Az állóképesség vizsgálatához a *YoYo*

ingatesztet alkalmaztam, melynek átlagos eredménye $2,42 \pm 0,27$ km volt. A sportág-specifikus képességek esetében a labda nélkül végrehajtott *Illinois agilitás* teszt eredménye $15,44 \pm 0,35$ mp, míg a labdával végrehajtott agilitás teszt eredménye átlagosan $19,71 \pm 1,14$ mp (12. ábra) volt a tesztek során.

5.2 A vizsgált területek értékei posztonként

5.2.1 A pedagógiai aspektusok értékei posztonként

5. táblázat: A kiválasztás háttértényezői, posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	F _{érték}	P _{érték}
Szülők tanácsára	1,65±0,97	2,33±1,34	2,36±1,40	2,35±1,37	2,06	0,11
Rokonok tanácsára	1,50±0,94	1,55±0,92	1,85±1,20	1,48±0,93	1,70	0,16
Testvért követve	1,35±0,97	1,43±0,94	1,63±1,10	1,35±0,81	1,05	0,36
Barátok hatására	2,54±1,17	2,54±1,39	2,53±1,45	2,25±1,29	0,57	0,63
Edző miatt	2,31±1,40	2,79±1,54	3,10±1,53	3,21±1,43	2,62	0,05
Testnevelő miatt	1,85±1,34	1,92±1,27	1,99±1,26	2,12±1,49	0,31	0,81
Ismerősök javaslatára	1,65±0,93	1,54±0,88	1,81±1,22	1,71±1,17	0,77	0,51
Testhezálló a sportág	4,35±1,29	4,51±0,84	4,60±0,39	4,56±0,95	0,47	0,71
Sportágváltás miatt	1,04±0,35	1,16±0,65	1,21±0,71	1,06±0,30	0,93	0,42
Lakóhelyén erre volt lehetőség	1,80±1,29	1,86±1,20	1,46±0,88	1,58±1,07	1,86	0,13
Családi hagyomány	1,81±1,20	2,61±2,65	2,29±1,48	2,33±1,54	1,12	0,33
Mindenképp labdarúgó akart lenni**	3,78±1,52 ^{b, c, d}	4,63±0,79 ^a	4,67±0,23 ^a	4,48±1,16 ^a	5,74	0,00
Orvos ajánlotta	1,23±0,86	1,09±0,33	1,17±0,58	1,12±0,29	0,70	0,55
Média hatására	2,19±1,32	1,88±1,16	1,91±1,21	1,83±1,18	0,59	0,61
Megélhetés miatt	2,30±1,17	2,68±1,47	2,60±1,41	2,65±1,57	0,51	0,67
Sportág népszerűsége miatt	3,15±1,13	3,16±1,35	3,26±1,43	2,92±1,41	0,49	0,54

**Szignifikáns különbség a posztok között, $p < 0,01$

A labdarúgás választásának, a kiválasztásnak háttértényezői esetében a *sportág testhezállósága miatt* válasz átlagos értékei bizonyultak a legmagasabbnak, ahol a középpályások produkálták a legnagyobb értékeket ($4,60 \pm 0,39$) (5. táblázat). A labdarúgók válaszai alapján kiemelt szerepet kaptak még a kiválasztás háttértényezőit illetően a *mindenképp labdarúgó szerettem volna lenni* és a *sportág népszerűsége miatt* válaszok. Mindkét esetben a középpályások válaszainak átlagos értékei mutatkoztak a legmagasabbnak ($4,67 \pm 0,23$; $3,26 \pm 1,43$). Az akadémisták válaszai alapján a támadók, a középpályások és a védők esetében magas értéket kapott az *edző szerepe* ($3,21 \pm 1,43$; $3,10 \pm 1,53$; $2,79 \pm 1,54$) tényező. A játékosok közül a védők esetében kapta a legmagasabb értéket a *megélhetés miatt* válasz ($2,68 \pm 1,47$). Minden poszt esetében elhanyagolható volt a *lakóhelyi lehetőségek*, az *orvos* és a *testnevelő szerepe*. Szignifikáns különbséget a posztok között a *mindenképp labdarúgó szerettem volna*

lenni válasz esetében kaptam, ahol a kapusok különböztek az összes többi poszttól (F=5,74; p<0,01).

6. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői, posztok szerint

	Kapus^a	Védő^b	Középpályás^c	Támadó^d	F_{érték}	P_{érték}
Hozzáállásnak	4,33±1,14	4,63±0,67	4,64±0,56	4,46±0,82	1,64	0,18
Kitartásnak	4,30±1,13	4,66±0,62	4,62±0,64	4,54±0,69	1,81	0,14
Jó adottságnak*	3,41±1,36	3,43±1,12	3,11±1,18 ^d	3,75±1,00 ^c	3,15	0,02
Vezetőedzőmnek	2,89±0,84	3,09±1,00	3,19±0,94	3,27±1,28	1,00	0,39
Edző szaktudásának	2,93±0,95	3,25±0,92	3,29±0,97	3,23±0,89	1,05	0,37
Edző emberségének	2,85±0,96	3,17±1,08	3,28±1,36	3,02±1,21	1,19	0,31
Család támogatásának*	3,63±1,24 ^{b, c, d}	4,18±0,98 ^a	4,26±1,02 ^a	4,35±0,81 ^a	3,42	0,01
Csapattársaknak	2,56±0,94	2,87±1,04	3,01±1,21	2,87±1,01	1,17	0,32
Létesítmény- feltételeknek	2,44±1,05	2,91±1,16	2,72±1,23	2,63±1,04	1,29	0,27
Eszközöknek és felszerelésnek	2,19±1,01	1,73±0,85	1,92±1,17	2,02±1,14	1,51	0,21
Egyesület anyagi helyzetének	2,32±1,06	2,22±1,04	2,25±1,18	2,12±1,07	0,21	0,88
Egyesület vezetőinek	2,52±1,04	2,50±1,07	2,78±1,14	2,69±1,19	0,90	0,44
Szakmai stábnak	2,70±1,06	2,58±1,09	2,67±1,06	2,51±1,01	0,34	0,79
Szerencsének	2,26±1,03	2,22±0,94	2,21±1,13	2,38±1,05	0,33	0,79

*Szignifikáns különbség a posztok között, p<0,05

A tehetséggondozás vizsgálatok a siker háttértényezői közül a középpályások válaszainak átlagértéke bizonyult a legmagasabbnak (4,64±0,56) a *hozzáállás* tekintetében, míg a *kitartás* esetében a védők érték el a legmagasabb értékeket (4,66±0,62) (6. táblázat). A *jó adottság* válasz a támadók esetében volt a legmagasabb (3,75±1,02), míg az *edző szaktudását* a középpályások jelölték meg átlag felett (3,29±0,97). Általánosan magas értékeket kapott a *létesítmény, infrastrukturális feltételrendszer*, ahol a védők válaszai alapján kaptam a legmagasabb értékeket (2,91±1,16). Nem tulajdonítanak nagy jelentőséget a játékosok a siker háttértényezői közül az *egyesület anyagi helyzetének*. A kiválasztás háttértényezői közül két változó esetében találtam szignifikáns különbséget a posztok között: a *jó adottságnak köszönhető eredményeimet* (F=3,15; p<0,05) válasz esetében a középpályások különböztek a támadóktól, míg a *családi támogatás* (F=3,42; p<0,05) háttértényező

esetében a kapusok válasza szignifikánsan alacsonyabb értéket mutatott az összes többi poszttal szemben.

7. táblázat: Az edző szerepe, posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	F _{érték}	P _{érték}
Barát	2,33±1,20	2,83±1,35	2,93±1,17	2,92±1,15	1,75	0,15
Tanár	3,07±1,23	3,55±1,14	3,31±1,09	3,51±1,09	1,51	0,21
Családtag	1,52±0,75	2,01±1,18	1,92±1,14	2,19±0,97	2,39	0,06
Szakmai munkáért felel	2,96±1,16	2,99±1,16	2,87±1,24	3,12±1,13	0,42	0,73
Példakép	3,27±1,21	3,55±1,21	3,65±1,11	3,42±1,28	0,80	0,49
Stressz-kezelés	2,42±1,20	2,75±1,20	2,86±1,25	2,73±1,08	0,85	0,46
Motivál, ösztönöz*	3,69±1,37 ^{c, d}	4,04±1,18	4,36±0,79 ^a	4,21±0,97 ^a	2,94	0,03
Menedzser-ként irányít*	1,96±1,18 ^{c, d}	2,42±1,29	2,65±1,21 ^a	2,79±1,24 ^a	2,97	0,03

*Szignifikáns különbség a posztok között, $p < 0,05$

A megkérdezett játékosok közül a középpályások véleménye alapján az edző motiváló és ösztönző szerepe tényező kapta a legmagasabb értéket (4,36±0,79) (7. táblázat). Szintén a középpályások esetében kapta a legnagyobb értéket az edző példakép szerepe (3,65±1,11) válasz. A támadók válaszai alapján, az edző szakmai munkáért való felelőssége fontos szempont (3,12±1,13). Az edzői feladatok közül szignifikáns különbséget két alkalommal találtam: a motivál és ösztönöz válasznál a kapus és a középpályás, támadóposztok között ($F=2,94$, $p < 0,05$), ahol a kapusok válaszainak átlagértéke egyértelműen magasabb volt. Szignifikánsan alacsonyabb értékeket tapasztaltam a kapus és a középpályás, támadóposztok között az edző irányító szerepe tényező esetében ($F=2,97$, $p < 0,05$).

8. táblázat: Az edző feladatai, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
Célokot tűz ki, tervez	4,04±1,26	4,29±0,90	4,29±0,95	4,17±1,01	0,60	0,61
Teljesítményorientált	2,56±1,25	2,68±1,08	2,57±1,23	2,85±1,34	0,61	0,61
Nem fontos az eredmény	2,63±1,14	2,72±0,37	2,79±1,12	2,69±1,14	0,79	0,49
Vezet, irányít	3,56±1,28	3,82±1,18	3,97±0,99	3,79±1,12	0,95	0,41
Egyéni fejlődésre figyel	3,12±1,11	3,14±0,98	3,35±0,95	3,27±1,01	1,04	0,37
Csapategység kialakítására figyel	3,44±0,93	3,84±1,03	3,92±0,91	3,71±0,91	1,79	0,14
Partnerként működik együtt	3,11±1,28	3,62±1,23	3,57±1,09	3,42±1,16	1,38	0,24
A civil életben is segít	2,59±1,24	3,09±1,33	3,18±1,13	3,02±1,29	1,37	0,25

A labdarúgók válaszai alapján az edző elsődleges feladata a célok kitűzése és a tervezés volt, mely esetben a védők és a középpályások válaszainak átlagértékei bizonyultak a legmagasabbnak (4,29±0,90; 4,29±0,95) (8. táblázat). Magas értékeket

kapott még mind a négy poszt esetében az *edző vezető, irányító szerepe, a csapategység kialakítására való odafigyelése* és ez *egyéni fejlődés segítése* is. Szignifikáns különbséget nem találtam a posztok között.

5.2.2 A pszichológiai aspektusok értékelése posztonként

9. táblázat: A sportmotiváció értékei, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
Belső motiváció	5,35±0,81	5,17±0,85	5,34±1,01	5,42±0,71	1,13	0,33
Külső motiváció	4,43±0,41	4,57±0,48	4,48±0,51	4,73±0,49	0,38	0,76
Motiváció- hiány	1,46±0,67	1,56±0,82	1,39±0,74	1,55±0,84	0,77	0,51

A *belső motiváció* értéke a támadók körében volt a legmagasabb (5,42±0,71) és a *külső motiváció* értéke is itt bizonyult a legmagasabbnak (4,73±0,49) (9. táblázat) az értékelés során. Általánosan alacsonynak mondható mindegyik poszt esetében az *amotiváció* értéke. A posztok értékeinek összehasonlítása során nem találtam szignifikáns különbséget. A Crombach alpha értéke a sportmotivációs kérdőívhez tartozó alskálák esetében 0,61-0,82 közé estek.

10. táblázat: Az EGO alskálák értékei, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
EGO	2,92±0,41	2,84±0,54	2,84±0,62	2,98±0,58	0,91	0,43
Hibázástól való félelem	2,44±0,57	2,27±0,56	2,27±0,71	2,42±0,71	1,16	0,32
Egyenlőtlen elismerés	2,79±0,53	2,73±0,92	2,72±0,86	2,99±0,91	1,32	0,26
Csapaton belüli rivalizálás	3,54±0,65	3,51±0,65	3,59±0,77	3,52±0,59	0,26	0,85

A *hibázástól való félelem* alskála a kapusoknál bizonyult a legmagasabbnak (2,44±0,57), míg a védőknél és középpályásoknál volt a legalacsonyabb (2,27±0,56; 2,27±0,71) (10. táblázat). Az *egyenlőtlen elismerés* alskála esetében a támadók produkáltak a legmagasabb (2,99±0,91), míg a középpályások a legalacsonyabb értékeket (2,73±0,86). A *csapaton belüli rivalizálás* értékeit vizsgálva az volt a tapasztalat, hogy a középpályások értékei a legmagasabbak (3,59±0,77), míg a védők értékei a legkisebbek (3,51±0,65). Az EGO főskálát és alskáláit elemezve a posztok között statisztikailag kimutatható különbség nem volt. A Crombach alpha értéke az észlelt motivációs kérdőívhez tartozó EGO alskálák esetében 0,68-0,72 közé estek.

11. táblázat: A TASK alsókálák értékei, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
TASK	4,04±0,46	4,08±0,44	4,13±0,66	4,07±0,54	0,23	0,86
Kooperatív tanulás	4,01±0,69	4,09±0,66	4,19±0,81	3,98±0,85	0,94	0,42
Csapaton belüli szerep	3,86±0,51	3,81±0,62	3,82±0,82	3,93±0,61	0,50	0,68
Fejlődésre törekvés	4,24±0,54	4,36±0,34	4,38±0,66	4,31±0,47	0,71	0,54

A TASK főskála elemzésekor kiderült, hogy a *kooperatív tanulás* alsókála értékei átlagosan a középpályásoknál a legmagasabb (4,19±0,81), míg a támadók esetében a legalacsonyabb (3,98±0,83) (11. táblázat). A *fejlődésre törekvés* alsókála tekintetében mind a négy poszt képviselői magas értékekkel rendelkeznek, ahol szintén a középpályások bizonyultak a legjobbnak (4,38±0,66). A posztok között szignifikáns különbség nem volt. A Crombach alpha értéke az észlelt motivációs kérdőívhez tartozó TASK alsókálák esetében 0,58-0,72 közé estek.

12. táblázat: A megküzdési stratégiák értékei, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Csapásokkal való megküzdés	3,12±0,64	3,04±0,51	2,97±0,82	3,12±0,82	0,64	0,58
Csúcssteljesítmény téthelyzetben	3,43±0,74	3,36±0,47	3,32±1,15	3,31±0,51	0,25	0,85
Célkitűzés	2,97±0,73	3,05±0,52	3,04±0,86	3,15±0,54	0,57	0,63
Koncentráció	3,26±0,68	3,25±0,45	3,32±0,75	3,28±0,48	0,19	0,90
Szorongás-mentesség	2,37±1,02	2,44±0,44	2,16±0,95	2,36±0,74	0,99	0,39
Önbizalom	3,51±0,74	2,72±0,53	3,41±0,77	3,32±0,51	0,69	0,55
Edző általi irányíthatóság	2,85±0,76	2,72±0,53	2,62±0,72	2,76±0,61	1,17	0,31

A felmért labdarúgók megküzdési stratégiáit vizsgálva azt tapasztaltam, hogy a *csapásokkal való megküzdés* alsókála esetében a kapusok és a védők rendelkeznek a legmagasabb értékekkel (3,12±0,64; 3,12±0,82) (12. táblázat). A *téthelyzetben történő csúcssteljesítményre való képesség* mértéke a kapusoknál bizonyult a legmagasabbnak (3,43±0,74), míg a támadóknál a legalacsonyabbnak (3,31±0,51). A *célkitűzés* és *koncentráció* alsókáláknál a támadók voltak a legjobbak (3,15±0,54; 3,28±0,48), míg a *szorongásmentesség* alsókála esetében a védők (2,44±0,44). Az *önbizalom* értéke a kapusoknál a legmagasabb (3,51±0,74), míg a védők esetében a legalacsonyabb (2,72±0,53). Az *edző általi irányíthatóság* alsókála esetében a kapusok mutatták a legnagyobb (2,85±0,76), míg a középpályások a legalacsonyabb átlagot (2,62±0,72). Nem találtam szignifikáns különbséget a posztok értékeinek összevetése során. A

Crombach alpha értéke a megküzdési stratégiákat mérő kérdőívhez tartozó alskálák esetében 0,78-0,85 közé estek.

13. táblázat: A szorongás értékei, posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	F _{érték}	P _{érték}
Kognitív szorongás*	1,43±0,41 ^d	1,57±0,48 ^d	1,48±0,51	1,73±0,49 ^{a,b}	3,86	0,01
Szomatikus szorongás	1,47±0,43	1,51±0,33	1,49±0,44	1,61±0,41	0,96	0,40
Önbizalom	3,17±0,72	3,16±0,43	3,12±0,66	3,12±0,46	0,37	0,76

*Szignifikáns különbség a posztok között, p<0,05

A *kognitív* és *szomatikus szorongás* a támadók esetében volt a legmagasabb (1,73±0,49; 1,61±0,41), míg az *önbizalom* a kapusoknál (3,17±0,72) (13. táblázat). Szignifikáns különbség mutatkozott a posztok értékeinek összehasonlítása során a kognitív szorongás alskála esetében, ahol a támadók különböznek a védők és a kapusok értékeitől (F=3,86; p<0,05). A Crombach alpha értéke az szorongást vizsgáló kérdőívhez tartozó EGO alskálák esetében 0,74-0,85 közé estek.

5.2.3 A pszichológiai jellemzők diszkriminancia-elemzése a posztok tekintetében

14. táblázat: A pszichológiai jellemzők diszkriminancia-elemzése

Lépések	Bevont változók	Wilks' Lambda							
		Stat.	df1	df2	df3	Exact F			
						Stat.	df1	df2	Sig.
1	Kognitív szorongás	0,93	1	3	203	3,308	1	203	0,021
2	Egyenlőtlen elismerés	0,92	2	3	203	2,693	2	203	0,014
3	Hibázástól való félelem	0,98	3	3	203	2,411	3	203	0,021

A pszichés tesztek leíró és egyszempontos varianciaelemzését követően diszkriminancia-analízist (stepwise módszert) alkalmaztam annak megállapítására, hogy a kutatásban alkalmazott mely pszichés faktorokat mérő tesztek, illetve azok mely alskálái határozzák meg leginkább a posztok közötti különbséget. Az analízis segítségével három változót lehet megnevezni, melyek a különbséget adják (14. táblázat). A diszkriminancia-analízis eredményeinek elfogadásához szükséges feltételek teljesültek a vizsgálat során. A leginkább befolyásoló tényező a CSAI-2 teszt *kognitív*

szorongás alskálája. A következő két faktor a H-PMCSQ-2 kérdőív alskáláihoz tartozik, melyek hatása csökkenő sorrendben az *egyenlőtlen elismerés* és a *hibázástól való félelem*. A program az elemzés során sorrendben emeli ki azon változókat melyek szignifikánsan határozzák meg a posztok közötti különbségeket.

5.2.4 A humánbiológiai tulajdonságok értékei posztonként

15. táblázat: A humánbiológiai tulajdonságok értékei posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	F _{érték}	P _{érték}
TTS (kg)**	72,57±6,33 ^{c,d}	70,97±5,14	67,04±4,27 ^{a,b}	67,81±5,89 ^{a,b}	6,94	0,00
TTM (cm)**	182,6±11,24 ^{c,d}	181,2±10,41 ^{c,d}	177,7±8,26 ^{a,b}	177,4±5,1 ^{a,b}	7,08	0,00
BMI	21,78±1,44	21,61±0,77	21,20±0,23	21,51±1,04	2,61	0,05
TZS (kg)	6,71±2,45	6,08±2,14	6,54±2,72	6,46±3,02	0,52	0,67
IT (kg)**	37,85±5,89 ^{c,d}	36,86±5,77 ^{c,d}	34,60±6,12 ^{a,b}	34,4±6,24 ^{a,b}	7,11	0,00
TZS(%)	8,19±3,14	8,71±4,21	9,53±4,58	9,83±4,33	1,71	0,16

**Szigifikáns különbség a posztok között, p<0,01

Az összelemezszámot tekintve a kapusok bizonyultak a legnehezebbnek és legmagasabbnak (72,57±6,33; 182,19±11,24) (15. táblázat). A középpályások testsúlya volt átlagosan a legalacsonyabb. A testzsír tömegének átlaga a kapusok esetében volt a legtöbb (6,81±2,45), míg a védőknél a legalacsonyabb (6,08±2,14). A testsúly (F=6,94; p<0,01), a testmagasság (F=7,08; p<0,01) és az izomtömeg (F=7,11; p<0,05) mért változók esetében tapasztaltam statisztikailag kimutatható szignifikáns különbséget.

5.2.5 A motoros és sportágspecifikus képességek posztonként

16. táblázat: A motoros és sportágspecifikus tesztek értékei posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	F _{érték}	P _{érték}
5 m (mp)	1,16±0,08	1,11±0,07	1,10±0,09	1,11±0,12	2,14	0,09
10 m (mp)	1,83±0,14	1,82±0,17	1,84±0,16	1,81±0,18	0,62	0,60
30 m (mp)	4,34±0,18	4,31±0,21	4,34±0,34	4,27±0,32	0,99	0,39
Helyből távol (cm)	240,19±25,12	235,03±29,23	229,67±28,34	232,65±27,12	0,98	0,40
Ingateszt (m)	2328,50±201,23	2464,25±214,15	2479,50±325,14	2422,50±314,19	0,76	0,51
Illinois (mp)*	15,67±0,98 ^{b,c,d}	15,34±0,75 ^{a,d}	15,25±0,87 ^a	15,18±0,65 ^{a,b}	4,39	0,00
Illinois labdával (mp)*	20,79±1,56 ^{b,c,d}	19,77±1,47 ^{a,c}	19,32±1,26 ^{a,b}	19,45±1,48 ^{a,b}	15,55	0,00

*Szigifikáns különbség a posztok között, p<0,01

A felmért labdarúgók motoros és sportágspecifikus teszteredményeit vizsgálva azt tapasztaltam, hogy a 30 méteres sprint esetében a támadók ($4,27\pm 0,32$) a leggyorsabbak, míg a kapusok a leglassúbbak ($4,34\pm 0,18$) (16. táblázat). A helyből távolugrás tesztet a kapusok teljesítették a legjobban ($240,19\pm 25,12$), míg a középpályások a leggyengébben ($229,67\pm 28,34$). Az állóképességi ingatesztet a középpályások hajtották végre a legjobb eredménnyel ($2479,5\pm 325,14$). A labdás agilitás teszt esetében a legjobb eredménnyel a támadók rendelkeznek ($15,18\pm 0,65$), míg a labdával végrehajtott pályatesztet a középpályások teljesítették a leggyorsabban ($19,32\pm 1,26$). Szignifikáns különbség a labda nélkül ($F=4,39$; $p<0,01$) és a labdával végzett ($F=15,55$; $p<0,01$) agilitás pályateszt esetében volt.

5.2.6 A testösszetétel, a motoros és sportágspecifikus képességek diszkriminancia-elemzése a posztok tekintetében

17. táblázat: Motoros, sportágspecifikus és humánbiológiai értékek diszkriminancia-elemzése

Lépések	Bevont változók	Wilks' Lambda							
		Stat.	df1	df2	df3	Exact F			
						Stat.	df1	df2	Sig.
1	Illinois labdával	0,842	1	3	249	15,554	1	249	0,000
2	TTS (kg)	0,794	2	3	249	10,116	2	249	0,000
3	5 méter	0,774	3	3	249	10,111	3	245	0,001
4	10 méter	0,744	4	3	249	8,644	4	245	0,002

Az analízis segítségével négy változót lehet megnevezni, melyek a különbséget adják. A diszkriminancia-analízis eredményeinek elfogadásához szükséges feltételek teljesültek. A leginkább befolyásoló tényező a motoros és sportágspecifikus tesztek esetében az Illinois-teszt labdás végrehajtása (17. táblázat). A következő változó a testsúly, míg a harmadik és negyedik lépések változói a gyorsaság méréséből az 5 és a 10 méteres sprint. A felsorolt négy változó alapján jelezhető előre a csoportba való tartozás. A program az elemzés során sorrendben emeli ki azon változókat, melyek szignifikánsan határozzák meg a posztok közötti különbségeket.

5.3 A vizsgált területek értékei korosztályonként

5.3.1 A pedagógiai aspektusok értékei korosztályok szerint

18. táblázat: A kiválasztás háttértényezői korosztályok szerint

	U16	U17	U18	U19	F _{érték}	P _{érték}
Szülők tanácsára	2,22±1,28	2,32±1,41	2,15±1,29	2,41±1,43	0,37	0,77
Rokonok tanácsára	1,45±1,00	1,64±0,94	1,60±1,01	1,84±1,18	1,13	0,33
Testvért követve	1,51±1,04	1,52±1,04	1,46±0,96	1,32±0,77	0,42	0,75
Barátok hatására	2,41±1,14	2,62±1,37	2,49±1,34	2,27±1,31	0,61	0,60
Edző miatt	2,90±1,05	2,94±1,15	2,94±1,59	2,95±1,41	0,01	0,99
Testnevelő miatt	2,16±1,45	2,00±1,32	1,83±1,19	1,95±1,23	0,58	0,62
Ismerősök javaslatára	1,61±1,09	1,77±1,14	1,54±0,92	1,82±1,16	0,85	0,46
Testhezálló a sportág	4,59±0,86	4,53±0,99	4,42±1,11	4,64±0,61	0,56	0,63
Sportágváltás miatt	1,02±0,14	1,14±0,52	1,17±0,72	1,23±0,47	1,10	0,35
Lakóhelyén erre volt lehetőség	1,51±0,94	1,54±1,00	1,83±1,26	1,75±1,12	1,20	0,30
Családi hagyomány	2,22±1,55	2,12±1,34	2,57±2,76	2,52±1,63	0,76	0,51
Mindenképp labdarúgó akart lenni	4,59±0,86	4,50±1,11	4,42±1,15	4,56±0,91	0,30	0,82
Orvos ajánlotta	1,04±0,19	1,23±0,6	1,17±0,62	1,05±0,21	1,97	0,11
Média hatására	1,88±1,25	2,09±1,26	1,85±1,20	1,77±1,07	0,78	0,50
Megélhetés miatt	2,31±1,46	2,74±1,42	2,66±1,47	2,67±1,38	1,12	0,11
A sportág népszerűsége miatt	2,84±1,44	3,29±1,39	3,09±1,25	3,29±1,40	0,95	0,41

A megkérdezettek válaszai alapján a labdarúgás választásának háttértényezőit elemezve megállapítható, hogy a *sportág testhezállósága* faktor magas értéket mutat mind a négy korcsoportban, ahol a legmagasabb értéket az U19-es korosztály (4,64±0,61), míg a legalacsonyabb értéket az U18-as korosztály érte el (4,42±1,11). Szintén átlagosan magas értéket kapott a *mindenképp labdarúgó szerettem volna lenni* válasz, ahol az U16-os korosztály értékei voltak a legmagasabbak (4,59±0,86). Átlag feletti értékeket produkált a *sportág népszerűsége*, mely tekintetében az U17-es korosztály mutatta a legmagasabb átlagot (18. táblázat). A labdarúgás választásának háttértényezői közül a játékosok véleménye alapján az edzőnek is fontos szerepe van. Korosztályos összehasonlításban az edző szerepét az U19-es játékosok emelték ki leginkább, mint a labdarúgás választásában befolyásoló tényezőt. Szignifikáns különbség a labdarúgás választásának háttértényezői esetében a korosztályok között nem volt.

19. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői korosztályok szerint

	U16 ^a	U17 ^b	U18 ^c	U19 ^d	F _{érték}	P _{érték}
Hozzáállásnak	4,73±0,19	4,64±0,45	4,37±0,12	4,53±0,58	2,55	0,05
Kitartásnak*	4,75±0,32 ^c	4,64±0,54 ^c	4,37±0,45 ^{a, b}	4,56±0,54	3,05	0,02
Jó adottságnak	3,16±1,17	3,55±1,12	3,35±1,02	3,53±1,19	1,32	0,26
Vezetőedzőnek	3,27±0,94	3,33±0,93	2,97±1,07	2,96±0,95	2,36	0,07
Az edző szaktudásának*	3,33±0,81	3,39±0,85	3,23±0,45	2,82±0,80	3,82	0,01
Az edző emberségének	3,22±1,11	3,36±1,04	3,01±1,23	2,89±1,01	2,07	0,10
A család támogatásának	4,37±0,74	4,18±0,94	4,15±1,13	4,02±0,14	1,11	0,34
A csapattársaknak	2,55±1,06	3,12±1,03	3,03±1,15	2,84±1,03	2,32	0,07
A létesítmény feltételeknek	2,36±1,02	2,95±1,12	2,63±1,19	2,93±1,13	2,31	0,07
Az eszközöknek és felszerelésnek	1,72±0,88	2,05±1,43	1,95±1,17	1,87±0,94	0,96	0,41
Az egyesület anyagi helyzetének	2,20±1,02	2,32±1,16	2,14±1,18	2,23±0,75	0,30	0,81
Az egyesület vezetőinek	2,57±1,15	2,88±1,18	2,57±1,18	2,44±0,94	1,62	0,44
A szakmai stábnak*	2,33±0,90	2,92±0,98	2,63±0,45	2,49±0,94	3,41	0,01
A szerencsének	2,20±0,98	2,26±1,10	2,23±1,12	2,38±0,91	0,27	0,84

*Szignifikáns különbség a korosztályok között, $p < 0,05$

A tehetséggondozás háttértényezőinek elemzésekor kiemelendő, hogy a korosztályok véleménye megegyezik abban, hogy a siker egyik alaptényezője a *kitartás* és a *szorgalom*. A *kitartás* és a *hozzáállás* esetében az U16-os korosztály átlagértéke volt a legmagasabb (4,75±0,32; 4,73±0,19) (19. táblázat). A válaszadó akadémisták kiemelten fontosnak tartják a *család szerepét*, melyet az U16-os korosztály emel ki legjobban (4,37±0,74). Átlag feletti értéket kapott még a *vezetőedző*, *az edző szaktudása* és *az edző embersége válaszok*. Két esetben találtam statisztikailag kimutatható különbséget a siker és a tehetséggondozás háttértényezőit vizsgálva a korosztályok között. Az egyik a *kitartásomnak köszönhetem eredményeimet* ($F=3,05$; $p < 0,05$), ahol az U18-asok szignifikánsan alacsonyabb értékeket produkáltak az U16-os és U17-es korosztályok értékeihez képest. A másik szignifikáns különbség a szakmai stáb, mint befolyásoló tényező esetében volt ($F=3,41$; $p < 0,05$) az U17-es és U16, U19-es korosztályok között.

20. táblázat: Az edző szerepe korosztályok szerint

	U16 ^a	U17 ^b	U18 ^c	U19 ^d	F _{érték}	P _{érték}
Barát	2,84±1,25	2,97±1,16	2,89±1,23	2,49±1,23	1,51	0,21
Tanár	3,49±1,02	3,59±1,10	3,15±1,25	3,40±1,15	1,76	0,15
Családtag	1,94±0,98	2,14±1,03	2,03±1,21	1,64±1,06	1,93	0,12
Szakmai munkáért felel	2,92±1,14	2,83±1,14	2,92±1,26	3,33±1,08	1,80	0,14
Példakép	3,53±0,98	3,53±1,11	3,73±1,25	3,20±1,37	1,76	0,15
Stressz-kezelés*	2,71±1,08	2,82±1,18 ^c	3,22±1,30 ^c	2,31±1,06 ^{b,d}	2,14	0,06
Motivál, ösztönöz**	4,22±0,87 ^d	4,23±0,17 ^d	4,34±0,42 ^d	3,64±1,38 ^{a,b,c}	4,45	0,00
Menedzserként irányít	2,57±1,17	2,67±1,35	2,52±1,20	2,29±1,30	0,82	0,48

*Szignifikáns különbség a korosztályok között; p<0,05, **p<0,01

A labdarúgók válaszai alapján megállapítható, hogy az edző motiváló és teljesítményre ösztönző szerepe a legfontosabb, ahol az U18-as korosztály válaszainak átlaga mutatkozott a legmagasabbnak (4,34±0,42) (20. táblázat). Kiemelendő az edző *példakép szerepe és tanár mivolta*. A stressz kezelésében való segítség esetében tapasztaltam szignifikáns különbséget (F=2,14; p<0,05) az U19-es és az U17, U18-as korosztályok között, ahol az U19-esek kiugróan alacsony értéket produkáltak. Egyértelmű különbség mutatkozott az edző motiváló, ösztönző szerepe esetében. Itt is az U19-es korosztály szignifikánsan alacsonyabb értékeket produkált mint az összes többi korosztály (F=4,45; p<0,01).

21. táblázat: Az edző feladatai korosztályok szerint

	U16 ^a	U17 ^b	U18 ^c	U19 ^d	F _{érték}	P _{érték}
Célokot tűz ki, tervez	4,41±0,34	4,35±0,55	3,95±1,02	4,27±0,80	2,46	0,06
Teljesítmény-orientált**	2,41±1,15 ^d	2,61±1,22 ^d	2,46±1,18 ^d	3,29±1,14 ^{a,b,c}	5,32	0,00
Nem fontos az eredmény	2,78±1,08	2,97±1,21	2,56±3,85	2,32±1,02	1,61	0,18
Vezet, irányít	3,73±1,06	4,09±0,88	3,66±1,21	3,80±0,91	1,85	0,13
Egyéni fejlődésre figyel*	3,04±0,77	3,38±0,94 ^d	3,38±1,04 ^d	2,96±1,10 ^{b,c}	2,91	0,03
Csapategység kialakítására figyel	3,90±0,75	3,76±0,99	3,71±1,14	3,82±0,88	0,43	0,73
Partnerként működik együtt	3,61±1,02	3,65±1,14	3,48±1,27	3,18±1,24	1,63	0,18
A civil életben is segít	3,24±1,29	3,24±1,32	2,92±1,26	2,71±1,34	1,45	0,20

*Szignifikáns különbség a korosztályok között, p<0,05; **p<0,01

A válaszok alapján szembejövő, hogy az edző-sportoló kapcsolatban az edző feladatai elsősorban a *célok kitűzése és feladatok megtervezése* volt. Ebben a tekintetben az U16-os korosztály átlagos értékei voltak a legmagasabbak (4,41±0,34) (21. táblázat). A játékosok véleménye alapján az edző fontos feladatai még a képzés során a *vezető-irányító szerep, az egyéni fejlődésre való odafigyelés, a csapategység kialakításának*

feladatai, a partnerként való együttműködés és a civil életben való segítség is. A korosztályok között az edző feladatai közül a teljesítményorientáció esetében találtam szignifikáns különbséget, ahol az U19-esek válaszaik voltak átlagosan a legmagasabbak az összes többi poszthoz képest ($F=5,32$; $p<0,01$). Továbbá szintén szignifikáns volt az eltérés az U19-es és az U17, U18-as korosztályok között az egyéni fejlődésre figyel választ tekintve ($F=2,91$, $p<0,05$).

5.3.2 A pszichológiai jellemzők értékei korosztályok szerint

22. táblázat: A belső motiváció értékei korosztályok szerint

	U16 ^a	U17 ^b	U18 ^c	U19 ^d	F _{érték}	P _{érték}
Belső motiváció	5,31±0,87	5,36±0,83	5,27±1,03	5,23±0,69	0,21	0,88
Külső motiváció	4,59±0,49	4,55±0,39	4,53±0,59	4,55±0,44	0,28	0,83
Motiváció- hiány*	1,48±0,71	1,28±0,56 ^{c,d}	1,57±0,86 ^b	1,71±0,99 ^b	3,04	0,02

*Szignifikáns különbség a korosztályok között, $p<0,05$

A belső motiváció tekintetében az U18-as korosztály értékei voltak a legmagasabbak (5,36±0,83), míg a külső motiváció esetében az U16-os játékosok átlaga volt a legnagyobb (4,59±0,49) (22. táblázat). A motivációhiány minden korosztály esetében nagyon alacsony értéket mutatott, ahol az U17-es átlag a legkisebb (1,28±0,56). A korosztályok összehasonlítása után megállapíthattam, hogy az amotiváció alskála esetében szignifikáns különbség van a korosztályok között ($F=3,04$; $p<0,05$). A Crombach alpha értéke a sportmotivációt mérő kérdőívhez tartozó alskálák esetében 0,70-0,81 közé estek.

23. táblázat: Az EGO alskálák értékei korosztályok szerint

	U16 ^a	U17 ^b	U18 ^c	U19 ^d	F _{érték}	P _{érték}
EGO*	2,87±0,49 ^d	2,80±0,52 ^d	2,82±0,61 ^d	3,11±0,60 ^{a,b,c}	3,13	0,02
Hibázástól való félelem*	2,27±0,65 ^d	2,25±0,58 ^d	2,31±0,64 ^d	2,57±0,66 ^{a,b,c}	2,80	0,04
Egyenlőtlen elismerés**	2,74±0,83 ^d	2,66±0,80 ^d	2,68±0,83 ^d	3,23±0,92 ^{a,b,c}	4,97	0,00
Csapaton belüli rivalizálás	3,58±0,57	3,51±0,61	3,49±0,83	3,59±0,71	0,30	0,81

*Szignifikáns különbség a korosztályok között, $p<0,05$; ** $p<0,01$

A hibázástól való félelem alskála értékei az U19-es korosztályban a legmagasabbak (3,11±0,60), míg az U17-eseknél a legalacsonyabb (2,80±0,52) (23. táblázat). Az egyenlőtlen elismerés és a csapaton belüli rivalizálás alskálák szintén az U19-es korosztályban voltak a legmagasabbak (3,23±0,92; 3,59±0,71). Az EGO főskála

($F=3,13$; $p<0,05$), a *hibázástól való félelem* ($F=2,80$; $p<0,05$) és az *egyenlőtlen elismerés* ($F=4,97$; $p<0,01$) alszkálák esetében volt szignifikáns különbség a korosztályok között, ahol az U19-es korosztály különbözött szignifikánsan az összes többi korcsoporttól. A Cronbach alpha értéke az észlelt motivációs kérdőívhez tartozó EGO alszkálák esetében 0,64-0,70 közé estek.

24. táblázat: A TASK alszkála értékei korosztályok szerint

	U16 ^a	U17 ^b	U18 ^c	U19 ^d	F _{érték}	P _{érték}
TASK*	4,05±0,46 ^b	4,26±0,46 ^{a, c, d}	4,04±0,70 ^b	3,98±0,47 ^b	3,06	0,02
Kooperatív tanulás*	4,05±0,74	4,30±0,68 ^{c, d}	3,98±0,87 ^b	3,99±0,72 ^b	2,49	0,06
Csapaton belüli szerep*	3,68±0,64 ^{b, c}	4,01±0,58 ^{a, d}	3,91±0,78 ^a	3,76±0,55 ^b	3,43	0,01
Fejlődésre törekvés**	4,41±0,36 ^{c, d}	4,45±0,40 ^{c, d}	4,23±0,70 ^{a, b}	4,21±0,5 ^{a, b}	3,91	0,00

*Szignifikáns különbség a korosztályok között, $p<0,05$; ** $p<0,01$

Az U17-es korosztály mutatta a legnagyobb értékeket a *kooperatív tanulás* alszkála esetében (4,30±0,68), a *csapaton belüli szerep* és a *fejlődésre törekvés* alszkálák esetében szintén ez a korcsoport válaszainak átlagos értéke volt a legmagasabb. A TASK főskála értékeinek elemzése során minden alszkálánál találtam statisztikailag kimutatható különbséget (24. táblázat). A TASK főskála esetében az U17-esek különböznek a többi korosztálytól ($F=3,06$; $p<0,02$). A *kooperatív tanulás* alszkálánál az U17-es korosztály különbözik az U18 és U19-es korosztálytól szignifikánsan ($F=2,49$; $p<0,05$), a *csapaton belüli szerep* alszkála esetében az U16-osok és U17-esek különböztek szignifikánsan az U18 és U19 korosztályoktól ($F=3,43$; $p<0,01$). A Cronbach alpha értéke az észlelt motivációs kérdőívhez tartozó TASK alszkálák esetében 0,62-0,85 közé estek.

25. táblázat: A megküzdési stratégiák korosztályok szerint

	U16 ^a	U17 ^b	U18 ^c	U19 ^d	F _{érték}	P _{érték}
Csapásokkal való megküzdés	3,15±0,75	3,09±0,53	2,96±0,8	2,90±0,66	1,64	0,17
Csúcsteljesítmény téthelyzetben	3,42±0,96	3,44±0,46	3,22±0,85	3,21±0,67	1,63	0,18
Célkitűzés*	3,08±0,60	3,24±0,51 ^c	2,88±0,81 ^b	3,01±0,69	3,39	0,01
Koncentráció	3,29±0,42	3,39±0,38	3,16±0,83	3,26±0,68	1,58	0,19
Szorongás-mentesség**	2,59±0,97 ^{b, c, d}	2,26±0,73 ^a	2,19±0,97 ^a	2,02±0,89 ^a	4,39	0,00
Önbizalom**	3,47±0,45 ^c	3,58±0,40 ^{c, d}	3,25±0,83 ^{a, b}	3,29±0,68 ^b	4,13	0,00
Edző általi irányíthatóság**	2,87±0,59 ^{c, d}	2,77±0,55 ^d	2,58±0,79 ^a	2,53±0,54 ^{a, b}	3,92	0,00

*Szignifikáns különbség a korosztályok között, $p<0,05$; ** $p<0,01$

A felmért labdarúgók válasza alapján megállapítható, hogy a *csapásokkal való megküzdés* alskála esetében az U16-os korosztály értékei a legmagasabbak ($3,15 \pm 0,75$), a *csúcsteljesítmény*, a *célkitűzés* és a *koncentráció* alskáláknál az U17-esek ($3,44 \pm 0,46$; $3,24 \pm 0,51$; $3,39 \pm 0,38$) válaszainak átlaga volt a legnagyobb. A *szorongásmentesség* és az *edző általi irányíthatóság* alskálák átlagértékei az U16-os korosztályban a legnagyobb mértékűek ($2,59 \pm 0,97$; $2,87 \pm 0,59$), míg *önbizalom* tekintetében szintén az U17-es korcsoport bizonyult a legjobbnak ($3,58 \pm 0,40$) (25. táblázat). A *célkitűzés* alskála értékeit elemezve a korosztályokat összehasonlítva elmondható, hogy szignifikánsan különböznek egymástól az U17-es és U18-as korosztályok ($F=3,39$; $p<0,05$). A *szorongásmentesség* alskála esetében az U16-os korosztály értékei szignifikánsan különböznek az összes többi korosztálytól ($F=4,39$; $p<0,01$). Az *önbizalom* alskálánál az U17-esek szignifikánsan ($F=4,13$; $p<0,01$) különböznek az U18-as és U19-es korosztályoktól. Az *edző általi irányíthatóság* alskála értékeit elemezve az állapítható meg, hogy az U16-os korosztály szignifikánsan különbözik az U18-as és U19-es korosztályoktól, míg az U19-es korosztály különbözik egyértelműen az U17-es korosztálytól ($F=3,92$; $p<0,01$). A Cronbach alpha értéke az megküzdési stratégiákat mérő kérdőívhez tartozó alskálák esetében $0,65-0,78$ közé esett.

26. táblázat: A szorongás értékei korosztályok szerint

	U16 ^a	U17 ^b	U18 ^c	U19 ^d	F _{érték}	P _{érték}
Kognitív szorongás	$1,59 \pm 0,39$	$1,55 \pm 0,39$	$1,53 \pm 0,59$	$1,55 \pm 0,44$	0,22	0,87
Szomatikus szorongás*	$1,64 \pm 0,40^{b,c}$	$1,48 \pm 0,30^a$	$1,42 \pm 0,48^a$	$1,52 \pm 0,35$	3,77	0,01
Önbizalom	$3,17 \pm 0,46$	$3,23 \pm 0,40$	$3,02 \pm 0,82$	$3,14 \pm 0,39$	1,66	0,17

*Szignifikáns különbség a korosztályok között, $p<0,05$

A kutatásban részt vevő akadémisták versenyszorongását vizsgálva megállapítottam, hogy a *kognitív* és a *szomatikus szorongás* értékei az U18-as korosztályban a legalacsonyabbak ($1,53 \pm 0,59$; $1,42 \pm 0,48$) (26. táblázat). Az *önbizalom* mértéke mind a négy korosztályban magas, de a legmagasabb érték az U17-es korosztályban mutatkozott. Szignifikáns különbség az U16-os és U17, U18-as korosztályok között mutatkozott a *szomatikus szorongás* alskála esetében ($F=3,77$; $p<0,01$). A Cronbach alpha értéke szorongást mérő kérdőívhez tartozó alskálák esetében $0,68-0,72$ közé esett.

5.3.3 A pszichológiai jellemzők diszkriminancia-elemzése a korosztályok szerint

27. táblázat: A pszichológiai jellemzők diszkriminancia-elemzése

Lépések	Bevont változók	Wilks' Lambda							
		Stat.	df1	df2	df3	Exact F			
						Stat.	df1	df2	Sig.
1	Szorongás-mentesség	0,918	1	3	203	6,073	1	203	0,001
2	Amotiváció	0,877	2	3	203	4,581	2	203	0,000
3	Célkitűzés	0,845	3	3	203	4,12	3	200	0,001

A pszichés tesztek leíró és egyszempontos varianciaelemzését követően diszkriminancia-analízist (stepwise módszer) alkalmaztam annak megállapítására, hogy a kutatásban alkalmazott pszichés faktorokat mérő tesztek melyek alkálálják meg leginkább a korosztályok közötti különbséget. Az analízis segítségével három változó lehet megnevezni, melyek a különbséget adják. A diszkriminancia-analízis eredményeinek elfogadásához szükséges feltételek teljesültek. A leginkább befolyásoló tényező az ACSI-28 teszt szorongásmentesség alkálálja. A következő két faktor az SMS kérdőív alkálálaihoz tartozik, az amotiváció, míg az utolsó lépésben szerepet játszó célkitűzés szintén a megküzdési stratégiák alkálálai közé sorolható. A program az elemzés során sorrendben emeli ki azon változókat, melyek szignifikánsan határozzák meg a korosztályok közötti különbségeket (27. táblázat).

5.3.4 A humánbiológiai tulajdonságok értékei korosztályok szerint

28. táblázat: A humánbiológiai tulajdonságok értékei korosztályok szerint

	U16 ^a	U17 ^b	U18 ^c	U19 ^d	Férték	Pérték
TTS (kg)**	64,84±9,68 ^{b, c, d}	68,97±7,43 ^{a, d}	69,74±5,88 ^a	73,49±7,76 ^{a, b}	10,26	0,00
TTM (cm)*	177,38±6,7 ^{b, d}	180,73±5,89 ^a	179,05±5,66	181,54±6,35 ^a	3,51	0,01
BMI**	20,57±1,75 ^{a, b, c}	21,29±1,54 ^{a, c, d}	21,8±1,05 ^{a, b}	22,24±1,45 ^{a, b}	14,01	0,00
TZS (kg)**	5,54±2,26 ^{c, d}	5,58±2,42 ^{c, d}	6,96±2,13 ^{a, b}	7,05±1,97 ^{a, b}	8,76	0,00
IT (kg)**	32,72±5,6 ^{b, c, d}	34,62±4,79 ^{a, c}	35,9±3,51 ^{a, c}	37,68±3,76 ^{a, b, c}	11,76	0,00
TZS(%)	9,87±4,75	8,37±3,30	9,87±3,57	9,41±2,64	2,41	0,06

**Szigifikáns különbség a posztok között, p<0,05; **p<0,01

A korosztályok között az U19-es játékosok voltak átlagosan a legnehezebbek (73,49±7,66), ahol szignifikáns különbség volt tapasztalható az U19-es és az összes többi korosztály között (F=10,26±; p<0,01) (28. táblázat). A testmagasság értékei vizsgálata során az U19-es korosztály bizonyult átlagosan a legmagasabbnak

(181,54±6,35) és szignifikáns különbség ebben az esetben az U16 és az U17, U19-es korosztályok között volt (F=3,51; p<0,05). A testtömegindex esetében statisztikailag kimutatható különbséget találtam az U16-os és az U17, U18, U19-es, valamint az U17-es és az U16, U18, U19-es korosztályok között (F=8,76; p<0,01). A testzsír mennyiségének esetében szignifikáns különbség tapasztalható az U16-os és U18, U19-es játékosok, valamint az U17-es és az U18, U19-es játékosok átlagértékei között (F=8,76; p<0,01). Az izomtömeg esetében a legnagyobb átlagértékekkel az U19-es korosztály rendelkezik (37,68±3,76). Ebben az esetben az U16-os és az U19-es korosztályok különböztek az összes többi korosztálytól (F=11,76; p<0,01).

5.3.5 A motoros és sportágspecifikus képességek értékei korosztályok szerint

29. táblázat: A motoros és sportágspecifikus tesztek értékei korosztályok szerint

	U16 ^a	U17 ^b	U18 ^c	U19 ^d	F _{érték}	P _{érték}
5 m (mp)*	1,15±0,07 ^d	1,14±0,07 ^d	1,10±0,07	1,06±0,09 ^{a,b}	2,13	0,03
10 m (mp)*	1,83±0,15 ^d	1,88±0,09	1,81±0,12	1,78±0,09 ^a	3,14	0,02
30 m (mp)*	4,39±0,16 ^d	4,35±0,13 ^d	4,26±0,15	4,28±0,14 ^{a,b}	4,83	0,01
Helyből távol (cm)	228,12±35,14	235,53±28,59	237,29±22,25	238,41±23,54	0,42	0,75
Ingateszt (m)	2360,9±310,25	2442,42±256,32	2449,14±178,23	2471,12±140,6	2,03	0,06
Illinois (mp)**	15,48±0,48 ^{b,c,d}	15,39±0,5 ^a	15,38±0,34 ^a	15,32±0,28 ^a	6,05	0,00
Illinois labdával (mp)	19,83±0,77	19,71±1,08	19,39±0,76	19,68±1,29	2,12	0,09

*Szignifikáns különbség a korosztályok között, p<0,05; **p<0,01

A felmért labdarúgók körében az U19-es korosztály bizonyult leggyorsabbnak 5 méteren (1,06±0,09), 10 méteren (1,78±0,09) és 30 méteren egyaránt (4,28±0,14) (29. táblázat). A helyből távolugrás tekintetében az U16-os korosztály ugrott a legkisebbet (228,12±35,14), míg az U19-es korosztály értéke volt a legnagyobb (238,41±23,54). Az ingafutásban (2471,12±140,6) és a labda nélküli agilitás tesztben (15,32±0,28) az U19-esek bizonyultak a legjobbnak, míg a labda nélküli agilitás pályatesztet az U18-as korosztály teljesítette a leggyorsabban (19,39±0,96). Szignifikáns különbséget találtam az 5 méteres (F=2,13; p<0,05), a 10 méteres (F=3,14; p<0,05) és a 30 méteres (F=4,83; p<0,05) sprintteszt esetében a korosztályok között. A labda nélküli agilitás teszt esetében szignifikáns különbséget találtam az U16-os és az U17, U18, U19-es korosztályok között (F=6,05; p<0,01).

5.3.6 A testösszetétel, a motoros és sportágspecifikus képességek diszkriminancia-elemzése a korosztályok tekintetében

30. táblázat: A motoros, sportágspecifikus, testösszetétel-változók diszkriminancia-elemzése

Lépések	Bevont változók	Wilks' Lambda							
		Stat.	df1	df2	df3	Exact F			
						Stat.	df1	df2	Sig.
1	BMI	0,856	1	3	249	14,009	1	249	0,000
2	30 méter	0,770	2	3	249	11,514	2	240	0,000
3	5 méter	0,695	3	3	249	10,244	3	235	0,001
4	Illinois	0,653	4	3	249	10,114	4	235	0,002
5	TTS (kg)	0,620	5	3	249	9,235	5	240	0,001
6	Illinois labdával	0,600	6	3	249	7,145	6	234	0,002

Az analízis segítségével hat változót lehet megnevezni, melyek a különbséget adják (30. táblázat). A diszkriminancia-analízis eredményeinek elfogadásához szükséges feltételek teljesültek. A leginkább befolyásoló tényező a *BMI*, azaz a testtömegindex. A következő két faktor a sprintteszthez tartozó *30 méteres* és *5 méteres* futások, majd ezt követi negyedik lépésben a *labda nélküli Illinois agilitás teszt*, ötödik a *testsúly* és utolsó a *labdával végrehajtott Illinois agilitás teszt*. A program az elemzés során sorrendben emeli ki azokat a változókat, melyek szignifikánsan határozzák meg a korosztályok közötti különbségeket.

5.4 A vizsgált területek posztok szerinti értékelése korosztályos bontásban

5.4.1 Pedagógiai aspektusok

31. táblázat: A kiválasztás háttértényezőinek az U16-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
Szülők tanácsára	1,50±0,57	2,58±1,34	2,00±1,29	2,22±1,30	1,01	0,35
Rokonok tanácsára	1,50±0,57	1,53±1,02	1,53±1,26	1,11±0,33	0,40	0,75
Testvért követve	1,75±0,96	1,58±1,01	1,73±1,46	1,22±0,66	0,31	0,81
Barátok hatására	3,00±0,81	2,47±1,30	2,47±1,57	1,89±1,53	0,64	0,58
Edző miatt	3,00±1,82	2,63±1,63	2,95±1,65	3,33±1,50	0,41	0,74
Testnevelő miatt	3,25±2,06	2,26±1,29	2,16±1,34	1,44±1,01	1,42	0,24
Ismerősök javaslatára	3,00±0,81	1,63±0,95	1,58±1,30	1,21±0,45	2,54	0,06
Testhezálló a sportág	4,51±0,57	4,42±1,02	4,84±0,34	4,44±1,33	0,85	0,47
Sportágváltás miatt	1,25±0,53	1,00±0,00	1,14±0,45	1,12±0,25	2,14	0,07
Lakóhelyén erre volt lehetőség	2,51±1,29	1,68±1,05	1,21±0,53	1,33±1,02	2,65	0,05
Családi hagyomány	2,75±0,5	2,37±1,57	2,05±1,64	2,12±1,02	0,33	0,80
Mindenképp labdarúgó akart lenni	4,00±0,69	4,63±0,76	4,68±0,74	4,56±1,33	2,06	0,56
Orvos ajánlotta	1,25±0,62	1,05±0,22	1,24±0,65	1,14±0,21	0,17	0,11
Média hatására	2,25±0,95	1,79±1,02	1,89±1,24	1,89±0,14	1,42	0,91
Megélhetés miatt	1,75±0,95	2,58±1,38	1,89±1,44	2,89±1,68	2,56	0,05
A sportág népszerűsége miatt	3,00±0,81	3,00±1,43	2,79±1,51	2,56±1,66	2,45	0,06

Az U16-os esetében a játékosok az adott posztokon egyaránt *testhezálló sportágként* (4,59±0,86) tekintenek a futballra, illetve kimagasló számban akarnak *mindenképpen labdarúgó lenni* (4,59±0,86) (31. táblázat). Az *orvos ajánlotta* (1,04±0,19), illetve a *sportágváltás miatt* (1,02±0,14) kérdéskörök egyaránt nem meghatározó tényezők a sportágválasztást illetően a labdarúgók körében. A *sportág népszerűsége* (2,84±1,44) jelen vizsgálat eredményei között is jól frekvenciát kap, ezen felül nem elhanyagolható az *edző személye* (2,90±1,05) sem, a sportágválasztásban döntően az edző személyének is meghatározó szerepet kell vállalnia, szakmai felkészültségének olyan szintet kell elérnie, ami vonzó lehet a választás előtt álló családok, sportolók előtt. Az U16-os korosztályban szignifikáns különbséget nem találtam az a posztok között.

32. táblázat: A kiválasztás háttértényezői az U17-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	F _{érték}	P _{érték}
Szülők tanácsára	1,76±1,09	2,55±1,53	2,63±1,53	2,12±1,23	1,24	0,30
Rokonok tanácsára	1,56±0,72	1,45±0,82	2,05±1,31	1,44±0,70	1,72	0,17
Testvért követve	1,67±1,41	1,55±1,27	1,53±0,84	1,39±0,77	0,15	0,92
Barátok hatására	2,44±1,01	2,75±1,61	2,63±1,34	2,56±1,38	0,11	0,95
Edző miatt**	1,89±0,92 ^{c, d}	2,30±1,49 ^{c, d}	3,83±1,20 ^{a, b}	3,22±1,51 ^{a, b}	6,11	0,00
Testnevelő miatt	1,44±0,72	1,85±1,30	2,42±1,46	2,12±1,32	1,26	0,29
Ismerősök javaslatára	1,33±0,78	1,35±0,56	2,12±1,15	2,22±1,55	2,71	0,05
Testhezálló a sportág	4,56±0,72	4,50±0,89	4,58±1,01	4,50±1,15	0,02	0,99
Sportágváltás miatt	1,13±0,35	1,12±0,32	1,32±0,82	1,11±0,47	1,20	0,31
Lakóhelyén erre volt lehetőség	1,75±1,16	1,35±0,93	1,58±0,98	1,61±1,09	0,38	0,76
Családi hagyomány	1,76±1,09	1,60±1,14	2,74±1,52	2,22±1,39	2,62	0,05
Mindenképp labdarúgó akart lenni	3,09±1,53	4,65±0,93	4,79±0,12	4,33±1,32	1,63	0,19
Orvos ajánlotta	1,67±1,32	1,05±0,22	1,26±0,56	1,17±0,38	0,81	0,09
Média hatására	2,44±1,13	1,75±1,11	2,11±1,37	2,28±1,34	0,84	0,47
Megélhetés miatt	2,78±0,97	2,85±1,72	2,79±1,27	2,56±1,54	0,14	0,93
A sportág népszerűsége miatt	3,33±1,14	3,1±1,55	3,79±1,36	2,94±1,34	2,45	0,06

**Szignifikáns különbség a posztok között, p<0,01

Az U17-es korosztálynál megállapítható, hogy a sportág kiválasztásánál a legjobban befolyásoló tényezők között szerepel a *mindenképp labdarúgó akartam lenni* (4,50±1,11) és a *sportág népszerűsége* (3,29±1,39) (32. táblázat). Szintén nagy szerepet játszott posztoktól függetlenül a *sportág testhez állósága* (4,53±0,99). Legkevésbé játszott szerepet a *testnevelő hatása* (2,00±1,32) és a *sportágváltás* (1,14±0,52). Ennek okai között az szerepelhet, hogy nincs egységes kiválasztási rendszer, ezáltal a gyerekek saját maguk kezdik el a sportági pályafutásukat, nem pedig a testnevelő ajánlja nekik. Az *ismerősök ajánlása, javaslata* (1,77±1,14) kérdéskör sem tekinthető olyan kulcskérdésnek, ami hatással lehet a labdarúgás választásában a sportolókra. Mindösszesen egy esetben volt található szignifikáns különbség a posztok között az U17-es korosztályban a kiválasztás háttértényezőit vizsgálva. Az *edző felfigyelt rám, edző miatt* tényező esetében a kapusok és a védők szignifikánsan (F=6,11, p<0,01) különböztek a középpályásoktól és a támadóktól.

33. táblázat: A kiválasztás háttértényezői az U18-as korosztályban, posztok szerint

	Kapus^a	Védő^b	Középpályás^c	Támadó^d	F_{érték}	P_{érték}
Szülők tanácsára*	1,25±0,70 ^{c,d}	1,86±0,79 ^d	2,39±1,40 ^a	2,77±1,64 ^{a,b}	3,23	0,02
Rokonok tanácsára	1,88±0,45	1,52±0,75	1,83±1,07	1,77±1,36	2,10	0,12
Testvért követve	1,58±0,75	1,33±0,73	1,78±1,16	1,54±1,12	1,98	0,12
Barátok hatására	2,63±1,59	2,52±1,25	2,43±1,50	2,46±1,19	0,04	0,98
Edző miatt	1,63±1,32	3,12±1,74	2,91±1,59	3,54±1,19	2,70	0,05
Testnevelő miatt	1,25±0,88	1,76±0,94	1,74±1,13	2,46±1,61	2,01	0,12
Ismerősök javaslatára	1,25±0,70	1,52±0,60	1,61±1,19	1,62±0,96	0,32	0,80
Testhezálló a sportág	3,88±2,14	4,48±0,68	4,39±1,19	4,69±0,30	0,91	0,44
Sportágváltás miatt	1,19±0,35	1,29±0,78	1,26±0,91	1,12±0,21	0,99	0,40
Lakóhelyén erre volt lehetőség	1,75±1,24	2,24±1,35	1,52±0,89	1,77±1,30	1,20	0,31
Családi hagyomány	1,63±1,25	3,19±0,56	2,17±1,43	2,85±1,42	0,85	0,46
Mindenképp labdarúgó akart lenni	3,63±1,87	4,48±0,54	4,70±0,12	4,31±1,31	1,81	0,15
Orvos ajánlotta	1,14±0,25	1,19±0,51	1,30±0,87	1,08±0,27	1,08	0,37
Média hatására	1,88±0,98	1,81±0,16	2,00±1,20	1,62±1,12	0,28	0,83
Megélhetés miatt	1,75±1,38	2,86±1,32	2,74±1,38	2,77±1,78	1,21	0,31
A sportág népszerűsége miatt	2,88±1,35	3,24±1,09	3,39±1,37	2,46±1,27	2,44	0,05

Az U18-as korosztály sportágválasztásának tényezőit figyelembe vevő vizsgálat eredményei egyértelműen kimutatják azokat a befolyásoló tényezőket, melyek szerepet játszottak a kiválasztás háttértényezőiben (33. táblázat). Ezek közé tartozik, hogy *testhez álló sportággént* tekintenek a futballra (4,42±1,11), illetve *mindenképpen labdarúgó akar lenni* válaszok (4,42±1,15), mely értékek szinte minden szegmensben megegyeznek az alacsonyabb korosztályoknál mérttel. Legkevésbé szerepelt meghatározó tényezőként az *orvos ajánlotta* (1,17±0,62) és a *sportágváltás miatti* (1,17±0,72) választás kérdésköre, melyek szintén hasonlóságot mutatnak az alacsonyabb korosztályoknál mért értékekhez. Nem szerepel döntő jelentőségű aspektusként a *média hatása* (1,85±1,20). Az U18-as korosztályban szignifikáns különbség nem mutatkozott a posztok között.

34. táblázat: A kiválasztás háttértényezői az U19-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Szülők tanácsára	2,21±1,32	2,38±1,58	2,45±1,41	2,50±1,31	0,05	0,98
Rokonok tanácsára	2,41±1,51	1,75±1,18	2,09±1,22	1,50±1,02	0,98	0,45
Testvért követve	1,20±0,44	1,25±0,57	1,64±1,20	1,17±0,57	0,85	0,47
Barátok hatására	2,20±1,09	2,38±1,45	2,64±1,52	1,83±1,02	0,74	0,53
Edző miatt	3,60±1,14	3,19±1,32	2,55±1,52	2,75±1,54	0,87	0,46
Testnevelő miatt	2,41±1,51	1,81±1,04	1,44±0,68	2,42±1,78	1,35	0,27
Ismerősök javaslatára	1,81±0,87	1,69±1,35	2,27±1,27	1,58±0,91	0,77	0,51
Testhezálló a sportág	4,60±0,89	4,69±0,62	4,64±0,51	4,58±0,66	0,06	0,97
Sportágváltás miatt	1,12±0,23	1,38±1,08	1,27±0,64	1,08±0,28	0,51	0,67
Lakóhelyén erre volt lehetőség	1,04±0,54	2,19±1,87	1,55±1,12	1,50±0,91	1,31	0,28
Családi hagyomány	1,40±0,89	3,38±1,82	2,18±1,32	2,17±1,45	2,44	0,07
Mindenképp labdarúgó akart lenni	3,57±1,75	4,81±0,55	4,32±0,92	4,83±0,38	2,61	0,06
Orvos ajánlotta	1,13±0,32	1,06±0,25	1,12±0,84	1,08±0,08	0,39	0,75
Média hatására	2,25±0,44	2,25±1,39	1,36±0,80	1,33±0,65	2,82	0,05
Megélhetés miatt	2,67±1,03	2,39±1,45	3,27±1,27	2,50±1,50	1,01	0,41
A sportág népszerűsége miatt	3,33±1,36	3,31±1,41	2,91±1,44	3,58±1,50	0,99	0,39

A labdarúgás sportág kiválasztásának témakörében végzett vizsgálat után kijelenthető, hogy az U19-es korosztálynál poszttól függetlenül a választást legjobban befolyásoló tényezők közé tartozik a *testhezálló a sportág* (4,64±0,61), illetve a *mindenképpen labdarúgó akartam lenni* (4,56±0,91) kérdések (34. táblázat). Szintén meghatározó szerepet játszott a *sportág népszerűsége* (3,29±1,40) kérdés is, a többi korosztályhoz képest hangsúlyosabb tényezőként. Kapus poszton az U19-es korosztálynál meghatározó tényező volt a sportágválasztásnál az *edző személye* (3,60±1,14), visszavezethető ez a kapusedzők és a játékosaik közötti szorosabb kapcsolatra. Nem tekinthető meghatározó tényezőnek az *orvos ajánlása* (1,05±0,21), illetve *sportágváltás* (1,23±0,47) sem a labdarúgás választását illetően, ezen felül nem jellemző az sem, hogy a *testvériüket követve* (1,32±0,77) válnak részesévé a sportágnak. Szignifikáns különbség a posztok közötti összehasonlítás során nem volt tapasztalható az U19-es korosztályban.

35. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői az U16-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	Férték	Pérték
Hozzáállásnak	4,75±0,21	4,79±0,41	4,79±0,11	4,44±0,74	1,20	0,31
Kitartásnak	4,47±0,12	4,84±0,12	4,59±0,53	4,34±0,52	1,27	0,29
Jó adottságnak	3,75±1,41	3,26±1,09	2,95±1,22	3,11±1,16	0,58	0,62
Vezetőedzőmnek	3,75±1,41	3,05±1,07	3,32±0,82	3,44±1,01	0,79	0,50
Az edző szaktudásának	3,50±0,50	3,37±0,68	3,16±0,83	3,56±1,13	0,56	0,64
Az edző emberségének	3,33±0,57	3,53±1,17	2,95±0,91	3,11±1,45	0,89	0,45
Család támogatásának	3,75±0,45	4,32±0,58	4,58±0,83	4,33±0,86	1,49	0,22
Csapattársaknak	3,00±0,00	2,47±1,02	2,42±1,21	2,78±1,09	0,48	0,69
Létesítmény-feltételeknek	2,75±0,95	2,68±1,10	2,11±0,96	2,12±0,86	1,60	0,20
Az eszközöknek és felszerelésnek**	3,12±0,32 ^{b, c, d}	1,67±0,68 ^a	1,42±0,39 ^a	1,89±1,23 ^a	4,44	0,00
Az egyesület anyagi helyzetének	3,21±0,24	2,16±0,95	2,16±0,89	2,12±1,32	0,99	0,40
Az egyesület vezetőinek	3,25±0,14	2,16±1,01	2,68±1,05	2,89±1,53	1,62	0,19
A szakmai stábnak	3,14±0,98	2,26±0,99	2,26±0,80	2,33±1,47	0,78	0,51
A szerencsének	2,75±0,95	2,26±1,09	2,12±0,74	2,22±1,02	0,69	0,55

**Szignifikáns különbség a posztok között, $p < 0,01$

Az U16-os labdarúgók válaszai alapján elmondható, hogy a játékosok a sportágban elért sikerüket legfőképp a saját mentális tényezőiknek tulajdonítják, melyek a *hozzáállás* és a *kitartás*. Mind a négy pozícióban magas átlagértékek születtek ebben a két a változóban (35. táblázat). A játékosok szerint, különösképp a középpályások esetében, a *vezetőedzők*, és az *edzői kompetenciák* nem járultak hozzá szervesen a játékosok sikerességéhez. A labdarúgók az *egyesület infrastruktúrájában*, illetve felszereltségében is kevésbé látják a sikerességük zálogát, a *létesítményfeltételek* (2,95±1,12), az *eszköz és felszerelés* (1,72±0,88), valamint az *egyesület anyagi helyzete* (2,20±1,02) kérdés is alacsony átlagpontoszámot kapott. A kapusok körében, a többi pozícióhoz képest láthatóan magasabb értékeket kapott a *létesítményfeltétel* (2,75±0,95), és az *eszköz, felszerelés* (3,12±0,32) kérdéskör. A válaszok alapján a *családi támogatásnak* (4,18±0,94) – a kapusokat kivéve) – többet köszönhetnek, mint a *szakmai stáb* (2,33±0,90), a *játékosársak* (2,55±1,06), illetve az *egyesület vezetőinek* (2,57±1,15) munkájaként. A korosztály képviselői a *szerencsének* sem igazán tulajdonítanak nagy szerepet, hisz minden pozícióban alacsony átlagértékek (2,26±1,10) születtek. Az U16-os korosztályban az *eszköz és felszerelés* átlagértékei tekintetében volt szignifikáns eltérés a posztok között ($F=4,44$, $p < 0,01$), a kapusok átlagértékei voltak egyértelműen magasabbak az összes többi poszthoz viszonyítva.

36. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői az U17-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F érték	P érték
Hozzáállásnak	4,78±0,21	4,55±0,36	4,58±0,60	4,72±0,57	0,57	0,63
Kitartásnak	4,56±0,23	4,49±0,36	4,66±0,58	4,56±0,57	0,34	0,79
Jó adottságnak	3,11±0,91	3,70±1,08	3,26±1,28	3,89±0,56	1,61	0,19
Vezetőedzőmnek	2,78±0,66	3,35±0,93	3,37±0,83	3,56±1,09	1,44	0,23
Az edző szaktudásának	2,89±0,32	3,45±0,82	3,58±0,96	3,39±0,85	1,39	0,25
Az edző emberségének	3,12±0,24	3,55±0,87	3,53±1,26	3,34±1,03	0,50	0,67
Család támogatásának	3,78±0,97	4,15±0,41	4,32±0,88	4,28±0,52	0,73	0,53
Csapattársaknak	2,44±0,72	3,11±1,09	3,11±1,19	3,06±0,93	1,02	0,38
Létesítmény-feltételeknek	2,56±1,13	2,95±1,31	3,05±1,29	3,14±0,45	0,46	0,70
Eszközöknek és felszerelésnek	2,12±0,86	1,84±1,01	2,21±1,23	2,17±1,29	0,50	0,68
Az egyesület anyagi helyzetének	2,22±1,32	2,24±1,15	2,58±1,21	2,22±1,14	0,43	0,72
Az egyesület vezetőinek	2,27±0,45	2,90±1,25	3,21±1,18	2,83±1,03	1,46	0,23
A szakmai stábnak	3,11±0,60	2,85±1,04	3,16±1,10	2,67±1,02	0,91	0,43
A szerencsének	2,32±0,82	2,10±1,02	2,53±1,30	2,28±1,07	0,67	0,57

Az U17-es labdarúgók szintén a *hozzáállásukban* (4,64±0,45), és *kitartásukban* (4,64±0,54) látják a sikerük kulcsát, és az U16-os társaikhoz hasonlóan úgy gondolják, hogy szintén keveset köszönhetnek az *edző*, a *klub*, és a *csapattársak* segítő munkájának. A kapusok köszönhetik legkevésbé a *vezetőedző* (2,78±0,66), az *edző szaktudása* (2,89±0,32) és emberségéből (3,12±0,24) származó sikereiket (36. táblázat). A 4,18±0,94 átlagérték a *családi támogatás* kérdésében meghaladja, mind az edzővel és a klubbal kapcsolatos kérdések mutatóit, mind pedig a *vezetőedzőnek* (3,33±0,93), *szakmai stábnak* (2,92±0,98), a *létesítményfeltételeknek* (2,95±1,12), *Az eszközöknek, felszereléseknek* (2,05±1,43) és az *egyesület vezetőinek* (2,88±1,18) köszönhető sikerek tényezőinek átlagértékét. A *szerencse* (2,26±1,10) ebben a korosztályban sem jelenik meg a sikeresség meghatározó faktoraként. AZ U17-es korosztályban a posztok értékei között szignifikáns különbség nem volt.

37. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői az U18-as korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F érték	P érték
Hozzáállásnak	3,63±0,99	4,48±0,33	4,23±1,16	4,35±0,44	1,84	0,14
Kitartásnak	3,75±0,77	4,52±0,81	4,32±0,44	4,48±0,37	1,43	0,24
Jó adottságnak	3,50±1,30	3,48±1,15	3,62±0,96	3,04±1,14	0,85	0,46
Vezetőedzőmnek	2,52±1,06	3,05±1,07	3,08±1,03	3,12±1,25	0,58	0,62
Az edző szaktudásának	2,75±1,48	3,38±1,02	3,23±0,92	3,26±1,17	0,61	0,60
Az edző emberségének	2,38±1,18	2,95±1,07	2,85±1,28	3,35±1,33	1,38	0,25
Család támogatásának	3,56±0,77	4,29±0,11	4,54±0,66	4,04±1,26	1,59	0,20
Csapattársaknak	2,51±1,41	3,05±1,07	2,92±1,15	3,27±1,16	0,92	0,43
Létesítmény-feltételeknek	2,25±1,15	2,71±0,98	2,15±1,21	2,96±1,33	1,61	0,19
Eszközöknek és felszerelésnek	2,35±1,39	1,81±0,96	1,92±1,18	2,14±1,31	0,27	0,84
Az egyesület anyagi helyzetének	2,25±1,15	2,11±0,99	2,08±1,18	2,17±1,40	0,04	0,98
Az egyesület vezetőinek	2,56±1,12	2,38±0,97	2,77±1,16	2,65±1,22	0,37	0,76
Szakmai stábnak	2,75±0,95	2,52±1,23	2,31±1,25	2,61±1,27	0,25	0,85
Szerencsének	2,11±1,18	2,14±0,91	2,62±1,04	2,17±1,32	0,68	0,56

Az U18-as korosztály eredményei a kapusok körében alacsonyabb értékeket mutatnak a *hozzáállás* (3,63±0,99) és *kitartás* (3,75±0,77) tekintetében a korosztály átlageredményeivel (4,37±0,12; 4,37±0,45) összehasonlítva (37. táblázat). A játékosok nem tartják domináns tényezőnek a *vezetőedző szerepét* (2,97±1,07) a pályafutásuk alakulásában, különösképp a kapusok átlageredménye (2,52±1,06) mutat alacsony értékeket. A 2,63±0,45-os átlagérték azt mutatja, hogy az egész *szakmai stáb* munkáját nem tartják elég meghatározónak a sikerességüket illetően. A klub által biztosított feltételeket, és lehetőségeket sem kezelik döntően segítő tényezőkként. A mezőnyjátékosok három kérdés esetében) – a *klub anyagi helyzete, eszközök és felszerelés, létesítményfeltételek*) – adott válaszaikalacsony átlageredményeket értek el. Az *eszközök, felszerelések* (1,95±1,17), és az *egyesület anyagi helyzete* (2,14±1,18) a labdarúgók szerint szinte egyáltalán nem járulnak hozzá az eddig elért eredményeikhez. Az U17-es korosztállyal egyetemben, a mezőnyjátékosok itt is nagyobb százalékban jelölik meg a család szerepét a siker egyik összetevőjeként, mint a kapusok. Statisztikailag kimutatható különbség ebben a korosztályban nem volt a posztok között.

38. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezői az U19-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F érték	P érték
Hozzáállásnak	4,33±0,51	4,75±0,11	4,55±0,36	4,33±0,44	1,46	0,23
Kitartásnak	4,21±0,54	4,63±0,44	4,36±0,11	4,58±0,15	1,52	0,22
Jó adottságnak	3,50±1,75	3,25±1,18	3,27±1,10	4,17±0,83	1,66	0,19
Vezetőedzőmnek	3,00±0,63	2,88±0,95	3,09±0,94	2,92±0,62	1,11	0,95
Az edző szaktudásának	2,83±0,75	2,69±1,01	3,11±0,24	2,75±1,05	0,57	0,63
Az edző emberségének	3,00±0,63	2,81±1,16	3,30±0,65	2,58±1,16	0,95	0,42
Család támogatásának	3,50±1,37	3,94±1,43	4,09±0,66	4,25±0,86	0,59	0,62
Csapattársaknak	2,50±1,04	2,81±0,98	3,40±1,07	2,58±0,96	1,49	0,23
Létesítmény-feltételeknek	2,33±1,03	3,38±1,31	2,55±1,28	3,12±0,73	1,91	0,14
Eszközöknek és felszerelésnek	1,83±0,75	1,63±0,71	2,09±1,22	2,12±0,85	0,69	0,55
Az egyesület anyagi helyzetének	2,00±0,63	2,50±1,09	2,12±1,11	2,06±0,79	0,84	0,47
Az egyesület vezetőinek	2,50±1,04	2,56±0,96	2,45±0,93	2,25±0,95	0,24	0,86
Szakmai stábnak	1,03±0,75	2,58±1,52	2,64±0,89	2,58±0,79	1,36	0,34
Szerencsének	2,67±1,03	2,44±0,89	2,09±0,83	2,42±0,96	0,57	0,63

Az U19-es labdarúgók a *hozzállásukat* és *kitartásukat* komoly sikerfaktorokként jelölik meg, amit a $4,53\pm 0,5$ - és a $4,56\pm 0,54$ -os átlagértékek jól szemléltetnek (38. táblázat). A támadók a többi pozícióhoz képest magasabb átlageredményeket mutatnak, a *jó adottságoknak köszönhetően a sikereim* ($4,17\pm 0,83$) kérdés tekintetében. A *vezetőedzőt* ($2,96\pm 0,95$), az *edző szaktudását* ($2,82\pm 0,80$), az *edző emberségét* ($2,89\pm 1,01$), és a *szakmai stábot* ($2,49\pm 0,94$) nem tartják a sikereikhez döntően hozzájáruló tényezőnek a játékosok. A kapusok az átlaghoz viszonyítva kifejezetten alacsony átlageredménnyel bírnak ($1,03\pm 0,75$) a *szakmai stáb* sikerhez való hozzájárulásának tekintetében. A *klub létesítményét* ($2,93\pm 1,13$), a *felszereléseket, és az eszközöket* ($1,87\pm 0,94$) alacsony értékekkel jelölték meg a labdarúgók. A *játékosársak szerepének* vizsgálata során a középpályások nagyobb mértékben köszönhetik sikereiket ($3,40\pm 1,07$) a *társak* hozzájárulásának, mint azt a pozíciók átlag eredményei ($2,84\pm 1,03$) mutatják. Az U19-es korosztályban a posztok átlageredményeit összehasonlítva nem találtam szignifikáns különbséget a tehetséggondozás és a siker háttértényezőinek esetében.

39. táblázat: Az edző szerepe az U16-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	Férték	Pérték
Barát	2,25±0,95	2,95±1,22	2,89±1,24	2,78±1,56	0,34	0,79
Tanár	3,50±0,35	3,74±1,04	3,05±1,02	3,89±0,75	2,19	0,10
Családtag	1,75±0,50	1,84±0,76	1,74±1,09	2,67±1,11	2,13	0,10
Szakmai munkáért felel	3,57±0,57	3,11±1,28	2,68±1,00	2,78±1,30	0,81	0,49
Példakép	3,55±0,59	3,58±1,01	3,42±1,01	3,67±1,23	0,14	0,93
Stressz-kezelés	2,75±1,25	2,89±0,93	2,53±1,26	2,67±1,00	0,35	0,78
Motivál, ösztönöz	3,75±0,50	4,11±1,15	4,42±0,41	4,44±0,52	1,33	0,27
Menedzserként irányít	2,75±0,95	2,53±0,96	2,58±1,21	2,56±1,66	0,03	0,99

Az U16-os labdarúgók körében megvizsgálva az edző-sportoló kapcsolatot, és az edző szerepét az életükben, megállapítható, hogy a *motiváljon, bíztasson az edző* (4,22±0,87) (39. táblázat) faktor volt a leghangsúlyosabb. Továbbá meghatározó még, hogy *példakép* legyen (3,53±0,98), és hogy *tanárként* tekintsenek rá (3,49±1,02). A sportolók legkevésbé *családtagként* tekintenek edzőjükre (1,94±0,98). A posztok között szignifikáns különbséget nem találtam az U16-os korosztályban.

40. táblázat: Az edző szerepe az U17-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	Férték	Pérték
Barát	2,56±1,42	2,75±1,37	3,05±0,91	3,33±0,97	1,25	0,29
Tanár	3,33±1,11	3,55±1,27	3,84±0,95	3,50±1,09	0,52	0,66
Családtag	1,56±0,72	1,95±1,27	2,32±0,94	2,44±0,85	1,96	0,12
Szakmai munkáért felel	3,11±0,92	2,90±1,41	2,84±1,16	2,61±0,91	0,41	0,74
Példakép	3,67±0,50	3,35±1,38	3,47±0,95	3,72±1,22	0,40	0,75
Stressz-kezelés	2,33±1,02	2,70±1,41	3,05±1,07	2,94±1,11	0,87	0,45
Motivál, ösztönöz	3,89±0,78	4,01±1,33	4,37±0,59	4,50±0,70	1,45	0,23
Managerként irányít	2,11±0,78	2,25±1,61	3,05±1,31	3,00±1,13	2,12	0,10

Az U17-es játékosok esetében is az *edző motivációs szerepe* faktor (4,23±0,17) (40. táblázat) volt a legerősebb. Számukra is fontos, hogy az edző példakép legyen (3,53±1,11), és ebben a korosztályban jelenik meg a legerősebben az *edző, mint tanár* faktor (3,59±1,10).

41. táblázat: Az edző szerepe az U18-as korosztályban, posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	F _{érték}	P _{érték}
Barát	2,25±1,16	3,00±1,34	3,17±1,23	2,62±1,04	1,40	0,24
Tanár	3,13±1,36	3,24±1,13	3,00±1,27	3,31±1,21	0,21	0,88
Családtag	1,63±0,91	2,24±1,30	2,13±1,39	1,77±0,83	0,74	0,52
Szakmai munkáért felel**	2,63±1,18 ^d	2,76±0,99 ^d	2,57±1,37 ^d	4,00±0,66 ^{a, b, c}	4,70	0,00
Példakép	3,29±1,49	3,57±1,16	4,17±0,55	3,46±1,33	1,52	0,21
Stressz-kezelés	2,86±1,46	3,00±1,18	3,26±1,48	2,62±1,12	0,69	0,55
Motivál, ösztönöz	4,14±0,55	4,29±0,33	4,57±0,42	4,15±1,14	0,66	0,57
Menedzserként irányít	2,00±1,63	2,57±1,20	2,70±1,22	2,38±0,96	0,65	0,58

**Szigifikáns különbség a posztok között, p<0,01

Az U18-as korosztálynál szintén az *edzői motiváló erő* a legbefolyásosabb tényező (4,34±0,42), ahogy az volt az összes korosztály tekintetében is, sőt ezeknél a labdarúgóknál a leginkább fontos az *edző példakép* mivolta (41. táblázat). Érdekes azt is megfigyelni, hogy ebben a korcsoportban közelítenek egymáshoz a legjobban az *edző, mint barát* (2,89±1,23) és az *edző, mint tanár* (3,15±1,25) tényezők. Az U18-as korosztály esetében a *szakmai munkáért felel* edzői feladatot tekintve mutatkozott statisztikailag kimutatható különbség a támadók és az összes többi poszt között (F=4,70, p<0,01).

42. táblázat: Az edző szerepe az U19-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
Barát	2,17±1,32	2,53±1,54	2,27±0,76	2,75±1,13	0,42	0,73
Tanár	2,33±1,50	3,75±1,21	3,45±0,68	3,42±1,15	2,41	0,08
Családtag	1,17±0,75	2,00±1,03	1,09±0,30	1,92±0,99	2,45	0,07
Szakmai munkáért felel	2,83±1,72	3,25±0,85	3,91±1,03	3,17±0,93	1,64	0,19
Példakép	2,50±1,76	3,75±1,34	3,27±1,00	2,75±1,35	1,92	0,14
Stressz-kezelés	1,83±1,16	2,31±1,19	2,27±0,64	2,58±1,16	0,65	0,58
Motivál, ösztönöz	2,83±1,72	3,81±1,47	3,82±1,32	3,67±1,15	0,81	0,49
Menedzserként irányít	1,17±0,98	2,31±1,41	2,01±0,77	3,08±1,31	2,41	0,08

Az U19-es labdarúgóknál az figyelhető meg, hogy – bár itt is a legerősebb tényező, de – az összes korosztály tekintetében a legkevésbé jelenik meg az *edző, mint motiváló személy* (3,64±1,38) (42. táblázat). *Tanárként* tekintenek rá (3,40±1,15), de a *példaképet* (3,20±1,37) már felülmúlta az *edző, mint szakmai munkáért felelős személy* faktora (3,33±1,08). Ebben az életkorban kezelik a legkevésbé *családtagként* edzőjüket (1,64±1,06). Szigifikáns különbség nem volt a posztok között.

43. táblázat: Az edző feladatai az U16-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Célok at tűz ki, tervez	4,25±0,33	4,58±0,22	4,37±0,44	4,22±0,97	0,57	0,63
Teljesítményorientált	2,25±0,50	2,47±0,96	2,47±1,32	2,56±1,50	0,06	0,98
Nem fontos az eredmény	3,00±0,14	2,79±1,13	2,89±1,15	2,44±1,13	0,40	0,75
Vezet, irányít	3,75±1,25	3,68±1,01	3,68±0,94	3,89±1,26	0,08	0,96
Egyéni fejlődésre figyel	3,25±0,50	3,05±0,84	3,00±0,74	3,00±0,86	0,11	0,94
A csapat egység kialakítására figyel	3,50±0,57	4,01±0,81	3,79±0,71	4,11±0,78	0,84	0,47
Partnerként működik együtt	3,57±1,25	3,53±1,07	3,68±0,88	3,56±1,23	0,10	0,95
A civil életben is segít	2,50±1,29	3,32±1,41	3,16±1,11	3,56±1,42	0,65	0,58

Megvizsgálva az edző-sportoló kapcsolaton belül az edző feladatait és jellemzőit, megfigyelhető, hogy az U16-os labdarúgók edzőjüknek a *célok at állító, tervezői feladatát* tartják a legfontosabbnak (4,41±0,34), mely az összes korosztály tekintetében itt a legerősebb tényező (43. táblázat). Meghatározó még számukra, hogy figyeljen a *csapat egység kialakítására* (3,90±0,75), és mint egy *vezető, irányító személy* is jól funkcionáljon (3,73±1,06). Edzőjükre nézve a legkevésbé jellemző (az összes korosztály esetében is) a *teljesítményorientált* faktor (2,41±1,15) volt. Az U16-os korosztályban szignifikáns eltérés nem volt a posztok értékeit összehasonlítva.

44. táblázat: Az edző feladatai az U17-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Célok at tűz ki, tervez	4,22±0,14	4,23±0,77	4,63±0,35	4,28±0,71	0,72	0,54
Teljesítményorientált	2,89±1,36	2,65±1,32	2,47±1,02	2,56±1,33	0,24	0,86
Nem fontos az eredmény	2,78±1,56	3,00±1,25	3,11±1,04	2,89±1,23	0,17	0,91
Vezet, irányít	3,78±1,20	3,95±0,44	4,42±0,29	4,06±0,77	0,81	0,49
Egyéni fejlődésre figyel	3,00±0,50	3,02±0,73	3,68±0,58	3,67±0,71	2,45	0,05
A csapat egység kialakítására figyel	3,56±0,72	3,70±1,21	4,00±0,66	3,73±0,46	0,56	0,64
Partnerként működik együtt	3,56±1,23	3,70±1,41	3,63±0,89	3,71±0,43	0,03	0,99
A civil életben is segít	3,33±1,11	2,80±1,60	3,58±0,96	3,33±1,37	1,20	0,31

Az U17-es labdarúgóknál szintén az *edző felkészültségét, tervezői munkáját* tartják a legmeghatározóbb tényezőnek (4,35±0,55), ahogyan itt is fontos a *vezetői szerepe* (4,09±0,88), és hogy *gondoskodjon a csapat egységről* (3,76±0,99) (44. táblázat). A négy korcsoport tekintetében az U17-es játékosok számítanak legjobban *partnerként edzőjükre* (3,65±1,14). A legkevésbé releváns faktor itt is a *teljesítményorientáció* (2,61±1,22) volt. Egyik tényező esetében sem találtam statisztikailag kimutatható különbséget.

45. táblázat: Az edző feladatai az U18-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Célokot tűz ki, tervez	3,75±1,58	4,10±0,88	3,91±1,27	3,92±1,03	0,19	0,89
Teljesítményorientált	2,25±1,28	2,48±0,89	2,26±1,25	2,92±1,32	0,95	0,41
Nem fontos az eredmény	2,38±1,06	2,78±0,44	2,87±1,01	2,77±0,83	0,87	0,45
Vezet, irányít	3,50±1,36	3,48±1,15	3,87±1,18	3,46±1,27	0,38	0,76
Egyéni fejlődésre figyel	2,63±1,18	3,71±1,14	3,78±0,85	3,00±0,70	2,56	0,05
A csapategység kialakítására figyel	3,25±1,38	3,71±1,08	3,96±1,18	3,54±0,66	0,93	0,43
Partnerként működik együtt	2,75±1,39	3,44±1,09	3,61±1,37	3,31±1,18	1,28	0,28
A civil életben is segít	1,88±1,24	3,19±1,25	3,26±1,25	2,54±0,96	2,55	0,06

Az U18-as korosztályban a *célokot tűz ki, tervez* ugyan még mindig a vezető faktor (3,95±1,02), de a legkevésbé meghatározó, ha az összes korosztály közül nézzük (45. táblázat). Az *irányítói szerepkör* (3,66±1,21) és az *egységes csapat kialakítására törekvés* (3,71±1,14) tényezők tartoznak még a fontosabbak közé, a többi korosztályhoz hasonlóan. A *teljesítményorientált* jellemző itt is a legkevésbé meghatározó faktornak minősült (2,46±1,18). A korosztályban a posztok értékei között az edzői feladatok tényezőit vizsgálva nem tapasztaltam szignifikáns különbséget.

46. táblázat: Az edző feladatai az U19-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Célokot tűz ki, tervez	4,00±0,89	4,31±0,70	4,36±1,02	4,25±0,65	0,27	0,84
Teljesítményorientált	2,57±1,50	3,25±0,93	3,55±1,28	3,42±1,24	0,82	0,48
Nem fontos az eredmény	2,50±1,04	2,44±0,81	1,91±0,94	2,45±1,36	0,76	0,52
Vezet, irányít	3,17±1,15	4,06±0,92	3,91±0,94	3,57±0,64	1,57	0,20
Egyéni fejlődésre figyel	3,33±1,45	3,00±0,96	2,44±1,21	3,17±0,93	1,15	0,34
A csapategység kialakítására figyel	3,50±0,82	4,00±0,89	3,91±0,94	3,57±0,88	0,62	0,60
Partnerként működik együtt	2,50±1,04	3,50±1,36	3,18±1,16	3,08±1,02	0,96	0,41
A civil életben is segít	2,50±1,04	3,06±1,76	2,36±0,80	2,67±1,23	0,64	0,58

Az U19-es játékosoknál már változtak az értékek. Az előző korosztályokhoz hasonlóan az *edzői tervezés* (4,27±0,80), a *vezetés-irányítás* (3,80±0,91) és a *csapategység létrehozása, fenntartása* (3,82±0,88) a legmeghatározóbb tényezők, de ezeket már a *teljesítményorientáció-faktor* (3,29±1,14) követi a sorrendben (46. táblázat). A legkevésbé jellemző a *nem fontos az eredmény* faktor lett (2,32±1,02). Ez valószínűsíthetően a közeli felnőtt sportkarriernek, sportpályafutásnak tudható be, ahol már igenis megjelenik a teljesítmény- és eredménykényszer. Az edző feladatai között

nem volt olyan tényező, melynek átlagértékei szignifikánsan különböztek volna egymástól a posztok összehasonlítása során.

5.4.2 A pszichológiai jellemzők értékelése korosztályonként posztok szerint

47. táblázat: A sportmotiváció értékelése az U16-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
Belső motiváció	5,47±0,66	5,22±0,93	5,35±1,02	5,32±0,63	2,16	0,88
Külső motiváció	4,56±0,37	4,63±0,54	4,53±0,49	4,67±0,52	0,78	0,51
Motiváció- hiány	1,40±0,6	1,58±0,77	1,43±0,80	1,44±0,46	0,26	0,84

A sportmotivációt mérő teszt eredményei (47. táblázat) alapján az állapítható, hogy mind a négy korosztály *belső motivációs* értékei magasak (U16=5,31±0,87; U17=5,36±0,83; U18=5,27±1,03; U19=5,23±0,69). Az U16-os korosztályban a kapusok rendelkeztek a legmagasabb *belső motivációs* értékkel (5,47±0,66) a mérés idején. A motivációhiány legmagasabb értékei az U16-os korosztály esetében is a védőknél mutatkoztak (1,58±0,77). A *külső motivációs* érték ebben a korosztályban volt a legmagasabb (4,59±0,49). Megállapítható továbbá, hogy a *külső motiváció* minden korosztály esetében a támadó poszton szereplőknél a legmagasabb. Szignifikáns különbséget ebben a korcsoportban nem találtam a korosztályok között. A Crombach alpha értéke a sportmotivációs kérdőívhez tartozó alsókálák esetében 0,70-0,85 közé esett.

48. táblázat: A sportmotiváció értékelése az U17-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
Belső motiváció	5,08±1,02	5,34±0,96	5,36±0,70	5,53±0,70	0,56	0,62
Külső motiváció	4,48±0,23	4,43±0,25	4,52±0,34	4,77±0,56	0,62	0,78
Motiváció- hiány	1,61±0,93	1,19±0,49	1,18±0,29	1,37±0,71	0,78	0,22

Az U17-es játékosok között a támadó poszton szereplőknél volt a legmagasabb a *belső motiváció* értéke (5,53±0,70; 5,39±0,88) (48. táblázat). A *külső motivációs* érték a támadók esetében átlagosan a legmagasabb (4,77±0,83). Ebben a korosztályban nem volt szignifikáns különbség a posztok között. A Crombach alpha értéke a sportmotivációs kérdőívhez tartozó alsókálák esetében 0,78-0,80 közé esett.

49. táblázat: A sportmotiváció értékelése az U18-as korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
Belső motiváció	5,36±0,93	5,1±0,75	5,33±1,34	5,39±0,88	0,27	0,84
Külső motiváció	4,30±0,61	4,62±0,57	4,39±0,64	4,76±0,47	0,32	0,81
Motiváció- hiány	1,15±0,29	1,67±0,62	1,40±0,80	1,96±1,33	1,95	0,12

Az U18-asoknál a *belső motivációs* érték szintén magas volt (U18=5,27±1,03), illetve a támadók (1,96±1,33) rendelkeztek a korosztályon belüli legmagasabb *amotivációs* értékkel (49. táblázat). Az alskálák tekintetében nem találtam szignifikáns különbséget a posztok között. A Cronbach alpha értéke a sportmotivációs kérdőívhez tartozó alskálák esetében 0,72-0,88 közé esett.

50. táblázat: A sportmotiváció értékelése az U19-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
Belső motiváció	5,54±0,45	4,94±0,66	5,34±0,77	5,40±0,69	1,79	0,16
Külső motiváció	4,33±0,40	4,58±0,48	4,44±0,45	4,70±0,41	1,71	0,17
Motiváció- hiány	1,75±0,68	1,83±1,26	1,65±0,98	1,56±0,75	1,18	0,91

A *külső motiváció* alskála értékei összességében átlagosnak tekinthetők. A *motivációhiány* magas értékei az U19-es korosztály esetében is a védőknél mutatkoztak (1,83±1,26), valamint szignifikáns különbséget nem tudtam kimutatni a posztok között (50. táblázat). A Cronbach alpha értéke a sportmotivációs kérdőívhez tartozó alskálák esetében 0,72-0,88 közé esett.

51. táblázat: Az EGO alskálák értékei az U16-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
EGO	3,05±0,57	2,78±0,51	2,87±0,43	2,91±0,50	0,73	0,53
Hibázástól való félelem	2,51±0,86	2,11±0,56	2,34±0,7	2,34±0,71	0,95	0,41
Egyenlőtlen elismerés	2,82±0,66	2,72±1,01	2,69±0,76	2,82±0,75	0,10	0,95
Csapaton belüli rivalizálás	3,85±0,62	3,44±0,65	3,64±0,45	3,57±0,56	1,29	0,28

A vizsgált labdarúgók motivációs környezetének megismerése alapján megállapítható, hogy a *sportolók félelmét a hibák elkövetésétől, a rossz teljesítménytől* mérő alskála értéke átlag alatti az U16-os korosztályban (2,27±0,65) (51. táblázat). A posztokat összehasonlítva megfigyelhető, hogy a kapusok *hibázástól való félelem* értéke a legmagasabb ebben a korosztályban (2,51±0,86). Az *egyenlőtlen elismerés* alskála esetében a korosztályos érték átlag feletti (2,74±0,83), illetve a posztok vizsgálatakor

kiderül, hogy a kapusok ($2,85\pm 0,62$) és a támadók ($2,82\pm 0,75$) rendelkeznek a legmagasabb értékekkel. *A csapaton belüli rivalizálás* átlagos értéke magas ($3,58\pm 0,57$), illetve a posztok tekintetében a védők rendelkeznek a legalacsonyabb ($3,44\pm 0,65$), míg a kapusok ($3,85\pm 0,62$) a legmagasabb értékekkel. Szignifikáns eltérés nem volt a posztok között az U16-os korosztályban. A Crombach alpha értéke az EGO főskálához tartozó alskálák esetében $0,52-0,80$ közé esett.

52. táblázat: Az EGO alskálák értékei az U17-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
EGO	2,76±0,21	2,62±0,50	2,93±0,57	2,86±0,55	1,28	0,28
Hibázástól való félelem	2,37±0,34	2,12±0,52	2,32±0,62	2,25±0,69	0,53	0,65
Egyenlőtlen elismerés	2,71±0,36	2,38±2,89	2,75±0,76	2,84±0,85	1,21	0,31
Csapaton belüli rivalizálás	3,29±0,54	3,41±0,57	3,71±0,66	3,51±0,58	1,34	0,27

Az U17-es korosztály eredményeit elemezve megállapítható, hogy a *hibázástól való félelem* alskála esetében a védők rendelkeznek a legalacsonyabb értékekkel ($2,12\pm 0,52$), míg a kapusok értékei a legmagasabbak ($2,71\pm 0,36$) (52. táblázat). Az *egyenlőtlen elismerés* alskála esetében a támadók értékei korosztályon belül magasabbak a többi poszthoz képest ($2,84\pm 0,85$). A korosztály *csapaton belüli rivalizálásának* átlagos értéke magas ($3,51\pm 0,61$), a középpályások rendelkeznek a legmagasabb értékekkel ($3,71\pm 0,66$). Az EGO főskála és az ide tartozó alskálák esetében nem volt statisztikailag kimutatható különbség a posztok között az U17-es korosztályban. A Crombach alpha értéke az EGO főskálához tartozó alskálák esetében $0,66-0,82$ közé esett.

53. táblázat: Az EGO alskálák értékei az U18-as korosztályban, posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	F _{érték}	P _{érték}
EGO	2,83±0,28	2,95±0,56	2,56±0,73	3,08±0,48	2,65	0,05
Hibázástól való félelem**	2,45±0,43 ^c	2,45±0,55 ^c	1,94±0,62 ^{a, c, d}	2,58±0,67 ^c	4,44	0,00
Egyenlőtlen elismerés*	2,64±0,58	2,79±0,78 ^c	2,33±0,83 ^{b, d}	3,16±0,88 ^c	3,16	0,03
Csapaton belüli rivalizálás	3,41±0,55	3,61±0,71	3,40±1,12	3,51±0,64	0,21	0,88

*Szignifikáns különbség a posztok között, $p<0,05$; ** $p<0,01$

Az U18-as korosztálynál a *hibázástól való félelem* értéke a legalacsonyabb a többi korcsoporthoz képest ($2,31\pm 0,64$), mely alskála tekintetében igen alacsony értékeket produkáltak a középpályások ($1,49\pm 0,62$) (53. táblázat). Az *egyenlőtlen*

elismerés értéke ebben a korosztályban a támadóknál volt a legmagasabb (3,16±0,88). A *csapaton belüli rivalizálás* alskála korosztályos értéke átlagos (3,49±0,83), és a posztok értékei közel azonosak. Szignifikáns különbség van az U18-as korosztályban a posztok között a *hibázástól való félelem* (F=4,44; p<0,01) és az *egyenlőtlen elismerés* átlagértékei között (F=0,21; p<0,05). A Cronbach alpha értéke az EGO főskálához tartozó alskálák esetében 0,65-0,78 közé esett.

54. táblázat: Az EGO alskálák értékei az U19-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
EGO	3,03±0,49	3,05±0,54	3,26±0,57	3,13±0,80	2,86	0,83
Hibázástól való félelem	2,61±0,90	2,50±0,53	2,71±0,75	2,63±0,81	0,31	0,81
Egyenlőtlen elismerés	3,04±0,49	3,06±0,93	3,55±0,82	3,25±1,17	0,71	0,55
Csapaton belüli rivalizálás	3,44±0,62	3,58±0,70	3,66±0,75	3,51±0,68	0,32	0,75

Az U19-es korosztályban a *hibázástól való félelem* alskála értékei a védők esetében voltak a legalacsonyabbak (2,61±0,90), míg a középpályások esetében a legmagasabbak (2,71±0,75) (54. táblázat). Az *egyenlőtlen elismerés* alskála esetében a középpályások rendelkeztek a legmagasabb értékekkel (3,55±0,82), ami a *csapaton belüli rivalizálást* tekintve is elmondható (3,66±0,68). Szignifikáns eltérés nem volt a korosztályban a posztok között. A Cronbach alpha értéke az EGO főskálához tartozó alskálák esetében 0,58-0,78 közé esett.

55. táblázat: A TASK alskálák értékei az U16-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
TASK	4,08±0,52	4,01±0,37	4,15±0,47	3,93±0,57	0,77	0,51
Kooperatív tanulás	3,88±0,84	4,01±0,61	4,27±0,63	3,83±0,85	1,53	0,21
Csapaton belüli szerep	3,88±0,58	3,67±0,57	3,61±0,75	3,72±0,67	0,41	0,74
Fejlődésre törekvés	4,47±0,27	4,36±0,31	4,55±0,33	4,22±0,46	3,17	0,05

A TASK főskálához tartozó kooperatív tanulás átlagos értékei az U16-os korosztályban magasak (4,05±0,46) voltak (55. táblázat). Nem meglepő, hogy a *kooperatív tanulás* alskála posztonkénti értékeit vizsgálva azt lehet tapasztalni, hogy a középpályások rendelkeztek a legmagasabb értékekkel ezen a területen. A csapaton belüli szerep értékei mindegyik korosztály esetében átlagosnak mondhatók. A *fejlődésre törekvés* alskála esetében a korosztályos átlag igen magas (4,41±0,36), illetve ebben a

tekintetben is a középpályások bizonyultak a legjobbnak ($4,55\pm 0,33$). A Crombach alpha értéke a TASK főskálához tartozó alskálák esetében $0,56-0,72$ közé esett.

56. táblázat: A TASK alskálák értékei az U17-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
TASK	$4,03\pm 0,5$	$4,36\pm 0,45$	$4,2\pm 0,5$	$4,32\pm 0,41$	1,21	0,31
Kooperatív tanulás	$4,08\pm 0,57$	$4,44\pm 0,62$	$4,17\pm 0,77$	$4,39\pm 0,70$	0,92	0,43
Csapaton belüli szerep	$3,75\pm 0,52$	$4,15\pm 0,54$	$3,96\pm 0,65$	$4,04\pm 0,55$	1,06	0,37
Fejlődésre törekvés	$4,26\pm 0,66$	$4,46\pm 0,39$	$4,49\pm 0,36$	$4,50\pm 0,30$	0,81	0,49

Az U17-es korosztály esetében a játékosok közös tanulási hajlandóságának, azaz a *kooperatív tanulásnak* az értéke átlagosan magas ($4,30\pm 0,68$). Itt a legalacsonyabb értéket a kapusok produkálták ($4,08\pm 0,57$), míg a legmagasabb érték a védőknél jelentkezett ($4,44\pm 0,62$) (56. táblázat). A csapaton belüli szerep értékei a védőknél bizonyultak a legmagasabbnak ($4,15\pm 0,54$). A *fejlődésre törekvés* alskála korosztályos értéke szintén magas ($4,45\pm 0,40$) volt. Ebben a tekintetben a középpályások ($4,49\pm 0,36$) és a támadók ($4,50\pm 0,30$) értékei bizonyultak a legmagasabbnak. Statisztikailag kimutatható különbség az U17-es korosztályban nem volt a posztok között. A Crombach alpha értéke a TASK főskálához tartozó alskálák esetében $0,55-0,70$ közé esett.

57. táblázat: A TASK alskálák értékei az U18-as korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F _{érték}	P _{érték}
TASK	$4,15\pm 0,39$	$4,00\pm 0,45$	$4,11\pm 0,98$	$3,89\pm 0,57$	0,32	0,80
Kooperatív tanulás	$4,43\pm 0,32$	$3,85\pm 0,72$	$4,09\pm 1,09$	$3,71\pm 0,81$	1,41	0,24
Csapaton belüli szerep	$4,02\pm 0,39$	$3,83\pm 0,60$	$3,94\pm 1,04$	$3,90\pm 0,71$	0,13	0,93
Fejlődésre törekvés	$4,00\pm 0,64$	$4,35\pm 0,34$	$4,29\pm 0,99$	$4,06\pm 0,58$	0,78	0,50

A *kooperatív tanulás* értéke az U18-as korosztályban a kapusoknál ($4,43\pm 0,32$) és a középpályásoknál ($3,94\pm 1,04$) volt a legmagasabb. A *csapaton belüli szerep* szintén a kapusoknál mutatta a legnagyobb értéket ($4,02\pm 0,39$) (57. táblázat). A *fejlődésre törekvés* alskála korosztályos értéke magas ($4,23\pm 0,70$) volt, illetve a középpályások értékei ($4,29\pm 0,99$) bizonyultak a legjobbnak ezen a területen viszont szignifikáns különbség nem mutatkozott a korosztályban a posztok között. A Crombach alpha értéke a TASK főskálához tartozó alskálák esetében $0,60-0,82$ közé esett.

58. táblázat: A TASK alsókálák értékei az U19-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
TASK	3,85±0,46	3,97±0,41	3,98±0,52	4,08±0,57	0,31	0,81
Kooperatív tanulás	3,54±0,76	4,08±0,58	4,22±0,56	4,22±0,56	1,40	0,25
Csapaton belüli szerep	3,80±0,59	3,55±0,59	3,78±0,50	3,78±0,50	1,97	0,13
Fejlődésre törekvés	4,20±0,49	4,27±0,34	3,94±0,67	3,94±0,67	1,12	0,36

Az U19-es korosztályban a *kooperatív tanulás* értékeit elemezve a posztok között a legmagasabb értéket a támadók (4,08±0,57) produkálták, míg a *fejlődésre törekvés* alsókála esetében a védők bizonyultak a legjobbnak (4,27±0,34) (58. táblázat). A *csapaton belüli szerep* korosztályos értéke átlag felettinek mondható (3,76±0,55), a posztok közötti különbség e tekintetben nem jelentős. A posztok értékeinek összehasonlítása során egyik alsókála esetében sem volt szignifikáns különbség. A Cronbach alpha értéke a TASK főskálához tartozó alsókálák esetében 0,52-0,70 közé esett.

59. táblázat: A megküzdés értékei az U16-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Csapásokkal való megküzdés	3,37±0,21	3,03±0,52	3,04±0,62	3,46±1,36	1,50	0,22
Csúcsteljesítmény téthelyzetben	3,62±0,35	3,31±0,50	3,48±0,53	3,42±0,59	0,28	0,83
Célkitűzés	3,00±0,45	3,09±0,44	3,16±0,79	3,00±0,64	0,27	0,84
Koncentráció	3,25±0,33	3,23±0,45	3,39±0,38	3,28±0,50	0,71	0,55
Szorongás-mentesség	3,12±0,70	2,68±0,99	2,27±1,01	2,63±0,85	2,09	0,10
Önbizalom	3,67±0,39	3,46±0,47	3,45±0,38	3,37±0,57	0,89	0,44
Edző általi irányíthatóság	3,25±0,52	2,85±0,63	2,77±0,51	2,83±0,67	1,59	0,19

A vizsgált sportolók megküzdési stratégiájának adatai szerint, az U16-os korosztályban a kapusok *önbizalma* a legmagasabb (3,67±0,39), továbbá az ugyanezen a poszton szereplő játékosok *csúcsteljesítmény téthelyzetben* (3,62±0,35), valamint a *csapásokkal való megküzdés* értékei (3,37±0,21) átlag feletti (59. táblázat). A *célkitűzés* (3,16±0,79) és a *koncentráció* (3,39±0,38) alsókálák esetében a korosztály legmagasabb értékeit a középpályásoknál mértem. A védő poszton szereplő játékosok *szorongásmentesség* értékei átlag feletti voltak a korosztályban, míg az *edző általi irányíthatóság* értékei ezen a poszton voltak a legmagasabbak. Az U16-os korosztályban szignifikáns eltérés a posztok között nem volt. A Cronbach alpha értéke a megküzdés alsókálái esetében 0,60-0,75 közé esett.

60. táblázat: A megküzdés értékei az U17-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Csapásokkal való megküzdés	3,22±0,31	3,10±0,59	3,15±0,52	2,95±0,58	0,61	0,60
Csúcsteljesítmény téthelyzetben	3,66±0,41	3,40±0,45	3,5±0,46	3,33±0,47	1,02	0,31
Célkitűzés	3,38±0,41	3,09±0,58	3,26±0,45	3,33±0,55	1,00	0,39
Koncentráció	3,38±0,25	3,37±0,46	3,45±0,30	3,34±0,43	0,23	0,87
Szorongás-mentesség	2,19±0,87	2,21±0,81	2,23±0,72	2,40±0,62	0,27	0,84
Önbizalom	3,75±0,37	3,59±0,39	3,63±0,29	3,43±0,49	1,49	0,22
Edző általi irányíthatóság	2,94±0,52	2,70±0,52	2,78±0,52	2,77±0,66	0,38	0,76

Az U17-es korosztály esetében – hasonlóan a korábbiakhoz – a kapus poszton szereplő játékosok a *csapásokkal való megküzdés* (3,22±0,31) és a *csúcsteljesítmény téthelyzetben* (3,66±0,41) értékei átlagon felüliek voltak, míg az *önbizalom* (3,75±0,37) értékeik a korosztály legmagasabb szintjét mutatták. A védők esetében ez a korosztály átlag alatti értékeket produkált a *célkitűzés* (3,40±0,45), valamint legalacsonyabb értékű válaszokat adta az *edző általi irányíthatóság* alskála tekintetében (2,70±0,52) (60. táblázat). A korosztály támadóit átlagfeletti *szorongásmentesség* jellemezte (2,40±0,62). Ebben a korosztályban a sportolói megküzdés alskálái között nem volt szignifikáns különbség a posztok összehasonlítása során. A Crombach alpha értéke a megküzdés alskálái esetében 0,62-0,78 közé esett.

61. táblázat: A megküzdés értékei az U18-as korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Csapásokkal való megküzdés	2,75±1,14	3,01±0,41	2,89±1,07	3,13±0,49	0,45	0,71
Csúcsteljesítmény téthelyzetben	2,93±1,24	3,39±0,45	3,09±1,09	3,34±0,52	0,82	0,48
Célkitűzés	2,43±1,13	2,98±0,57	2,85±1,00	3,03±0,46	1,07	0,36
Koncentráció	2,93±1,24	3,16±0,39	3,21±1,06	3,23±0,62	0,24	0,86
Szorongás-mentesség	1,65±0,91	2,46±0,93	2,05±1,04	2,34±0,85	1,67	0,18
Önbizalom	2,93±1,25	3,35±0,39	3,26±1,08	3,13±0,49	0,62	0,59
Edző általi irányíthatóság	2,37±1,18	2,73±0,52	2,35±0,90	2,88±0,57	1,74	0,16

A megküzdési stratégiák további vizsgálata során kiderült, hogy az U18-as korosztály védőjátékosok rendelkeztek korosztályuk legmagasabb *szorongásmentesség* (2,46±0,93) és *önbizalom* (3,35±0,39) értékeivel (61. táblázat). A korosztály támadói átlag feletti értékekkel rendelkeztek mind a *csapásokkal való megküzdés* (3,13±0,49), mind pedig a *koncentráció* (3,23±0,62) alskálák esetében. Az *edző általi irányíthatóság* (2,88±0,57) is a támadó poszton szereplő játékosoknál volt a legmagasabb. A korosztály kapusai mind a hat alskála esetében átlag alatti értékeket mutattak. A posztok összehasonlítása során nem tapasztaltam szignifikáns különbséget. A Crombach alpha értéke a megküzdés alskálái esetében 0,51-0,72 közé esett.

62. táblázat: A megküzdés értékei az U19-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Csapásokkal való megküzdés	3,04±0,43	3,01±0,49	2,60±1,08	2,95±0,44	0,64	0,58
Csúcsteljesítmény téthelyzetben	3,41±0,51	3,39±0,52	2,92±1,08	3,11±0,37	0,25	0,85
Célkitűzés	3,04±0,51	3,01±0,45	2,75±1,20	3,22±0,43	0,57	0,63
Koncentráció	3,54±0,48	3,26±0,51	3,11±1,21	3,22±0,39	0,19	0,92
Szorongás-mentesség	2,33±1,16	1,95±0,90	1,97±1,05	2,02±0,61	0,99	0,39
Önbizalom	3,58±0,34	3,34±0,47	3,02±1,16	3,31±0,43	0,69	0,55
Edző általi irányíthatóság	2,70±0,33	2,5±0,25	2,50±0,96	2,52±0,49	1,17	0,31

Az U19-es korosztály kapusait minden alskála tekintetében átlag feletti értékekkel rendelkeztek. Kizárólag a *célkitűzés* alskála esetében nem a kapus poszthoz kapcsolódott a legmagasabb érték, ebben az esetben a támadó játékosok rendelkeztek ezzel az eredménnyel (3,22±0,43) (62. táblázat). Ebben a korosztályban a középpályások *önbizalom* (3,02±1,16) és *koncentráció* értéke (3,11±1,21) volt a legalacsonyabb. A védők korosztályos értékei átlagosak voltak, míg a támadók *csúcsteljesítmény téthelyzetben* alskála esetében átlag alatti értékekkel (3,11±0,37) rendelkeztek. Az U19-es posztok között szignifikáns eltérést nem találtam. A Crombach alpha értéke a megküzdés alskálái esetében 0,45-0,67 közé esett.

63. táblázat: A szorongás értékei az U16-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Kognitív szorongás	1,56±0,37	1,63±0,54	1,53±0,49	1,67±0,52	0,27	0,84
Szomatikus szorongás	1,64±0,31	1,57±0,32	1,64±0,46	1,76±0,49	0,71	0,54
Önbizalom	3,15±0,47	3,21±0,46	3,14±0,49	3,21±0,48	0,11	0,95

A vizsgált sportolók szorongását illetően megállapítható, hogy mind a *kognitív szorongás* (U16=1,59±0,39; U17=1,55±0,39; U18=1,53±0,59; U19=1,55±0,44), mind pedig a *szomatikus szorongás* (U16=1,64±0,40; U17=1,48±0,30; U18=1,42±0,48; U19=1,52±0,35) alskálákat alacsony értékek jellemzik (63. táblázat). A *kognitív szorongás* értékeit vizsgálva elmondható, hogy nem csak az U16-os (1,67±0,52) korosztálynál, hanem az egész mintán a támadók értékei voltak a legmagasabbak. A szorongás vizsgálata során szignifikáns eltérést nem tapasztaltam a posztok között. A Crombach alpha értéke a szorongás alskálái esetében 0,52-0,70 közé esett.

64. táblázat: A szorongás értékei az U17-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Kognitív szorongás	1,48±0,23	1,43±0,25	1,52±0,34	1,77±0,56	2,71	0,05
Szomatikus szorongás	1,54±0,36	1,48±0,32	1,49±0,29	1,45±0,28	0,18	0,91
Önbizalom	3,39±0,28	3,19±0,42	3,17±0,43	3,27±0,39	0,71	0,55

A *szomatikus szorongás* alszála esetében az U17-es korcsoportban a kapusok (1,54±0,36), míg a másik három korosztály esetében a támadók értékei (U16=1,76±0,49; U17=1,61±0,44; U19=1,61±0,36) bizonyultak a legmagasabbnak (64. táblázat). A legmagasabb *önbizalmi* értékkel az U17-es (3,39±0,28) korosztály tekintetében is a kapusok rendelkeztek. A Cronbach alpha értéke a szorongás alszála esetében 0,55-0,69 közé esett.

65. táblázat: A szorongás értékei az U18-as korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Kognitív szorongás	1,30±0,61	1,62±0,57	1,39±0,64	1,76±0,47	1,73	0,16
Szomatikus szorongás	1,20±0,59	1,46±0,36	1,36±0,53	1,61±0,44	1,32	0,27
Önbizalom	2,76±1,19	3,25±0,43	2,96±1,03	2,94±0,55	0,84	0,47

A korosztályok értékeit vizsgálva az állapítható meg, hogy a legalacsonyabb szorongásértékek a *kognitív szorongás* (1,53±0,59), illetve a *szomatikus szorongás* (1,42±0,48) esetében az U18-as korosztálynál mutatkoztak. Az U18-as játékosok nemcsak a legalacsonyabb szorongásos értékekkel, hanem a legalacsonyabb *önbizalommal* (3,02±0,82) is rendelkeztek, míg U18-as (3,25±0,43) korcsoportoknál ugyanezen értékek a védőknél voltak a legmagasabbak (65. táblázat). Szignifikáns eltérés a posztok között nem volt. A Cronbach alpha értéke a szorongás alszála esetében 0,48-0,66 közé esett.

66. táblázat: A szorongás értékei az U19-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
Kognitív szorongás	1,33±0,41	1,58±0,48	1,44±0,45	1,70±0,41	1,12	0,35
Szomatikus szorongás	1,46±0,38	1,49±0,34	1,50±0,35	1,61±0,36	0,35	0,79
Önbizalom	3,44±0,45	3,07±0,37	3,17±0,35	3,03±0,36	0,79	0,17

A vizsgálat során (66. táblázat) az U19-es korosztály esetében a legmagasabb *önbizalom* értékekkel a kapusok rendelkeztek (3,44±0,45). Összességében elmondható, hogy mind a négy korosztályt magas *versenyeredménnyel kapcsolatos önbizalom*

jellemezte (U16=3,17±0,46; U17=3,23±0,40; U18=3,02±0,82; U19=3,14±0,39) a kutatás időpontjában. Az U19-es korosztályban szignifikáns különbség a szorongás alskálái között nem volt a posztokat összehasonlítva. A Crombach alpha értéke a szorongás alskálái esetében 0,45-0,68 közé esett.

5.4.3 Humánbiológiai tulajdonságok

67. táblázat: A humánbiológiai változók U16-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	Férték	Pérték
TTS (kg)	68,87±6,39	67,98±10,65	61,85±9,56	64,46±5,64	2,30	0,08
TTM (cm)	179,14±6,03	180,65±8,25	175,05±9,07	173,83±7,73	2,25	0,09
BMI	21,45±1,85	20,96±2,08	20,03±1,41	21,36±1,44	2,58	0,06
TZS (kg)	5,81±3,1	5,48±2,84	5,46±1,08	7,01±2,68	0,78	0,51
IT (kg)*	36,02±2,20 ^{c, d}	35,6±6,13	31,64±5,12 ^a	29,78±5,2 ^a	3,89	0,01
TZS(%)	7,82±2,5	9,28±5,28	9,85±4,60	12,13±5,67	0,94	0,42

*Szignifikáns különbség a posztok között, p<0,05

Az U16-os korosztályban 64,45±9,68 kg volt az átlagos *testsúly*. Ebben az életkori csoportban a kapusok voltak a legnehezebbek (68,87±6,39) (67. táblázat). Az átlagos *testmagasság* ebben az életkori csoportban 177,04±8,7 cm volt, a legmagasabbaknak a védők bizonyultak (180,65±8,25 cm). A csoport átlagos *BMI* értéke 20,57±1,75 volt. A csoporton belül a legmagasabb értékkel a kapusok rendelkeztek (21,45±1,85). A csoport átlagos *testzsírtömege* 5,64±2,6 kg volt a vizsgálat időpontjában. A csoporton belül a legmagasabb *zsírtömeggel* a támadók rendelkeztek (7,01±2,68 kg). Az életkori csoport átlagos izomtömege 33,12±5,6 kg volt. A legmagasabb *izomtömeggel* a csoporton belül a kapusok rendelkeztek (36,02±2,20 kg). A korosztály átlagos *testzsírszázaléka* 9,67±4,75% volt. A korosztályon belül a támadók rendelkeztek a magasabb értékkel (12,13±5,67%). Szignifikáns különbséget az *izomtömeg* mennyiségének összehasonlítása során találtam a posztok között, ahol a kapusok szignifikánsan különböznek a középpályásoktól és a támadóktól (F=3,89; p<0,01).

68. táblázat: A humánbiológiai változók az U17-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
TTS (kg)	71,07±5,97	69,87±7,40	68,88±8,49	66,14±6,01	0,91	0,43
TTM (cm)	180,28±3,25	180,68±5,13	180,65±6,89	177,69±6,26	0,85	0,47
BMI	21,51±1,8	21,07±1,47	21,16±1,72	21,23±1,29	0,14	0,93
TZS (kg)	5,65±2,44	4,8±1,62	6,34±2,36	5,4±2,56	1,87	0,14
IT (kg)	36,27±5,05	35,6±4,32	35,8±4,86	35,12±4,25	0,13	0,93
TZS(%)	8,35±3,91	6,85±2,31	9,13±3,15	8,59±4,21	1,98	0,12

Az U17-es korosztályban az átlagos *testsúly* 68,97±7,43 kg volt. Ebben az életkori csoportban is a kapusok bizonyultak a legnehezebbnek (71,07±5,97 kg). Az átlagos *testmagasság* a csoporton belül 180,03±5,89 cm (68. táblázat) volt. A csoporton belül a legmagasabbnak a védők bizonyultak (180,68±5,13 cm). A korosztály átlagos *BMI* értéke 21,18±1,54 volt. A csoporton belül a kapusok rendelkeztek a legmagasabb értékekkel (21,51±1,8). Az életkori csoport átlagos *testzsírtömege* 5,56±2,23 kg volt a vizsgálat idején. A csoporton belül a legmagasabb értékekkel a középpályások rendelkeztek (6,34±2,36 kg). A korosztály átlagos *izomtömege* 35,62±4,49 kg volt. A korosztályon belül a kapusok rendelkeztek a legmagasabb értékkel (36,27±5,05 kg). Az életkori csoport átlagos *testzsírszázaléka* 8,17±3,30 % volt. Ezen belül a legmagasabb értékkel a középpályások rendelkeztek (9,13±3,15 %). A testösszetétel változóinak vizsgálata során posztok között szignifikáns eltérés nem volt.

69. táblázat: A humánbiológiai változók U18-as korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
TTS (kg)	69,4±5,49	71,76±5,75	69,37±7,1	68,34±3,57	0,96	0,41
TTM (cm)	183,33±3,51	180,93±5,90	178,58±5,65	177,06±5,13	1,97	0,12
BMI	20,63±1,02	22,02±1,03	21,79±1,12	21,8±0,89	1,51	0,22
TZS (kg)	4,73±1,26	7,12±2,54	7,1±1,73	7,01±2,28	1,17	0,32
IT (kg)	37,1±3,4	36,96±3,67	35,67±3,93	35,12±2,55	0,99	0,40
TZS (%)	6,86±1,72	10,17±4,37	9,61±2,98	9,78±3,80	0,71	0,54

Az U18-as korosztályban az átlagos *testsúly* 69,74±5,88 kg volt a vizsgálatom idején. Ebben az életkori csoportban a védők bizonyultak a legnehezebbnek (71,76±5,75 kg). Ebben az életkori csoportban az átlagos *testmagasság* 179,05±5,66 cm (69. táblázat) volt, míg a legmagasabbnak a kapusok bizonyultak (183,33±3,51 cm). A csoport átlagos *BMI* értéke 21,8±1,05 volt, a legmagasabb értékkel a védők rendelkeztek (22,02±1,03). A csoport átlagos *testzsírtömege* 6,96±2,13 kg volt, a legmagasabb *zsírtömeget* rendelkezők a védők voltak (7,12±2,54 kg). Az életkori

csoport átlagos *izomtömege* 35,9±3,51 kg volt, a legmagasabb izomtömeeggel a csoporton belül a kapusok rendelkeztek (37,1±3,4 kg). A korosztály átlagos *testzsírszázaléka* 9,67±3,57 %. A korosztályon belül a védők rendelkeztek a magasabb értékkel (10,17±4,37 %). Szignifikáns különbség nem volt a posztok között.

70. táblázat: A humánbiológiai változók az U19-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus^a	Védő^b	Középpályás^c	Támadó^d	F_{érték}	P_{érték}
TTS (kg)**	80,53±8,95 ^{b, c, d}	74,27±6,45 ^a	68,07±6,24 ^a	72,28±7,50 ^a	6,60	0,00
TTM (cm)**	186,0±4,12 ^c	182,79±5,52 ^c	176,87±5,37 ^{a, b}	181,12±6,70	6,64	0,00
BMI	23,23±1,89	22,38±1,31	21,80±1,27	21,64±1,66	2,23	0,09
TZS (kg)	7,86±1,91	6,92±2,11	7,24±1,84	6,41±2,04	0,75	0,52
IT (kg)**	41,83±5,38 ^{c, d}	39,22±2,51	35,28±3,32 ^a	37,61±4,05 ^a	8,47	0,00
TZS(%)	9,3±2,76	8,52±2,51	9,52±2,95	8,83±2,21	0,58	0,63

**Szignifikáns különbség a posztok között, p<0,01

Az U19-es korosztályban az átlagos *testsúly* 72,29±7,66 kg volt a vizsgálat idején. Ebben az életkori csoportban a kapusok bizonyultak a legnehezebbnek (80,53±8,95 kg) (70. táblázat). Az átlagos *testmagasság* a csoporton belül 180,64±6,25 cm volt. A csoporton belül a legmagasabbnak is a kapusok bizonyultak (186,00±4,12 cm). A korosztály átlagos BMI értéke 22,14±1,45 volt a méréskor. A csoporton belül a kapusok rendelkeztek a legmagasabb értékekkel (23,23±1,89). Az életkori csoport átlagos *testzsírtömege* 7,05±1,97 kg volt, a legmagasabb értékekkel a kapusok rendelkeztek (7,86±1,91 kg). A korosztály átlagos *izomtömege* 37,78±3,96 kg volt. A korosztályon belül a kapusok rendelkeztek a legmagasabb értékkel (41,83±5,38 kg). Az életkori csoport átlagos *testzsírszázaléka* 9,01±2,64% volt. Ezen belül a legmagasabb értékkel a középpályások rendelkeztek (9,52±2,95%). Szignifikáns különbség mutatkozott a testsúly (F=6,61; p<0,01), a testmagasság (F=6,64; p<0,01) és az izomtömeg (F=8,47; p<0,01) átlagértékei között a posztok összehasonlítása során.

5.4.4 Motoros és sportágspecifikus képességek

71. táblázat: A motoros, sportágspecifikus tesztek értékeiaz U16-os korosztályban, posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	F _{érték}	P _{érték}
5 m (mp)	1,17±0,09	1,14±0,09	1,16±0,08	1,13±0,07	1,05	0,37
10 m (mp)	1,85±0,11	1,80±0,09	1,86±0,11	1,80±0,12	2,38	0,07
30 m (mp)	4,44±0,13	4,35±0,16	4,41±0,18	4,29±0,09	1,46	0,23
Helyből távol (cm)	234,27±21,35	228,42±14,25	220,14±18,21	224,1±24,5	0,89	0,45
Ingateszt (m)	2215,14±145,1	2370,1±14,2	2385±145,2	2345,1±12,14	0,06	0,97
Illinois (mp)	15,53±0,33	15,57±0,64	15,44±0,40	15,32±0,46	0,52	0,66
Illinois labdával (mp)*	20,62±0,76 ^{c, d}	20,02±0,83	19,61±0,60 ^a	19,51±0,85 ^a	4,64	0,00

**Sznifikáns különbség a posztok között, p<0,01

Az U16-os labdarúgók sprinttesztben mutatott átlageredménye 5 méteren 1,15±0,07, 10 méteren 1,83±0,15 és 30 méteren 4,39±0,16 (71. táblázat) volt. Ebben az életkori csoportban a támadók bizonyultak a leggyorsabbnak 30 méteren (4,29±0,09). Helyből távolugrásban a kapusok voltak a legjobbak (234,27±21,35). Az ingateszt esetében a középpályások teljesítettek a legjobban (2385,14±145,23) és a kapusok a leggyengébben (2215,14±145,1). A labda nélküli agilitás pályatesztet a támadók hajtották végre a leggyorsabban (15,32±0,46) és a labdás végrehajtás során is ők bizonyultak a legjobbnak (19,51±0,85).

72. táblázat: A motoros, sportágspecifikus tesztek értékei az U17-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus ^a	Védő ^b	Középpályás ^c	Támadó ^d	F _{érték}	P _{érték}
5 m (mp)	1,19±0,19	1,17±0,06	1,11±0,04	1,14±0,06	0,09	0,96
10 m (mp)	1,89±0,62	1,85±0,07	1,88±0,08	1,87±0,07	0,81	0,49
30 m (mp)	4,34±0,17	4,30±0,13	4,40±0,11	4,34±0,13	2,22	0,09
Helyből távol (cm)	240,1±25,65	239,42±12,45	230,14±12,24	229,19±17,36	0,99	0,55
Ingateszt (m)*	2345,32±124,3 ^c	2488±140,25	2544,21±121,3 ^a	2422,14±98,23	3,37	0,02
Illinois (mp)	15,61±0,73	15,19±0,49	15,15±0,40	15,05±0,46	2,11	0,12
Illinois labdával (mp)*	20,97±1,32	19,43±0,89	19,13±0,89	19,30±0,98	6,84	0,00

*Sznifikáns különbség a posztok között, p<0,05; **p<0,01

Az U17-es korosztály esetében a 30 méteres sprint tekintetében a védők bizonyultak a leggyorsabbnak (4,30±0,13), a helyből távolugrásban kapusok voltak a legjobbak (240,1±25,65), míg a támadók ugrottak a legkisebbet (229,19±17,36) (72. táblázat). Az ingateszt esetében a középpályások érték el a legjobb eredményt

(2544,21±121,3). A labda nélküli agilitás teszt esetében a támadók voltak a leggyorsabbak (15,05±0,46), míg a középpályások teljesítették a legjobban a labdás tesztet (19,13±0,89). Az ingateszt esetében szignifikáns különbség van a kapusok és a középpályások eredményei között (F=3,37; p<0,05). A labdás agilitás teszt esetében szintén a kapusok különböznek az összes többi posztnál szignifikánsan (F=6,84; p<0,01).

73. táblázat: A motoros, sportágspecifikus tesztek értékei az U18-as korosztályban posztok szerint

	Kapus^a	Védő^b	Középpályás^c	Támadó^d	F_{érték}	P_{érték}
5 m (mp)	1,16±0,05	1,07±0,08	1,07±0,08	1,08±0,08	0,50	0,67
10 m (mp)	1,80±0,11	1,82±0,07	1,82±0,07	1,82±0,07	0,18	0,90
30 m (mp)	4,29±0,21	4,27±0,15	4,27±0,15	4,25±0,17	0,54	0,65
Helyből távol (cm)	241,23±19,12	236,78±21,45	233,87±24,15	238,14±24,56	0,55	0,78
Ingateszt (m)	2364,12±55,23	2534,12±122,1	2445,8±98,45	2450,14±78,23	0,99	0,40
Illinois (mp)	15,65±0,09	15,33±0,42	15,30±0,28	15,24±0,37	1,19	0,31
Illinois labdával (mp)**	21,58±1,24 ^{c, d}	19,57±0,95	19,22±0,76 ^a	19,26±0,66 ^a	7,89	0,00

**Szignifikáns különbség a posztok között, p<0,01

Az U18-as korosztály esetében a támadók bizonyultak a leggyorsabbnak 30 méteren (4,25±0,17), helyből távolugrásban a kapusok érték el a legjobban (241,23±19,12), míg a középpályások a leggyengébb eredményt (233,87±24,15). Az ingateszt esetében a védők bizonyultak a legjobbnak (2534,12±122,1) és a kapusok érték el a legalacsonyabb értéket (2364,12±55,23) (73. táblázat). A labda nélküli agilitás tesztben a támadók voltak a leggyorsabbak (15,24±0,37), míg a labdás tesztnél a középpályások (19,22±0,76). Szignifikáns különbséget az U18-as korosztályban a kapusok és a középpályások, támadók között találtam (F=7,89; p<0,01).

74. táblázat: A motoros, sportágspecifikus tesztek értékei az U19-es korosztályban, posztok szerint

	Kapus	Védő	Középpályás	Támadó	F_{érték}	P_{érték}
5 m (mp)	1,12±0,09	1,04±0,07	1,05±0,11	1,09±0,06	2,06	0,11
10 m (mp)	1,79±0,07	1,80±0,12	1,79±0,12	1,76±0,09	0,73	0,53
30 m (mp)	4,29±0,07	4,32±0,20	4,29±0,14	4,21±0,11	0,26	0,85
Helyből távol (cm)	245,14±15,29	236,14±14,52	234,53±24,15	239,15±25,45	1,15	0,24
Ingateszt (m)	2390,15±125,23	2465,32±145,36	2545,56±123,4	2473,24±88,65	1,23	0,32
Illinois (mp)	15,49±0,48	15,28±0,42	15,10±0,28	15,09±0,32	2,45	0,07
Illinois labdával (mp)	20,39±1,06	20,04±1,64	19,30±0,89	19,50±1,18	1,90	0,13

Az U19-es korosztály játékosai közül a támadók bizonyultak a leggyorsabbnak (4,21±0,11), míg a helyből távolugrásban a kapusok teljesítettek a legjobban (245,14±15,29) (74. táblázat). Az ingateszt esetében a középpályások voltak a legjobbak (2545,56±123,41). A labda nélküli agilitás pályateszt esetében a középpályások voltak a leggyorsabbak (15,10±0,28) és a labdás teszt tekintetében is a középpályások érték el a legjobb értékeket (19,30±0,89). Az U19-es korosztályban szignifikáns eltérést nem találtam a posztok között.

5.5 A vizsgált területek értékeinek összehasonlítása a bevált és a nem bevált csoportok között posztok szerint

5.5.1 A pedagógiai aspektusok értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között posztok szerint

75. táblázat: A kiválasztás háttértényezőinek értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint

	kapus		védő		középpályás		támadó		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Szülők tanácsára	1,77±0,98	1,80±0,95	1,93±0,95	2,45±1,47	2,42±1,41	2,33±1,41	1,99±1,26	2,57±1,37	2,03±1,23	2,39±1,38
Rokonok tanácsára	1,33±1,36	1,55±0,82	1,37±0,79	1,65±0,99	1,85±1,12	1,85±1,26	1,29±0,58	1,57±1,06	1,51±0,94	1,68±1,07
Testvért követve	1,21±0,41	1,50±1,05	1,31±0,66	1,51±1,06	1,62±1,06	1,63±1,14	1,24±0,75	1,41±0,84	1,36±0,84	1,52±1,03
Barátok hatására	2,13±1,26	2,75±1,12	2,63±1,24	2,49±1,47	2,46±1,55	2,57±1,49	2,12±1,32	2,37±1,28	2,38±1,37	2,51±1,36
Edző miatt	2,54±1,76	2,25±1,33	3,11±1,57	2,61±1,51	3,12±1,58	3,09±1,52	2,71±1,61	3,46±1,29	2,97±1,58	2,91±1,48
Testnevelő miatt	2,17±1,62	1,75±1,29	1,93±1,23	1,92±1,32	1,96±1,24	2,12±1,28	2,12±1,61	2,11±1,45	2,00±1,33	1,97±1,32
Ismerősök javaslatára	1,67±1,03	1,65±0,93	1,41±0,63	1,61±0,99	1,65±1,01	1,89±1,32	1,71±1,41	1,62±1,08	1,58±0,99	1,73±1,11
Testhezálló a sportág	3,83±1,04	4,51±0,7	4,63±0,62	4,45±0,93	4,65±0,34	4,57±0,33	4,59±1,10	4,54±0,94	4,57±0,95	4,51±0,99
Sportágváltás miatt	1,18±0,41	1,11±0,31	1,11±0,42	1,18±0,75	1,04±1,19	1,31±0,86	1,14±0,11	1,09±0,37	1,04±0,30	1,19±0,68
Lakóhelyén erre volt lehetőség	1,17±0,75	2,12±1,37	1,74±0,98	1,92±1,32	1,38±0,75	1,51±0,96	1,35±0,86	1,69±1,15	1,49±0,87	1,74±1,19
Családi hagyomány	1,67±1,75	1,85±1,04	2,78±1,12	2,52±1,14	2,58±1,61	2,13±1,41	2,29±1,61	2,34±1,53	2,51±2,66	2,27±1,47
Mindenképp labdarúgó akart lenni	3,67±1,96	3,81±1,43	4,59±0,97	4,45±0,69	4,81±0,11	4,59±0,44	4,59±1,10	4,43±1,24	4,59±1,04	4,46±1,03
Orvos ajánlotta	1,19±0,47	1,35±0,93	1,15±0,45	1,06±0,24	1,04±0,19	1,24±0,75	1,06±0,24	1,11±0,32	1,07±0,34	1,17±0,56
Média hatására	1,83±0,98	2,31±1,17	2,19±1,38	1,71±1,12	2,15±1,28	1,76±1,15	1,88±1,21	1,82±1,12	2,08±1,30	1,83±1,10
Megélhetés miatt	1,83±1,16	2,43±1,16	2,96±1,42	2,53±1,48	2,62±1,55	2,61±1,34	2,53±1,84	2,71±1,44	2,66±1,55	2,58±1,38
Sportág népszerűsége miatt	2,67±1,51	3,29±1,41	3,52±1,15	2,96±1,42	3,15±1,54	3,33±1,38	2,76±1,52	2,97±1,36	3,16±1,42	3,12±1,34

A kiválasztás háttértényezői esetében a bevált és a nem bevált játékosok értékeit összehasonlítva posztok szerint azt tapasztaltam, hogy nincs számottevő eltérés a két csoport között (75. táblázat). Döntően magas értéket kaptak mindkét korosztályban a *sportág testhezállósága* és a *sportág népszerűsége* válaszok. Statisztikailag kimutatható különbség egyik poszt esetében sem volt a bevált és a nem bevált játékosok értékei között.

76. táblázat: A tehetséggondozás értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint

	kapus		védő		középpályás		támadó		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Hozzáállásnak	4,21±0,45	4,12±0,52	4,67±0,32	4,56±0,41	4,54±0,45	4,31±0,51	4,49±0,45	4,41±0,44	4,52±0,97	4,53±0,59
Kitartásnak	4,32±0,36	4,11±0,63	4,71±0,19	4,51±0,14	4,62±0,63	4,59±0,65	4,53±0,62	4,54±0,61	4,51±0,84	4,51±0,63
Jó adottságnak	3,48±1,20	3,17±1,71	3,48±1,02	3,41±1,15	3,12±1,14	3,11±1,21	3,65±1,27	3,80±0,45	3,37±1,22	3,42±1,13
Vezetőedzőmnek	3,01±0,77	3,11±0,87	3,11±1,01	3,08±1,01	3,08±0,97	3,26±0,92	3,53±0,87	3,14±1,16	3,14±1,01	3,14±0,98
Edző szaktudásának	3,14±0,65	3,10±0,78	3,27±0,86	3,22±1,05	3,19±1,02	3,35±0,94	3,47±0,87	3,11±0,65	3,18±1,05	3,24±0,87
Edző emberségének	2,50±1,37	2,95±0,82	2,85±1,09	3,35±1,05	3,23±1,21	3,31±1,10	2,82±1,33	3,11±1,15	2,95±0,21	3,23±1,06
Család támogatásának	3,12±0,89	3,24±0,67	4,15±0,74	4,21±0,44	4,46±0,81	4,15±1,09	4,18±1,01	4,43±0,55	4,17±1,08	4,19±0,96
Csapattársaknak	2,50±1,37	2,57±0,87	2,77±1,03	2,92±1,05	2,92±1,15	3,07±1,25	3,29±1,21	2,66±0,83	2,92±1,14	2,85±1,05
Létesítmény feltételeknek	2,83±1,16	2,62±0,97	2,96±1,31	2,88±1,11	2,81±1,29	2,64±1,15	2,29±1,04	2,81±1,02	2,67±1,26	2,75±1,08
Eszközöknek és felszerelésnek	2,24±0,95	2,12±1,24	1,78±0,93	1,71±0,82	1,88±1,14	1,93±1,21	1,94±0,94	2,06±1,24	1,87±1,02	1,93±1,07
Egyesület anyagi helyzetének	2,17±1,32	2,33±1,01	2,31±1,23	2,18±0,92	2,31±1,25	2,22±1,13	1,76±0,94	2,29±1,14	2,17±1,19	2,24±1,03
Egyesület vezetőinek	2,52±0,87	2,33±1,36	2,63±1,01	2,43±1,12	2,65±1,19	2,85±1,11	2,88±1,31	2,61±1,14	2,68±1,16	2,61±1,09
Szakmai stábnak	2,81±0,98	2,33±1,65	2,59±1,15	2,57±1,08	2,81±1,09	2,59±1,04	2,35±0,78	2,57±1,11	2,59±1,07	2,61±1,05
Szerencsének	2,24±0,94	2,33±1,21	2,26±1,05	2,21±0,93	2,23±0,99	2,20±1,18	2,24±0,97	2,46±1,09	2,25±1,02	2,26±1,05

Posztok szerint megvizsgálva (76. táblázat) a bevált és a nem bevált játékosok válaszait a tehetséggondozás háttértényezőivel kapcsolatban, azt tapasztaltam, hogy mindkét csoport esetében az összes posztnál fontos szerepet tulajdonítanak a *kitartásnak*, a *hozzáállásnak* és a *családnak*. Szignifikáns különbség a csoportok között nem volt.

77. táblázat: Az edző szerepének értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint

	kapus		védő		középpályás		támadó		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Barát	1,67±1,03	2,52±1,21	2,81±1,33	2,84±1,35	2,92±1,29	2,93±1,02	2,71±1,04	3,03±1,21	2,74±1,25	2,87±1,20
Tanár	2,67±1,36	3,19±1,20	3,48±1,15	3,59±1,15	3,27±1,18	3,33±1,05	3,24±1,14	3,63±1,06	3,29±1,17	3,46±1,11
Családtag	1,17±0,75	1,62±0,74	1,96±1,28	2,04±1,13	1,88±1,14	1,93±1,16	2,06±0,97	2,26±0,96	1,89±1,13	2,00±1,07
Szakmai munkáért felel	3,12±1,54	2,95±1,07	2,89±1,12	3,04±1,19	2,92±1,29	2,85±1,22	3,12±1,06	3,17±1,14	2,93±1,18	3,00±1,17
Példakép	2,51±1,51	3,51±1,05	3,56±1,28	3,55±1,19	3,92±1,09	3,50±1,11	3,74±1,34	3,26±1,24	3,64±1,28	3,46±1,15
Stressz-kezelés	1,83±1,47	2,60±1,09	2,56±1,39	2,86±1,08	3,19±1,29	2,67±1,21	2,82±1,82	2,69±1,05	2,78±1,35	2,73±1,11
Motívál, ösztönöz	3,97±1,75	4,01±1,24	3,93±1,35	4,10±0,54	4,46±0,44	4,31±0,85	4,59±0,71	4,03±1,04	4,16±1,15	4,13±1,02
Menedzserként irányít	1,33±1,03	2,15±1,18	2,52±1,36	2,37±1,27	2,69±1,28	2,63±1,18	2,82±1,33	2,77±1,21	2,55±1,34	2,51±1,22

Az összeleltszám tekintetében a bevált és a nem bevált játékosok edzői szerepre vonatkozó kérdések elemzése után elmondhatom, hogy a bevált és a nem bevált csoport is edzői szerepként az edző *tanár mivoltát*, a *szakmai munkáért való felelősségét*, a

példakép szerepét és motiváló, ösztönző szerepét emelik ki (77. táblázat). Statisztikailag kimutatható különbség a bevált és a nem bevált csoportok között nem volt.

78. táblázat: Az edző feladatainak értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint

	kapus		védő		középpályás		támadó		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Célokát tűz ki, tervez	4,11±0,75	4,09±0,78	4,25±0,55	4,14±0,69	4,31±0,77	4,28±0,44	4,29±0,66	4,11±0,67	4,16±1,17	4,27±0,84
Teljesítményorientált	2,67±1,63	2,52±1,16	2,93±1,14	2,55±1,02	2,73±1,21	2,48±1,26	2,47±1,32	3,03±1,33	2,74±1,23	2,64±1,20
Nem fontos az eredmény	2,42±1,26	2,81±1,07	2,74±0,88	2,97±0,75	2,77±0,95	2,81±1,18	2,59±1,32	2,74±1,05	3,13±3,63	2,77±1,08
Vezet, irányít	3,43±1,11	3,23±1,14	3,98±1,19	3,63±1,18	4,27±0,65	3,81±1,06	3,65±1,32	3,86±1,12	3,97±1,18	3,75±1,08
Egyéni fejlődésre figyel	3,12±0,74	3,29±1,47	3,19±1,14	3,12±0,90	3,54±0,77	3,24±0,74	3,29±1,26	3,26±0,81	3,24±1,15	3,21±0,89
Csapategység kialakítására figyel	3,13±1,47	3,02±1,11	3,81±1,14	3,87±0,44	4,27±0,72	3,72±0,93	3,53±1,25	3,81±0,79	3,83±1,10	3,77±0,88
Partnerként működik együtt	3,38±0,98	3,21±0,77	3,52±1,31	3,67±1,19	3,88±0,86	3,39±1,18	3,35±1,22	3,46±1,14	3,46±1,24	3,52±1,15
A civil életben is segít	3,01±0,99	3,11±0,87	3,26±1,55	3,25±1,45	3,42±0,94	3,04±1,21	2,88±1,36	3,09±1,26	3,07±1,38	3,03±1,27

A játékosok válaszai alapján megállapítottam (78. táblázat), hogy az edző elsődleges feladata *a célok kitűzése, a csapategység kialakítása és a partnerként való együttműködése*. A bevált és a nem bevált játékosok között a vizsgált változók esetében szignifikáns különbség nem volt.

5.5.2 A pszichológiai jellemzők értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között posztok szerint

79. táblázat: A belső motiváció értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint

	kapus		védő		középpályás		támadó		összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Belső motiváció	5,22±0,82	5,39±0,84	5,36±0,73	5,06±0,92	5,16±1,37	5,46±0,71	5,30±0,73	5,48±0,71	5,27±0,98	5,32±0,81
Külső motiváció	4,75±0,91	4,62±0,77	4,73±1,08	4,30±1,17	4,49±1,48	4,66±1,05	4,55±1,01	4,64±0,95	4,61±1,19	4,53±1,04
Motiváció- hiány	1,51±0,74	1,45±0,67	1,48±0,68	1,60±0,91	1,26±0,71	1,47±0,75	1,52±0,98	1,57±0,76	1,41±0,77	1,53±0,79

Általánosan elmondható (79. táblázat), hogy a bevált és a nem bevált játékosok *belső motivációs* értékei magasak, *külső motivációs értékei* átlagosak, míg a *motivációhiány* átlagosan alacsony értéket mutat. Szignifikáns különbséget nem találtam.

80. táblázat: Az észlelt motiváció értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint

	kapus		védő		középpályás		támadó		összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
EGO	3,21±0,37	2,82±0,38	2,87±0,53	2,81±0,55	2,82±0,75	2,85±0,52	2,97±0,52	2,98±0,61	2,91±0,60	2,86±0,53
Hibázástól való félelem	2,79±0,62	2,32±0,51	2,42±0,58	2,18±0,54	2,18±0,76	2,32±0,66	2,26±0,61	2,51±0,76	2,34±0,67	2,32±0,63
Egyenlőtlen elismerés	3,19±0,43	2,61±0,49	2,69±0,74	2,75±1,02	2,65±0,96	2,77±0,81	2,99±0,77	2,87±0,98	2,79±0,82	2,79±0,89
Csapaton belüli rivalizálás	3,66±0,69	3,50±0,65	3,53±0,55	3,48±0,71	3,64±0,95	3,56±0,63	3,65±0,71	3,45±0,52	3,61±0,74	3,50±0,64
TASK	3,86±0,42	4,12±0,47	4,07±0,41	4,09±0,46	4,05±0,88	4,17±0,47	4,21±0,45	4,01±0,58	4,07±0,62	4,10±0,49
Kooperatív tanulás	3,84±0,59	4,07±0,72	4,01±0,61	4,13±0,69	4,16±1,02	4,21±0,64	4,22±0,75	3,87±0,89	4,09±0,80	4,08±0,73
Csapaton belüli szerep	3,72±0,38	3,91±0,54	3,81±0,61	3,84±0,64	3,65±0,99	3,92±0,64	3,94±0,56	3,92±0,62	3,77±0,74	3,88±0,61
Fejlődésre törekvés	4,03±0,71	4,31±0,47	4,41±0,32	4,33±0,35	4,35±0,86	4,39±0,51	4,38±0,43	4,25±0,49	4,35±0,61	4,33±0,45

A *hibázástól való félelem* alskála esetében az értékek átlagosan magasabbak voltak a nem bevált csoportot vizsgálva a középpályások és a támadók körében. A *kooperatív tanulás* alskála átlagos értékei a nem bevált csoportnál bizonyultak magasabbnak, de a különbség a két csoport között nem számottevő (80. táblázat). Az észlelt motivációs környezet alskáláinak elemzése során megállapítottam, hogy a bevált és a nem bevált játékosok eredményei között szignifikáns eltérés nem mutatkozik.

81. táblázat: A megküzdési stratégiák értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint

	kapus		védő		középpályás		támadó		összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Csapásokkal való megküzdés	2,95±1,13	3,07±0,28	3,03±0,55	3,04±0,48	2,91±1,01	3,01±0,68	3,01±0,68	3,18±0,89	2,95±0,81	3,10±0,63
Csúcsteljesítmény téthelyzetben	2,93±1,28	3,14±0,38	3,43±0,42	3,32±0,50	3,21±1,02	3,35±1,24	3,26±0,55	3,34±0,47	3,28±0,78	3,38±0,78
Célkítkezés	3,24±0,46	3,07±0,64	3,08±0,49	3,03±0,52	3,05±1,04	3,04±0,73	3,21±0,62	3,12±0,49	3,03±0,82	3,07±0,57
Koncentráció	2,99±1,23	3,14±0,35	3,17±0,51	3,32±0,41	3,25±0,94	3,36±0,61	3,28±0,63	3,27±0,39	3,20±0,77	3,32±0,46
Szorongás-mentesség	2,78±1,24	2,24±0,92	2,66±0,93	2,21±0,92	2,21±1,12	2,13±0,84	2,47±0,87	2,31±0,67	2,48±1,01	2,21±0,84
Önbizalom	3,03±1,29	3,65±0,38	3,43±0,41	3,45±0,45	3,37±0,96	3,42±0,62	3,27±0,59	3,35±0,45	3,34±0,76	3,45±0,50
Edző általi irányíthatóság	2,84±1,31	2,86±0,52	2,91±0,56	2,61±0,49	2,63±0,89	2,61±0,60	2,92±0,66	2,68±0,91	2,81±0,78	2,66±0,55

A megküzdési stratégiák alskáláinak átlagos értékeit vizsgálva megállapítottam, hogy szignifikáns eltérés a bevált és a nem bevált játékosok között nem volt. Érdekes, hogy az alskálák átlagos értékei posztontként a nem bevált labdarúgók esetében jobbak, de a különbség nem számottevő (81. táblázat).

82. táblázat: A szorongás értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint

	kapus		védő		középpályás		támadó		összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Kognitív szorongás	1,34±0,71	1,46±0,27	1,61±0,54	1,55±0,44	1,37±0,58	1,54±0,43	1,65±0,49	1,78±0,48	1,51±0,56	1,58±0,44
Szomatikus szorongás	1,41±0,64	1,49±0,31	1,54±0,36	1,49±0,31	1,44±0,51	1,53±0,39	1,58±0,34	1,61±0,43	1,50±0,45	1,53±0,36
Önbizalom	2,97±1,23	3,01±0,41	3,22±0,38	3,17±0,45	2,95±0,93	3,21±0,39	3,13±0,43	3,12±0,48	3,07±0,73	3,18±0,43

A mérkőzés kimenetelével kapcsolatos szorongásvizsgálat értékeit összehaonlítva a bevált és a nem bevált csoportok között megállapítottam (82. táblázat), hogy statisztikailag kimutatható szignifikáns különbség nincs.

5.5.3 A humánbiológiai tulajdonságok értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között posztok szerint

83. táblázat: A humánbiológiai tulajdonságok értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint

	kapus		védő		középpályás		támadó		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Testsúly	74,8±10,7	72,2±6,3	70,9±7,1	71,1±8,6	67,3±7,2	66,1±9,2	67,4±4,9	68,2±6,5	69,24±7,48	68,57±8,68
Testmagasság	184,1±5,8	180,8±4,5	180,5±5,5	181,8±6,6	178,2±7,1	177,1±7,5	178,8±4,9	176,8±6,9	179,67±6,19	178,89±7,23
Testtömeg index	21,7±2,3	21,8±1,7	21,8±1,7	21,4±1,5	21,1±1,2	21,0±1,7	21,3±1,32	21,6±1,21	21,47±1,59	21,36±1,59
Testzsír (kg)	6,1±1,6	6,1±2,8	6,4±2,7	5,7±2,2	6,57±1,9	6,36±2,11	6,9±2,1	6,1±2,5	6,56±2,27	6,12±2,28
Izomtömeg (kg)	38,9±6,6	37,2±3,7	36,9±4,1	36,9±4,8	34,2±3,9	34,4±5,1	34,7±2,8	34,8±5,1	35,68±4,27	35,48±5,03
Testzsír (%)	7,8±2,1	8,4±3,2	9,1±2,4	8,2±2,3	10,1±3,5	9,3±3,6	10,7±4,2	8,9±3,7	9,65±3,98	8,85±3,53

A posztok esetében a beválás alapján a humánbiológiai változók elemzése után elmondható, hogy nincs jelentős különbség a bevált és nem bevált labdarúgók mért eredményei között. A bevált labdarúgóknál a kapusok (184,1±5.8), míg a nem beváltaknál a védők (181,8±6,6) átlag *testmagassága* legnagyobb, míg a testsúlyt tekintve mindkét csoportban a kapusok nyomják a legtöbbet. A *testzsír (kg)* esetében a bevált labdarúgóknál az arányok a támadók irányába tolódnak el, 6,9±2,1 *testzsír (kg)*, míg nem bevált labdarúgóknál a középpályásoknál kalkuláltuk a legmagasabb értékeket 6,36±2,11 *testzsír (kg)*-mal. Az *izomtömeget* tanulmányozva a kapusok rendelkeznek a legnagyobb izomzattal (83. táblázat). A bevált labdarúgóknál a támadóknál mértem a legmagasabb testzsír%-ot, 10,7±4,2-es eredménnyel, míg a kevésbé sikeresek körében a középpályások bizonyultak a legjobbnak. Egy adott poszt eredményeit beválás alapján összehasonlítva a legnagyobb differenciát a támadók *testzsírszázalék* eredményei közt

találtam, a beváltaknál $10,7\pm 4,2$ -es, míg a másik csoportban $8,9\pm 3,7$ -es értéket mértem. Szignifikáns különbség a bevált és a nem bevált játékosok eredményei között nem volt.

5.5.4 A motoros és sportág-specifikus képességek értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között posztok szerint

84. táblázat: A motoros és sportágspecifikus képességek értékei a bevált és a nem bevált játékosok között posztok szerint

	kapus		védő		középpályás		támadó		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
5 m (mp)	1,01±0,08	1,06±0,08	1,09±0,07	1,09±0,06	1,06±0,06	1,09±0,08	1,06±0,07	1,08±0,06	1,04±0,04	1,08±0,05
10 m (mp)	1,79±0,08	1,84±0,09	1,84±0,07	1,85±0,09	1,83±0,07	1,87±0,10	1,81±0,09	1,84±0,07	1,79±0,12	1,85±0,14
30 m (mp)	4,31±0,11	4,37±0,16	4,30±0,16	4,32±0,17	4,33±0,14	4,35±0,16	4,25±0,13	4,33±0,14	4,28±0,25	4,40±0,19
Helyből távol (cm)	240,4±31	232,1±25	237,4±23,1	231,4±31,5	234,1±24,2	223,4±29,3	231,4±19,1	221,6±32,1	235±45,1	225±39,4
YoYo teszt (km)	2,51±0,21	2,44±0,29	2,49±0,34	2,38±0,27	2,47±0,29	2,43±0,27	2,41±0,28	2,33±0,21	2,48±0,32	2,38±0,31
Illinois teszt (mp)	15,41±0,47	15,63±0,48	15,33±0,49	15,34±0,53	15,26±0,38	15,28±0,36	15,05±0,35	15,38±0,41	15,39±1,85	15,49±1,74
Illinois teszt labdával (mp)	20,28±0,96	20,99±1,09	19,60±0,78	19,89±1,36	19,31±0,72	19,36±0,79	19,25±0,89	19,42±0,88	19,69±2,10	19,81±2,11

Az 5 és 10 méteres sprintfutásban a kapusok átlageredménye között található a legnagyobb differencia, és egyben az ő átlageredményük a legkiemelkedőbb a többi posztot is figyelembe véve mindkét csoport esetében. A 30 méteres futásban a bevált labdarúgók közül a támadók nyújtották a legjobb teljesítményt, $4,25\pm 0,13$, míg a kevésbé sikeres társaik között a védők teljesítettek a legjobban $4,32\pm 0,17$ másodperces eredménnyel (84. táblázat). A helyből távolugrásban mindkét csoportban a kapusok ugrották a legnagyobbat. A bevált játékosok között a labda nélküli ($15,05\pm 0,35$), és a labdás Illinois teszt ($19,25\pm 0,89$) tesztben is a támadók érték el a legjobb átlageredményt. Minden egyes pályateszt eredményeit alapul véve, a bevált játékosok mind a négy pozícióban jobb átlageredményt értek el a kevésbé sikeres társaikkal szemben, de a különbség nem volt szignifikáns egyik mért változó esetében sem.

5.6 A vizsgált területek értékeinek összehasonlítása a sikeres és a kevésbé sikeres csoportok között korosztályok szerint

5.6.1 A pedagógiai aspektusok értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között korosztályok szerint

85. táblázat: A kiválasztás háttértényezőinek értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint

	U16		U17		U18		U19		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Szülők tanácsára	1,56±0,72	2,51±1,38	2,36±1,43	2,30±1,42	2,24±1,3	2,08±1,29	1,33±0,7	2,69±1,40	2,03±1,23	2,39±1,38
Rokonok tanácsára	1,06±0,25	1,63±1,17	1,82±1,22	1,55±0,82	1,48±0,83	1,69±1,14	1,67±1,11	1,89±1,20	1,51±0,94	1,68±1,07
Testvért követve	1,19±0,54	1,66±1,19	1,50±0,96	1,52±1,08	1,31±0,85	1,61±1,08	1,44±1,01	1,29±0,71	1,36±0,84	1,52±1,03
Barátok hatására	2,50±1,15	2,37±1,42	2,50±1,50	2,68±1,32	2,41±1,35	2,56±1,36	1,78±0,97	2,40±1,36	2,38±1,37	2,51±1,36
Edző miatt	3,13±1,5	2,80±1,6	2,86±1,58	2,95±1,49	3,01±1,67	2,91±1,55	2,89±1,69	2,97±1,36	2,97±1,58	2,91±1,48
Testnevelő miatt	2,06±1,34	2,20±1,61	2,23±1,60	1,89±1,16	1,83±1,14	1,83±1,25	1,89±1,36	1,97±1,29	2,00±1,33	1,97±1,32
Ismerősök javaslatára	1,38±0,72	1,71±1,23	1,95±1,43	1,68±0,98	1,41±0,68	1,64±1,07	1,56±0,88	1,89±1,23	1,58±0,99	1,73±1,11
Testhezálló a sportág	4,81±0,4	4,49±1,01	4,41±1,22	4,59±0,87	4,52±1,02	4,33±1,19	4,67±0,71	46,63±0,59	4,57±0,95	4,51±0,99
Sportágváltás miatt	1,12±0,41	1,03±0,42	1,05±0,21	1,19±0,62	1,07±0,46	1,25±0,87	1,02±0,45	1,29±0,82	1,04±0,30	1,19±0,68
Lakóhelyén erre volt lehetőség	1,31±0,6	1,6±1,06	1,59±1,14	1,51±0,93	1,45±0,78	2,14±1,05	1,67±0,86	1,77±1,19	1,49±0,87	1,74±1,19
Családi hagyomány	1,94±1,48	2,34±1,59	2,41±1,62	1,98±1,22	3,07±0,79	2,17±1,46	2,04±1,73	2,66±1,60	2,51±2,66	2,27±1,47
Mindenképp labdarúgó akart lenni	4,81±0,54	4,49±0,98	4,55±1,18	4,48±1,08	4,45±1,27	4,39±1,08	4,78±0,44	4,51±0,41	4,59±1,04	4,46±1,03
Orvos ajánlotta	1,06±0,25	1,03±0,17	1,05±0,21	1,32±0,74	1,07±0,46	1,25±0,73	1,12±0,33	1,03±0,16	1,07±0,34	1,17±0,56
Média hatására	2,06±1,12	1,8±1,13	2,18±1,53	2,05±1,12	2,07±1,25	1,67±1,15	1,89±1,36	1,74±1,01	2,08±1,30	1,83±1,10
Megélhetés miatt	2,5±1,5	2,23±1,46	2,73±1,69	2,75±1,29	2,72±1,53	2,61±1,44	2,56±1,59	2,69±1,34	2,66±1,55	2,58±1,38
Sportág népszerűsége miatt	3,13±1,26	2,71±1,53	3,23±1,54	3,32±1,30	3,14±1,46	3,06±1,09	3,11±1,53	3,33±1,39	3,16±1,42	3,12±1,34

A bevált és nem bevált labdarúgók esetében is az összes elemszámot vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a sportolók *mindenképpen labdarúgók szerettek volna lenni* és a futballt tartották a legtesthezállóbb sportágnak. Az U18-as korosztály bevált labdarúgóit vizsgálva elmondhatjuk, hogy a többi korosztály átlagánál nagyobb számban volt hatással a *családi hagyomány* (3,07±0,79) (85. táblázat). Szignifikáns különbséget nem találtam.

86. táblázat: A tehetséggondozás háttértényezőinek értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint

	U16		U17		U18		U19		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Hozzáállásnak	4,81±0,40	4,69±0,53	4,70±0,59	4,40±0,50	4,54±1,38	4,12±0,74	4,44±0,52	4,56±0,24	4,52±0,97	4,53±0,59
Kitartásnak	4,88±0,34	4,69±0,58	4,59±0,59	4,46±0,60	4,24±1,15	4,11±0,77	4,33±0,51	4,61±0,54	4,51±0,84	4,51±0,63
Jó adottságnak	3,19±1,11	3,14±1,21	3,86±1,20	3,39±1,03	3,14±1,3	3,53±1,06	3,22±0,97	3,61±1,24	3,37±1,22	3,42±1,13
Vezetőedzőmnek	3,19±0,91	3,31±0,96	3,50±0,80	3,25±0,99	3,1±1,11	2,86±1,05	2,33±1,02	3,11±0,87	3,14±1,01	3,14±0,98
Edző szaktudásának	3,13±0,89	3,43±0,78	3,59±0,73	3,30±0,90	3,28±1,19	3,19±1,06	2,12±0,70	3,03±0,69	3,18±1,05	3,24±0,87
Edző emberségének	2,63±1,26	3,50±0,93	3,36±0,91	3,34±1,12	3,07±1,36	2,94±1,14	2,11±0,78	3,09±0,98	2,95±0,21	3,23±1,06
Család támogatásának	4,31±0,79	4,40±0,74	4,41±0,95	4,07±0,92	4,1±1,17	4,19±1,12	4,12±0,42	3,98±0,45	4,17±1,08	4,19±0,96
Csapattársaknak	2,25±1,18	2,69±0,99	3,43±1,02	2,80±0,97	2,93±1,12	3,11±1,19	2,89±0,92	2,83±1,07	2,92±1,14	2,85±1,05
Létesítmény feltételeknek	2,19±1,05	2,44±1,2	3,14±1,23	2,86±1,06	2,69±1,29	2,58±1,13	2,33±1,41	3,08±1,02	2,67±1,26	2,75±1,08
Eszközöknek és felszerelésnek	1,69±0,6	1,74±0,99	2,05±1,13	2,04±1,16	1,97±1,21	1,94±1,17	1,44±0,52	1,97±0,94	1,87±1,02	1,93±1,07
Egyesület anyagi helyzetének	2,13±0,96	2,23±1,03	2,50±1,33	2,23±1,07	2,1±1,29	2,17±1,11	1,67±0,71	2,33±0,95	2,17±1,19	2,24±1,03
Egyesület vezetőinek	2,56±1,16	2,57±1,17	3,18±1,14	2,73±1,18	2,55±1,18	2,58±1,08	2,11±0,92	2,53±0,94	2,68±1,16	2,61±1,09
Szakmai stábnak	2,38±0,8	2,31±0,96	2,95±1,04	2,91±0,96	2,52±1,24	2,61±1,27	2,33±0,86	2,53±0,97	2,59±1,07	2,61±1,05
Szerencsének	2,31±1,08	2,14±0,94	2,41±1,04	2,18±1,07	2,01±0,89	2,42±1,25	2,56±0,72	2,33±0,95	2,25±1,02	2,26±1,05

Ha korosztályonként vizsgáltam meg a bevált és a nem bevált játékosok válaszait a tehetséggondozás háttértényezőivel kapcsolatban, megállapítottam, hogy mindkét csoport esetében a *hozzáállás*, a *kitartás* és a *család támogatása* válaszok játszották a döntő szerepet (86. táblázat). Szignifikáns különbség nem volt.

87. táblázat: Az edző szerepének értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint

	U16		U17		U18		U19		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Barát	2,63±1,36	2,94±1,21	2,82±1,05	3,05±1,21	2,97±1,37	2,83±1,13	2,04±1,20	2,61±1,27	2,74±1,25	2,87±1,20
Tanár	3,31±0,87	3,57±1,07	3,41±1,36	3,68±0,95	3,17±1,34	3,14±1,12	3,33±0,51	3,42±1,27	3,29±1,17	3,46±1,11
Családtag	1,81±1,05	2,07±0,97	2,23±1,11	2,09±1,01	1,9±1,29	2,14±1,15	1,23±0,44	1,75±1,15	1,89±1,13	2,00±1,07
Szakmai munkáért felel	2,88±1,03	2,94±1,21	2,77±1,19	2,86±1,13	2,9±1,29	2,94±1,26	3,56±1,01	3,28±1,11	2,93±1,18	3,00±1,17
Példakép	3,56±0,89	3,51±1,04	3,59±1,43	3,50±0,92	3,79±1,35	3,69±1,25	3,44±1,42	3,14±1,37	3,64±1,28	3,46±1,15
Stressz-kezelés	2,38±1,09	2,86±1,06	2,95±1,36	2,75±1,10	3,14±1,43	2,89±1,21	1,89±1,05	2,42±1,05	2,78±1,35	2,73±1,11
Motivál, ösztönöz	4,19±0,91	4,23±0,88	4,23±1,19	4,21±0,81	4,34±1,05	4,34±0,94	3,33±1,58	3,72±1,34	4,16±1,15	4,13±1,02
Menedzserként irányít	2,13±1,09	2,77±1,17	3,09±1,47	2,45±1,24	2,62±1,24	2,43±1,2	1,78±1,31	2,42±1,29	2,55±1,34	2,51±1,22

Korosztályonként magas értéket kapott a bevált és a nem bevált játékosok körében egyaránt az edző tanár mivolta, az edző példakép szerepe és az edző ösztönző, motiváló szerepe az edző-sportoló kapcsolat során a játékosok véleménye alapján (87. táblázat). Szignifikáns különbség nem volt a csoportok között.

88. táblázat: Az edző feladatainak értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint

	U16		U17		U18		U19		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Célokát tűz ki, tervez	4,38±0,81	4,43±0,74	4,18±1,43	4,43±0,69	3,97±1,24	3,94±1,07	4,33±0,86	4,25±0,81	4,16±1,17	4,27±0,84
Teljesítményorientált	3,01±1,21	2,23±1,06	2,50±1,40	2,66±1,14	2,48±1,09	2,44±1,27	3,67±0,86	3,19±1,19	2,74±1,23	2,64±1,20
Nem fontos az eredmény	2,63±1,2	2,86±1,03	3,01±1,16	2,91±1,49	3,83±5,68	2,83±0,91	2,33±0,71	2,31±1,05	3,13±3,63	2,77±1,08
Vezet, irányít	4,25±0,86	3,49±1,07	4,14±1,49	4,07±0,98	3,76±1,09	3,58±1,32	3,78±1,20	3,81±0,85	3,97±1,18	3,75±1,08
Egyéni fejlődésre figyel	2,94±0,68	3,09±0,82	3,45±1,33	3,34±0,68	3,45±1,15	3,33±0,96	2,56±1,13	3,06±1,09	3,24±1,15	3,21±0,89
Csapategység kialakítására figyel	4,06±0,77	3,83±0,75	3,73±1,31	3,77±0,80	3,86±1,16	3,58±1,08	3,56±0,88	3,89±0,88	3,83±1,10	3,77±0,88
Partnerként működik együtt	3,63±0,96	3,61±1,06	3,36±1,36	3,80±1,01	3,72±1,19	3,28±1,32	2,56±1,33	3,32±1,19	3,46±1,24	3,52±1,15
A civil életben is segít	3,44±1,26	3,14±1,31	3,05±1,45	3,34±1,27	3,07±1,36	2,81±1,19	2,44±1,59	2,78±1,29	3,07±1,38	3,03±1,27

Minden korosztályban a játékosok véleménye alapján az edző elsődleges feladata a célok kitűzése, a vezetés és irányítás és a csapategység kialakítása. A bevált és a nem bevált játékosok értékei között szignifikáns különbség nem volt tapasztalható (88. táblázat).

5.6.2 A pszichológiai jellemzők értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között korosztályok szerint

89. táblázat: A belső motiváció értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint

	U16		U17		U18		U19		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Belső motiváció	5,40±0,89	5,26±0,86	5,62±0,67	5,24±0,87	4,90±1,25	5,12±0,72	5,13±0,65	5,26±0,71	5,27±0,98	5,32±0,81
Külső motiváció	4,66±1,22	4,46±1,01	4,88±0,90	4,55±1,20	4,43±1,40	4,60±0,92	4,35±1,02	4,53±1,01	4,61±1,19	4,53±1,04
Motiváció- hiány	1,48±0,86	1,48±0,60	1,15±0,28	1,34±0,65	1,50±0,95	1,63±0,79	1,58±0,57	1,74±1,07	1,41±0,77	1,53±0,79

A vizsgált sportolók motivációs irányultságát vizsgálva megállapíthatjuk, hogy mind a bevált és a nem bevált sportolók esetében az U18-as korosztályban a legalacsonyabb a *belső motivációs* érték, míg a *motivációhiány* az U17-es korosztályban mutatkozott a legalacsonyabbnak (89. táblázat). A *külső motivációt* tekintve a bevált sportolók az U16 és U17-es korosztályok esetében magasabb, míg az U18 és az U19-es korcsoportok tekintetében alacsonyabb értékekkel rendelkeztek nem bevált társuknál. Statisztikailag kimutatható különbséget nem találtam.

90. táblázat: Az észlelt motiváció értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint

	U16		U17		U18		U19		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
EGO	2,95±0,52	2,80±0,46	3,00±0,63	2,70±0,43	2,75±0,72	2,88±0,52	3,07±0,26	3,13±0,66	2,91±0,60	2,86±0,53
Hibázástól való félelem	2,42±0,72	2,17±0,62	2,34±0,61	2,20±0,56	2,17±0,70	2,39±0,57	2,55±0,42	2,58±0,71	2,34±0,67	2,32±0,63
Egyenlőtlen elismerés	2,80±0,76	2,70±0,89	2,85±0,93	2,57±0,71	2,66±0,84	2,71±0,84	3,03±0,69	3,28±0,97	2,79±0,82	2,79±0,89
Csapaton belüli rivalizálás	3,64±0,57	3,53±0,57	3,81±0,63	3,36±0,54	3,41±0,99	3,55±0,68	3,62±0,45	3,58±0,77	3,61±0,74	3,50±0,64
TASK	4,03±0,34	4,06±0,53	4,36±0,46	4,21±0,46	3,91±0,89	4,14±0,51	4,00±0,59	3,98±0,45	4,07±0,62	4,10±0,49
Kooperatív tanulás	4,07±0,54	4,04±0,79	4,53±0,58	4,18±0,70	3,81±1,03	4,12±0,71	4,05±0,78	3,97±0,72	4,09±0,80	4,08±0,73
Csapaton belüli szerep	3,61±0,61	3,73±0,67	4,08±0,68	3,98±0,53	3,94±0,87	3,89±0,69	3,64±0,77	3,79±0,49	3,77±0,74	3,88±0,61
Fejlődésre törekvés	4,42±0,37	4,40±0,36	4,74±0,35	4,45±0,43	4,31±0,92	4,06±0,48	4,31±0,53	4,17±0,49	4,35±0,61	4,33±0,45

Az észlelt motivációs környezet kérdőív eredményeit vizsgálva megállapítható, hogy mind a bevált, mind pedig a nem bevált sportolók esetében az U19-es korosztály rendelkezett a legmagasabb értékekkel a *hibázástól való félelem*, valamint az *egyenlőtlen elismerés* alskálák tekintetében is (90. táblázat). A TASK főskála esetében az U17-es korosztály átlagon felül értékekkel rendelkezett, valamint a TASK főskálához tartozó mindhárom alskála értékei ennél a korosztálynál bizonyultak a legmagasabbnak. Statisztikailag kimutatható különbség nem volt.

91. táblázat: A megküzdési stratégiák értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint

	U16		U17		U18		U19		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Csapásokkal való megküzdés	3,08±0,59	3,20±0,84	3,06±0,68	3,10±0,46	2,73±1,07	3,14±0,43	2,94±0,74	2,89±0,66	2,95±0,81	3,10±0,63
Csúcsteljesítmény téthelyzetben	3,37±0,53	3,46±1,17	3,50±0,45	3,42±0,46	3,01±1,13	3,38±0,47	3,25±0,55	3,20±0,71	3,28±0,78	3,38±0,78
Célkitűzés	3,09±0,71	3,08±0,53	3,37±0,43	3,18±0,54	2,70±1,07	3,02±0,49	3,11±0,62	2,98±0,72	3,03±0,82	3,07±0,57
Koncentráció	3,28±0,51	3,30±0,36	3,43±0,44	3,37±0,35	2,93±1,12	3,36±0,41	3,25±0,61	3,26±0,71	3,20±0,77	3,32±0,46
Szorongásmentesség	2,85±0,98	2,43±0,93	2,37±0,77	2,21±0,72	2,17±1,12	2,21±0,84	2,50±1,06	1,90±0,81	2,48±1,01	2,21±0,84
Önbizalom	3,41±0,50	3,50±0,42	3,59±0,42	3,57±0,40	3,05±1,13	3,40±0,42	3,44±0,39	3,25±0,73	3,34±0,76	3,45±0,50
Edző általi irányíthatóság	3,06±0,58	2,75±0,58	2,88±0,60	2,72±0,53	2,54±1,06	2,62±0,48	2,63±0,43	2,50±0,57	2,81±0,78	2,66±0,55

A vizsgált sportolók megküzdési stratégiáinak elemzésekor kiemelhető, hogy a *szorongásmentesség* értékei az U16-os korosztályban mind a bevált és a nem bevált sportolóknál átlagon felüliek (91. táblázat). A *koncentrációval* kapcsolatos kérdésekre az U17-es korosztály játékosai adták a legmagasabb értékeket mutató válaszokat, ahogy

átlagon felüli értékeket mutat az *önbizalom* alszkálán kapott értékük is. Szignifikáns különbséget nem találtam.

92. táblázat: A szorongás értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint

	U16		U17		U18		U19		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Kognitív szorongás	1,62±0,52	1,58±0,48	1,43±0,31	1,61±0,42	1,44±0,74	1,60±0,43	1,60±0,54	1,53±0,42	1,51±0,56	1,58±0,44
Szomatikus szorongás	1,71±0,38	1,59±0,41	1,47±0,27	1,49±0,32	1,30±0,56	1,50±0,39	1,50±0,38	1,53±0,34	1,50±0,45	1,53±0,36
Önbizalom	3,13±0,49	3,20±0,45	3,27±0,35	3,22±0,42	2,89±1,09	3,13±0,49	3,04±0,47	3,17±0,36	3,07±0,73	3,18±0,43

A felmért fiatalok szorongását vizsgálva elmondható, hogy az U16-os korosztály átlagon felüli szomatikus szorongás értékekkel rendelkezett (1,71±0,38; 1,59±0,41), míg ugyanez elmondható a kognitív szorongás tekintetében az U19-es korosztályról is (1,60±0,54; 1,53±0,42). A legmagasabb önbizalom értékek az U17-es korcsoport esetén láthatók (3,27±0,35; 3,22±0,42) (92. táblázat). Szignifikáns különbség a bevált és a nem bevált játékosok értékei között nem volt.

5.6.3 A humánbiológiai tulajdonságok értékeinek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között korosztályok szerint

93. táblázat: A humánbiológiai tulajdonságok értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint

	U16		U17		U18		U19		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
Testsúly	66,3±8,7	63,86±10,08	68,74±6,21	68,91±8,05	69,18±5,71	70,29±6,09	74,12±8,57	71,70±7,34	69,24±7,48	68,57±8,68
Testmagasság	178,5±7,81	176,3±9,09	180,9±4,22	179,5±6,58	178,2±5,87	179,8±5,44	182,0±6,16	180,1±6,28	179,6±6,19	178,8±7,23
Testtömeg index	20,75±1,86	20,49±1,70	20,91±1,53	21,32±1,54	21,84±1,01	21,76±1,10	22,58±1,50	22,00±1,42	21,47±1,59	21,36±1,59
Testzsír (kg)	6,14±2,84	5,19±1,98	5,14±1,98	5,64±2,37	7,14±1,89	6,79±2,35	7,04±2,00	7,06±1,99	6,56±2,27	6,12±2,28
Izomtömeg (kg)	33,95±4,41	32,73±6,06	35,26±4,31	35,81±4,62	35,33±3,18	36,47±3,78	39,41±4,01	37,26±3,84	35,68±4,27	35,48±5,03
Testzsír (%)	11,47±5,27	8,85±4,31	8,13±3,04	8,19±3,46	10,16±3,47	9,19±3,66	8,34±2,94	9,23±2,54	9,65±3,98	8,85±3,53

A testösszetétellel kapcsolatos változók esetében nem látható kimagasló különbség a bevált és nem bevált labdarúgók mért, és kalkulált eredményei között (93. táblázat). A *testsúly* esetében az U16, és U19-es sikeresebb labdarúgók rendelkeznek említésre méltó magasabb átlag testtömeggel, míg ez az arány U17-es, és U18-as korosztályban megfordul. A *testmagasságban* és a *testtömegindexben* nem látható említésre méltó különbség egyik korosztály esetében sem. A *testzsír* (kg) változóban az U16-os korosztályban 6,14±2,84 értéket kalkuláltak a bevált, és 5,19±1,98 a nem bevált

labdarúgók esetében, a többi korosztály esetében nem mutatható ki ilyen mértékű különbség. Az *izomtömeg* kiszámítása után, minimális különbség az U16-os korosztályban a bevált (B=33,95±4,41, NB=32,73±6,06), az U18-asok között a kevésbé sikeres (B=35,33±3,18, NB=36,47±3,78), míg az U19-esek között a sikeres labdarúgók javára (B=39,41±4,01, NB=37,26±3,84) látható jelentősebb izomtömegbeli eltérés. Szignifikáns különbséget nem találtam.

5.6.4 A motoros és sportágspecifikus képességek összehasonlítása bevált és nem bevált játékosok között korosztályok szerint

94. táblázat: A motoros és sportágspecifikus képességek értékei a bevált és a nem bevált játékosok között korosztályok szerint

	U16		U17		U18		U19		Összes	
	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB	B	NB
5 m (mp)	1,10±0,80	1,19±0,08	1,09±,0,07	1,16±0,05	1,08±0,04	1,15±0,07	1,05±0,05	1,06±0,04	1,04±0,04	1,08±0,05
10 m (mp)	1,82±1,11	1,85±0,07	1,79±0,18	1,85±0,17	1,72±0,09	1,86±0,08	1,74±0,08	1,84±0,07	1,79±0,12	1,85±0,14
30 m (mp)	4,38±0,17	4,40±0,15	4,30±0,13	4,39±0,20	4,21±0,11	4,32±0,11	4,17±0,12	4,30±0,11	4,28±0,25	4,40±0,19
Helyből távol (cm)	230±29	226±27	237±27	233±21	240±24	234±22	244±23	236±21	235±45	220±39
YoYo teszt (m)	2420±140	2360±240	2480±220	2402±150	2490±210	2415±230	2520±180	2450±230	2,48±0,32	2,38±0,31
Illinois teszt (mp)	15,40±0,65	15,52±0,47	15,32±0,44	15,45±0,32	15,30±0,27	15,42±0,19	15,26±0,19	15,36±0,17	15,39±1,85	15,49±1,74
Illinois teszt labdával (mp)	19,79±1,12	19,85±0,88	19,54±0,66	19,75±0,71	19,30±0,76	19,74±0,64	19,18±0,66	19,74±0,68	19,69±2,10	19,81±2,11

Korosztály, illetve beválás alapján rendszerezve az átlageredményeket, minden egyes próba esetében jobb átlageredménnyel bírnak a sikeresebb labdarúgók. Az U16-os labdarúgóknál a legnagyobb különbségek az 5m-es sprintfutásban, és a *YoYo teszt* felmérése során születtek (94. táblázat). Az U17-es korosztálynál a labda nélküli pályateszteknél csak minimális átlageredmény eltérések láthatók a bevált és nem bevált labdarúgók eredményei között, a legnagyobb differencia a labdás *Illinois teszt* során született. Az U18-as korosztálynál a legnagyobb eltérések a 10m, a 30m és a labdás *Illinois tesztben* mutatkoznak a sikeres labdarúgók javára. Az U19-es korosztályban, az U18-as labdarúgókéhoz hasonló tendencia figyelhető meg. Szignifikáns különbség nem volt a mért változók esetében bevált és nem bevált játékosok mért eredményeit összehaonlítva.

6. MEGBESZÉLÉS

6.1 A pedagógiai aspektusok eredményei

Több szerző bizonyította, hogy labdarúgók kiválasztása éveken át, több szempont alapján történik és a tehetséggondozásban számos külső és belső tényező játszhat döntő szerepet, úgymint család, edző, hozzáállás és kitartás (Csáki és mtsai 2013a, Maylan és mtsai 2010).

A vizsgált játékosok véleménye alapján a „sportág népszerűsége” átlagosan magas értéket mutatott. Az edző szerepe a kiválasztás háttértényezői esetében fontos, mivel többen azért kezdtek el focizni, mert az edző felfigyelt rájuk, ami megerősíti Christensen (2009) eredményeit. Fontos az is, hogy a vizsgált személyek tudatosan választották ezt a sportágat, azaz mindenképp labdarúgók szerettek volna lenni, és elmondásuk alapján „tudják, hogy mi vár rájuk”. Így válhat a tehetséggondozás a sportoló részéről tudatos folyamattá, ami meghatározó lehet a professzionális labdarúgóvá válás útján. A játékosok szerint a család szerepe kiemelten fontos az eddig elért eredményeikben, ami több kutató véleményét támasztja alá (Czeizel 2003, Budavári 2007, Orosz 2008, Csíkszentmihályi, Rathunde és Whalen 2010).

A játékosok főként a saját mentális tényezőiknek (kitartás, hozzáállás) tulajdonítják az elért eredményeiket, míg a szakmai stábnak, az edzői kompetenciáknak, és a klubfeltételeknek kevesebb szerepet tulajdonítanak. A hozzáállás és a kitartás magas foku a hangsúlyozása a játékosok magas énhatékonyság-érzésére utal, illetve megfelelő alapot és motiváltságot ad a képzéshez, ami fontos a siker szempontjából. A játékos meggyőződése, hogy képes a tanultakat hatékonyan alkalmazni a mérkőzésen, fejlett kontrollérzést és önbizalmat mutat. Ezek a tulajdonságok a sikeres labdarúgó ismérvei lehetnek. A kapott válaszok alapján megállapítható, hogy az adottságnak is fontos részt tulajdonítanak a tehetséggondozásban. A tehetséggondozás háttértényezői vizsgálata során azt tapasztaltam, hogy a külső és belső tényezők is befolyást jelentenek, mellyel sikerült megerősíteni Lindner és Kerr (2001) elméletét. A külső tényezők esetében a legfontosabb az edző, a család, míg a belső tényezőket tekintve a hozzáállás és a kitartás bizonyult a legfontosabbnak a sikerhez vezető úton, ami részben megerősíti Pluhár, Keresztes és Pikó (2003), valamint Vernacchia és munkatársai (2000) eredményeit.

A játékosok véleménye alapján fontos, hogy az edző a civil életben is segítsen. Ennek elsődleges oka az lehet, hogy a labdarúgó-akadémiák játékosai több alkalommal kerülnek komolyabb magánéleti döntési szituációk, illetve jövőjüket meghatározó választások elé (például továbbtanulás, pályaválasztás). Így elsősorban a szülők, a család távolléte miatt fordulhatnak tanácsért, segítségért a párkapcsolatokat, a szexualitást érintő kérdésekben is az edző irányába, amelyekhez rendkívül erős, kölcsönös bizalomra van szükség.

Vizsgálatunk eredményei alátámasztják Williams és Reilly (2000), valamint Christensen, (2009) kutatási eredményeit, miszerint kiemelt fontosságú lehet a játékosok megszólítása a kiválasztásban. Erre nagy hangsúlyt kell fektetni és érdemes a labdarúgóedzők képzésben is felhívni a figyelmet arra, hogy a kiválasztásban döntő szerepe van a felkészítést vezénylő szakember egyéni véleményének. A játékosok válasza azt sugallták, hogy az edzőnek jó tanárnak kell lennie, aki irányít és oktat, valamint fontos a szakember „példakép” szerepe is. A sportszakmai felkészültség mellett pedagógiailag is felkészültnek kell lennie az edzőnek ahhoz, hogy sikeres lehessen a saját területén (Bíróné 2004b). A válaszok alapján megállapítható, hogy az edzők elsődleges feladata a tanítványaik motiválása és maximális teljesítményre való ösztönzése, valamint az, hogy ők a szakmai munkáért felelős személyek, akik előre megtervezik a feladatokat. A pedagógiai felkészültség – az elméleti alapok mellett – a gyakorlatban nevelési feladatokat is jelent. Az edzői tevékenység során fontos feladat az akadémisták sportbeli személyiségfejlesztése. Az edzőnek szakmailag és pedagógiailag is felkészültnek kell lennie, hiszen csak így tudja sokoldalú feladatát sikeresen ellátni (Gombocz 1996). A nevelés egyik leghatékonyabb formája a megfelelő minta, a követendő példa felmutatása. Edzőknek ezt mindenekelőtt szem előtt kell tartani, hiszen az edző egész mivoltában állandó példaképe a sportolónak (Gombocz 1995).

A labdarúgók hozzáállása és kitartása kiemelkedő értékeket mutatott, ami jelentheti azt is, hogy képzés többi része az edző dolga és feladata. A labdarúgók akadémiákon történő képzése során felmerül a kérdés, kinek van még szerepe a profi labdarúgóvá válás folyamatában? Az edző – szülő – versenyző – akadémia négyszögön belül kell optimálisan kiosztani a feladatokat, megoldani az élsportolóvá nevelést. A labdarúgó-akadémia megfelelő környezet lehet az elitképzés során, azonban az itt folyó munka önmagában nem garancia a sikerhez.

6.2 A pszichológiai jellemzők eredményei

Vizsgálataim során beigazolódott, hogy az elit utánpótláskorú labdarúgók belső motivációs értékei magasak, s ez a megállapítás számos vonatkozó kutatási eredményt támaszt alá (Mladenovic és Marjanovic 2011, Kiss és mtsai 2015, Csáki és mtsai 2016). A belső motiváció szintje meghatározza, hogy a labdarúgók mennyire vélik magukat alkalmasnak a saját maguk által kitűzött cél elérésére és milyen mértékű a belső készítése a feladat elvégzése során. Egyetértek a sportmotiváció eredményeit elemezve azokkal a véleményekkel, miszerint a belső motiváció magasabb szintje hosszú távon támogatja a sportteljesítményt, míg a külső motiváció magas értéke a sportág korai elhagyását eredményezheti (Gill, Gross és Huddleston 1983, Wong és Bridges 1995).

Kutatási eredményeim nem támasztják alá azokat a nézeteket (White és Duda 1994, Heper, Yolacan és Kocaeksi2014), amelyek szerint inkább az egoorientáltság jellemző a profi sportolókra. Eredményeimben a TASK alskálák magasabb értékeket mutatnak, mint az EGO alskála értékei, ami azt jelenti, hogy a sportolók olyan motivációs környezetben készülnek, amely támogatja a sportolók ambícióit (Biddle, Soos és Chatzisarantis 1999, Spray és Wang 2001).

Az észlelt motivációs környezet komplex elemzése során azt tapasztaltam, hogy mindösszesen két alskála esetében van statisztikailag kimutatható különbség a korosztályok között, ami részben igazolja Kiss és munkatársai (2015) korábbi kutatási eredményeit. A hibázástól való félelem és az egyenlőtlen elismerés alskálák esetében volt szignifikáns különbség a korcsoportok között, ahol az U19-es korosztály különbözött szignifikánsan az összes többi korcsoporttól. Ez az eredmény arra enged következtetni, hogy az U19-es játékosok az akadémiai képzés folyamatának végén tartanak legjobban a hibától, félnek a rossz teljesítménytől. Ez azzal magyarázható, hogy ebben a korosztályban a játékosok tudatában vannak, hogy a futballpályán, a mérkőzésen vagy az edzésen mutatott teljesítményüknek nap, mint nap súlya van. Szintén a korosztály jellemzőiből adódhat az egyenlőtlen elismerés alskála esetében tapasztalt szignifikáns különbség, ami arra enged következtetni, hogy ebben a korosztályban több olyan játékos van, aki hátrányos megkülönböztetést érez eredményesebb játékosársával szemben. Ez magyarázható azzal a ténnyel, hogy ebben az életkorban már a legtehetségesebbek az akadémiától vagy az első számú csapattól profi szerződést kapnak, vagy a kiemelt tehetségnek titulált játékosok külön

„tehetségprogramban” vesznek részt. A legtöbb játékos már tudja, hogy számítanak-e rá a továbbiakban az adott klubnál vagy akadémián, kap-e professzionális szerződést vagy sem. Így előfordulhat, hogy azok a labdarúgók, akikre kevésbé számítanak a jövőben, úgy érezhetik, hogy az adott időszakban teljesítményüket kevésbé ismerik el. Az életkorból adódóan több játékosnál ez az időszak egybeesik felsőfokú tanulmányok megkezdésével is, ami plusz teherként és elvárásként nehezedik a fiatal sportolókra.

A csúcsteljesítmény téthelyzetben és az önbizalom alsóértékei azzal magyarázhatók, hogy pozitívan állnak kitűzött céljaik eléréséhez szükséges feladatok elé, s nyomás alatt is kimagaslóan teljesítenek, sőt kihívásként élik meg azt. Az eredmények arra engednek következtetni, hogy az akadémiák vezetői és a szakmai stáb tagjai nagy hangsúlyt fektetnek az önbizalom, a koncentráció és a téthelyzetben való kimagasló teljesítmény fejlesztésére. Ez azt is jelentheti, hogy a szakmai stáb tagjai a sportszakmai képzés területén kívül eső tudományterületek szakembereinek tudását is igénybe veszik a labdarúgók képzése során.

A posztok és a korosztályok magas mérközéssel kapcsolatos önbizalomértéke azt jelenti, hogy a labdarúgókra leginkább jellemző a konkrét célkitűzés, a fókuszáltság játékhelyzetben, a felkészültség a váratlan helyzetekre. Ezek a pozitív személyiségjegyek segítik az egyéneket a kitűzött célok elérésében, melyeket a jövőben is reálisan kell meghatározniuk szakmai mentoraikkal közösen. Mindez nagyban járulhat hozzá a mérközésekkel kapcsolatos önbizalom és sikeresség növekedéséhez.

A szomatikus szorongás alacsony értékei azzal magyarázhatók, hogy a játékosok többségében benne van a magabiztosság, az önbizalom. A képzés során a szomatikus szorongás értékét az edző és a játékos vagy csapat közötti kapcsolattal, az edző eredménycentrikussága is befolyásolhatja.

6.3 A humánbiológiai tulajdonságok eredményei

Az U19-es korosztály játékosai voltak szignifikánsan a legnehezebbek, ami az érési folyamatot figyelembe véve természetes. A testmagasság értékeinek vizsgálata során az U19-es korosztály bizonyult a legmagasabbnak. A testtömegindex esetében statisztikailag kimutatható különbséget találtam az U16-os és az U17, U18, U19-es, valamint az U17-es és az U16, U18, U19-es korosztályok között. A testsúly arányosságának esetében szignifikáns különbség tapasztalható az U16-os és U18, U19-es játékosok, valamint az U17-es és az U18, U19-es játékosok átlagértékei között. Az

izomtömeg esetében a legnagyobb átlagértékekkel az U19-es korosztály rendelkezik. Ebben az esetben az U16-os és az U19-es korosztályok különböztek az összes többi korosztálytól. Az eredményekből kiderül, hogy a kapusok rendelkeznek a legnagyobb testmagassággal, illetve testtömeggel a csapatban, ami alá alátámasztja a kapcsolódó kutatási eredményeket (Hencken és White 2006, Vaeyens és mtsai 2006). Az összelemszámot tekintve a kapusok bizonyultak a legnehezebbnek és legmagasabbnak. A középpályások testsúlya volt átlagosan a legalacsonyabb, ami a poszt jellegéből, a posztra vonatkozó követelményekből adódhat. A testsír tömegének átlaga a kapusok esetében volt a legtöbb, míg a védőknél a legalacsonyabb. A testsúly a testmagasság és az izomtömeg mért változók esetében a kapusok értékei statisztikailag kimutathatóan különböztek az összes többi posztól, ami a kiválasztással (testméret) és az eltérő edzőmunkával magyarázható. A humánbiológiai faktorok eredményeinek elemzése után megerősítem azokat a véleményeket, miszerint leginkább a kapusok és a mezőnyjátékosok között adódik különbség ezen a területen (Gil és mtsai 2007, Lago-Penas és mtsai 2011, Hughes és mtsai 2012).

6.4 A motoros és sportágspecifikus képességek eredményei

Mivel a vizsgát játékosok már több kiválasztáson átestek és korosztályuk legjobbjai, így a motoros képességek tekintetében csak nagyon kevés esetben találtam szignifikáns különbséget a posztok között. Williams és Franks (1998) meghatározása alapján ezen a szinten már nem a motoros képességekben rejlő különbségek jelentik a siker kulcsát. Mások szerint a kiváló testalkat, a minőségi mozgáskoordináció, és a gyorsaság fontos összetevője a tehetséges sportolóknak (Keczeli 2011). Az eredmények értékelése során megállapítottam, hogy elsősorban a kapusok különböznek a többi poszt képviselőitől a motoros eredmények tekintetében, így egyet lehet érteni a vonatkozó kutatási eredményekkel (Gil és mtsai 2007, Lago-Penas és mtsai 2012, Hughes és mtsai 2011).

A motoros teszt során nyújtott eredményekből lehet következtetni az adott poszttal szemben támasztott követelményekre, a mért képességek szintjeinek ismeretében. A támadójátékosok bizonyultak a leggyorsabbnak, mely képesség talán ezen a poszton a legfontosabb. A középpályások bizonyultak a legállóképesebbnek, ami igazolja a poszttal szemben megkövetelt kritériumokat, amelyet az a tény is alátámaszt, hogy egy mérkőzésen a középpályások futnak a legtöbbet (Marques és mtsai 2015).

6.5 A bevált és a nem bevált játékosok teljesítményeinek összehasonlítása

Nem tudom alátámasztani azokat a kutatási eredményeket, melyek szerint a jó és kevésbé jó játékosok között eltérések mutatkoznak különböző képességeiket tekintve (Williams és Dávis 1995). Több szerző bizonyította, hogy elit és amatőr utánpótlás labdarúgók teljesítménye szignifikánsan különbözik (Reilly és mtsai 2000), ami azért lehetséges, mert profi utánpótlás korú labdarúgók különböző képességeit hasonlítják össze amatőr labdarúgók képességeivel. Jelen kutatásban nagy valószínűséggel azért nem találtam szignifikáns különbséget a bevált és a nem bevált játékosok között, mert mindkét csoport tagjai ugyanazon a kiválasztási rendszeren mentek keresztül, ugyanazt a képzést kapták hosszú éveken keresztül. Bár a bevált játékosok humánbiológiai tulajdonságai kedvezőbbek és a motoros és sportágspecifikus képességei jobbak voltak átlagosan, szignifikáns eredmény a két csoport között nem volt tapasztalható.

Egyetértek azon szerzők véleményével, akik szerint a sikeresebb utánpótláskorújátékosok jobban teljesítettek a különböző sportágspecifikus fiziológiás teszteken, mint például az agilitás, speciális állóképesség, technikai tudás (Rebelo és mtsai 2013).

Alá tudom támasztani azokat a véleményeket, melyek szerint sem fizikai, sem pedig fiziológiai paraméterek alapján nem lehet előre jelezni a jövőbeni sikeres és sikertelen játékosok közötti különbségeket (Franks és mtsai 1999, Stolen és mtsai 2005, Carling és mtsai 2009). Természetesen fontos kiemelni, hogy a gyorsaság, az agilitás, a robbanékonyság, az állóképesség, a sportágspecifikus képességek, valamint az abszolút antropometriai előnyök mind fontos információval szolgálnak az élsportolóvá válás folyamatában, és segítenek a játékosok közül a potenciális tehetség előre jelzésében (Figueiredo és mtsai 2009, le Gall és mtsai 2010, Penas és mtsai 2011, Deprez és mtsai 2015).

Posztonként és korosztályonként külön megvizsgálva a sikeres és a kevésbé sikeres játékosok eredményeit megállapítottam, hogy a mért változók esetében nincs különbség, azaz a siker előrejelzésének mutatói nem a mért változók körében keresendők.

7. KÖVETKEZTETÉSEK

A vizsgálódásaim során elsődleges célom az volt, hogy bemutassam a tehetségfaktorok néhány mérési lehetőségét a labdarúgásban, elemezzem a posztok és a korosztályok közötti különbségeket. Az eredmények részletes ismertetése érdekében a tehetségfaktorokat hat részre osztottam:

- a pedagógiai faktorok keretein belül elemeztem a labdarúgás választásának, a kiválasztásnak, a tehetséggondozásnak a háttértényezőit, az edző-sportoló kapcsolat megismerése érdekében megvizsgáltam az edző szerepét és feladatait a képzés során elsősorban a játékosok véleményére alapozva;
- a pszichológiai faktorok esetében ahol a sportmotivációt, a sportolói megküzdési stratégiákat, az észlelt motivációt és a szorongást elemeztem;
- a humánbiológiai faktorokat illetően, elsősorban a testösszetétel-eredményeket mértem fel és elemeztem;
- a motoros és sportágspecifikus faktorokat vizsgálva gyorsaságot, az állóképességet, az explozív erőt és a labda nélküli, valamint labdás agilitásképeességeket elemeztem;
- megvizsgáltam, hogy a kutatásom során alkalmazott tesztek alkalmasak e a korosztályok és posztok megkülönböztetésére;
- végül összehasonlítottam a bevált és a nem bevált játékosok értékeit az összes felmért terület esetében.

7.1 A pedagógiai aspektusok eredményei

Feltételeztem (H_1), hogy különbség mutatkozik a különböző posztok értékei között a labdarúgás választásának háttértényezői tekintetében. **Nem bizonyult helyesnek**, mivel mindösszesen egy esetben volt statisztikailag kimutatható különbség a posztok között, ami a *mindenképp labdarúgó szerettem volna* lenni válasz esetében mutatkozott.

Feltételeztem (H_2), hogy különbség van a posztok értékei között a tehetséggondozás háttértényezői tekintetében. Mivel csupán két esetben találtam szignifikáns különbséget a posztok válaszait összehasonlítva, így **nem állta meg a helyét**. A tehetséggondozás háttértényezőire adott válaszok likertskálás átlagai alapján a jó adottság és a családi háttér esetében volt statisztikailag kimutatható különbség. Ez azt

jelenti, hogy a *jó adottságnak köszönhetem eredményeimet* és a *családi háttérnek köszönhetem eredményeimet* válaszok esetében a posztok véleménye egyértelműen különbözött egymástól.

Feltételeztem (H₃), hogy különbség van az edző-sportoló kapcsolat minőségét vizsgálva a posztok értékei között az edző feladatai és az edző szerepe tekintetében. Mivel az edző *motiváló, ösztönző* és *menedzserként irányító* válaszok esetében tapasztaltam szignifikáns különbséget a posztok között, így **hipotézisem nem bizonyult helyesnek**.

7.2 A pszichológiai jellemzők eredményei

A pszichológiai faktorok esetében elsősorban a sikerhez szükséges jellemzőket igyekeztem feltérképezni és elemezni, a motivációt, az önbizalmat, a koncentrációt, a motivációs környezetet és a mérkőzés kimenetelével, az eredménnyel kapcsolatos szorongást.

Feltételeztem (H₄), hogy a labdarúgókra a belső motiváció magas szintje jellemző, úgy gondoltam, hogy különbség mutatkozik az adott posztokon játszó sportmotivációs értékei között. A vizsgált labdarúgók belső motivációs értéke magas volt, de a posztok között a sportmotiváció esetében különbséget nem találtam, így **hipotézisem elvetendő**. A magas belső motivációs érték azt jelenti, hogy a labdarúgók elsősorban az önmaguknak való megfelelés, belső készítés miatt végzik az adott tevékenységet, ami a sikeresség és az eredményesség szempontjából nagyon fontos. A magas belső motivációs érték a sikerkeresést, a sikervágyat jelenti, és az önmegvalósítás dominál a sporttevékenység motivációs hátterében. Az alacsony motivációhiány esetében a labdarúgó a sporttevékenységét nem külső ráhatás miatt végzi. Az alacsony külső motivációs érték jellemzően azt mutatja, hogy a vizsgált labdarúgók elsősorban nem külső szempontnak, elvárásnak akarnak megfelelni.

Feltételeztem (H₅), hogy a labdarúgás motivációs környezetére a feladatorientált (TASK orientált) környezet jellemző, és az észlelt motivációs környezetet illetően a posztok között szignifikáns különbség mutatkozik. A felmért elit utánpótláskorú labdarúgók észlelt motivációs értékei alapján megállapítható, hogy a játékosok elsősorban feladatorientáltak, ami a TASK főskála alskáláinak magas értékeivel magyarázható, így **hipotézisem helytálló volt**. A kooperatív alskála magas értéke azt jelenti, hogy a játékosok képesek csapattársaikkal együtt tanulni, fejlődni, illetve

hisznek ennek sikerességében. A csapaton belüli szerep alszála magas értékei után arra lehet következtetni, hogy az egyéni teljesítményen keresztül a csapat sikere kiemelt, illetve a közös sikert elérése esetében saját szerepét csapatán belül fontos. A fejlődésre, javulásra törekvés alszála magas értékei arra engednek következtetni, hogy a megkérdezett labdarúgók saját, egyéni fejlődésüket fontosnak tartják, nyitottak az új edzés módszerekre, illetve nagymértékben motiváltak a fejlődésre.

Feltételeztem (H_6), hogy a megküzdési stratégiákat illetően statisztikailag kimutatható különbség van a posztok között. A labdarúgók megküzdési stratégiáinak vizsgálata során kiderült, hogy a posztok összehasonlítása során nincs szignifikáns különbség a mért változók között, így **hipotézisem nem bizonyult helyesnek**. A csapásokkal való megküzdés alszála esetében a kapusok és a védők rendelkeznek a legmagasabb értékekkel, ami azt jelenti, hogy az ezen a poszton játszó labdarúgók képesek a legjobban váratlan helyzetekkel megbirkózni. Erre a képességre a mérkőzések során kiemelten fontos szerep hárul. A téthelyzetben csúcsteljesítményre való képesség mértéke a kapusoknál bizonyult a legmagasabbnak, miszerint a hálóőrökre hat leginkább motiválóan a versenyhelyzet. A célkitűzés és koncentráció alszálaánál a támadók voltak a legjobbak, azaz ők készülnek fel mentálisan legjobban a mérkőzésekre. Az önbizalom értéke a kapusoknál a volt legmagasabb, míg a védők esetében a legalacsonyabb. Az edző általi irányíthatóság esetében a kapusok mutatták a legnagyobb, míg a középpályások a legalacsonyabb átlagot, ami azt jelenti, hogy az edzői utasításokat a kapusok fogadják el a legjobban, mely a poszt jellegével magyarázható.

Feltételeztem (H_7), hogy a szorongás értékei tekintetében szignifikáns különbség mutatkozik a posztok között. Posztok között a kognitív szorongás alszála esetében volt szignifikáns különbség, így **hipotézisem csak részben bizonyult helytállóknak**. A kognitív és a szomatikus szorongás a támadók, míg az önbizalom a kapusok esetében volt a legmagasabb. Szignifikáns különbség mutatkozott a posztok értékeinek összehasonlítása során a kognitív szorongás alszála esetében, ahol a támadók különböznek a védők és a kapusok értékeitől, azaz a felmért labdarúgók közül a támadók tartanak legjobban a mérkőzés kimenetelétől.

7.3 A humánbiológiai tulajdonságok eredményei

Feltételeztem (H_8), hogy a testösszetétel-mérés változóinak esetében szignifikáns eltérés van a posztok között. A változóik elemzésekor három esetben találtam szignifikáns különbséget a posztok között, így ez a **hipotézisem is csak részben volt megalapozott**. Az összelemszámot tekintve a kapusok bizonyultak a legnehezebbnek és legmagasabbnak. A középpályások testsúlya volt átlagosan a legalacsonyabb. A testszír tömegének átlaga a kapusok esetében volt a legtöbb, míg a védőknél a legalacsonyabb. A testsúly, a testmagasság és az izomtömeg mért változóinak esetében találtam statisztikailag kimutatható szignifikáns különbséget, azaz a kapusok és a védőjátékosok különböznek a három említett változó esetében a középpályásoktól és a támadóktól.

7.4 A motoros és sportágspecifikus képességek eredményei

Feltételeztem (H_9), hogy az általános motoros és sportágspecifikus tesztek eredményei esetében különbség mutatkozik a posztok képviselői között. A mért változók közül az Illinois agilitás és a labdával végrehajtott Illinois agilitás tesztek esetében mutatkozott szignifikáns eltérés a posztok közötti összehasonlítás után, így **hipotézisem részben igazolódott**. A kapusok agilitás pályateszten elért eredményeinek értéke különbözött szignifikánsan az összes többi poszttól.

7.5 A posztok és korosztályok megkülönböztetése az alkalmazott tesztek alapján

Feltételeztem (H_{10}), hogy a vizsgálatban alkalmazott tesztek és felmérések alkalmasak a posztok megkülönböztetésére. Mivel a posztokat a pszichés jellemzők közül három alszála esetében (*kognitív szorongás, hibázástól való félelem, egyenlőtlen elismerés*) és a humánbiológiai, motoros és sportágspecifikus tesztek közül négy (*Illinois agilitás, testsúly, 5 méter, 10 méter*) változó alapján tudjuk egymástól megkülönböztetni, **hipotézisem részben helyesnek bizonyult**.

Feltételeztem (H_{11}), hogy a vizsgálatban alkalmazott tesztek és felmérések alkalmasak korosztályok megkülönböztetésére. A pszichológiai jellemzők esetében három alszála (*szorongásmentesség, amotiváció, célkitűzés*), a humánbiológiai, a motoros és a sportágspecifikus változók tekintetében hat (*BMI, 30 méter, 5 méter, Illinois agilitás, testsúly, Illinois agilitás labdával*) változó került be a korosztályok

megkülönböztetésére szolgáló tényezők közé, így **hipotézisem részben bizonyult helyesnek.**

7.6 A beválásra vonatkozó hipotézis értékelése

Feltételeztem (H_{12}), hogy különbség van sikeres és kevésbé sikeres játékosok értékei között a mért változók esetében. A bevált és a nem bevált játékosok értékeinek összehasonlítása után megállapítottam, hogy a kutatásban alkalmazott felméréseket tekintve egyik esetben sincs statisztikailag kimutatható, szignifikáns különbség, így utolsó **hipotézisemet elvetem.**

8. ÖSSZEFOGLALÁS

Jelen kutatásom célja a pedagógiai, pszichológiai, humánbiológiai és sportágspecifikus tehetségfaktorok mérési lehetőségeinek elit, utánpótláskorú labdarúgók körében való bemutatása volt. Célom volt továbbá, hogy a kapott eredményeket poszt- és korosztály-specifikusan elemezzem.

Öt magyarországi labdarúgó-akadémia növendékei vettek részt a kutatásban (N=258). A játékosokat korosztály szerint négy csoportra (U16, U17, U18, U19) és posztok szerint szintén négy csoportra (kapus, védő, középpályás, támadó) osztottam.

A pedagógiai faktorok megismeréséhez validált pedagógiai kérdőívet, a pszichológiai faktorok megismeréséhez sportpszichológiai kérdőíveket alkalmaztam (SMS, ACSI-28, PMCSQ-2, CSAI-2). A humánbiológiai faktorok megismeréséhez hitelesített testösszetétel mérő készüléket, a motoros és sportágspecifikus faktorok megismerése érdekében a nemzetközi szakirodalomban leggyakrabban alkalmazott teszteként használtam (gyorsaság: 5 m, 10 m, 30 m sprint; explozív erő: helyből távolugrás; állóképesség: YoYo teszt; agilitás: Illinois teszt).

Az eredmények szemléltetéséhez leíró statisztikát, a posztok és korosztályok közötti különbségek bizonyításához ANOVA tesztet és kétmintés Tpróbát alkalmaztam. Többváltozós diszkriminancia-analízist végeztem annak megállapítására, hogy mely változók alapján különböznek egymástól legjobban a posztok és korosztályok.

A pedagógiai faktorok elemzése után elmondható, hogy a labdarúgás népszerűsége megjelenik a sportág választásának háttértényezői között, mivel a játékosok véleménye alapján a *sportág népszerűsége* átlagosan magas értéket mutatott. Az edző szerepe a kiválasztás háttértényezői esetében fontos. A játékosok főként a saját mentális tényezőiknek (kitartás, hozzáállás) tulajdonítják az elért eredményeiket.

A pszichológiai faktorok elemzése után az állapítható meg, hogy az elit utánpótláskorú labdarúgók belső motivációs értékei magasak. A labdarúgókra leginkább jellemző a konkrét célkitűzés, a fókuszáltság játékhelyzetben, a felkészültség a váratlan helyzetekre.

A humánbiológiai, motoros és sportágspecifikus változók esetében a kapusok különböznek markánsan az összes többi poszttól.

Bevált és nem bevált játékosok a mért változók esetében nem különböznek egymástól.

9. SUMMARY

The aim of this study was to demonstrate the possibilities in measuring factors that determine talent (biological, psychological, pedagogical and sport specific abilities) amongst elite youth football players, furthermore to compare gathered data in relation to different playing positions and age-groups.

The sample consisted of players from 5 Hungarian Elite Youth Football academies (N=258). All players were split into 4 groups based on age (U16, U17, U18, U19) and also 4 groups based on their playing positions (Goal-keeper, Defender, Midfielder, Attacker).

To determine the level of the players pedagogical and psychological factors, I used internationally accepted and certified pedagogical and psychological questionnaires (SMS, ACSI-28, PMCSQ-2, CSAI-2). To test and determine the level of the players physical and biological factors, I applied certified body composition equipment, and conducted valid tests to measure speed (5 m; 10 m; 30 m sprint test), explosive force (standing long jump test), endurance (YoYo test) and agility (Illinois test).

The collected data provided me with the mean and standard deviation values, for which I used Descriptive statistics, and to determine if there were any differences between positions and age-groups I applied an ANOVA test. To find in which factors positions and age groups differed the most, I ran a multi variant discriminate analysis.

Based on the values gathered from the pedagogical questionnaires, players decision to choose football, was greatly determined by its popularity, as the “popularity of the sport” scale average values were high. When it comes to selection, the coaches persona has a great impact. Players tended to owe their achievements and results to their own mental factors (perseverance, determination).

Based on the values from the psychological questionnaires, players intrinsic motivation levels were high. Footballers were typically focused in any game situation, prepared for unexpected situations and tend to have specific set goals.

Based on all the physical and biological factors, goalkeepers proved to differ the most from every other group.

There is no difference in performance between professional and non-professional soccer players.

10. IRODALOM

- Akm M, Kireker D, Koklu Y. (2009) Comparison of 16-year old group Professional league soccer players' some physical characteristics in terms of their league level and positions. *Turkiye Klinikleri J Sports Sci*, 1(2): 72-78.
- Alemdaroglu U. (2012) The Relationship Between Muscle Strength, Anaerobic Performance, Agility, Sprint Ability and Vertical Jump Performance in Professional Basketball Players. *J Hum Kinet*, 31: 149-158.
- Ames C, Archer J. (1988) Achievement Goals in Classroom: Students' Learning Strategies and Motivation. *J Edu Psych*, 80: 260-267.
- Amorose A J, Horn TS. (2000) Intrinsic Motivation: Relationship With Collegiate Athletes' Gender, Scholarship Status, and Perceptions of Their Coaches' Behavior *J Sport Exer Psych*, 22: 63-84.
- Arnason A, Sigurdsson S.B, Gudmundsson A, Holme I, Engebretsen L, Bahr R. (2004) Physical fitness, injuries, and team performance in soccer. *Med Sci Sports Exerc*, 36(2): 278-285.
- Atan S A, Foskett A, Ali A. (2016) Motion Analysis of match paly in New Zealand U13 to U15 age-group soccer players. *J Strength Cond Res*, 30: 2416-2423.
- Atkinson R C, Hilgard E *Pszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest, (2005) 152-179.
- Baker J, Horton S (2004) A review of primary and secondary influences on sport expertise. *High Ability Studies*, 15(2): 211-228.
- Balyi I, Hamilton T. (2004) Long-term athlete development: trainability in childhood and adolescence, *Windows of Opportunity, Optimal Trainability*. *Hum Kinet*, 4(2):34-45.
- Bangsbo J, Mohr M. (2012) *Fitness Testing in Football, Fitness Training in Soccer*. Bangsbosport.
- Bangsbo J, Nørregaard L, Thorsøe F. (1991) Activity profile of competition soccer. *Can J Sport Sci*, 16: 110-116.
- Barnes C, Archer D T, Hogg B, Bush M, Bradley P S. (2014) The evolution of physical and technical performance in the english premier league. *International Journal of Sports Medicine*, 35(13):1095.

- Barrow H M, McGee R. (1971) A Practical Approach to Measurement in Physical Education. Lea and Febiger, 123-134.
- Baumann S. Csapatpszichológia. Módszerek és technikák. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, (2006)
- Bejek K. (1994) Tornászok versenyszorongás jellemzői. Testnevelés és Sporttudomány, 2: 63-71.
- Benczenleitner O, Bognár J, Révész L, Paksi J, Csáki I, Géczi G. (2013) Motivation and motivational climate among elite hammer throwers. Biomed Hum Kinet, 5(1): 6-10.
- Bicsérdy G, Bognár J, Révész L. (2006) Sportágválasztás az általános iskolában. Magyar Sporttudományi Szemle, 1. 21-25.
- Bidaurrazaga-Letona I, Lekue J A, Amado M, Santos-Concejero J, Gil S M (2015)
- Biddle S J H, Soos I, Chatzisarantis N. (1999) Predicting Physical Activity Intentions Using a Goal Perspective Approach: A Study of Hungarian Youth. Scandinavian J Med Sci Sports, 9: 353-357.
- Bíróné Nagy E. (2004a) Sportpedagógia. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 40-68.
- Bíróné Nagy E. (2004b) Sportpedagógia. Kézikönyv a testnevelés és sport pedagógiai kérdéseinek tanulmányozásához. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs. 13-23.
- Bloomfield J, Ploman R, O'donoghue P, McNaughton L. (2007) Effective speed and agility conditioning methodology for random intermittent dynamic type sports. J Strength Cond Res, 21(4): 1093-1100.
- Bloomfield J, Polman, R, O'Donoghue P. (2007) Physical demands of different positions in FA Premier League soccer. J Sports Sci Med, 6: 63-70.
- Bodnár I. A szociális ügyesség szerepe a sportban. In: Bognár J (szerk.), Tanulmányok a kiválasztás és a tehetséggondozás témaköréből. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest, (2009) 237-249.
- Bognár J, Géczi G, Révész L, Trzaskoma-Bicsérdy G, Koltai M, Vincze G. Magyarországi csapatsportok tehetség-kiválasztásának összehasonlítása. In: Bognár J. (szerk.), Tanulmányok a kiválasztás és a tehetséggondozás témaköréből. Magyar Sporttudományi Társaság. Budapest, (2009) 237-249.
- Bognár J, Trzaskoma-Bicsérdy G, Révész L, Géczi G. (2006) Szülők szerepe a sporttehetség gondozásban. Kalokagathia, 1-2. 86-95.

- Boixadós M, Cruz J, Torregrosa M, Valiente L. (2004) Relationship among motivational climate, satisfaction, perceived ability and fair play attitudes in young soccer players. *J App Sport Psych*, 16: 301-317.
- Brown J. (2001) Sports talent. How to identify and develop outstanding athletes. *Hum Kinet*, 196-206.
- Budavári Á. *Sportpszichológia. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest*, (2007) 52-89.
- Bullock W, Panchuk D, Broatch J, Christian R, Stepto N K. (2012) An integrative test of agility, speed and skill in soccer: effects of exercise. *J Sci Med Sport*, 15(5): 431-436.
- Buttifant D, Graham K, Cross K. Agility and speed in soccer players are two different performance parameters. In: Spinks W (ed.) *Science and football IV*. Routledge, London, (2002) 329-332.
- Caglar E, Asci F, Deliceoglu H G. (2009) Does participation motivation of youth soccer players change with regard to their perceived ability? *Ovidius University Annals, Ser Phys Edu Sport Sci, Mov Heal*, 3(4): 34-42.
- Cannekens R, Elferink-Gemser M T, Visscher C. (2009) Tactical skills of world class youth soccer teams. *Journal of Sport Sciences*, 27: 8. 807-812.
- Carling C, le Gall F, Reilly T, Williams A M. (2009) Do anthropometric and fitness characteristics vary according to birth date distribution in elite youth academy soccer players? *Scandinavian Journal Med & Sci Sports*, 19(1): 3-9.
- Cattel R B. *The Scientific Analysis of Personality*. Penguin Books, Baltimore, (1965).
- Cetinkalp J, Turksoy M. (2011) Goal orientation and self-efficacy as predictors of male adolescent soccer players' motivation to participate. *Soc Behav Pers*, 39(7): 925-934.
- Chamari K, Hachana Y, Ahmed YB, Galy O, Sghaier F, Chatard JC, Hue O, Wisloff U. (2004) Field and laboratory testing in young elite soccer players. *Br J Sports Med*, 38: 191-196.
- Chana A, Meints K, Lievena E, Tomasello M. (2010) Young children's comprehension of English SVO word order revisited: Testing the same children in act-out and intermodal preferential looking tasks. *Cognitive Development*, 25: 30-45.

- Chaouachi A, Chtara M, Hammami R, Chtara H, Turki O, Castagna C. (2014) Multi-directional sprints and small-sided games training effect on agility and change of direction abilities in youth soccer. *J of Strength Cond Res* 231-256.
- Christensen M K. (2009) "An Eye for Talent": Talent identification and the "Practical Sense" of Top Level Soccer Coaches. *Soc Sport J*, 26: 365-382.
- Chusion C, Ford P L, Williams M A. (2012) Coache behaviours and practice structures in youth soccer: Implications for talent development. *J Sport Sci*, 1: 1-11.
- Cometti G, Maffiuletti N.A, Pousson M, Chatard J.C, Maffiulli N. (2001) Isocinetic strength and anaerobic power of elite, subelite and amateur french soccer players. *Int J Sports Med*, 22(1): 45-51.
- Cossio-Bolanos M, Portella D, Hespanhol E J, Fraser N, Arruda M. (2012) Body Size and Composition of the elite Peruvian Soccer Player. *J Exer Physio*, 15(3): 30-38.
- Cronbach L. (1951) Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16: 297-334.
- Czeizel E. (2003) Sport és genetika. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 1: 15-22.
- Czeizel E. *Sors és Tehetség*. Minerva Kiadó. Budapest, 1997.
- Czeizel E. *Sors és tehetség*. Urbis Könyvkiadó, Budapest, 2004.
- Csáki I, Bognár J, Révész L, Géczi G. (2013a) Elméletek és gyakorlatok a tehetséges labdarúgó kiválasztásához és bevalásához. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 14(53): 12-18.
- Csáki I, Bognár J, Trzaskoma-Bicsérdy G, Zalai D, Mór O, Révész L, Géczi G. (2013b) A sportágválasztás, a tehetséggondozás és az edző-sportoló kapcsolat vizsgálata elit utánpótláskorú labdarúgók körében. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 14(3 (55)): 9-16.
- Csáki I, Fózer-Selmeci B, Bognár J, Szájer P, Zalai D, Géczi G, Révész L, Tóth L. (2016) Új mérési módszer: Pszichés tényezők vizsgálata a Vienna Test System segítségével labdarúgók körében. *Testnevelés, Sport, Tudomány*, 1(1): 8-20.
- Csáki I, Géczi G, Kassay L, Déri D, Révész L, Zalai D, Bognár J. (2014) The new system of the talent development program in Hungarian soccer, *Biom Hum Kinet*, 6(1): 74-83.

- Csáki I, Szakály Zs, Fózer-Selmeci B, Kiss Z, Bognár J. (2017) Psychological and Anthropometric Characteristics of a Hungarian Elite Football Academy's Players. *Physical Culture and Sport Studies and Research*, 73(1): 15-26.
- Csikszentmihályi M, Rathunde K, Whalen S. Tehetséges gyerekek. Flow az iskolában. Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2010: 89-123.
- Davies P. Total soccer fitness. RIO Network LLC. USA, 2005: 35-76.
- Deci E L, Ryan R M. (1985) *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York Plenum.
- Deci E L, Ryan R M. (2000) The 'what' and 'why' of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. In: *Psychological Inquiry*. *Psych Sport Exer*, 3: 177-194.
- Dehaan R F, Havinghurst R J. *Educating Gifted Children*, University of Chicago, 1957: 275.
- Dellal A, Wong D P, Moalla W, Chamari K. (2010) Physical and technical activity of soccer players in the French First League – with special reference to their playing position. *Int Sport Med J*, 11(2): 278-290.
- Dellaserra, C L, Gao Y, Ransdell L. (2014) Use of integrated technology in team sports: a review of opportunities, challenges, and future directions for athletes. *J Strength Cond Res*, 28(2): 556-573.
- Deprez D N, Franssen J, Lenoir M, Philippaerts RM, Vaeyens R. (2015) A retrospective study on anthropometrical, physical fitness, and motor coordination characteristics that influence dropout, contract status, and first-team playing time in high-level soccer players aged eight to eighteen years. *J Strength Cond Res*, 29(6): 1692-1704.
- Dowson M, Nevill M, Lakomy H, Nevill A, Hazeldine R. (1998) Modelling the relationship between isokinetic muscle strength and sprint running performance. *J Sports Sci*, 16: 257-265.
- Draper J A, Lancaster M G. (1985) The 505 test: A test for agility in the horizontal plane. *Aust J Sci Med Sport*, 17: 15-18.
- Drinkwater E, Pyne D, McKenna M. (2008) Design and interpretation of anthropometric and fitness testing of basketball players. *Sports Med* 38(7): 565-578.
- Dubecz J. *Általános edzéselmélet és módszertan*. Budapest, 2009: 89-121.

- Eniseler N. (2005) Heart rate and blood lactate concentrations as predictors of physiological load on elite soccer players during various soccer training activities. *J Strength Cond Res*, 19(4): 799-804.
- Ericsson K A, Charness N. (1994) Expert performance: its structure and acquisition. *Am Psych*, 49: 725-747.
- Ericsson K A, Krampe R T, Tesch-Römer C. (1993) The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. *Psychological Review*, 100: 363-406.
- Ericsson K A, Lehmann A C. (1996) Expert and exceptional performance: evidence of maximal adaptation to task constraints. *Ann Rev Psych*, 47: 273-305.
- Evaggelos M, Papadopoulos C, Manolopoulos K, Gissis I, Evaggelos B, Sotiropoulos A. (2012) The effect of training, playing position, and duration of participation on aerobic capacity in soccer players. *J Phys Edu Sport*, 12(2):188-194.
- Faude O, Koch T, Meyer T. (2012) Straight sprinting is the most frequent action in goal situations in professional football. *J Sport Sci*, 30: 625-631.
- Feldmár A. Tudatállapotok szivárványa. Könyvfakasztó Kiadó, Budapest, 2006.
- Figueiredo A J, Goncalves C E, Coelho E S, Malina R M. (2009) Characteristics of youth soccer players who drop out, persist or move up. *J Sports Sci*, 27: 883-891.
- Fleishman E A. (1972) On the relation between abilities, learning, and human performance. *Am Psych*, 27: 1017-1032.
- Fózer-Selmeci B, Nagy E, Csáki I, Tóth L, Bognár J. (2016) Labdarúgó-akademisták pályán betöltött pozíciójához szükséges pszichológiai készségek vizsgálata és elemzése számítógépes pszichológiai tesztrendszerrel (Vienna Test System), *Alkalmazott Pszichológia*, 16(3): 97-115.
- Franks A M, Williams A M, Reilly T, Nevill A. (1999) Talent identification in elite youth soccer players: Physical and physiological characteristics. *J Sports Sci*, 17: 812.
- Frenkl R. (2003) Sporttehetség. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 2: 16.
- Frenkl R. Előszó. In: Bognár J (szerk.) *Tanulmányok a kiválasztás és a tehetséggondozás témaköréből*. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest, 2009: 7-10.
- Gagné F. (1999) Is There Light at the End of the Tunnel? *Journal for the Education of the Gifted*, 22: 231.

- Gambetta V. (1996) In a blur: How to develop sport-specific speed. *Sports Coach*, 113: 22-24.
- Garcia-Mas A, Palou P, Gili M, Ponseti X, Borrás P A, Vidal J, Cruz Torregrosa M, Villamarín F, Sousa C. (2010) Commitment, Enjoyment and Motivation in Young Soccer Competitive Players. *Span J Psych*, 2012, 13(2): 609-616.
- Gardner H. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. A subsidiary of Perseus Book, New York, 1983.
- Géczi G, Bognár J, Oláh Zs, Révész L, Tóth L. (2009) Beválás és tehetséggondozás az ifjúsági jégkorongozók motoros és pszichikai jellemzőinek vizsgálata alapján. In: Bognár J. (szerk.) *Tanulmányok a kiválasztás és a tehetséggondozás témaköréből*. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest, 2009: 249-261.
- Géczi G. Success and talent development as indicated by motor tests and psychometric variables of u18 ice hockey players. PhD-disszertáció. Semmelweis Egyetem, Budapest, 2009.
- Gil S M, Gil J, Ruiz F, Irazusta A, Irazusta J. (2007) Physiological and anthropometric characteristics of young soccer players according to their playing position: Relevance for the selection process. *J Strength Cond Res*, 21: 438–445.
- Gill D L, Gross J B, Huddleston S. (1983) Participation motivation in youth sports. *Int J Sport Psych*, 14: 1-14.
- Gombocz J. (1995) Az edző-sportoló kapcsolat néhány pedagógiai kérdése. *Mesteredző*, (5)3: 3-5.
- Gombocz J. (1996) Nevelői pályák párhuzamai. *Kalokagathia*, 1-2:106-120.
- Gonaus C, Müller E. (2012) Using physiological data to predict future career progression in 14- to 17-year-old Austrian soccer academy players. *Journal of Sports Sciences*, 1: 1-10.
- Gould D, Horn T. Participation motivation in young athletes. In.: Silva M, Weinberg R.S. (eds): *Psychological Foundations of Sport*. Human Kinetics, Champaign, IL, 1984: 12-19.
- Harasztiné Sárosi I. A sportolók leggyakoribb viselkedészavarai. In: Szatmári Z. (szerk.), *Sport, életmód, egészség*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2009: 494-496.
- Hardy L, Parfitt C G. (1994) The development of a model for the provision of psychological support to a national squad. *The Sport Psych*, 8: 126-142.

- Harrop K, Nevill A. (2014) Performance indicators that predict success in an English professional League One soccer team. *Int J Perf Analy Sport*, 14(3) 907-920.
- Harsányi L. Edzéstudomány. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2000.
- Harsányi L. Versenyteljesítmény és kiválasztás. In: Bognár J (szerk.) *Tanulmányok a kiválasztás és a tehetséggondozás témaköréből*. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest, 2009: 30-41.
- Haugen T A, Tonnessen E, Seiler S. (2013) Anaerobik performance testing of professional soccer players 1995-2000. *Int J Sport Physio Perf*, 8: 148-156.
- Hazir T. (2010) Physical characteristics and somatotype of soccer players according to playing level and position. *J Hum Kinet*, 26: 83-95.
- Heller K A. (ed.) *Begabungsdiagnostik in der Schul- und Erziehungsberatung, [Identification of Gifted Students]*. Huber Bern, 1991.
- Hencken C, White C. (2006) Anthropometric assessment of Premiership soccer players in relation to playing position. *Eur J Sport Sci*, 6(4): 205-211.
- Heper T, Yolacan E, Kocaeksi S. (2014) The Examine Goal Orientation and Sports Self Confidence Level of Soccer Players. *Procedia. Soc Behav Sci*, 159(23): 197-200.
- Highlen P S, Bennett B B. (1983) Elite divers and wrestlers: A comparison between open- and closed-skill athletes. *J Sport Psych*, 5: 390-409.
- Hill-Haas S, Dawson B T, Coutts A J, Rowsell J. (2009) Physiological responses and time-motion characteristics of various small-sided soccer games in youth players. *J Sport Sci*, 27: 1. 1-8.
- Hughes M, Caudleier T, James N, Donnelly I, Kirkbride A, Duschesne C. (2012) Moneyball and Soccer – an analysis of the key performance indicators of elite male soccer players by position. *J Hum Sport Exer*, 7(2): 402-412.
- Jankovic S, Heimer N, Matkovic B R. (1993) Physiological profile of prospective soccer players. In: Reilly T(ed.), *Science and Football. II*. 2000: 295-297.
- Jelinek Zs, Oláh A. (2000) Examination the background of athletic injury: Psychological immune system, life stress and coping skills. 21th International Conference of the Stress and Anxiety Research Society. 20-22. July 2000, Bratislava. Abstracts, 71.

- Jovanovic M, Sporis G, Omrcen D, Fiorentini F. (2011) Effects of speed, agility, quickness training method on power performance in elite soccer players. *J Strength Cond Res*, 25(5):1285-1292.
- Kannekens R, Gemser M T E, Visscher C. (2011) Positioning and deciding: Key factors for talent development in soccer. *Scand J Med Sci Sports*, 21: 846-852.
- Kaplan N, Erkmen N, Taskin H, Sanioglu A, Kumartasli M, Arslan F. (2009) The relationship between change direction ability and explosive strength in professional soccer players. *Annals, Ser Physi Edu Sport*, 9(2): 155-160.
- Kavussanu M. (2006) Motivational predictors of prosocial and antisocial behaviour in football. *J Sports Sci*, 24(6): 575-588.
- Keczeli D. (2011) Selection and care of sports talents in the Sport School of Debrecen (SSD). *Magyar Sporttudományi Szemle*, 12(47): 4-7.
- Ketskemény L, Izsó L. Bevezetés az SPSS programrendszerbe. Eötvös Kiadó, Budapest, 2005.
- Kiss Z, Fózer-Selmeci B, Csáki I, Bognár J. (2015) Bentlakó labdarúgó-korosztályok pszichés-mentális jellemzői. *Mentélhigiéné és Pszichoszomatika*, 16(4):331-347.
- Kristiansen E, Roberts G C, Sisjord M K. (2012) Coping with negative media content: The experiences of professional football goalkeepers. *Int J Sport Exer Psych*, 9(4): 295-307.
- Kun I, Tóth L. (2010) Tehetség a labdarúgásban. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 11(41): 37-41.
- Kutlu M, Yapici H, Yoncalik O, Celik S. (2012) Comparison of a new test For agility and skill in soccer with other agility tests. *J Hum Kin*, 33: 143-150.
- Lago-Penas C, Casais L, Dellal A, Rey E, Dominguez E (2011) Anthropometric and physiological characteristics of young soccer players according to their playing positions: Relevance for competition success. *J Strength and Cond Res*, 25: 23-40.
- Lawrence I. (2008) Talent identification in soccer: A critical analysis of contemporary psychological research *Socc J*, York St. John University, New York. 9-14.
- Lazarus R S. (1993) Coping theory and research: past, present, and future. *Psychosom Med*, 55(3): 234-247.

- le Gall F, Carling C, Williams M, Reilly T. (2010) Anthropometric and fitness characteristics of international, professional and amateur male graduate soccer players from an elite youth academy. *J Sci Med Sport*, 13(1): 90-95.
- Lénárt Á. tehetségkutatás elméleti keretei. In: Bognár J (szerk.), *Tanulmányok a kiválasztás és a tehetséggondozás témaköréből*. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest, 2002: 189-207.
- Lindner K J, Kerr J. (2001) Predictability of sport participation motivation from metamotivational dominances and orientations. *Personality and Individual Differences*. 30: 759-773.
- Little T, Williams A G. (2005) Specificity of acceleration, maximum speed, and agility in professional soccer players. *J Strength Cond Res*, 19: 76-81.
- Little T, Williams A G. (2007) Measures of exercise intensity during soccer training drills with professional soccer players. *J Strength Cond Res*, 21(2): 367-371.
- Lyle M A, Valero-Cuevas F J, Gregor R J, Powers C M. (2013) Lower extremity dexterity is associated with agility in adolescent soccer athletes. *Scan J Med Sci Sports*, 25: 81-88.
- Mahoney M, Gabriel T, Perkins S. (1987) Psychological skills and exceptional athletic performance. *The Sport Psych*, 1:181-199.
- Malina R M, Cumming S P, Kontos A P, Eisenmann J C, Ribeiro B. (2005) Maturity-associated variation in sport-specific skills of youth soccer players aged 13-15 years. *J Sport Sci*, 23(5): 515-522.
- Marques C M, Izquierdo M, Gabett T J, Travassos B, Branquinho L, Tillaar R. (2015) Physical Fitness profile of competitive young soccer players: Determination of positional differences. *Int J Sport Sci*, 11(5): 33-46.
- Martens R, Burton D, Vealey R S, Bump L A, Smith D E. Development and validation of the Competitive State Anxiety Inventory-2 (CSAI- 2). In: Martens R, Vealey R S, Burton D. (eds), *Competitive anxiety in sport*. Human Kinetics, Champaign. IL, 1990: 117-190.
- Matlák J, Rácz L, Tihanyi J. (2014) Az agilitással kapcsolatos kutatások áttekintése. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 15(5)9: 23-31.

- Meckel Y, Machnai O, Eliakim A. (2009) Relationship among repeated sprint tests, aerobic fitness, and anaerobic fitness in elite adolescent soccer players. *J Strength Cond Res*, 23(1): 163-169.
- Mendez-Villanueva A, Buchheit M, Kuitunen S, Douglas A, Peltola E, Bourdon P. (2011) Age-related differences in acceleration, maximum running speed, and repeated-sprint performance in youth soccer players. *J Sport Sci*, 29(5): 477-487.
- Mészáros J, Zsidegh M. (2002) A sporttehetség - humánbiológiai megközelítés. *Magyar Edző*, 3:4-7.
- Meylan C, Cronin J, Oliver J, Hughes M. (2010) Talent Identification in Soccer: The role of maturity Status on physical, physiological and technical characteristics. *Int J Sport Sci Coach*, 5(4): 571-592.
- Meylan C, Cronin J, Oliver J, Hughes M. (2010) Talent Identification in Soccer: The role of maturity Status on physical, physiological and technical characteristics. *Int J Sport Sci Coach*, 5(4): 571-592.
- Milanovic Z, Sporis G, Trajkovic N, Fiorentini F. (2011) Differences in agility performance between futsal and soccer players. *Sport Sci*, 4(2): 55-59.
- Miller M G, Herniman J J, Rickard M D, Cheatham C C, Michael T J. (2006) The affect of a 6-week plyometric training program on agility. *J Sport Sci Med*, 5: 459-465.
- Mladenovic M, Marjanovic A. (2011) Some Differences in Sports Motivation of Young Football Players From Russia, Serbia, and Montenegro. *SportLogia*, 7(2): 145-153.
- Morris T. (2000) Psychological characteristics and talent identification in soccer. *J Sport Sci*, 18: 715-726.
- Mönks F J, Knoers A M P. *Ontwikkelingspsychologie*. 7th ed., Van Gorcum, Assen, 1997.
- Mujika I, Spencer M, Santisteban J, Goirienea J, Bishop D. (2009) Age-related differences in repeated-sprint ability in highly trained youth football players. *J Sport Sci*, 27(14): 1581-1590.
- Nádori L. *Edzés, versenyzés címszavakban*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2005.

- Nagy S. (2011) A magyar labdarúgó-válogatottal végzett sportpszichológiai munka. *Kalokagathia* 49(2-4): 158-182.
- Nagy S. Szociálpszichológiai jelenségek a sportban. In: Lénárt Á (szerk.): *Téthelyzetben. Sportpszichológiáról edzőknek és versenyzőknek.* Országos Sportegészségügyi Intézet, Budapest, 2002: 118-128.
- Newman M, Tarpinning K, Marino F. (2004) Relationships between isokinetic knee strength, single sprint performance and repeated-sprint ability in football players. *J Strength Cond Res*, 18(4): 867–872.
- Newton M, Duda J.L, Yin Z. (2000) Examination of the psychometric properties of the Perceived Motivational Climate in Sport Questionnaire-2 in a sample of female athletes. *J Sport Sci*, 18(1): 275-290.
- Norkowski H. (2002): Anaerobic power of handball players representing various sport levels. *J Hum Kinet*, 7: 42-52.
- Oláh A. (1993) Szorongás, megküzdés és megküzdési potenciál. Kandidátusi disszertáció (kézirat).
- Orlick T, Partington J. (1988) Mental links to excellence. *The Sport Psych*, 2:105-130.
- Orosz R. (2008) A labdarúgó tehetség kibontakozását befolyásoló pszichológiai tényezők vizsgálata. PhD-értekezés., Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola.
- Orosz R, Bíró Zs. A siker kapujában. A labdarúgó tehetség pszichológiája. *Vider-Plusz Bt.*, Debrecen, 2009: 23-45.
- Ostojic M S. (2000) Physical and physiological characteristics of elite Serbian soccer players, *Phys Edu Sport*, 1(7): 23-29.
- Ozsváth K. (2004): Motoros típusok behatárolása két tesztrendszerrel. *Kalokagathia*, 1-2: 20-27.
- Panfil R, Naglak Z, Bober T, Zaton E W M. (1997) Searching and developing talents in soccer: A year of experience. In: *Proceeding of the 2nd Annual Congress of the European College of Sport Science* (edited by J. Bangsbo, J. Saltin, B. Bonde, H. Hellsten, Y. Ibsen, B. Kjaer, M. Sjogaard G.) 649-650.
- Pelletier L G, Fortier M S, Vallerand R J, Tuson K, Briere N, Blais M. (1995) Toward a new measure of intrinsic motivation, extrinsic motivation and amotivation in sports: The Sport Motivational Scale (SMS). *J Sport Exer Psych*, 17: 35-53.

- Piirto J. Talent children and adults. Their development and education. Prentice- Hall, New Jersey, 1999.
- Plaatjie R J, Potgieter R. (2011) Coping Strategies of soccer players. *South Af J Res Sport Phys Edu Rec*, 33(2): 107-115.
- Pluhár Zs, Keresztes N, Pikó B. (2003) „Ép testben ép lélek.” Középiskolások értékrendje fizikai aktivitásuk tükrében. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 2: 29-33.
- Radziminski L, Rompa P, Dragiewicz R, Ignatiuk W, Jastrzebski Z. (2010) An Application of Incremental Running Test Results to Train Professional Soccer Players. *Bal J Heal Phys Acti*, 2(1): 67-74.
- Rebelo A, Brito J, Maia J, Coelho-e-Silva M J, Figueiredo A J, Bangsbo J, Malina R M, Seabra A. (2013) Anthropometric Characteristics, Physical Fitness and Technical Performance of Under-19 Soccer Players by Competitive Level and Field Position. *Int J Sports Med*, 23-45.
- Rebelo M, Smilie C, Macintosh S, Lombard R. (2010) Selectal physical attributes of male soccer players: A comparative analysis. *Afr J Phys Heal Edu, Recr Dan*, 85-92.
- Reilly T, Bangsbo J, Franks A. (2000) Antropometric and physiological predispositions for elite soccer. *J Sport Sci*, 18: 669-683.
- Reilly T, Williams A M, Nevill A, Franks A. (2000) A multidisciplinary approach to talent indentification in soccer. *J Sport Sci*, 18: 695-702.
- Reilly T, Williams M A, Richardson D. Identifying talented players. In: Reilly T, Williams M A (eds), *Science and soccer*. Routledge, London. 2003: 79-85.
- Reilly T, Williams M. *Science and soccer*. Routledge, New York, USA, 2003: 124-135.
- Renzulli J. *The Enrichment Triad Modell: A guide for developing defensible program for gifted and talented*. Creative Learning Press, 1978.
- Révész L. (2008) *A tehetséggondozás, a kiválasztás és a beválás néhány kérdéseinek vizsgálata az úszás sportágban*. Doktori értekezés. Semmelweis Egyetem, Budapest.
- Révész L, Biró M, Csáki I, Horváth T, Patócs Á, Kállay É, Balácsi R, Tóth L (2014) The Hungarian adaptation of the perceived motivational climate in sport questionnaire-2 (h-pmcsq-2). *Cog Bra Behav Cog Crei Comp*, 18(3): 175-190.
- Révész L, Bognár J, Csáki I, Trzaskoma-Bicsérdy G. (2013a) Az edző-sportoló kapcsolat vizsgálata az úszás sportágban. *Magyar Pedagógia*, 113(1): 53-72.

- Révész L, Csáki I, Bognár J, Selmecei B, Márkus E, Tóth L. (2013b) Pszichés tényezők vizsgálata válogatott triatlonversenyzőknél. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 14:(4 (56)):19-27.
- Révész L, Géczi G, Bognár J, Bicsérdy G. Sporttehetség: elméletek és jellemző jegyek a szakirodalomban. In: Bognár József (szerk.), *Sporttehetség*. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest. 2008: 123-135.
- Révész L, Géczi G, Bognár J, Tóth L. (2005) A sporttehetség megközelítési módjai. *Magyar Edző*, 4: 5-8.
- Rogan S, Hilfiker R, Clalys Ron Clijsen, Taeynansa J. (2011) Position-specific and Team-ranking-related Morphological Characteristics in German Amateur Soccer Players - a Descriptive Study. *International Journal of Applied Sports Science*, 201(23): 8-182.
- Roossen M. (2004) Illinois agility test, NSCA's. *Perf Train J*, 3(5): 5-6.
- Russel M, Benton D, Kingsley M. (2010) Reliability and construct validity of soccer skills tests that measure passing, shutting, and dribbling. *J Sport Sci*, 28(13) 1399-1408.
- Ryan R M, Deci E L. (2000) Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25: 54-67.
- Sheppard J M, Young W B, Doyle T L A, Sheppard T A, Newton R U. (2006) An evolution of a new test of reactive agility and its relationship to sprint speed and change of direction speed. *J Sci Med Sport*, 9(4): 342-349.
- Sheppard J M, Young W B. (2006) Agility literature review: Classifications, training and testing. *J Sports Sci*, 22(9): 919-932.
- Smith R E, Schutz R W, Smoll F L, Ptacek J T. (1995) Development and validation of a multidimensional measure of sport-specific psychological skills: The Athletic Coping Skill Inventory-28. *J Sport Excer Psych*, 17: 379-398.
- Spray C M, Wang C K J. (2001) Goal Orientations, Self-Determination and Pupils' Discipline in Physical Education. *J Sport Sci*, 19: 903-913.
- Sternberg R. J. (2004) WICS: A model of educational leadership. *The Educational Forum*, 68, 108-114.
- Stewart C, Meyers M C. (2004) Motivational Traits of Elite Young Soccer Players. *Physical Educator*, 61(4): 23-29.

- Stolen T, Chamari K, Castagna C, Wisloff U. (2005) Physiology of Soccer: An Update. *Sports Med*, 35(6): 501-536.
- Stratton G, Reilly T, Williams A M, Richardson D. *Youth Soccer From Science to Performance*. London Routledge, Taylor & Francis Group, 2004.
- Szegedi P. *Az utánpótlás-nevelés a magyar labdarúgás struktúrájában*. Századvég, Budapest, 2003.
- Szokolszky Á. *Kutatómunka a pszichológiában. Kvalitatív stratégia*. Osiris Kiadó, Budapest, 2004: 386-512.
- Tannenbaum A J. *Gifted Children. Psychological and educational perspectives*. Macmillan, New York, 1983.
- Thomas K T, Thomas J R. (1999) What squirrels in the trees predict about expert athletes. *Int J Sport Psych*, 30: 221-234.
- Thurstone L L. *Primary Mental Abilities*. University of Chicago Press, Chicago, 1938.
- Tomás M, Frantisek Z, Lucia M, Jaroslav T. (2014) Profile, Correlation and Structure of Speed in Youth Elite Soccer Players. *J Hum Kinet*, 40: 149-159.
- Tóth L. *Pszichológia a tanításban*. Pedellus Tankönyvkiadó Kft., Debrecen, 2000.
- Tóth J, ifj, Csáki I, Tóth J (2012) The Examination of the 4:4 game at diamond and square. *Studia Universita Babeş-Bolyai Educatio Artis Gymnasticae*, 57(1): 89-99.
- Tsang E C K, Szabó A, Soós I, Bute P. (2005) A study of cultural differences in motivational orientations towards sport participation of junior secondary school children in four cultures. *J Phys Edu Rec*, 11(1): 44-50.
- Vaeyens R, Malina R, Janssens M, Renterghem B, Bourgois J, Vrijens J, Philippaerts. (2006) A multidisciplinary selection model for youth soccer: The Ghent Youth Soccer Project. *Brit J Sports Med*, 40: 928-934.
- Valente-dos-Santos J, Coelho-e-Silva M J, Duarte J, Pereira J, Rebelo-Gonçalves R, Figueiredo A, Mazzuco M A, Sherar L B, Elferink-Gemser M T, Malina R M. (2014) Allometric Multilevel Modelling of Agility and Dribbling Speed by Skeletal Age and Playing Position in Youth Soccer Players. *J Sport Med*, 35: 762-771.
- Van Lingen B. *Coaching Soccer*. Reedswain, Spring City, USA, 1997.
- Van Rossum J H A. Talent in sport: significant others of top level Dutch athletes, In: Katzko M W - Mönks, F.J (eds), *Nurturing talent, individual needs and social ability*. Van Gorcum, Assen, 1995: 43-57.

- Vernacchia R A, McGuire R T, Reardon J P, Templin D P. (2000) Psychosocial characteristics of Olympic track and field athletes. *Int J Sport Psych*, 31: 5-23.
- Vescovi J D, McGuigan M R. (2008) Relationships between sprinting, agility, and jump ability in female athletes. *J Sport Sci*, 26(1): 97-107.
- Vestberg T, Gustafson R, Maurex L, Ingvar M, Petrovic P. (2012) Executive functions predict the success of top-soccer players. *PLoS One*, 7: 347.
- Vickery W M, Dascombe B J, Baker J D, Higham D G, Spratford W A, Duffield R. (2014) Accuracy and reliability of GPS devices for measurement of sports-specific movement patterns related to cricket, tennis, and field-based team sports. *J Strength Cond Res*, 28(6): 1697.
- Vincze G. (2008) Az 1989-90-es politikai rendszerváltás hatása a labdarúgó utánpótlás-nevelésre. PhD-értekezés. Semmelweis Egyetem, Nevelés- és Sporttudományi Doktori Iskola.
- Vincze G, Bognár J, Csáki I, Géczi G. (2011) A labdarúgás szakmai elitjének véleménye a sportág jelenlegi helyzetéről. *Kalokagathia*, 2-4: 264-277.
- Vincze G, Fügedi B, Dancs H, Bognár J. (2008) The effect of the 1989-1990 political transition in Hungary on the development and training of football talent. *Kines*, 40(1): 50-60.
- White S, Duda J. (1994) The relationship of gender, level of sport involvement, and participation motivation to task and ego. *Int J Sport Psych*, 25: 4-18.
- Wiermeyer J. (2003) Who should play in which position in soccer? Empirical evidence and unconventional modelling. *Int J Perf Anal Sport*, 3(1): 1–18.
- Wiklander A, Lysholm T. (1987) Simple tests for surveying muscle strength and muscle stiffness in sportsmen. *Int J Sports Med*, 8(1): 50-4.
- Williams A M, Davis K. (1995) Declarative knowledge in sport: A byproduct of experience or a characteristic of expertise? *J Sport Exer Psych*, 17: 259-275.
- Williams A M, Franks A. (1998) Talent identification in soccer. *Sport, Exer Inj*, 4: 159-165.
- Williams A M, Reilly T, (2000) Talent identification and development in soccer. *J Sport Sci*, 18: 657-667.
- Williams J M, Krane V. Psychological Characteristic of Peak Performance. In: Williams, J M. (edd), *Applied Sport Psychology, Personal Growth to Peak*

- Performance. Mayfield Publishing Company, Mountain View, California, 2001: 162-178.
- Wong E H, Bridges L J. (1995) A model of motivational orientation for youth sport: Some preliminary work. *Adolescence*, 30: 437-452.
- Young T, Duncan C. (2016) Match play demands of 11 versus 11 professional football using Global Positioning System tracking: Variations across common playing formations. *Hum Mov Sci*, 7:12-19.
- Young W, Hawken M, Mcdonald L (1996) Relationship between speed, agility and strength qualities in Australian Rules football. *Strenght Condi Coach*, 4(4): 3-6.
- Zalai D, Csáki I, Bobák P, Hamar P. (2013) Elméletek a XXI. századi labdarugó-sérülésekről, prevencióról és a teljesítményt befolyásoló tényezőkről, *Magyar Sporttudományi Szemle*, 14:(56): 44-49.
- Zalai D, Pánics G, Bobák P, Csáki I, Hamar P (2015) Quality of functional movement patterns and injury examination in elite-level male professional football players. *Act Physio Hun*, 102(1): 34-42.

SAJÁT KÖZLEMÉNYEK JEGYZÉKE

1. Vincze G, Bognár J, **Csáki I**, Géczi G. (2011) A labdarúgás szakmai elitje a sportág helyzetéről, fejlődési lehetőségeiről. *Kalokagathia*, 49(2-4): 277-288.
2. Tóth J, ifj, **Csáki I**, Tóth J. (2012) The Examination of the 4:4 game at diamond and square. *Studia Universita Babes-Bolyai Educatio Artis Gymnasticae*, 57(1): 89-99.
3. Zalai D, **Csáki I**, Bobák P, Hamar P. (2013) Elméletek a XXI. századi labdarúgósérülésekről, prevencióról és a teljesítményt befolyásoló tényezőkről. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 14(4 (56)): 44-49.
4. Révész L, **Csáki I**, Bognár J, Selmecsi B, Márkus E, Tóth L. (2013) Pszichés tényezők vizsgálata válogatott triatlonversenyzőknél. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 14:(4 (56)):19-27.
5. Révész L, Bognár J, **Csáki I**, Trzaskoma-Bicsérdy G. (2013) Az edző-sportoló kapcsolat vizsgálata az úszás sportágban. *Magyar Pedagógia*, 113(1): 53-72.
6. Benczenleitner O, Bognár J, Révész L, Paksi J, **Csáki I**, Géczi G. (2013) Motivation and motivational climate among elite hammer throwers. *Biomed Hum Kinet*, 5(1): 6-10.
7. **Csáki I**, Bognár J, Révész L, Géczi G. (2013) Elméletek és gyakorlatok a tehetséges labdarúgó kiválasztásához és bevalásához. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 14(1 (53)): 12-18.
8. **Csáki I**, Bognár J, Trzaskoma-Bicsérdy G, Zalai D, Mór O, Révész L, Géczi G. (2013) A sportágválasztás, a tehetséggondozás és az edző-sportoló kapcsolat vizsgálata elit utánpótláskorú labdarúgók körében. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 14(3 (55)): 9-16.
9. Révész L, Biró M, **Csáki I**, Horváth T, Patócs Á, Kállay É, Balázsi R, Tóth L. (2014) The Hungarian adaptation of the perceived motivational climate in sport questionnaire-2 (h-pmcsq-2). *Cogn Brai Behav/Cogni Cre Comp*, (3): 175-190.
10. **Csáki I**, Géczi G, Kassay L, Déri D, Révész L, Zalai D, Bognár J. (2014) The new system of the talent development program in Hungarian soccer. *Biomed Hum Kinet*, 6(1): 74-83.
11. Zalai D, Pánics G, Bobák P, **Csáki I**, Hamar P (2015) Quality of functional movement patterns and injury examination in elite-level male professional football players. *Act Physio Hun*, 102(1): 34-42.

12. Kiss Z, Fózer-Selmeci B, **Csáki I**, Bognár J. (2015) Bentlakó labdarúgókorosztályok pszichés-mentális jellemzői. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 16(4): 331-347.
13. **Csáki I**, Fózer-Selmeci B, Bognár J, Szájer P, Zalai D, Gécz G, Révész L, Tóth L. (2016) Új mérési módszer: Pszichés tényezők vizsgálata a Vienna Test System segítségével labdarúgók körében. *Testnevelés, Sport, Tudomány*, 1(1): 8-20.
14. Fózer-Selmeci B, Nagy E, **Csáki I**, Tóth L, Bognár J. (2016) Labdarúgóakademisták pályán betöltött pozíciójához szükséges pszichológiai készségek vizsgálata és elemzése számítógépes pszichológiai tesztrendszerrel (Vienna Test System). *Alkalmazott Pszichológia*, 16(3): 97-115.
15. **Csáki I**, Szakály Zs, Fózer-Selmeci B, Kiss Z, Bognár J. (2017) Psychological and Anthropometric Characteristics of a Hungarian Elite Football Academy's Players. *Physical Culture and Sport Studies and Research*, 73(1): 15-26.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönettel tartozom dr. habil. Bognár József egyetemi docens úrnak, témavezetőmnek alapos, áldozatos és segítő munkájáért. A kezdetektől folyamatosan segítette kutatómunkámat, tanácsaival, ötleteivel, javaslataival nagymértékben járult hozzá doktori tanulmányaim sikeres befejezéséhez. A témával kapcsolatos előadásaim, publikációim és a doktori disszertációm közös munkánk eredményeként jöttek létre. Hálás vagyok a sok segítségért!

Köszönetemet fejezem ki dr. habil. Géczy Gábor tanszékvezető egyetemi docens úrnak, társ-témavezetőmnek a PhD-tanulmányaim ideje alatt publikációim és a doktori disszertációm elkészítése során nyújtott segítségéért, tanácsaiért.

Nagyon köszönöm dr. Révész László főiskolai docens úrnak PhD-tanulmányaim elején nyújtott támogatását, kutatási eredményeim publikálási folyamatának során nyújtott segítségét és tanácsait.

Köszönettel tartozom a kutatásban részt vevő labdarúgó-akadémiák vezetőinek támogató segítségért, továbbá köszönöm a játékosoknak a felmérés során tapasztalt hozzáállását és segítségét.

Hálásan köszönöm szüleim támogatását és türelmét, továbbá azt, hogy egyetemi és doktori tanulmányaim alatt mindvégig mellettem álltak, támogatták és segítettek előmeneteletemet.

Végül, de nem utolsósorban köszönetemet fejezem ki kollégáimnak, barátaimnak, akik tanácsaikkal, véleményeikkel, meglátásaikkal doktori tanulmányaim során támogattak és segítettek.

MELLÉKLETEK

1. melléklet: Pedagógiai kérdőív
2. melléklet: Szülői beleegyező nyilatkozat, etikai nyilatkozat

1. melléklet: pedagógiai kérdőív

Kedves Sporttárs!

Tudományos kutatás keretében vizsgáljuk a hazai labdarúgásban a kiválasztás és tehetséggondozás jellegzetességeit, jellemzőit. A kutatás eredményei doktori disszertációk formájában, valamint hazai és nemzetközi szaklapokban kerülnek publikálásra.

Ehhez a kutatómunkához kérjük a segítségedet. Felmérésünk a tehetség, kiválasztás, tehetséggondozás témakörének feltárására irányul a labdarúgás sportágban. Kérlek, figyelmesen olvasd el a kérdéseket és ismereteid, tapasztalataid, véleményed szerint válaszolj! A kérdőívben nincsenek jó, vagy rossz válaszok, azonban az értékeléséhez fontos, hogy minden kérdést megválaszolj a feltüntetett szempontok figyelembevételével! Köszönöm az együttműködésedet!

A kérdéseknél a véleményed, tapasztalataid írd le. Ahol megadott válasz van, ott a sorszámot karikázd be!

Milyen poszton játszol a leggyakrabban?

1. kapus   2. védő   3. középpályás   4. támadó

Melyik korosztályban futballozol?

1. U16   2. U17   3. U18   4. U19

A következő kijelentések végén, annak mértékében, hogy mennyire értesz vele egyet, egy számot kérünk megjelölni.

1: egyáltalán nem **2:** kissé, előfordul **3:** közepesen, változó **4:** nagyon, általában **5:** teljes mértékben

Azért a labdarúgást választottam, mert

	1	2	3	4	5
1. Szüleim ezt tanácsolták	☐	☐	☐	☐	☐
2. Rokonaim tanácsolták (keresztszülő, nagyszülő, unokatestvér, stb.)	☐	☐	☐	☐	☐
3. Testvérem ajánlotta	☐	☐	☐	☐	☐
4. Barátaim is fociztak	☐	☐	☐	☐	☐
5. Az edzőm figyelte rám	☐	☐	☐	☐	☐
6. A testnevelőm ezt a sportágat javasolta	☐	☐	☐	☐	☐
7. Ismerősök ajánlották	☐	☐	☐	☐	☐
8. Úgy éreztem, nekem való ez a sportág	☐	☐	☐	☐	☐
9. Elegendő lett egy másik sportágból és ez csak úgy jött	☐	☐	☐	☐	☐
10. Lakóhelyemen erre volt lehetőség	☐	☐	☐	☐	☐
11. Családi hagyomány	☐	☐	☐	☐	☐
12. Mindenképpen labdarúgó szerettem volna lenni	☐	☐	☐	☐	☐
13. Orvos ajánlotta	☐	☐	☐	☐	☐
14. A médiában (tv, rádió, újság) hallottam róla és megtetszett	☐	☐	☐	☐	☐
15. Megélhetésemet, anyagi biztonságomat teszi lehetővé	☐	☐	☐	☐	☐
16. A sportág népszerűsége miatt	☐	☐	☐	☐	☐

Az eredményeimet meghatározó tényezők:	1 2 3 4 5
1. Elsősorban a hozzáállásomnak köszönhetem az eredményeimet:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
2. Elsősorban a kitartásomnak köszönhetem eredményeimet:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
3. Elsősorban a jó adottságaimnak (testalkat, magasság) köszönhetem eredményeimet:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
4. Elsősorban a vezetőedzőm, edzőim kommunikációjának, hozzáállásának köszönhetem eredményeim:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
5. Elsősorban az edzőm szakmai tudásának köszönhetem eredményeim:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
6. Elsősorban az edzőm emberségének köszönhetem eredményeim:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
7. Elsősorban a szüleim/családom támogatásának köszönhetem eredményeimet:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
8. Elsősorban a csapattársaimnak köszönhetem eredményeimet:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
9. Elsősorban a létesítményi feltételeknek köszönhetem eredményeimet:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
10. Elsősorban az eszközöknek, felszereléseknek köszönhetem eredményeimet:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
11. Elsősorban az egyesületem anyagi helyzetének köszönhetem eredményeimet:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
12. Elsősorban az egyesület/ szakosztály vezetőinek köszönhetem eredményeimet:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
13. Elsősorban a szakmai stábnak köszönhetem eredményeimet:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
14. Elsősorban a szerencsének köszönhetem eredményeimet:	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

A következő kijelentések végén, annak mértékében, hogy mennyire értesz vele egyet, egy számot kérünk megjelölni.

1: egyáltalán nem **2:** kissé, előfordul **3:** közepesen, változó **4:** nagyon, általában **5:** teljes mértékben

Az edződ szerepe az életedben:	1 2 3 4 5
1. Mint egy barát, akivel mindent meg lehet beszélni	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
2. Mint egy tanár, aki irányít, oktat	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
3. Mintha családtag lenne	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
4. Kizárólag a szakmai munkáért felelős személy	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
5. Példakép, tekintély, felnézek rá, elismerem	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
6. Segít a mindennapos stresszt elviselni	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
7. Motivál, teljesítményre ösztönöz	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
8. Menedzserként irányítja, szervezi, egyengeti a jövőmet	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Az edződ feladatai:	1 2 3 4 5
1. Előrelátó, előre megtervezi a feladatokat és célokat tűz ki	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
2. Teljesítményorientált, csak az eredmény fontos neki	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
3. Nem fontos az eredmény, csak a mérkőzésre való felkészítés	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
4. Vezető, irányító, az van, amit Ő mond	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
5. Elsősorban az egyéni fejlődésre figyel	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
6. Elsősorban a csapategység kialakítására figyel	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
7. Partnerként működik velem, figyel a véleményemre	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
8. Szeretném, ha többet foglalkozna velem	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
9. Gyakran megbeszéljük az aktuális dolgokat	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
10. A „civil” életben is számíthatok rá	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

2. melléklet: beleegyező nyilatkozat

A Testnevelési Egyetem Sporttudományok Doktori Iskola doktorandusza utánpótlás korú labdarúgók körében, kiválasztás, tehetséggondozás témában kutatást végez.

A kutatás címe: Kiválasztás, tehetséggondozás és beválás fiatal labdarúgók körében

A kutatás vezetője: Dr. habil. Bognár József PhD, tanszékvezető, egyetemi docens (bognar@tf.hu)

Csáki István PhD hallgató (csaki@tf.hu)

Kutatásunk célja, hogy meghatározzuk a kiválasztott labdarúgók motoros, pszichés és élettani jellemzőit, ezáltal segítsük hazai labdarúgó edzői társadalmat a tehetséges labdarúgók kiválasztásával és beválásával kapcsolatos fejlesztésekben.

A vizsgálat során a játékosok versenyszorongással, megküzdési stratégiákkal, sportági motivációval, észlelt motivációs környezettel, sportágválasztással és kiválasztással kapcsolatos tesztek/kérdőíveket töltenek ki, melyeket a sportpszichológia és sportpedagógia rendszeresen alkalmaz. A tesztek/kérdőívek kitöltése mellett a játékosokkal testösszetétel méréseket, valamint funkcionális vizsgálatokat (koordinációs képességek, hajlékonyság, ízületi mozgékonyág) is végeztetünk.

A tudományos igényességgel elvégzett vizsgálatok semmilyen formában nem veszélyeztetik a játékosok testi/lelki épségét, egészségét. A kutatás során felvett adatokat bizalmasan kezeljük, hazai és nemzetközi kutatásetikai szabályokat mindvégig betartjuk és betartatjuk.

A részvétel önkéntes, a beleegyezés bármikor visszavonható. Kérjük aláírásával igazolja, hogy

- elolvasta ismertetőnket
- tudomásul vette, hogy a vizsgálatokat tudományos célú felhasználásra kérdőívekben, számítógépes adathordozón rögzítjük és elemezzük,
- gyermeke a leírt kutatási folyamatban részt vehet.

Kérjük, hogy ha kérdésre vagy további információra van szüksége a kutatással kapcsolatban, keressen meg a fent megadott e-mail címeken, vagy a 06-30-822-86-06-os telefonszámon.

Igen, hozzájárulok ahhoz, hogy ..... nevű gyermekem részt vegyen a kutatási programban, és igazolom, hogy megfelelő írásbeli/szóbeli tájékoztatásban részesültem a tervezett kutatással kapcsolatban.

Budapest, 2014.....

.....

aláírás